

Міністерство освіти і
науки України

Національний
університет
фізичного
виховання і спорту
України

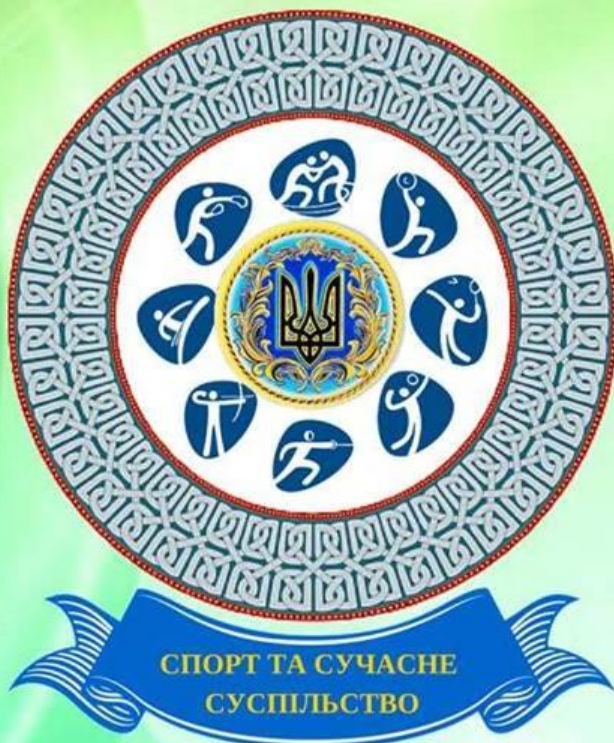

Спортивний
комітет України

Тренерський факультет
Кафедра професійного, неолімпійського та адаптивного спорту

Матеріали ІХ Всеукраїнської наукової конференції

«СПОРТ ТА СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО»

26 лютого 2016 року

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І
СПОРТУ УКРАЇНИ
СПОРТИВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ**

«СПОРТ ТА СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО»

**Матеріали
ІХ Всеукраїнської студентської наукової конференції**

26 лютого 2016 року

УДК 796:316.3

Спорт та сучасне суспільство: Матеріали ІХ Всеукраїнської студентської наукової конференції 26 лютого 2016 р. / НУФВСУ. — К.: Олімпійська література, 2016. — 214 с.

**Вітальне слово проректора з наукової роботи
НУФВСУ**

Кашуби Віталія Олександровича

Шановні учасники та гості конференції!

Щиро вітаю Вас в нашому Університеті на ІХ Всеукраїнській студентській науковій конференції «Спорт та сучасне суспільство». Глибокі соціальні, духовні та економічні зрушення в нашій державі вимагають радикальної трансформації вищої освіти та зокрема студентської науки, орієнтованої на інтеграцію у світовий освітній простір. У зв'язку з цим набуває першочергового значення проведення у вищих закладах освіти наукових досліджень, студентських конференцій, семінарів.

Наразі важливим чинником розвитку науки в нашій країні є виховання у майбутніх фахівців методологічної культури, підвищення вимог до результатів дослідницької праці, забезпечення високої ефективності і конкурентоздатності наукової продукції.

Приємно, що студентська наукова конференція «Спорт та сучасне суспільство», що була започаткована кафедрою професійного, неолімпійського та адаптивного спорту, сьогодні набула всеукраїнський статус. Більш того, заслуговує на увагу той факт, що саме на цій конференції вперше ми започаткували проведення онлайн-зв'язку з іншими вищими навчальними закладами України.

Бажаю всім учасникам конференції цікавих доповідей, плідних дискусій та успіхів у подальших наукових дослідженнях та навчанні.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'В. О. Кашуба', written diagonally across the page.

З повагою,

В. О. Кашуба

**Вітальне слово Президента Спортивного
комітету України
Шевляка Іллі Миколайовича**

Шановні друзі!

Від імені Спортивного комітету України щиро вітаю учасників і гостей ІХ Всеукраїнської студентської наукової конференції «Спорт та сучасне суспільство». Сучасний стан соціально-економічного розвитку України має складний і суперечливий характер. Даний процес проходить у гострій взаємодії консервативних і інноваційних тенденцій. Така ситуація спостерігається практично в усіх сферах людської діяльності, в тому числі у фізичній культурі та спорті. На сучасному етапі досить динамічно розвивається неолімпійський спорт як на професійному, так і на масовому рівні. Сьогодні в Україні налічується більше ста неолімпійських видів спорту; українські спортсмени успішно виступають на Всесвітніх іграх, чемпіонатах світу та Європи, інших міжнародних змаганнях з неолімпійських видів спорту.

Безумовно, важливим чинником розбудови такого молодого для нашої держави соціального інституту як неолімпійський спорт, є наука. Приємно усвідомлювати, що вкотре програма Конференції передбачає доповіді на теми, пов'язані з проблемами розвитку неолімпійського спорту. Це свідчить про те, що неолімпійський спорт стає все більш популярним та актуальним предметом наукових досліджень серед молодих вчених.

Сподіваюсь, що проведення Конференції сприятиме ефективній підготовці кваліфікованих кадрів для роботи у системі неолімпійського спорту. Бажаю учасникам ІХ Всеукраїнської студентської наукової конференції «Спорт та сучасне суспільство» плідної праці, цікавих дискусій та нових досягнень.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'I. M. Shevlyak', written in a cursive style.

З повагою,

І. М. Шевляк

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ

- БАЙДЮК М. Ю., ГАКМАН А. В. ОСОБЛИВОСТІ РІЧНОГО ЦИКЛУ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ АРБИТРІВ У ФУТБОЛІ** 12
- БЕКАР С., СЕРЕБРЯКОВ О. Ю. РОЛЬ МЕДИКО-БИОЛОГІЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ПОДГОТОВКЕ ИГРОКОВ В ХОККЕЕ С ШАЙБОЙ** 16
- БОЙКО Д. М., СОРОНОВИЧ И. М., ЯРМОЛЕНКО М. А. ОСОБЕННОСТИ ВЛИЯНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СПОРТА НА ОРГАНИЗМ СПОРТСМЕНА В УСЛОВИЯХ СОВРЕМЕННОСТИ** 20
- БОЛОЦЕНКО Е. В., ШУТОВА С. Е.. ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ БАСКЕТБОЛЬНОЙ КОМАНДЫ В ПОДГОТОВИТЕЛЬНОМ ПЕРИОДЕ** 23
- БОХІНА І. В., КОЛОТ А. В. ЗАСОБИ ВІДНОВЛЕННЯ ОРГАНІЗМУ КВАЛІФІКОВАНИХ БІГУНІВ НА КОРОТКІ ДИСТАНЦІЇ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ** 26
- ВАУЛІН О. І, ПІТИН М. П. ОЦІНКА ЗМАГАНЬ З ФЕХТУВАННЯ В УМОВАХ АКТИВНОЇ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ВИДУ СПОРТУ** 31
- ГЛЕБОВА А., ШЛЕНСКАЯ О. Л. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ СОВЕШЕНСТВОВАНИЯ СКОРОСТНО-СИЛОВОЙ ПОДГОТОВКИ В ВОЛЕЙБОЛЕ** 36
- ДОРОШЕНКО М. О., НАГОРНА В. О. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЯКОСТЕЙ У ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ТЕНІСИСТІВ** 39
- ЄВТЕРЄВ Д. Ю., СОРОНОВИЧ І. М., ЯРМОЛЕНКО М. А. ДИНАМІКА ЗРОСТАННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПОРТІ** 43
- ЗАВГОРОДНІЙ С. С., СЕРЕБРЯКОВ О. Ю. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗАХИСНИКІВ У ХОКЕЇ З ШАЙБОЮ** 45

ЗІНОВ'ЄВА В. Г., ЯРИМБАШ К. С. РІВЕНЬ ФІЗИЧНОЇ 49
ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ПЛАВЦІВ 12-13 РОКІВ НА ЕТАПІ
ПОПЕРЕДНЬОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ

КАЛЬЧЕНКО Д. С., ПОПРОЗМАН О. І. МЕНЕДЖМЕНТ І 51
МАРКЕТИНГ ЯК ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ СПОРТИВНОГО КЕРІВНИКА В
УКРАЇНІ

КОТЛЯР А., ПЕРЕТЯТЬКО А. С., НАГОРНА В. О. 55
ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАТЕВОГО ДИМОРФІЗМУ
У БІЛЬЯРДИСТІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

МАХНО І. Ю., ГОНЧАРЕНКО Є. В. МАРКЕТИНГ СПОРТИВНИХ 61
ЗМАГАНЬ У СУЧАСНОМУ СПОРТІ

ПУШАНКО А. О., КАЛИТА Л. В. ОСОБЕННОСТИ МАРКЕТИНГА В 65
ПРОФЕСІОНАЛЬНОМ ФУТБОЛІ

СИЛА О. В., КАЛИТА Л. В. РЕКЛАМНО-СПОНСОРСЬКА 69
ДІЯЛЬНІСТЬ У СУЧАСНОМУ ФУТБОЛІ

СКОРОХОД О. В., СЕРЕБРЯКОВ О. Ю. УДОСКОНАЛЕННЯ 73
КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЮНИХ ХОКЕЇСТІВ

ТКАЧУК В. І, МАЗУР А. В. ФУТБОЛ ЯК ПРІОРІТЕТНИЙ 78
ПРОФЕСІЙНИЙ СПОРТ УКРАЇНИ

ЮР В. Р., ШУТОВА С. Є. ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ 83
У СТУДЕНТСЬКОМУ БАСКЕТБОЛІ

ЯСІНСЬКА Н. А., ЗАДОРЖНА О. Р. ОСОБЛИВОСТІ 87
МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПОРТІ

РОЗДІЛ 2

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НЕОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ

БАШТАННИК Ю. Г., ДОЛБИШЕВА Н. Г. ОСОБЛИВОСТІ ТА 92
МІСЦЕ ЗНАНЬ З НЕОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДІВ СПОРТУ В СИСТЕМІ
ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І
СПОРТУ

КОХАНСКАЯ С. С., МАРИНИЧ В. Л. СРАВНИТЕЛЬНЫЙ 97
АНАЛИЗ ВЫСТУПЛЕНИЙ УКРАИНСКИХ СПОРТСМЕНОВ НА
ВСЕМИРНЫХ ИГРАХ 1993-2013 гг.

ЛУЦЕНКО К. І., БОРИСОВА Ю. Ю. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ 102

**КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ І АРТИСТИЗМУ ГІМНАСТОК
7-8 РОКІВ**

**МАХНО І. Ю., КРОПИВНИЦЬКА Т. А. СПОРТИВНІ ФЕДЕРАЦІЇ 105
В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СФЕРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І
СПОРТУ**

**ОНОПКО В. О., БРІСКІН Ю. А. ОЗНАКИ КІБЕРСПОРТУ, ЯК 110
СОЦІАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ СПОРТУ**

**ОСПЧУК Т. А., ХМАРА А. О., КРОПИВНИЦЬКА Т. А. 113
ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ПІДВОДНОГО
СПОРТУ В СИСТЕМІ НЕОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ**

**ПАВЛЮК А. А., КРАСНЯНСКИЙ К. В., ДЕВ'ЯТАЄВА О. В. 117
ОСОБЕННОСТИ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ
КОМПЛЕКСНЫХ СОРЕВНОВАНИЙ В НЕОЛИМПЕЙСКОМ
СПОРТЕ**

**ПОДГУРСКИЙ С. Е., ЛЯХ-ПОРОДЬКО А. А. ПРЕДПОСЫЛКИ 122
ВОЗНИКНОВЕНИЯ И РАЗВИТИЕ АТЛЕТЧЕСКОГО
МНОГОБОРЬЯ В УКРАИНЕ**

**САВЧЕНКО К. М., БОНДАР А. С. НЕОЛІМПІЙСЬКІ ВИДИ 126
СПОРТУ ЯК СКЛАДОВА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ**

**СВЯТЦЕВА Н. О., ДОЛБИШЕВА Н. Г. ОСОБЛИВОСТІ 132
ПОБУДОВИ КОМПОЗИЦІЇ У НОМІНАЦІЇ «ЧЕР – МІКС -
КОМАНДА» ДІТЕЙ 12-14 РОКІВ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ
ЧЕРЛІДЕНГОМ**

**ХОМУТ Ю. М., КРАСНЯНСЬКИЙ К. В., ДЕВ'ЯТАЄВА О. В. 135
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМИ ВСЕСВІТНІХ ІГОР**

**ЧЕБАНОВА К. В., МАРИНИЧ В. Л. ГАРМОНІЯ ТІЛЕСНОГО І 140
ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В КАРАТЕ (НА
ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ)**

**ЧЕБАНОВА К. В., МАРИНИЧ В. Л. ДИСКРИМІНАЦІЯ ЖІНОК В 143
СФЕРІ УПРАВЛІННЯ СПОРТОМ В УКРАЇНІ**

**ШИТІКОВА Є. А., МАРИНИЧ В. Л. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ 149
РОЗВИТКУ ГУРТКІВ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ В
УКРАЇНІ**

РОЗДІЛ 3

РОЗВИТОК АДАПТИВНОГО СПОРТУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

- АГЕСВА Н. Ю., ДЕВ'ЯТАЄВА О. В., КРАСНЯНСЬКИЙ К. В.** 155
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДЕФЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР
СУЧАСНОСТІ
- БАГМУТ Ю. О., КОГУТ І. О.** ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ 158
МОТИВАЦІЇ В АДАПТИВНОМУ СПОРТІ
- БОРСУКЕВИЧ Т. С., ЯРМОЛЕНКО М. А.** СЛЕДЖ-ХОККЕЙ КАК 162
ФАКТОР СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЛЮДЕЙ С
ИНВАЛИДНОСТЬЮ
- ГАПОНОВА Л. Ю., ДЕВ'ЯТАЄВА О. В., КРАСНЯНСЬКИЙ К. В.** 165
ВПЛИВ АДАПТИВНОГО СПОРТУ НА СОЦІАЛЬНУ АДАПТАЦІЮ
ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ
- ДУХНЕНКО А., КОГУТ І. О.** СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ 169
ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ДІТЕЙ З СИНДРОМОМ ДАУНА
- ЄВТЕРЄВ Д. Ю., МАЗУР А. В., СОРОНОВИЧ І. М.** СПОРТИВНІ 173
ТАНЦІ НА ВІЗКАХ. ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ
- ЗАХАРЧЕНКО М. О., САЇНЧУК М. М.** АДАПТИВНИЙ СПОРТ І 175
ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В ЖИТТІ АМПУТАНТІВ
- НАЗАРЧУК К. А., ДЕВ'ЯТАЄВА О. В., КРАСНЯНСЬКИЙ К. В.** 179
РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ЗАХОДИ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ
МОЖЛИВОСТЯМИ В УКРАЇНІ
- ОСТАШИК Т. Д., МАРИНИЧ В. Л.** СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ 184
ДІТЕЙ З ВАДАМИ СЛУХУ У РЕГУЛЯРНИЙ ТРЕНУВАЛЬНИЙ І
ЗМАГАЛЬНИЙ ПРОСТІР З ХУДОЖНЬОЇ ГІМНАСТИКИ
- ПЕРЕТЯТЬКО А. С., МАЗУР А. В.** КЛАСИФІКАЦІЯ 189
СПОРТСМЕНІВ В АДАПТИВНОМУ СПОРТІ
- РИБАК Д. М., КОГУТ І. О.** СПЕЦІАЛЬНІ ОЛІМПІАДИ УКРАЇНИ: 192
СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
- РУСАНОВИЧ В. А., МАРИНИЧ В. Л.** ПАРАЛИМПІЙСЬКИЙ 196
КОННИЙ СПОРТ В УКРАЇНІ

СТОЛЯРОВ А. М., МАЗУР А. В. ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ 201
ПІДГОТОВКИ ДЗЮДОЇСТІВ-ПАРАЛІМПІЙЦІВ З ПОРУШЕННЯМ
ЗОРУ

ТКАЧ В. С., МАЗУР А. В. МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ В 204
АДАПТИВНОМУ СПОРТІ

РОЗДІЛ 1

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ

ОСОБЛИВОСТІ РІЧНОГО ЦИКЛУ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ АРБІТРІВ У ФУТБОЛІ

Байдюк Микола

Науковий керівник – Гакман А. В., канд. наук з фіз. виховання і спорту

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
Чернівці, Україна

Актуальність. На сьогоднішньому етапі футбол характерний високим темпом гри, різкими змінами руху що потребує належну фізичну підготовку футбольних арбітрів. Арбітр завжди повинен перебувати в близькій відстані біля ігрових епізодів, щоб контролювати їх за правилами гри у футбол, і не помилитися при прийнятті рішення.

Висока популярність футболу покладає на арбітрів велику відповідальність, тому що від їх професійних навичок і залежить видовищна сторона кожного матчу. Ці люди знаходяться у самому епіцентрі подій на футбольному полі і виконує роль, як регулювальник на дорозі, фахівця який слідкує за дотриманням Правил гри у конкретному матчі.

Значення арбітрів і їхньої якості арбітражу визначають сучасні тенденції розвитку футболу. Значно підвищилися швидкості та інтенсивність футбольного матчу. Саме тому зростають вимоги до фізичної, теоретичної та психологічної підготовленості арбітра. Це стало наслідком пошуку нових шляхів удосконалення принципів відбору та підготовки арбітрів. Методи вдосконалення фізичної підготовки арбітрів для проведення футбольних матчів, висвітлює нові підходи в системі тренувань арбітрів різної кваліфікації, підвищення їхнього професійного рівня.

Існують певні труднощі в підготовці футбольних арбітрів. Вони пов'язані з їх різним функціональним станом. Чим ближче арбітр розташований до ігрового моменту, під час проведення матчу, тим спокійніше і зваженіше сприйматиметься його рішення гравцями, саме ці епізоди безпосередньо залежать від його фізичної підготовленості. Будь-яку підготовку (фізичну, психологічну чи теоретичну) арбітри здійснюють, самостійно, а ще гіршим є те що вони не мають спеціально розробленої програми підготовки. Лише у арбітрів вищої категорії є тренер з фізичної підготовки, який розробляє їм систему тренувань, і слідкує за виконанням.

Актуальність цієї проблеми неодноразово відзначалися провідними фахівцями спортивних ігор (К. Л. Вихров, 2006; В. Липатов, 2001; С. Хусаинов, 2001; А. Будогоський, А. Спирин, 2003; Е. Турбін, 2004, В. В. Соломонко, 2005, М. І. Ступар, 2006). На сьогоднішній день бракує науково-методичної літератури, відсутність методики відбору, підготовки й навчання цієї діяльності. Тому помітне відставання майстерності футбольних арбітрів від рівня розвитку футболу як ігрового виду спорту [1, 4].

З приходом іноземних фахівців в український арбітраж рівень кваліфіковано проведених матчів значно зріс, але йому ще далеко до ідеалу. Досить відзначити, що з українських арбітрів, що судять Прем'єр лігу, дуже

мало тих хто перебувають в листі ФІФА, і ще менша кількість тих які обслуговують матчі найвищого рангу. Особливостями сучасного футболу є збільшена інтенсивність гри й жорстка атлетична боротьба по всьому полю, що обумовлено не лише раціоналізацією техніки та тактики, але, передусім, вищим рівнем фізичної працездатності футболістів [3].

На жаль, сьогодні бракує наукових даних, а фахівців з розбіжностями висувають уявлення про структуру й провідні чинники суддівської майстерності, про інформативність і надійність засобів контролю при відборі і спеціальній підготовці суддів, про організаційно-методичні основи ефективного навчання та виховання суддів високої кваліфікації. [2]

З тими вимогами які висуваються до суддівства на сучасному етапі розвитку футболу, зокрема, для арбітрів є обов'язковою систематична диференційована підготовка [1, 4].

Сучасний футбол, цілеспрямовано рухається у напрямку збільшення тактичних взаємодій командної гри та рухової активності футболістів. На протязі матчу команди застосовують у своїх тактиках швидкісні переходи від оборони до атаки. Контактності гри надає використання високого пресингу під час відбору м'яча. Зіткнення та контакти можуть бути не тільки очевидні, тому що футболісти намагаються зробити все щоб приховати це порушення від арбітра [3].

Саме тому арбітрові, щоб він міг правильно оцінити ці ситуації, потрібно бути у близькій відстані з ними. Звідси і впливає проблема вибору правильної позиції на полі для гри. Уміння арбітра знаходити потрібну позицію при оцінюванні ігрових епізодів – це не лише показник високого рівня кваліфікації, а також підтвердження відмінної фізичної підготовки [1].

Діяльність футбольного арбітра характеризується змінною інтенсивністю роботи. Коли арбітр пересувається по футбольному полі, в своєму арсеналі він застосовує різноманітну швидкість та техніку руху. Часта зміна напрямку руху та швидкості вимагають удосконалення рухових якостей (спритності гнучкості) та досконалої техніки пересувань [2].

Фізична підготовка у арбітрів повинна бути на такому рівні як і у футболістів, і плануватися залежно від календаря змагань.

Мета дослідження – дати характеристику особливостям фізичної підготовки у річному циклі тренувань арбітрів у футболі.

Завдання дослідження:

1. Охарактеризувати річний цикл фізичної підготовки арбітрів.
2. Обґрунтувати з яких періодів складається річний цикл підготовки арбітрів.

Методи та організація дослідження. У дослідженнях використовувалися такі методи: теоретичний аналіз науково-методичної, спеціальної літератури.

Результати дослідження та їх обговорення. Сучасна гра у футбол, а саме високий темп гри висуває до арбітра певні вимоги: він повинен швидко переміщуватися по футбольному майданчику і бути витривалим. За даними

наукових досліджень, під час матчу арбітр долає відстань 6-10 км, при цьому 2/3 з них різними способами бігу. Це вимагає хорошої фізичної підготовленості, яка може бути досягнута лише регулярними тренуваннями [3].

Важливість фізичної підготовки футбольних арбітрів визначається сучасними вимогами до суддівства. Основним видом переміщення арбітра є біг, тому у процесі фізичної підготовки арбітр повинен звернути увагу на оволодіння технічними навичками бігу - він повинен вміти правильно бігати, без зайвої напруги [5].

Арбітр, який є нетренованим не зможе витримати напруги матчу та провести гру на високому спортивному рівні. Арбітр втомлюється під час гри, починає нервувати, помилятися у визначенні порушень, пропускати їх, чого б він не зробив за достатньої фізичної підготовленості [1].

У Річному циклі підготовки арбітрів можна виділити три періоди: підготовчий, змагальний та перехідний періоди.

У підготовчого періоду також є свої етапи:

Перший етап характерний тим що, велику увагу приділяють загальній фізичній підготовці, тобто аеробній (спортивні ігри, кроси, заняття на тренажерах, фортлеки).

Другий етап складається з швидко-силових (анаеробних) вправ, вони складаються з ривків, прискорень, різних стартів, стрибкових вправ і т.д.

Третій етап містить в собі тестування на навчально-тренувальних зборах, а також практику арбітражу футбольних матчів. До аеробних і анаеробних вправ слід додавати вправи на техніку пересування: різновиди бігу (біг приставними кроками, спиною вперед), різні розвороти, зміна напрямку руху.

Змагальний період є найскладнішим і найважливішим у річному циклі підготовки.

Для того щоб підтримувати фізичну форму на високому рівні арбітр повинен вміти сам розробляти тижневий цикл підготовки (Рис. 1).

У день матчу: коли призначення немає – арбітр не повинен забувати про активний відпочинок (футбол, теніс, бадмінтон та ін.)

Для перехідного періоду характерним є зменшення навантажень до 35-40% від максимуму, зменшується інтенсивність тренувань, потрібно змінювати характер підготовки (катання на ковзани, відвідування басейну, їзда на лижах і т.п.)

В цей період проводиться аналіз проведених матчів (огляд відеороликів), створення фізичного та емоційного стану на наступний сезон [4].

Щоб досягти високого результату потрібно дотримуватися наступних критеріїв:

- заняття повинні бути регулярними;
- краще коли заняття довші і повільніші, ніж коротші і швидші;
- більш важливо збільшувати кількість повторень, ніж збільшувати швидкість;
- розвивати наполегливість і витримку при виконання вправ на швидкість і силу [2].

Рисунок 1 – Тижневий цикл підготовки арбітра

Спортивні ігри, в нашому випадку футбол, сприяє різнобічному розвитку людини, удосконаленню фізичних і психічних можливостей, формуванню корисних у житті умінь і навичок. Одним з істотних чинників, що обумовлюють прогрес будь-якої спортивної гри, її виховне значення й естетичну сторону, є суддівство [5].

Важливість проблеми ефективності діяльності арбітра полягає в тому, що висококваліфіковане суддівство створює ті умови в яких підвищується майстерність спортсменів. Удосконалення гравців можливе лише в умовах нормального спортивного суперництва, коли якість суддівства не впливає на результат матчу і не суперечить правилам гри. У сучасному футболі, з розвитком науки, розроблені й упроваджені різноманітні методики підготовки спортсменів і тренерів, велика кількість команд оснащені сучасною апаратурою відеозапису, різноманітними технічними засобами навчання, до занять зі спортсменами залучаються висококваліфіковані фахівці, у спортивних колективах здійснюється постійний комплексний контроль за підготовленістю гравців. Проте як ми бачимо сфери суддівства аналогічні дослідження та розробки, передові методи навчання торкнулися не так глибоко.

Висновки. Діяльність футбольного арбітра характеризується змінною інтенсивністю роботи. Коли арбітр пересувається по футбольному полі, в своєму арсеналі він застосовує різноманітну швидкість та техніку руху. Часта зміна напрямку руху та швидкості вимагають удосконалення рухових якостей (спритності гнучкості) та досконалої техніки пересувань. Фізична підготовка у арбітрів повинна бути на такому рівні як і у футболістів, і плануватися залежно від календаря змагань. Річний цикл підготовки арбітрів, так як у любого ігрового виду спорту, складається з трьох періодів: підготовчого, змагального та перехідного. Тому для забезпечення відповідного рівня арбітражу суддям потрібно завжди бути у відмінній формі, використовуючи найсучасніші види і методи фізичної та теоретичної підготовки при чіткій задачі на наступний сезон.

Література

1. Вихров К. Л. Компаньйон футбольного арбітра / Вихров К. Л. – К. : Федерація футболу України, Комби ЛТД, 2006. – 352 с.
2. Кулалаев П. Н. Начальная подготовка футбольных арбитров : автореф. дис. ... кан. пед. наук / П. Н. Ку-лалаев. – Волжский, 2006. – 36 с.
3. Петров В. Д. Фізична підготовка футбольних арбітрів / В. Д.Петров, А. Б. Абдула. – Х. : ЧП Шевчен-ко Р. В., 2007. – 96 с.
4. Соломонко В.В., Лисенчук Г.А., Соломонко О.В. Футбол. – К.: Олімпійська література, 1997. – 288 с.
5. Спирин А. Н. Судейство: взгляд на проблему / А. Н. Спирин, А. П. Будогоский. – М. : Общероссийская ассоциация “Центр – “Футбольный арбитр”, 2003. – 273 с.

РОЛЬ МЕДИКО-БИОЛОГИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ПОДГОТОВКЕ ИГРОКОВ В ХОККЕЕ С ШАЙБОЙ

Бекар Сергей

Научный руководитель – Серебряков О. Ю., ст. преподаватель

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины,
Киев, Украина

Актуальность. Проблема совершенствования мастерства спортсменов высокой квалификации, а также тенденции развития спорта высоких достижений ставят медико-биологическое и фармакологическое обеспечение в ряд важнейших задач научно-методического обеспечения спортивной деятельности вообще и спортивной медицины, в частности.

Современный хоккеист должен переносить большие тренировочные нагрузки, быстро восстанавливаться в течение непродолжительного времени – непосредственно в ходе тренировки или игры, а также между отдельными тренировочными занятиями или играми, которые часто в рамках турнира следуют через день, а иногда и ежедневно. Наряду с физической нагрузкой хоккеисты испытывают и большие нервно-психические нагрузки, сопряженные с сильным эмоциональным возбуждением, что диктует свои требования в вопросах организации медико-биологического обеспечения подготовки хоккеистов [3].

Цель исследования – анализ применения и влияния медико-биологических средств на подготовку и соревновательную деятельность в современном хоккее с шайбой.

Задачи исследования:

1. Проанализировать научно-методическую литературу, обобщить и систематизировать опыт ведущих специалистов;
2. Проанализировать влияние фармакологических препаратов на организм хоккеистов.

Методы исследования: анализ, синтез, обобщение; изучение и анализ специальной научно-методической литературы.

Результаты исследования и их обсуждение. Игровая деятельность влияет на органы и системы организма хоккеиста, повышая общий уровень функционирования и метаболического обеспечения, обуславливает развитие физических качеств (силовых, скоростно-силовых, выносливость, ловкость и гибкость) и формирование двигательных навыков. Жесткость силового единоборства и высокая эмоциональность деятельности, соревнования вызывают большие психические и физические напряжения и, тем самым, усиливают ее действие на организм игрока. В хоккее с шайбой игровая деятельность содержит многообразие движений сменной интенсивности, в которых задействовано большое количество различных мышечных групп, работающих в разных режимах энергообеспечения. Для достижения результата в соревновательной деятельности, игрокам в хоккее с шайбой, помимо обладания высокими технико-тактическими характеристиками, необходимо выполнять и специальную программу по совершенствованию силовых качеств, выносливости, мощности, скорости и подвижности. Хоккей с шайбой как вид спорта имеет много специфических особенностей. Во время игры хоккеистам необходимо уметь быстро развить и замедлять скорость движений, как на временном, так и на пространственном отрезке, который, как правило, длится от 30 с до 45 с. Для игрока матч состоит из этих отрезков, а восстановление игрока происходит, сидя на скамье запасных. Кроме этого, игрокам приходится переносить резкие "взрывы" силовых качеств, ввиду высокой скорости, проявляемой при скольжении. Это диктует необходимость адекватного энергообеспечения такой разнообразной и напряжённой мышечной работы. Как у центрального, так и у крайнего нападающих соотношение периодов отдыха и работы составляет, как правило, три к одному, а у защитников – приблизительно два к одному [3, 5].

По мнению ученых, нутритивное и фармакологическое обеспечение при правильной организации, будет весьма весомым компонентом в процессе подготовки спортсменов, в том числе хоккеистов, особенно к соревновательному периоду, где будет поддерживать его оптимальную спортивную форму, быстрое восстановление и реабилитацию после травм или переутомления. Кроме этого, понятно, что адекватное затратам энергии, правильно сбалансированное (согласно целям и задачам поставленным тренерским штабом) спортивное питание и другие средства стимуляции работоспособности сказываются на результатах соревновательной деятельности, способствуя достижению более высокого спортивного результата. Соответственно, этому разделу спортивной медицины посвящается очень большое внимание со стороны профессиональных диетологов и специалистов области спортивного питания и медицины. Однако, возникает парадоксальная ситуация: множество разнообразных публикаций не помогают спортсмену, а затрудняют принятие правильных решений в правильном и успешном использовании фактора сбалансированного, индивидуального питания для

повышения работоспособности, сопротивление с утомлением и ускорения восстановительных процессов после значительных физических нагрузок [1, 3].

Проанализировав вопросы, организации спортивного питания в Украине и странах СНГ, мы выявили проблемы выбора конкретных продуктов в связи с присутствием на рынке большого количества производителей из Америки, Европы и Азии, среди которых присутствуют как хорошо себя зарекомендовавшие на протяжении десятилетий, так и новые продукты. Кроме этого мы выявили, что цены разных производителей также очень отличаются. Следует отметить, что самостоятельное применение спортивного питания низкого качества, без консультации специалиста, в профессиональном спорте может серьезно сказаться на репутации и имидже спортсмена, а также всей команды и представлять серьезную угрозу здоровью. Кроме этого важным аспектом является и то, что почти половина положительных проб допинг-контроля в клубах континентальной хоккейной лиги (КХЛ) в сезоне 2011/2012 были связаны именно с использованием некачественных, несертифицированных биологически активных добавок (БАД). Поэтому работа по организации спортивного питания является одной из ключевых [2, 3, 4].

По результатам последних научных экспериментов были выявлены главные задачи, которые решает нутритивная поддержка спортсмена:

- Увеличение общей и специальной работоспособности;
- ускорение восстановления и профилактика перенапряжения организма после нагрузок разной интенсивности;
- нормализация и ускорение адаптации в разных климатических условиях;
- нормализация биологических циркадных ритмов при перемещениях в разных часовых поясах;
- стабилизация иммунитета;
- управление и регуляция массы тела;
- поддержание оптимального водно-солевого баланса.

Не секрет, что сегодня достижение высоких спортивных результатов зависит не только от грамотно построенного тренировочного процесса, но и от четко разработанной программы проведения лечебно-профилактических мероприятий, в том числе и фармакологического обеспечения подготовки спортсмена. В настоящее время среди спортсменов высокого класса практически нет тех, кто бы ни использовал фармакологические препараты и биологически активные добавки (БАДы) в ходе спортивной подготовки. Кроме того, спортсмены являются «группой риска» по развитию у них сердечно-сосудистых и нейроэндокринных нарушений, иммунодефицитных и невротических состояний, патологии опорно-двигательного аппарата и преждевременного старения. В этих условиях нутритивная и фармакологическая поддержка сегодня рассматривается как мера профилактики развития патологии в спорте [2].

В современных разработках специальных продуктов и препаратов для хоккеистов произошло стремительное развитие, что обязано не только

обеспечить поддержание пищевого статуса и способствовать повышению результатов соревновательной деятельности, но и снижать негативные последствия интенсивных физических нагрузок на здоровье. К примеру, в 2009-2013 г. в Российской Федерации была создана законодательная база правовых актов по фармакологическому обеспечению спорта. Согласно приказу Федерального медико-биологического агентства (ФМБА) РФ от 11.10.2010 N 648 "Об утверждении и введении в действие Формуляра лекарственных средств ФМБА России и Формуляра лекарственных средств, БАД к пище и изделий медицинского назначения, используемых для медико-санитарного и медико-биологического обеспечения спортсменов сборных команд РФ" была назначена специальная группа (комиссия) для поиска, разработки и регулярного обновления Формуляра лекарственных средств и БАД для спортсменов. Согласно приказу Министерства здравоохранения РФ от 14.01.2013 г. N 3н "О медицинском и мед.-биологическом обеспечении спортивных сборных команд РФ" медико-биологическое обеспечение является неотъемлемой частью тренировочного процесса, а также включает в себя комплекс мероприятий по обеспечению членов сборных команд лекарственными препаратами и БАД'ами [2, 4].

Выводы

Проанализировав современную литературу по вопросам медико-биологического обеспечения подготовки хоккеистов, можно сделать вывод, что применение медико-биологического обеспечения в спорте, а в частности хоккея с шайбой, является крайне необходимым, поскольку оказывает немаловажное влияние на организм спортсменов по время подготовки и соревновательной деятельности.

Применение БАД помогает, обеспечить полное покрытие энергозатрат спортсменов чрезмерно не расширяя их рацион питания. Использование растительных фармакологических препаратов во время соревновательной деятельности позволяет тренерам, а также медперсоналу в короткие сроки приводить спортсменов в режим полной готовности к соревнованиям, а также улучшать их психологическое состояние перед играми.

Важным моментом в медико-биологическом обеспечении подготовки хоккеистов, является создание законодательной базы по фармакологическому обеспечению спортсменов, на примере зарубежных стран. Прежде всего, для защиты спортсменов от некачественных, несертифицированных и запрещенных препаратов.

Литература

1. Борисова О. О. Питание спортсменов: зарубежный опыт и практические рекомендации / О. О. Борисова. – М.: Советский спорт, 2007.– 132 с.
2. Макарова, Г. А. Фармакологическое сопровождение спортивной деятельности: реальная эффективность и спорные вопросы / Г. А. Макарова. – М.: Советский спорт, 2013.– 232 с.

3. Медико-биологическое обеспечение подготовки хоккеистов / Л. М. Гунина, Ю. Д. Винничук, Н. А. Горчакова, Н. Л. Высочина; под общ. ред. Л. М. Гуниной. – К.: 2013. – 320 с.

4. Организация спортивного питания в континентальной хоккейной лиге / И. Б. Медведев, С. А. Российский, А. В. Алехнович, Б. А. Тарасов, М. А. Бородина // Спортивная медицина: наука и практика. – 2013. – № 2. – С. 46-48.

5. Платонов В. Н. Периодизация спортивной тренировки. Общая теория и ее практическое приложение / В. Н. Платонов. – К.: Олимпийская литература, 2014. – 624 с.

ОСОБЕННОСТИ ВЛИЯНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СПОРТА НА ОРГАНИЗМ СПОРТСМЕНА В УСЛОВИЯХ СОВРЕМЕННОСТИ

Бойко Денис

*Научные руководители – Соронович И. М., канд. наук по физ. воспитанию
и спорту; Ярмоленко М. А., преподаватель*

*Национальный университет физического воспитания и спорта Украины,
Киев, Украина*

Актуальность. С каждым годом во всем мире возрастает популярность профессионального спорта. Об этом свидетельствует увеличение количества соревнований, которые собирают все большее число зрителей. Календарь соревнований становится все плотнее, конкурентная способность каждого спортсмена все выше, что, в свою очередь, приводит к чрезмерным нагрузкам на организм спортсмена [1].

Стремительно развиваются ведущие виды спорта, относящиеся к профессиональным, такие, как: баскетбол, футбол, хоккей, бокс, гандбол, но, к сожалению, с такой же прогрессией увеличивается число спортсменов, которые вынуждены заранее заканчивать спортивную карьеру из-за проблем со здоровьем, не говоря уже о внезапных смертях во время выступлений [4].

Все сказанное выше выдвигает на первый план вопрос анализа влияния профессионального спорта на организм действующих спортсменов.

Цель исследования – дефиниция влияния специфики профессионального спорта на различные системы организма спортсменов.

Методы и организация исследования: теоретический анализ и обобщение научно-методической литературы.

Результаты исследования и их обсуждение. Несомненно, тяжелый отпечаток на психику откладываются случаи, когда, по ряду причин, спортсмен вынужден специально проигрывать сопернику. Наиболее частые явления подобного рода наблюдались в боксе. Из-за того, что в случае проигрыша, спортсмен и, в свою очередь, агент, получает большее денежное

вознаграждение, нежели в случае победы, спортсмену приходится намеренно проигрывать бой, что, несомненно, нанесет большой удар по его психике.

Не всегда главные решения, касающиеся состояния здоровья спортсмена, принимает сам спортсмен. Агенты, заинтересованные в прибыли, часто не уделяют должного внимания факторам, влияющим на здоровье спортсмена. Одним из основных моментов, несущим за собой негативное влияние на организм спортсмена, является использование допинга. Поскольку график выступлений не всегда четкий и часто неожиданно возникают заранее незапланированные выступления (спонсорские, соревнования с крупными призовыми фондами), то спортсмену не остается другого выбора, кроме как пользоваться запрещенными препаратами, чтобы восстановиться к предстоящей нагрузке [6].

Немецкие психологи провели анонимное исследование в группе профессиональных спортсменов. Был задан один вопрос: «Если вам предложат принять препарат, который неизбежно приведет к смерти в течение 10 лет, но позволит выиграть абсолютно все, что возможно, вы будете его принимать?» Результаты были шокирующими. Более 60 % спортсменов ответили, что согласятся на это [5].

Практически все спортсмены вынуждены принимать допинг, но все ли делают это с легкостью? Не мучает ли их совесть и как проходят их повседневные будни с мыслью о том, что они владеют своим титулом не потому, что они лучшие, а потому, что у них лучший допинг и им просто повезло, что их не уличили в его употреблении.

Один из величайших спортсменов современности не выдержал такого мощного эмоционального давления и самобичевания. Американский велогонщик Лэнс Армстронг во время интервью с американской телеведущей Опррой Уинфри признался в употреблении допинга. Запись интервью прошла в родном городе Армстронга Остине. Уинфри написала в своем твиттере, что интервью продолжалось более двух с половиной часов.

За несколько часов до интервью Армстронг посетил основанный им фонд по борьбе с раком Livestrong, который ранее носил его имя. Велогонщик извинился перед сотрудниками фонда, выразив сожаление по поводу случившегося скандала.

В результате расследования Антидопингового агентства США (USADA), которое проводилось с июня 2012 г., Армстронг лишился всех титулов, в том числе звания семикратного победителя "Тур де Франс". Все его результаты с 1998 г. были аннулированы, а сам Армстронг, завершивший карьеру, получил пожизненную дисквалификацию.

Что чувствует спортсмен в данном случае? Что чувствует человек, имеющий самые высокие титулы в определенном виде спорта? Правильно ли он сделал, что признался в том, что происходило на протяжении этих долгих лет? Этот вопрос остается открытым.

Одной из основных проблем грамотного построения тренировочных мезоциклов в условиях профессионального спорта является то, что календарь

соревнований часто меняется, и невозможно правильно распределить объем и интенсивность нагрузки, а также отследить изменения в состоянии всевозможных систем организма спортсменов [3].

Профессиональному спорту характерны частые смены обстановки (аренда и покупка спортсменов в другие клубы, находящиеся не всегда в той же стране). В свою очередь, спортсмены сталкиваются с рядом сложностей, среди которых [2]:

- организационные основы построения тренировочного процесса;
- психологическая адаптация к составу команды;
- изменения интенсивности физической нагрузки;
- особенности менталитета;
- языковой барьер;
- климатические условия;
- особенности питания.

Все проблемы адаптации спортсменов, которых взяли в аренду, или купили для выступления в зарубежные клубы, несомненно, несут за собой внушительное мощное влияние как на психологическое, так и на физиологическое состояние спортсмена.

Выводы

На данном этапе развития профессионального спорта организм спортсмена испытывает нагрузку, граничащую с физиологическими резервами. Главная цель – наибольший доход, в котором заинтересованы владельцы клубов, агенты спортсменов, и, зачастую, сами спортсмены, которые готовы жертвовать состоянием своего здоровья ради достижения наивысших наград.

Поэтому мы считаем целесообразным внедрение здоровьесберегающих программ в современный профессиональный спорт ради сохранения нормальной жизнедеятельности действующих спортсменов.

Литература

1. Бачинська Н. В. Фізичне виховання та сучасні тенденції розвитку олімпійського та професійного спорту в Україні [Текст]: монографія / Н.В. Бачинська. – Дніпропетровськ: Вид-во «Нова Ідеологія», 2011. – 192с. – 200 пр. – ISBN 978-966-8050-78-7.
2. Переверзин И. И. О структуре современного спорта высших достижений и социально-правовом статусе спортсменов-профессионалов [Текст] / И. И. Переверзин, Ф. П. Суслов // Теория и практика физ. культуры. – № 5. – 2002. – С. 57-61.
3. Платонов В. Н. Современная стратегия многолетней спортивной подготовки / В. Платонов, К. Сахновский // Наука в олимп. спорте, 2003. – № 1. – С. 3-13.
4. Профессиональный спорт: учебник для студентов высших учебных заведений физического воспитания и спорта / под общ. ред. С. И. Гуськова, В. Н. Платонова. – К.: Олимп. лит. – 2000. – 392 с.
5. Рожкова Т. Біоетика в спортивній медицині: світоглядний дискурс / Т. Рожкова, М. М. Ібрагімов // Спортивна медицина. – 2013. – № 2. – С. 25-29.

6. Miller T. Globalization and sport: playing the world / T. Miller, G. Lawrence, J. McKay, D. Rowe. – London, Sage. – 2001. – pp. 221 – 245.

ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ БАСКЕТБОЛЬНОЙ КОМАНДЫ В ПОДГОТОВИТЕЛЬНОМ ПЕРИОДЕ

Болоценко Евгений

Научный руководитель – Шутова С. Е., канд. наук по физ. воспитанию и спорту, доцент

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины, Киев,
Украина

Актуальность. Одной из основных проблем современного баскетбола является эффективное управление тренировочным процессом спортсменов. Вопросы планирования и управления тренировочным процессом подготовки баскетболистов рассматриваются, прежде всего, исходя из опыта тренера. Следует отметить значимость разработки и применения методов подхода к изучению изменений технико-тактических показателей баскетболиста для определения состояния его готовности в условиях тренировки, схожих по интенсивности, нагрузке и направленности с экстремальными условиями соревнований [1, 2, 4].

Изучение вопросов разработки методики подготовки баскетболистов невозможно и без необходимой информации о параметрах тренировочных нагрузок, предъявляемых соревновательной деятельностью, состоящей из комплекса различных действий.

Анализ научно-методической литературы и обобщение передового опыта ведущих тренеров в области современного баскетбола свидетельствует о недостаточно разработанных научно обоснованных рекомендациях по построению занятий в микроциклах тренировочного процесса и наиболее рациональному соотношению видов подготовок в подготовительный период спортсменов в баскетболе.

Цель исследования – выявить рациональную тренировочную программу в подготовительном периоде подготовки баскетбольных команд (на примере мужской команды из Лиги Монстров)

Задачи исследования:

1. Выявить факторы, обуславливающие структуру подготовки баскетбольных команд.
2. Определить динамику отдельных компонентов тренировки в команде при использовании различных тренировочных программ для баскетболистов в подготовительном периоде.
3. Разработать практические рекомендации по использованию выявленных особенностей планирования подготовки в подготовительный период квалифицированных баскетболистов.

Методы исследования:

1. Обзор и анализ научно-методической литературы.
2. Анализ протоколов соревновательной деятельности.
3. Анализ и систематизация документов планирования.
4. Методы математической статистики.

Результаты исследования и их обсуждения. При проведении исследований изучалось содержание тренировочного процесса в подготовительном периоде команды «Медведи» двух сезонов 2013/14 года (15.07.2013 по 20.09.2014) и 2014 – 2015 гг. (с 15.07.2013 по 20.09.2015).

Рассматривалась тренировочная программа баскетболистов команды «Медведи», составленная на все три этапа подготовительного периода каждого игрового сезона. При этом рациональность применяемой программы оценивалась спортивными достижениями команды.

Известно, что уровень подготовки баскетболистов отображается в эффективности их соревновательной деятельности. Соревновательная деятельность баскетболистов выражается в игровых показателях, дающих объективную информацию о содержании спортивной борьбы, а эффективность ее – в конечных результатах соревнований [3, 5, 6]. Изучение документов и показателей планирования подготовки баскетболистов команды «Медведи» в подготовительный период и сопоставление их с результатами соревновательной деятельности игроков позволяет раскрыть характер взаимосвязи между ними и возможно, степень их влияния на окончательный результат.

Результаты выступлений баскетболистов команды «Медведи» в двух игровых сезонах 2013/14 года и 2014/15 года приведенные в турнирных таблицах показывают лучший результат выступления команды во втором сезоне 2014/15 года., где она вошла в четвертьфинал «Лиги Монстров» в отличие от сезона 2013 – 2014 гг., в котором она не попала в четвертьфинал.

Существует также разница в эффективности некоторых игровых показателей, и команды, и отдельных игроков. Например, отмечены более эффективные показатели двухочковых бросков за игру: 64 броска и 39 попаданий в сезоне 2014 – 2015 гг., по сравнению с сезоном 2013 – 2014 гг., где отмечается 51 бросок и 29 попаданий. Максимальное количество очков, забитых за игру в сезоне 2014 – 2015 гг. – 99; в сезоне 2013 – 2014 гг. – 87. В сезоне 2013/2014 года выполнено – 14 перехватов, в сезоне 2014/15 года – 19. Техничко-тактические показатели игроков команды «Медведи» в сезоне 2014/15 года значительно лучше в целом, по сравнению с сезоном 2013/14 года.

Далее, если изучить бросковую карту двух рассматриваемых игровых сезонов, то можно заметить, что из восьми предложенных бросковых позиций 5 более эффективны (рис.1). Более результативными оказались позиции ближних бросков из-под кольца (55,3 и 58,5 %), штрафных бросков (44,4 %), трехочковых бросков (24,6 %) и средних бросков (26,9 %) справа.

Есть изменения и в командных показателях забитых очков по четвертям. Так, если в сезоне 2013/14 года провальными или неэффективными были 3-я и

4-я четверти, где команда набирала в среднем 13,5 – 16,6 очков, то во втором сезоне 2014/15 года 3-я и 4-я четверти стали более эффективными, нежели две первых четверти, где команда набирала в среднем 19 – 18 очков.

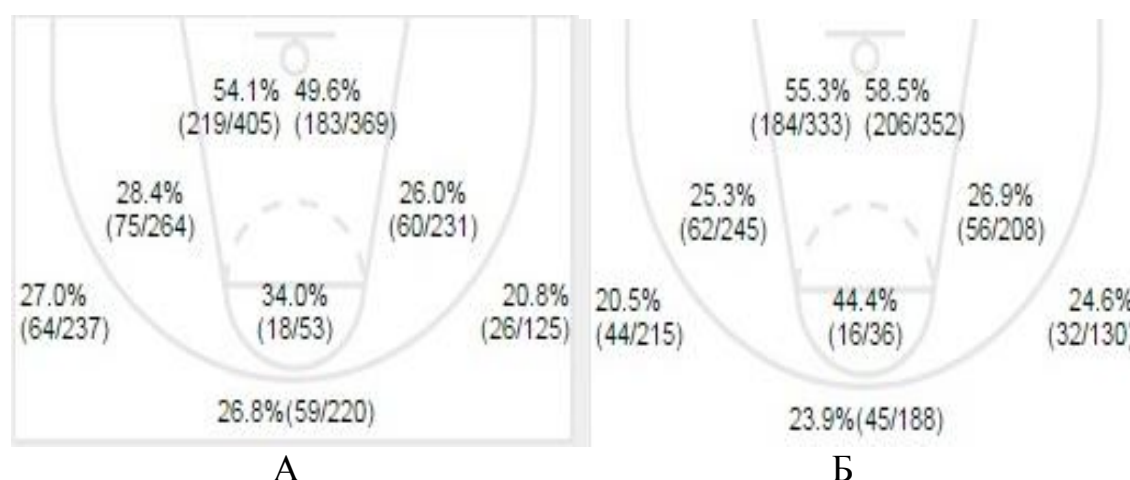

Рисунок 1 – Карта бросков команды «Медведи» в сезоне 2013/2014 (А) и 2014/2015 годы (Б) «Лиги Монстров»

Таким образом, подводя общие итоги, выявлено, что спортивный результат выступления команды «Медведи» в сезоне 2014/15 года, значительно лучше, чем в сезоне 2013/14 года. Более того, преимущественное улучшение отдельных игровых показателей как команды, так и отдельных игроков в сезоне 2014/15 года., по сравнению с сезоном 2013/14 года, позволяет предположить, что планирование и осуществление спортивной подготовки тренерским составом команды «Медведи» более эффективно в игровом сезоне 2014/15 года. Соответственно, комплексная программа подготовки подготовительного периода сезона 2014/15 года наиболее рациональна.

Различие программ связано с разницей в количественно-качественных показателях построения микроциклов и особенностях соотношения технико–тактической подготовки и общей и специально–физической подготовки. Анализ игровых показателей соревновательной деятельности баскетболистов сезона 2013/14 года, показывает их преимущественное улучшение в сезоне 2014/15 года, что позволяет предположить, что изменения в соотношении времени потраченного на технико–тактическую подготовку и обще (специально) физическую подготовку, в сторону увеличения времени на технико–тактическую подготовку, более эффективны.

Выводы

Для достижения высоких результатов в баскетболе необходима отличная физическая, техническая, теоретическая, психологическая подготовка каждого спортсмена и всей команды. Однако этих результатов можно добиться только при условии научно обоснованного спланированного, систематического и круглогодичного тренировочно–воспитательного процесса.

В результате анализа полученных данных было предложено детализированное планирование тренировочного процесса баскетбольных

команд в подготовительный период с учетом результативности их соревновательной деятельности. Это позволило определить и обосновать наиболее эффективную тренировочную программу подготовки баскетбольных команд в подготовительный период.

Компонентами тренировки баскетбольной команды при использовании разнообразных тренировочных программ в подготовительный период следует определить количественно-качественные показатели построения микроциклов и особенности соотношения технико-тактической и общей и специальной физической подготовки.

Литература

1. Дорошенко Э. Ю. Управление технико-тактической деятельностью в командных спортивных играх: монография / Э. Ю. Дорошенко. – Запорожье. ООО «ЛИПС» ЛТД, 2013. – 436 с.
2. Корягин В. М. Подготовка высококвалифицированных баскетболистов: учебник [для ВУЗов физ. воспитания] / В. М. Корягин. — Львов: Край, 1998. — 192 с.
3. Кот Грег. Практичні поради для тренера юних баскетболістів / Кейт Мініскало, Грег Кот. – К.: Всеукр. мережа «Друкарня Вольф» 2014. – 171 с.
4. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учебник для тренеров : в 2 кн. / В. Н. Платонов. – К.: Олимп. лит., 2015.- Кн.1. – 680 с.
5. Поплавський Л. Ю. Баскетбол / Л. Ю. Поплавський – К.: Олім. літра. – 2004. – С. 3 – 44.
6. Хромаев З. М. Современный баскетбол / З. М. Хромаев, В. Г. Луничкин. – Южный, БК „Химик”, 2005.– С.6 – 14.

ЗАСОБИ ВІДНОВЛЕННЯ ОРГАНІЗМУ КВАЛІФІКОВАНИХ БІГУНІВ НА КОРОТКІ ДИСТАНЦІЇ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Бохіна Ірина

*Науковий керівник – Колот А. В., канд. наук з фіз. виховання і спорту,
доцент*

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Зростаюча інтенсивність тренувальної і змагальної діяльності, а також загальна напруженість сучасної спортивної підготовки визначають необхідність пошуку нових можливостей для реалізації резервів організму спортсменів високої кваліфікації. Протягом тривалого часу такий пошук був орієнтований головним чином на вдосконалення засобів і методів спортивного тренування, його періодизації, а також технологій підвищення величини тренувальних впливів, їх специфічності [1, 3, 4, 6, 8, 14, 15].

Водночас, аналіз результатів сучасних досліджень свідчить про те, що резерви збільшення працездатності кваліфікованих спортсменів за рахунок вдосконалення засобів і методів тренування, режимів роботи і відновлення, раціональних поєднань тренувальних навантажень різної спрямованості значною мірою вичерпані [2, 5, 7, 9, 10, 14].

Вочевидь, що подальші можливості інтенсифікації тренувальної і змагальної діяльності не можуть бути ефективно реалізовані без використання засобів відновлення і стимуляції працездатності. Застосування різних тренувальних та позатренувальних (педагогічних, медико-біологічних, психологічних, гігієнічних, фізичних) засобів відновлення працездатності організму тісно пов'язано зі специфікою виду спорту, дисципліною [5, 11–13, 16, 17]. Ця проблематика актуальна у різних видах спорту, зокрема у легкій атлетиці, а саме у бігу на короткі дистанції.

Багато наукових публікацій присвячено теоретичним аспектам використання засобів відновлення у різних видах спорту і дуже мало публікацій, присвячених цій проблемі у спринті [2, 3, 4, 10]. Відомо, що сучасний тренувальний процес у легкій атлетиці характеризується застосуванням великих тренувальних навантажень. Напружені умови сучасної тренувальної роботи (нерідко 2–3 рази на день), з одного боку, безумовно є провідним фактором досягнення високих спортивних результатів [14,15], а з іншого – великі тренувальні навантаження і нераціональне їх планування можуть таїти в собі небезпеку різного роду перенапружень, перевтоми і перетренованості [13], що потребує використання насамперед тренувальних та позатренувальних засобів відновлення працездатності організму спортсменів [2, 5, 8, 10, 14, 15].

Сьогодні ведеться пошук оптимальних форм відновлення кваліфікованих спринтерів. Особливої актуальності набувають розробка комплексу засобів, спрямованих на прискорення процесів відновлення працездатності, а також інтеграція таких засобів в тренувальний процес кваліфікованих бігунів на короткі дистанції.

Мета дослідження – підвищення ефективності тренувального процесу на основі розробки комплексу засобів для прискорення процесів відновлення організму кваліфікованих бігунів на короткі дистанції.

Завдання дослідження:

1. На основі аналізу літературних і наукових та методичних публікацій вивчити проблему використання засобів відновлення організму кваліфікованих бігунів на короткі дистанції.

2. Вивчити та систематизувати засоби відновлення кваліфікованих бігунів на короткі дистанції у системі підготовки на основі аналізу передового практичного досвіду тренерів.

Об'єкт дослідження – тренувальний процес бігунів на короткі дистанції.

Предмет дослідження – засоби відновлення, які сприяють підвищенню ефективності тренувального процесу кваліфікованих бігунів на короткі дистанції.

Методи та організація дослідження:

1. Аналіз науково-методичної літератури та інформації світової мережі Internet.
2. Аналіз досвіду спортивної практики (анкетування).
3. Методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. З метою узагальнення передового практичного досвіду нами було проведено анкетування спортсменів високої кваліфікації, які спеціалізуються у бігу на короткі дистанції. Всього було опитано 22 спортсмена. Із них три майстри спорту міжнародного класу, три майстра спорту, вісім кандидатів у майстри спорту та вісім спортсменів I розряду.

Запропонована анкета складалася із 16 запитань, присвячених засобам відновлення організму, що використовуються спортсменами.

У результаті аналізу теоретичних даних, практичного і наукового досвіду в системі підготовки спортсменів-спринтерів було визначено, що засоби відновлення, які використовуються у спортивній практиці, поділяються на три групи: педагогічні, медико-біологічні та психологічні.

Аналіз анкетування, а також даних науково-методичної літератури дозволив врахувати специфіку бігу на короткі дистанції, визначити та систематизувати засоби відновлення, спрямовані на підвищення ефективності тренувального процесу легкоатлетів-спринтерів.

Із отриманого матеріалу випливає, що тривалість тренування у 73 % опитаних становить 2,5–3,0 год. і лише у половини із них – 52 % – тривалість розминки в підготовчій частині тренувального заняття становить в середньому 30–40 хв. Також встановлено, що 58 % спортсменів витрачають від 10 до 15 хв. на біг у розминці, в свою чергу 25 % витрачають на розминку не менше 10 хв.

Необхідно підкреслити, що «заминка» в заключній частині тренувального заняття у 63 % респондентів становить від 5 до 10 хв., а 5 % респондентів відмітили, що взагалі не заминаються, при цьому переважно використовують біг менше 5 хв. (46 %) та вправи на розтягування (73 %) відповідно. Особливу увагу в нашому дослідженні ми приділили питанням, пов'язаним із засобами відновлення. Найбільш розповсюдженим засобом відновлення у спортсменів є баня-сауна – 96 % опитаних. Плаванню, масажу та вправам на розтягування віддає перевагу до 52 % спортсменів.

За даними анкетування було встановлено, що 71 % опитаних спортсменів відчувають недостатність у засобах відновлення, а основними із них є: масаж – 48 %; вітамінізація та медикаментозна допомога – 17 %.

Близько 90 % опитаних легкоатлетів дали позитивну відповідь на питання, чи знають вони про фізіологічний вплив розминки, заминки та засобів відновлення. З'ясовано, що насправді спортсмени та їхні тренери протягом тривалого часу використовують досить вузьке коло засобів відновлення. Найчастіше (майже 100 % випадків) відмічають використання водних процедур (гігієнічний та контрастний душ), ручного масажу, бані-сауни. Лише 14 % респондентів мають можливість використовувати електропроцедури для

кращого та швидшого відновлення організму після навантажень різної переважної спрямованості.

При з'ясуванні питань застосування психологічних засобів у відповідях спортсменів суттєвих розбіжностей не спостерігалось: 35 % опитаних відмітили використання методу довільного розслаблення м'язів; 98 % вважають, що краще лімітує наростання стомлення психорегулююче тренування. Найчастіше (майже 100 % випадків) відмічають позитивний психологічний мікроклімат у групі, комфортабельні умови для тренування, відсутність негативних емоцій та застосування інтенсивного та різноманітного відпочинку.

На основі анкетування було встановлено тенденцію до збільшення середньої тривалості розминки у чоловіків та жінок залежно від рівня кваліфікації. Так, близько 70 % спортсменів високої кваліфікації розминаються від 30 хв. і більше. У спортсменів з більш низькою кваліфікацією цей показник менше 50 %.

Таким чином, анкетування показало, що на практиці відсутня обґрунтована методика комплексного використання тренувальних та відновлювальних засобів. Спортсмени та їхні тренери не мають необхідних можливостей та умов для використання педагогічних, медико-біологічних та психологічних засобів відновлення. Особливо насторожує факт, що відмічені в анкетах педагогічні засоби відновлення займають центральне місце в підготовці, проте водночас не є важливими для більшості легкоатлетів. Не зважаючи на велику зацікавленість спортсменів у застосуванні засобів відновлення (більше 70 % респондентів відмітили недостатність використовуваних засобів) вже протягом багатьох років в їхньому тренувальному процесі нічого не змінюється.

Висновки

Аналіз літератури та науково-методичних публікацій виявив недостатній ступінь застосування сучасних засобів відновлення працездатності в підготовці легкоатлетів. Опитування спортсменів і тренерів виявило низьку зацікавленість у використанні нових засобів відновлення у процесі підготовки легкоатлетів. Тому спостерігається низький рівень їх застосування, наслідком якого є відсутність належних матеріально-технічних та фінансових умов для ефективного забезпечення відновлення працездатності бігунів на короткі дистанції.

Педагогічні, фармакологічні, фізіотерапевтичні чи психологічні засоби сприяють прискоренню процесів відновлення після окремих тренувальних вправ, їх комплексів та занять і таким чином дозволяють виконати великий сумарний об'єм тренувальної роботи в заняттях, мікро- та мезоциклах, підвищують загальну працездатність, забезпечують профілактику перевтоми.

Результати наукових досліджень та передовий практичний досвід показали, що для підвищення якості та ефективності навчально-тренувального процесу слід обов'язково планувати та практично використовувати комплекси відновлювальних засобів.

Подальші дослідження спрямовані на розробку та впровадження комплексу засобів відновлення працездатності організму в підготовку кваліфікованих бігунів на короткі дистанції.

Література

1. Аванесов В. Восстановление: влияние физических средств восстановления на специальную работоспособность спринтеров в процессе выполнения тренировочных заданий скоростной направленности / В. Аванесов // Легкая атлетика. – 2007. – № 11/12. – С. 48 – 49.
2. Волков В. М. Восстановительные процессы в спорте / В.М. Волков. – М.: Физкультура и спорт, 2006. – 144 с.
3. Виноградов В. Е. Стимуляция работоспособности и восстановительных процессов в тренировочной и соревновательной деятельности квалифицированных спортсменов / Виноградов В.Е. // Монография. – К.: «НПФ «Славутич-Дельфин», 2009. – 367с.
4. Виноградов В. Е. Применение внутренировочных воздействий для увеличения специальной работоспособности легкоатлетов-спринтеров / В.Е. Виноградов // Международная науч.-практ. конф. государств СНГ по проблемам физической культуры и спорта: доклады пленарных заседаний (Минск, 27 – 28 мая 2010 г.) – Минск, 2010. – С. 85 – 91.
5. Готовцев Н. Д. Спортсменам о восстановлении / Н. Д. Готовцев, В. И. Дубровский. – М.: – Физкультура и спорт, 1981. – 142 с.
6. Єфременко А. Вплив додаткових засобів відновлення працездатності організму спортсменів, що спеціалізуються в бігу на короткі дистанції / А. Єфременко // Молода спортивна наука України: збірник наукових праць з галузі фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. – Львів, 2013. – Вип. 17: в 4 т., Т. 1. – С. 67 – 72.
7. Зотов В. П. Восстановление работоспособности в спорте / В.П. Зотов. – К.: Здоровья, 1990. – 200 с.
8. Козлова Е. К. Подготовка спортсменов высокой квалификации в условиях профессионализации легкой атлетики: [монография] / Е. К. Козлова. – К.: Олимп. лит., 2012. – 368с.
9. Костюченков В. Н. Средства восстановления спортивной работоспособности / В. Н. Костюченков, О. В. Сухарукова, Д. П. Бондарев, В. В. Любутин // Сборник материалов Международной науч.-практ. конф. «Современные средства повышения физической работоспособности спортсменов». – Смоленск. – 2011. – С. 108
10. Мирзоев О. М. Восстановительные средства в системе подготовки спортсменов / О. М. Мирзоев. – М.: Физкультура и спорт, 2005. – 220 с.
11. Мирзоев О. М. Применение восстановительных средств в спорте / О. М. Мирзоев. – М.: СпортАкадемПресс. – 2000. – 202 с.
12. Моногаров В. Д. Утомление в спорте / В. Д. Моногаров. – К.: Здоров'я, 1986. – 120 с.
13. Павлова Ю. О. Відновлення у спорті / Ю. О. Павлова, Б. Виноградський // Монографія. – Л.: ЛДУФК, 2011. – 204 с.

14. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учебник [для тренеров]: в 2 кн. / В. Н. Платонов. – К.: Олимп. лит., 2015. – Кн. 2. – 752 с.: ил.
15. Платонов В.Н. Периодизация спортивной тренировки. Общая теория и ее практическое применение / В. Н. Платонов. – К.: Олимп. лит., 2013. – 624 с.
16. Ячнюк Ю. Б. Відновлювальні засоби у ФК і С: Навч. посібник для студентів ВНЗ (пов.) освіти Укр. III–IV рівня акредитації / Ю. Б. Ячнюк, Ю. Ю. Мосейчук, І. В. Ячнюк та ін. // – Чернівці: ЧНУ, 2011 – 387 с.
17. Мирзоев О.М. / [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://max-body.ru/book/farma/primenenie-vosstanovitelnykh-sredstv-v-sporte/5.html>

ОЦІНКА ЗМАГАНЬ З ФЕХТУВАННЯ В УМОВАХ АКТИВНОЇ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ВИДУ СПОРТУ

Ваулін Олександр

*Науковий керівник – Пітин М.П., докт. наук з фіз. виховання і спорту, доцент
Львівський державний університет фізичної культури, Львів, Україна*

Актуальність. Сучасний спорт – соціально важлива та специфічна сфера діяльності, у якій мають місце процеси комерціалізації та професіоналізації. Завдяки комерціалізації такі види спорту як бокс, легка атлетика, біатлон змогли досягти основної мети – отримання прибутку завдяки організації змагань, котра є складним процесом, що передбачає врахування багатьох факторів [2].

Комерціалізація виду спорту тісно пов'язана із зміною процесу проведення та організації змагань для підвищення видовищності та відповідності потребам суспільства [3].

Ефективним способом визначення рівня організації та проведення змагань з фехтування є опитування осіб, залучених до участі у них (тренери, спортсмени, глядачі, судді, організатори) [1].

Мета дослідження: охарактеризувати рівень організації змагань з фехтування в Україні.

Методи та організація дослідження. Протягом 2014/2015 та 2015/2016 змагальних сезонів в Україні нами було проведено опитування та анкетування серед учасників спортивних змагань з фехтування.

Опитування проводились на змаганнях, що входили до календаря національної федерації фехтування України: Ліга 10–13, м. Львів (5.10. 2014); Ліга 10–13, м. Хмельницький (13-14.11. 2014); XVII Міжнародний турнір з фехтування на шпагах пам'яті ЗТУ Л.В. Авербаха, м. Харків (1-4.12. 2014); турнір найсильніших з фехтування на шпагах серед чоловіків пам'яті І.О. Величка, м. Київ (12–13.12. 2014); чемпіонат України з фехтування на шпагах,

м. Київ (16-17.04. 2015); Всеукраїнський турнір «Галицька Осінь» пам'яті В. Козицького, м. Львів (9.09. 2015); Ліга 10–13, м. Львів (3-4.10. 2015).

Результати дослідження та їх обговорення. У розробленій нами анкеті були присутні запитання із таких напрямків: система визначення переможця (доцільність її вибору, та кількість днів проведення), стартовий внесок та винагорода, наявність глядацьких місць, засоби залучення глядачів, додаткові послуги, загальна оцінка.

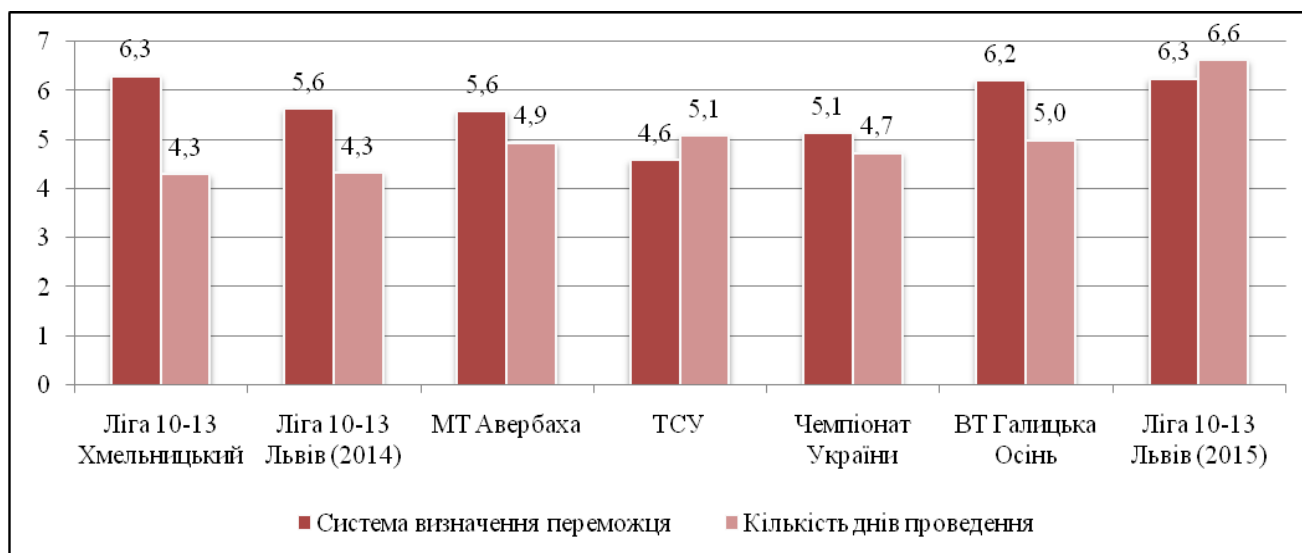

Рисунок 1 – Оцінка параметрів проведення змагань з фехтування: система визначення переможця та кількість днів проведення

Опитуваними учасниками змагань було визначено найвищу оцінку (6,3 бала) для таких змагань: Ліга 10-13 Хмельницький та Ліга 10-13 Львів (2015). На змаганнях «Ліга 10-13 Хмельницький» система визначення переможця передбачала один груповий тур та тур прямого вибування. Варто зазначити, що після групового туру відсіювалось ~20% спортсменів, які показали найнижчі результати. Змагання проводили у два дні (перший день – хлопці, другий – дівчата) (рис.1).

На змаганнях Ліга 10-13 Львів (2015) система визначення переможця відрізнялась лише тим, що у категорії хлопці та дівчата 2006 р. н. та молодші після групового туру усі проходили у тур прямого вибування, що дозволило спортсменам провести більшу кількість поєдинків.

Також, високу оцінку отримали змагання ВТ Галицька осінь (6,2 бала), Ліга 10-13 Львів (2014) (5,6 бала) та МТ Авербаха (5,6 бала). Варто зазначити, що саме система визначення переможця на змаганнях МТ Авербаха полягає у двох попередніх турах та турі прямого вибування зі втішними поєдинками, що, на нашу думку, дозволяє спортсменам отримати більшу кількість змагального досвіду.

На чемпіонаті України з фехтування на шпагах система визначення переможця полягала в одному попередньому турі та турі прямого вибування, яку учасники змагань оцінили у 5,1 бала.

Найнижчу оцінку (4,6 бала) було отримано у змаганнях ТСУ. Особливістю даної системи визначення переможця було проведення двох окремих днів змагань, результати яких об'єднувались і за ними було визначено переможця. У перший день було проведено один попередній тур та тур прямого вибування зі втішними поєдинками. На другий день відбулось два попередніх тури з визначення кожного місця серед перших шістнадцяти учасників.

Оцінка кількості днів проведення відбувалась згідно відповідності кількості днів до об'ємності системи визначення переможця та кількістю спортсменів, що приймають участь у змаганнях.

Варто зазначити, що дані про кількість днів проведення та систему визначення переможця обов'язково повинні бути присутні у документі положення про змагання.

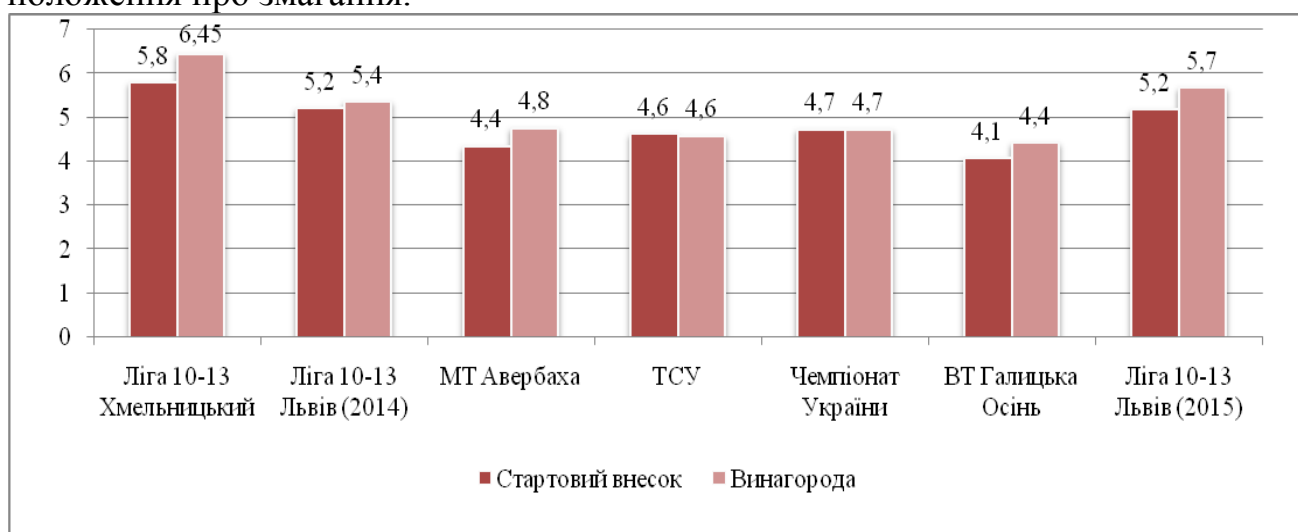

Рисунок 2 – Оцінка параметрів проведення змагань з фехтування: стартовий внесок та винагорода

Враховуючи фінансову необхідність для забезпечення організації та проведення змагань, а також для залучення більшої кількості спортсменів нами було визначено параметри оцінки оптимальності запропонованого стартового внеску та раціональності винагороди (рис. 2).

Переважно оцінку стартового внеску розраховують відповідно до майбутньої винагороди, яка буде представлена на змаганнях. Найбільш задоволеними сумою стартового внеску та запропонованою винагородою були учасники змагань Ліга 10-13 Хмельницький, на яких стартовий внесок 100 грн відповідав наступній винагороді: кубки, медалі, грамоти, очки до рейтингу, солодкі подарунки. Учасниками змагань оптимальність стартового внеску була оцінена в 5,8 бала, а винагорода – у 6,45 бала.

Оцінку у 5,2 бала отримали змагання Ліга 10-13 Львів (2014) та Ліга 10-13 Львів (2015), на яких стартовий внесок становив 100 грн, а за винагороду були медалі, грамоти та фехтувальна екіпіровка.

Опитування на змаганнях МТ Авербаха, ТСУ та чемпіонаті України показало, що при стартовому внеску 120 (о) та 180(к) грн, 100 грн та 50 (о) і 50

(к) відповідно оцінки були для МТ Авербаха – 4,4 бала, ТСУ – 4,6 бала та чемпіонату України – 4,7 бала.

Найнижча оцінка стартового внеску (4,1 бала) та винагороди (4,4 бала) була визначена опитуваними учасниками на змаганнях Галицька Осінь у м. Львові. Так, при стартовому внеску 50 грн винагородами були медалі, кубки, грамоти та надання очок до рейтингу.

Отже при створенні винагороди необхідно враховувати фінансові можливості організаторів, у тому числі отримані стартові внески від спортсменів. Відповідно при додаткових грошових або натуральних надходженнях від спонсорів винагорода може змінюватись.

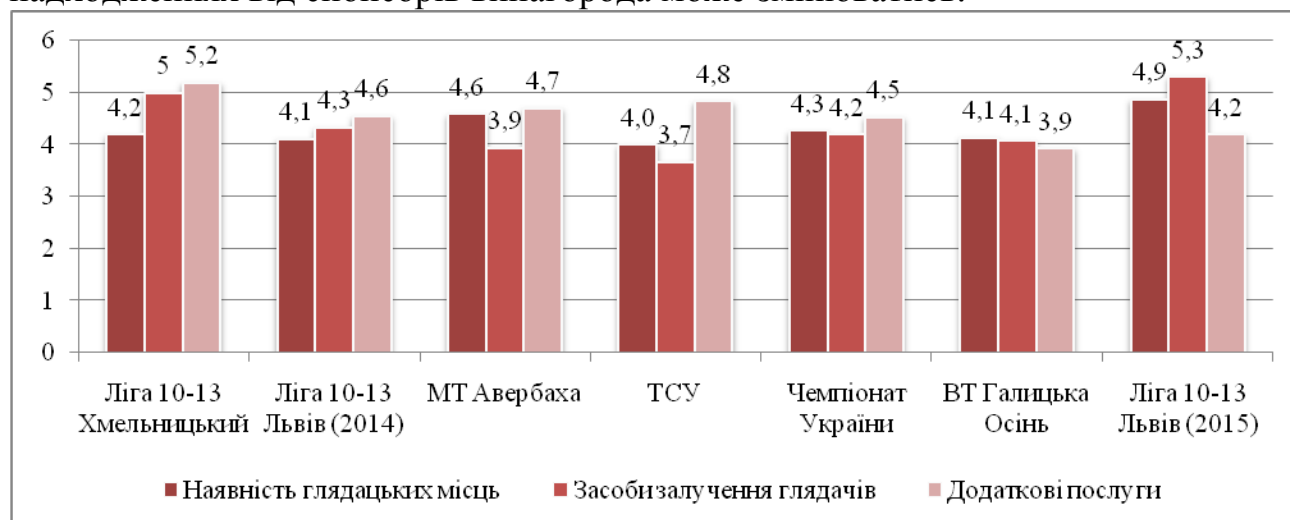

Рисунок 3 – Оцінка параметрів проведення змагань з фехтування: наявність глядацьких місць, засоби залучення, додаткові послуги

Як було зазначено, при розташуванні фехтувальних доріжок необхідно враховувати можливість перегляду поєдинків глядачами. Отже, важливим параметром є наявність глядацьких місць. Під час опитування було визначено, що найвища оцінка (4,9 бала) за даним параметром належить змаганням Ліга 10-13 Львів (2015). Також порівняно висока оцінка (4,6 бала) була отримана на змаганнях МТ Авербаха (рис. 3).

У діапазоні 3,9–4,3 бала знаходяться змагання Ліга 10-13 Хмельницький, Ліга 10-13 Львів (2014), ТСУ, чемпіонат України, ВТ Галицька Осінь – 4,2 бала.

Варто зазначити, що попередні параметри знаходились у діапазоні 4,0-6,8 бала, а за даним параметром для усіх змагань діапазон становить 3,9-4,9 бала. Це означає, що на всіх змаганнях організаторами була проведена низька або неефективна робота з підготовки глядацьких місць.

Також у ході змагань необхідно використовувати засоби залучення глядачів для збільшення їх кількості та відповідно можливих доходів від них. Засобами залучення глядачів можуть бути: різноманітні церемонії, наявність ведучого, конкурси, вікторини тощо.

Під час проведення опитування було визначено наступні оцінки для змагань з даного параметра: Ліга 10-13 Львів (2015) – 5,3 бала; Ліга 10-13 Хмельницький – 5,0 балів; Ліга 10-13 Львів (2014) – 4,3 бала; чемпіонат

України – 4,2 бала; ВТ Галицька Осінь – 4,1 бала; МТ Авербаха – 3,9 бала; ТСУ – 3,7 бала.

Також було сформовано питання щодо необхідності надання додаткових послуг на змаганнях (продаж сувенірів, центр комунікацій, фото- та відео-зйомку, точки ремонту тощо). Респондентами зазначено наступні оцінки: Ліга 10-13 Хмельницький – 5,2 бала; ТСУ – 4,8 бала; МТ Авербаха – 4,7 бала; Ліга 10-13 Львів (2014) – 4,6 бала; чемпіонат України – 4,5 бала; Ліга 10-13 Львів (2015) – 4,2 бала; ВТ Галицька Осінь – 3,9 бала.

У спорті саме глядачі є важливим джерелом доходу для організаторів змагань. Отже, для їх більшої кількості необхідно використовувати різноманітні засоби залучення глядачів та додаткові послуги.

Оцінюючи всі параметри, необхідно – визначити загальну оцінку змагань, у якій, при наявності окремих низьких оцінок, загальна може бути високою за рахунок компенсації іншими параметрами.

У діапазоні 5,7-6,1 бала знаходяться три змагання: Ліга 10-13 Львів (2015) – 6,1 бала; Ліга 10-13 Львів (2014) – 5,8 бала; Ліга 10-13 Хмельницький – 5,7 бала. На даних змаганнях переважна більшість параметрів знаходились на високому рівні. Окрім параметрів кількість днів проведення, додаткові послуги та наявність глядацьких місць.

Загальна оцінка МТ Авербаха – 5,3 бала, чемпіонату України – 5,1 бала, ВТ Галицька Осінь – 5,0 бала, ТСУ – 4,7 бала. Параметри на даних змаганнях були нестабільні та мали оцінки від середніх до високих.

Висновки

1. Організація змагань, яка є складним процесом, що передбачає врахування багатьох факторів, відіграє важливу роль у процесі комерціалізації виду спорту для підвищення видовищності та відповідності потребам суспільства.

2. Найвищу оцінку за параметром «система визначення переможця» отримали змагання Ліга 10-13 Хмельницький та Ліга 10-13 Львів (2015) (6,3 бала). За параметрами «стартовий внесок» та «винагорода» найвищу оцінку отримали змагання Ліга 10-13 Хмельницький (5,8 та 6,45 бала відповідно). За параметрами «наявність глядацьких місць» та «засоби залучення глядачів» змагання Ліга 10-13 Львів (2015) отримали оцінки 4,9 та 5,3 бала відповідно. За параметром «додаткові послуги» найвища оцінка – 5,2 бала – належить змаганням Ліга 10-13 Хмельницький.

3. Під час розробки напрямів удосконалення процесу організації та проведення змагань необхідно враховувати ті параметри, котрі отримали низькі оцінки визначені фахівцями.

Література

1. Ваулін О. Обґрунтування критеріїв оцінювання ефективності організації змагань з фехтування / Олександр Ваулін // Спортивний вісник Придніпров'я. 2015. – №3. – С. 15-18

2. Ваулін О. Фактори підвищення ефективності організації змагань з фехтування / Олександр Ваулін // Фізична культура, спорт та фізична

реабілітація в сучасному суспільстві: зб. наук. праць VIII Всеукраїнської студ. науково-практ. конф. – Вінниця: ТОВ «Фірма «Планер», 2015 – С. 67– 69.

3. Зенкова А. М. Організаційні основи проведення легкоатлетичних змагань в умовах комерціалізації : автореф. дис. канд. наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.01 «Олімпійський та професійний спорт» / А. М. Зенкова ; НУФВСУ. – К., 2013. – 23 с.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СКОРОСТНО-СИЛОВОЙ ПОДГОТОВКИ В ВОЛЕЙБОЛЕ

Глебова Александра

*Научный руководитель – Шленская О.Л., канд. наук по физ. воспитанию
и спорту*

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины,
Киев, Украина

Актуальность. Важнейшими вопросами современного спорта являются подготовка спортсменов к соревновательной деятельности и достижение максимального результата на международной спортивной арене. Условия высокой конкуренции и рост спортивных результатов предъявляет повышенные требования к физической подготовленности спортсменов. Этим объясняется общие тенденции развития теории и методики спортивной подготовки, где наряду с технической, тактической и психической подготовки значительное внимание отводится специальной физической подготовке спортсменов. Ведь зачастую отсутствие технического мастерства при высоком уровне функциональной и технической подготовленности, не позволяет спортсменам использовать полноценно тактику игры, вследствие отсутствия основы для ее осуществления. Таким образом возникает необходимость совершенствования физической подготовленности в волейболе, а именно скоростно-силовых качеств спортсменов, которые составляют основу современной техники в этом виде спорта.

Цель исследования – обобщить данные специальной научно-методической литературы, касающиеся особенностей совершенствования скоростно-силовых способностей волейболисток высокого класса.

Задачи исследования: на основе данных специальной научно-методической литературы изучить особенности совершенствования скоростно-силовых качеств квалифицированных волейболисток.

Методы исследования – анализ специальной научно-методической литературы, обобщенный опыт передовых специалистов в области волейбола.

Результаты исследований и их обсуждение. Соревновательная деятельность в волейболе характеризуется непрерывно возрастающим потоком информации о соперниках, мяче в условиях быстрой смены игровых ситуаций,

жесткого противодействия соперников, лимита времени, необходимого для принятия правильного решения для выполнения определенного тактического действия [3]. Поэтому спортсмен должен владеть всем арсеналом технических действий, основой для которых является высокий уровень физической подготовленности волейболистов, а важнейшей составляющей – скоростно-силовая – основной фактор повышения эффективности соревновательной деятельности.

Повышение результативности игры в волейбол ряд ученых и практиков связывают с умением игроков стабильно выполнять нападающие удары[3]. Другие говорят о важности совершенствования технико-тактических действий в защите[7]. Большинство авторов[5, 4], исследуя данную проблематику, считают, что современные волейбольные команды нуждаются прежде всего в игроках не только высокого роста, физически подготовленных, умеющих играть комбинационно, максимально выполняя установку тренера на кардную игру, но и способных при этом в полной мере проявить уровень своей физической и технико-тактической подготовленности[8, 9].

Согласно общей теории подготовки спортсменов высокого класса [3] скоростно-силовые способности характеризуются неопредельными напряжениями мышц, проявляемыми с необходимой, часто максимальной мощностью в упражнениях, выполняемых со значительной скоростью, но недостигающей, как правило, предельной величины. Скоростно-силовые качества волейболистов проявляются в быстроте перемещений по площадке, а также выполнении технических приемов, имеющих ударную структуру движений [4].

В связи с вышесказанным в практике волейбола принято выделять следующие формы проявления скоростно-силовых качеств: взрывная сила, общая быстрота, специальная быстрота, скоростной бег, баллистическая сила и прыгучесть [3,4].

Ведущие специалисты теории и методики преподавания волейбола [3–7] определяют, что высокое развитие скоростно-силовых способностей положительно сказывается на всех видах подготовки волейболистов и, прежде всего, на способности спортсменов к концентрации усилий в пространстве и во времени, результативности двигательной деятельности [2]. Поэтому игровая деятельность волейболистов во многом определяется уровнем развития скоростно-силовых способностей.

На важность проявления скоростных способностей в деятельности волейболистов большое внимание обращают Ю. Д. Клещев[6], Ю. Д. Железняк [5], которые определяют необходимость совершенствования скоростно-силовой подготовке в волейболе. По их мнению, быстрота в волейболе проявляется в способности игрока к быстрому реагированию на мяч или действие соперника, способности к быстрому началу движения. От этих форм проявления быстроты, прежде всего, зависит способность к быстроте перемещений[6].

В свою очередь Озолин Н. Г. [8] утверждает, что для развития скоростно-силовых способностей игроков в волейболе внешняя нагрузка должна

варьироваться в пределах 30 % от индивидуального максимума. В свою очередь, В. Н. Платонов [10] акцентирует внимание на том, что работа на развитие максимальной силы в тренировке спортсменов, специализирующихся в скоростно-силовых видах спорта занимает ограниченное место. Поэтому не следует опасаться, что выполнение упражнений, направленных на повышение максимальной силы, приведет к снижению скоростных возможностей мышц [11].

Как утверждает А. В. Беляев [1,2], большинство технических приемов в волейболе требуют проявления «взрывной» силы. По мнению автора при развитии взрывной силы следует обращать внимание на суммарное напряжение всех участвующих в движении мышц, основной работой которых является преодолевающая динамическая. Упражнения выполняются в предельном или около предельном темпе, отдельные упражнения продолжаются до снижения работоспособности. Длительность интервалов отдыха 1–3 мин. должны обеспечить относительное восстановление функциональных возможностей волейболиста и зависит от тренированности и квалификации спортсмена.

Современное состояние проблемы развития и совершенствования скоростно-силовых способностей волейболисток заставляет специалистов искать новые методы и разработки для улучшения специальных качеств, которые в дальнейшем способствуют эффективному использованию в спортивной деятельности. Важная роль, по мнению ряда авторов [3,7,10], в повышение уровня спортивных достижений отводится тренажерным устройствам. Сегодня одним из самых современных средств совершенствования спортивного мастерства волейболистов является гравитационный костюм [4]. Благодаря его использованию при выполнении разных комплексов физических упражнений или обычных естественных движений организм человека может получать сравнительно незначительное общее физическое влияние при достаточно интенсивной работе отдельных мышечных групп, преимущественно обеспечивающих решение той или иной конкретной двигательной задачи. Эффективность применения гравитационного костюма была доказана тем, что у волейболистов увеличилась сила ударов по мячу и улучшились координационные характеристики двигательных действий [1].

Выводы

На основе обобщения данных научно-методической литературы, дифференцированных результатов исследования, все выше изложенное требует дальнейшей разработки проблемы совершенствования скоростно-силовой подготовленности игроков в волейболе. В основу методологии совершенствования скоростно-силовых качеств волейболистов разной квалификации должны быть положены научно-методические рекомендации, касающиеся формирования и развития взрывной силы и ее составляющих у волейболистов, как основного фактора повышения эффективности соревновательной деятельности.

Литература

1. Беляев А. В. Методика воспитания физических качеств волейболистов: методическая разработка для слушателей ФПК ГЦОЛИФК. – М.: ГЦОЛИФК, 1990. – 36 с.
2. Беляев А. В. Волейбол / А. В. Беляев. – М.: Физкультура, образование и наука, 2000. – 368 с.
3. Волейбол: Учеб. прогр. для детско-юнош. Спорт. школ, специализир. детско-юнош. школ олимп. резерва, школ высшего спорт. мастерства. – К.: РНМК, 2009. 168 с.
4. Горчанюк Ю. А. Роль специальных физических качеств в подготовке волейболистов / Ю. А. Горчанюк, В. А. Горчанюк, А. А. Козырко //
5. Железняк Ю. Д. Юный волейболист. / Ю. Д. Железняк – М.: Физкультура и спорт, 1988. – 192 с.
6. Клещев Ю. Н. Волейбол. / Ю. Н. Клещев. – М.: Школа тренера, 2005. – 400 с.
7. Курамшин Ю. Ф. Теория и методика физической культуры: учебное пособие // Ю. Ф. Курамшин. – СПбГАФК им. П.Ф. Лесгафта. – 1999. – 120 с.
8. Каунсилмен Д. Контроль тренировочных нагрузок в спорте / Д. Каунсилмен. – М.: Физкультура и спорт. – 187 с.
9. Озолин Н. Г. Настольная книга тренера. Наука побеждать / Н. Г. Озолин. – М.: Астрель, 2003. – 863 с.
10. Платонов В. Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте. / В. Н. Платонов. – К.: Олимп. лит., 1997. – 584 с.
11. Платонов В.Н. Периодизация спортивной тренировки / В. Н. Платонов. – К., 2013: «Олимп. лит.». – 623 с.
12. Чесноков Ю. В новом тысячелетии – новый волейбол / Ю.В. Чесноков // Физкультура в школе. – 1999. – № 4. – С. 18 – 22.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЯКОСТЕЙ У ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ТЕНІСИСТІВ

Дорошенко Марія

*Науковий керівник – Нагорна В.О., канд. наук з фіз. виховання і спорту,
доцент*

*Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна*

Актуальність. Проблема системного управління фізичною підготовленістю є особливо актуальною у процесі становлення спортивної майстерності тенісистів в аспекті досягнення високої якості їх підготовки. У процесі змагальної діяльності на організм тенісистів діють значні за величиною і тривалістю навантаження. Тому разом із удосконаленням технічної та тактичної майстерності важливим завданням є оптимізація

фізичної підготовки спортсменів. Показники високої спортивної майстерності у спортивних іграх дуже тісно корелюють з рівнем розвитку рухових здібностей спортсмена і ефективністю їх застосування в конкретній ігровій ситуації. До змагальної діяльності в тенісі входить значний обсяг технічних і тактичних прийомів, дій та комбінацій, які можуть якісно удосконалюватись лише за умови високого рівня розвитку фізичних якостей та функціональних можливостей кожного спортсмена [4]. Отже, проблема вдосконалення методики фізичної підготовки кваліфікованих тенісистів є актуальною, а саме методика впливу на розвиток швидкісно-силових якостей тенісистів.

Мета дослідження – обґрунтувати методику розвитку швидкісно-силових якостей спортсменів високого класу в настільному тенісі.

Об'єкт дослідження – швидкісно-силові показники виконання технічних елементів тенісистів високого класу.

Предмет дослідження – динаміка змін рівня прояву швидкісно-силових якостей тенісистів.

Завдання дослідження:

1. Систематизувати й узагальнити сучасні науково-методичні знання і результати практичного досвіду з питання особливостей розвитку швидкісно-силових якостей тенісистів.

2. Здійснити педагогічне спостереження за тренувальним процесом тенісистів високого класу.

3. Провести педагогічний експеримент з визначення показників швидкісно-силових якостей тенісистів.

Методи дослідження : аналіз та узагальнення літературних джерел, анкетування, педагогічні контрольні випробування, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Ігрові дії тенісиста пов'язані із залученням до активної роботи всіх основних груп м'язів. Провідну роль у цих діях відіграють швидкісні динамічні зусилля, обумовлені великою швидкістю рухів. Однак під час ударів суттєве значення мають досить високі статичні зусилля, тому силова підготовка тенісиста повинна бути різносторонньою і розвивати силу м'язів у різних режимах роботи. Так, статична сила проявляється при стисненні рукоятки колінних суглобах, сила ніг. У настільному тенісі особливе значення має показник сили при високих швидкостях, коли сила проявляється за дуже короткий час, тобто, коли м'язи розвивають максимальне прискорення додається навантаження.

Швидкість бігу можна розглядати як комплекс з трьох факторів: здатність досягати максимальних швидкостей; здатність швидко стартувати і швидко досягати цих максимальних швидкостей; здатність утримувати їх певний час. Проведені дослідження показали, що в тренуваннях тенісистів більшу увагу слід зосередити на вихованні здатності швидко збільшувати бистроту бігу, частоту кроків під час бігу за м'ячем в ігрових ситуаціях, а також вміння досягати максимальних швидкостей в бігу вже в перші 2–3 с при виконанні стартових ривків. У настільному тенісі мають значення такі елементарні форми

прояву швидкості: швидкість рухової реакції; швидкість ненавантаженого одиночного руху; частота рухів.

Тенісист у ході матчу виконує роботу специфічного характеру, котра відрізняється постійним чергуванням навантажень різної інтенсивності – від максимальної (ривки з місця, активні удари по м'ячу) до мінімальної (відпочинок між розіграшами і сетами) різної тривалості. При цьому загальний час матчу або тренування може досягати однієї години і більше.

У ході педагогічного спостереження за матчами тенісистів високої кваліфікації, майстрів спорту України, було встановлено, що найефективнішими показниками технічної підготовленості, які відображають певний рівень розвитку просторово-часових параметрів рухів, є: подачі — подача «маятник» зліва (58 %) і подача «маятник» справа (64 %), накат закритою ракеткою (28 %), топ-спін справа (63 %), топ-спін зліва (34 %) підрізка закритою ракеткою(22 %), як показано на рисунку 1.

Аналіз відеозаписів матчів спортсменів високого класу дозволив встановити, що показники кількості ударів по м'ячу за 1 хв. сягають позначки 120, при цьому, швидкість руху руки з ракеткою близько 11,4 м/с Швидкість польоту м'яча при виконанні ударів може сягати 210 км./год., при цьому необхідна 100 % точність попадання м'яча в необхідну точку столу. Гра в настільний теніс розвиває не тільки швидкість рухів, але й швидкість простої і складної реакції, розвиває оперативне мислення, а також концентрацію і переключення уваги.

Рисунок 1 – Показники ефективності використання технічних прийомів тенісистами високого класу

Висновки

1. Аналіз спеціальної літератури та опитування експертів дозволили визначити, що основними проявами швидко-силових якостей тенісиста для успішної гри є стартова швидкість, швидкість реакції, швидкісна витривалість, швидкісна, вибухова сила, силова витривалість.

2. Встановлено, що найефективнішими показниками технічної підготовленості, які відображають певний рівень розвитку просторово-часових параметрів рухів, є: подачі — подача «маятник» зліва (58 %) і подача «маятник» справа (64 %), накат закритою ракеткою (28 %), топ-спін справа (63 %), топ-спін зліва (34 %) підрізка закритою ракеткою (22 %).

3. Встановлено, що показники кількості ударів по м'ячу за 1 хв. сягають позначки 120, при цьому швидкість руху руки з ракеткою близько 11,4 м./с. Швидкість польоту м'яча при виконанні ударів може сягати 210 км/год, при цьому м'яч точно попадає в необхідну точку столу.

4. Гра в настільний теніс розвиває не тільки швидкість рухів, але й швидкість простої і складної реакції, здатність тривалий час зберігати високу інтенсивність рухових дій в умовах тривалого навантаження швидкісного характеру.

Література

1. Байгулов Ю. П. Настольный теннис: Вчера, сегодня, завтра / Ю. П. Байгулов – М., 2000. – с. 88

2. Воробьев В. А. Новые научно-методические подходы в подготовке высококвалифицированных спортсменов в настольном теннисе // Настольный теннис — информационно-методическая газета. — М., 1996. — № 8.

3. Матыцин О. В. Многолетняя подготовка спортсменов в настольном теннисе / О. В. Матыцин. — М., 2001 – 204 с.

4. Серова Л. К. Содержание спортивной подготовки в настольном теннисе. Курс лекций / Л. К. Серова. – СПб., 2001. – 49с.

5. Фомичев А. С. Соревновательные и тренировочные нагрузки в подготовке высококвалифицированных игроков в настольный теннис: Дисмагистратив. культуры / РГ АФК. — М., 1999. – 32 с.

6. Барчукова Г. В. Теория и методика настольного тенниса. Учебник для студентов высших учебных заведений / Г.В. Барчукова, В.М. Богушас, О.В. Матыцин; под ред. Г.В. Барчуковой – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 528 с.

7. Платонов В.Н. / Система підготовки спортсменів в олімпійському спорті. Общая теория и ее практические приложения // В.Н.Платонов – К.: Олімп. Лит-ра, 2004. – 808 с.

8. Методология спортивной подготовки: настольный теннис / В. И. Ландик, Ю. Т. Похолоденчук, Г. Н. Артюзов – Донецк: Норд – Пресс, 2005. – 592 с.

ДИНАМІКА ЗРОСТАННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПОРТІ

Євтерев Дмитро

Наукові керівники: Соронович І. М, канд. наук з фіз. виховання і спорту;

Ярмоленко М. А., викладач

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Високий рівень доходів спортсменів зумовлений тим, що саме вони виступають головними структурними одиницями спорту і мають право на отримання своєї справедливої частки. Також необхідно враховувати короткі терміни спортивної кар'єри, що триває приблизно 5–7 років, а в деяких видах спорту не більше 3–4 років. Дана тенденція змушує професіоналів боротися за зростання доходів. Зростання рівня доходів спортсменів залежить від особливостей трудових взаємовідносин у професійному спорті. Незважаючи на діяльність ліг з контролю ринку робочої сили, попит на «зірок спорту» підвищується, а з ним і зацікавленість з боку ЗМІ та «пересічних громадян».

Мета дослідження. Порівняти заробітну плату атлетів у різних видах професійного спорту та визначити тенденції до її збільшення.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати історію зростання заробітної плати спортсменів.
2. Визначити основні фактори, які впливають на заробітну плату спортсменів-професіоналів.

Результати дослідження та їх обговорення. Керівники команд завжди піклувалися про доходи гравців. З другої половини 1700 років аристократичні кола і представники заможних станів почали засновувати окремі “аматорські” крикет-клуби, членами яких не могли бути гравці, які одержали грошову винагороду. У той самий час розіграш ставок, що робилися в результаті укладання парі, вважався абсолютно нормальним явищем. Вже в першій половині XVIII ст. в Англії з'являються професійні кулачні бійці, які у поєдинках на рингах заробляли собі на життя. Ними ставали переважно вихідці з бідних прошарків населення. Про найбільш перспективних спортсменів піклувалися меценати. Один із перших професійних кулачних бійців – Джеймс Фігг (1722 р.) – за підтримки багатого покровителя графа Петерборо побудував школу боксу. Боксери високого класу також заробляли гроші, навчаючи боксу новачків, одержували невеличкий відсоток від ставок, що вигравали їхні попечителі, і від власних ставок.

На сучасному етапі найбільш популярними видами професійного спорту є американський футбол, хокей, бокс, Формула-1 і кінні перегони.

Найбільш інтенсивно професійний спорт розвивається в США. Ще наприкінці XIX ст. саме в цій країні він перейшов у специфічну сферу шоу-бізнесу. Хоча багато видів спорту зароджувалося в різних державах, та всебічний розвиток у професійній сфері вони одержали в США. Специфічною особливістю спортивного бізнесу є високий рівень доходів спортсменів. При

цьому їхня зарплата має стійку тенденцію до зростання, наприклад, у гравців NBA середнього рівня кожні п'ять років сума доходу подвоюється. Це спостерігається і в інших видах професійного спорту. Ціни на футболістів на трансферному ринку також кожні п'ять років збільшуються вдвічі. У 1982 р. футболіст Дієго Марадона коштував 5 млн дол., в 1987 р. Р. Гулліт – 10 млн, в 1992 р. Д. Віалі – 19 млн, в 1997 р. К. Роналдо – 32 млн, а у 2001 р. Зідан – 64 млн дол. Американські ЗМІ відмічали, що футболіст або бейсболіст – мав у 1987 р. зарплату в 20 разів більшу, ніж педагог у школі. Рейтингові професіональні спортсмени отримують високі доходи, котрі мають тенденцію двозначного зростання. Так, у середині 1980-х років лише 100 спортсменів провідних північно-американських ліг мали зарплату понад 1 млн дол. на рік, а на початку 1990-х років їх стало уже близько 500 осіб. У 2003/2004 рр. середня зарплата баскетболістів NBA становила 4 917 000 доларів. Загальні прибутки провідних професійних спортсменів наближаються до 100 млн дол. на рік. Так, за даними американського журналу „Forbes Magazine”, семиразовий чемпіон світу в гонках Формула-1 М. Шумахер заробив у 2004 р. 80 млн дол., а кращий гольфіст світу Т. Вудс – 80,3 млн дол. (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика доходів провідних професійних спортсменів світу у 2004-2005 рр. та 2014-2015 рр. (млн дол.)

Спортсмени	Вид спорту	Заробітки (млн.)	Спортсмени	Вид спорту	Заробітки (млн.)
2004 -2005 рр.			2014-2015 рр.		
Тайгер Вудс	Гольф	80,3	Флойд Мейвезер	Бокс	300
Міхаель Шумахер	Формула-1	80,0	Менні Пак'яо	Бокс	160
Пентон Меннінг	Американський футбол	42,0	Криштіану Роналду	Футбол	79,6
Майкл Джордан	Баскетбол	35,0	Ліонель Мессі	Футбол	73,8

Останнім часом високу заробітну плату, порівняно з іншими професіями, мають професійні спортсмени. Л. Браун у 2005 р. уклав договір на чотири роки з баскетбольною командою „Нью-Йорк Нікс” на суму 32 млн дол., а відомий тренер з футболу Ж. Моуріньо у 2004 р. уклав також контракт на 4 роки з англійським футбольним клубом „Челсі” на суму 29,8 млн євро. За даними тижневика France Football середня річна зарплата десяти найбільш оплачуваних тренерів європейських футбольних команд у 2005 р. становила 4 млн євро.

Найвищу зарплату серед європейських спортивних суддів отримують іспанські рефері. Вони мають річний оклад 18 000 євро. Окрім цього за обслуговування кожного змагання отримують 2 100 євро. Високкокваліфікований суддя заробляє за рік приблизно 60–70 тис. євро. При

цьому більшість іспанських суддів мають основну професію, а суддівством займаються за сумісництвом.

Висновки

Однією зі специфічних особливостей професійного спорту є високий рівень заробітної плати спортсменів. Аналіз доступної літератури та мережі Інтернет свідчить, що за останні 10 років зарплата кращих гравців у різних видах спорту виросла в декілька разів.

До основних факторів, від яких залежать доходи спортсменів-професіоналів, належать: вид спорту; кваліфікація гравця; його досвід; стаж; ігрове амплуа; професійна компетентність агента, який веде його справи.

Література

1. Борисова О.В. Направлення розвитку спорту в Україні в умовах комерціалізації і професіоналізації (на матеріалі тенніса) /Ольга Борисова // Спорт. вісник Придніпров'я. – 2013. – № 1. – с. 96–100.

2. Режим доступу до сайту: <http://www.forbes.com/business/sportsmoney/2015>

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗАХИСНИКІВ У ХОКЕЇ З ШАЙБОЮ

Завгородній Сергій

Науковий керівник – Серебряков О.Ю., ст. викладач

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Враховуючи складність гри, відповідальність під час техніко-тактичних дій, напруженість від початку і до кінця періодів – хокей з шайбою має велике навантаження на психічному рівні, провокуючи тим самим страх, апатію, нервозність, концентрацію або ж її відсутність. Багато психічних чинників впливають на фізичні, технічні і тактичні якості кожного гравця. Захисник отримує одне з найбільших психічних навантажень під час тренувань і змагань. Психічний стан гравця – це пряме відображення його дій на льодовій арені, що часто призводить до негативних результатів, як одного гравця, так і кінцевого результату усього матчу або тренування всієї команди [5]. Нажаль, така важлива проблема розкрита недостатньо.

Мета дослідження – узагальнити дані спеціальної науково-методичної літератури з питань психологічної підготовки захисників у хокеї з шайбою.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати спеціальну науково-методичну літературу і узагальнити досвід провідних фахівців.

2. Визначити, особливості психічних навантажень, які отримує гравець амплуа «захисник» під час тренувальної та змагальної діяльності.

Методи дослідження:

1. вивчення та аналіз науково-методичної літератури і джерел Інтернет;
2. Аналіз та узагальнення досвіду провідних фахівців.

Результати дослідження та їх обговорення. В даний час спектр питань, що вивчає спортивна психологія, істотно розширився. Стосовно до кожного виду спорту з урахуванням досягнень загальної, педагогічної, вікової і соціальної психології розробляються програми спеціальних тренувальних комплексів, спрямованих на підвищення як фізичної, так і психічної тренованості спортсменів, їх емоційно-вольової, етичної, моральної і колективістської підготовленості.

У психології спорту досить детально досліджені закономірності ефективного формування рухових навичок і умінь, способи досягнення високих показників сили, витривалості, спритності і координованості рухів, що ґрунтуються на концепції рівня побудови руху. У цих дослідженнях вивчаються шляхи і способи формування спеціалізованих сприйнять спортсменів [2, 4].

Психіка спортсмена вдосконалюється тільки за умови активної взаємодії з навколишнім світом в процесі тренувальної або ігрової діяльності. Успіх в хокеї значною мірою залежить від індивідуальних психологічних особливостей спортсмена, а також, хокей висуває до гравця особливі вимоги і разом з цим формує якості особистості, які необхідні для успішного виконання ігрової діяльності. Успішність ігрової діяльності чимало залежить від психічного стану спортсмена. Під психічним станом розуміється цілісна характеристика психічної діяльності за визначений термін часу, що пов'язана з визначною динамікою психічних процесів і психофізіологічних функцій, та реакція організму, що віддзеркалюється, на вплив факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. Емоції передстартових станів виникають за добу-дві до гри (залежно від особливостей кожного хокеїста), але максимум досягають за останні дві-три години до початку змагання. Діагностика передстартового стану, знання індивідуальних особливостей протікання психічних реакцій у гравців дозволяють тренеру більш ефективно використовувати можливості хокеїстів для досягнення перемоги в змаганнях.

Встановлені типові характерні риси для сильних спортсменів:

- відчуття переваги і внутрішньої впевненості;
- готовність відстоювання своїх прав;
- впертість;
- незговірливість;
- емоційна стійкість;
- висока цілеспрямованість;
- спортивна агресивність[3].

Дослідження взаємозв'язку між окремими характеристиками особистості і спортивними результатами показали, що риси характеру далеко не завжди точно впливають на результативність поведінки в тренувальній діяльності.

Проте, спортсмени високої кваліфікації відрізняються більш «здоровим» настроєм стосовно спортсменів середньої та низької кваліфікації.

Успішна ігрова діяльність у хокеї з шайбою припускає у гравців наявність прагнення до вдосконалення майстерності, пошуку незвичних рішень поставлених завдань, впертості, рішучості, сміливості, кмітливості, емоційної стійкості, широкого розподілу, швидкості і точності складно-рухових реакцій, легкості створення та перебудови рухових реакцій.

Воля як активна сторона свідомості людини, яка в єднанні з розумом і відчуттям регулює її поведінку і діяльність в скрутних умовах, має три структурних компонента:

- пізнавальний – пошук правильних рішень;
- емоційний – самонавіювання, в першу чергу, на основі моральних мотивів діяльності;
- виконавчий – регулювання фактичного виконання рішень за допомогою свідомого самопримус[3,4].

Навантаження сучасного спорту, високий рівень конкуренції в змаганнях приводять до того, що спортсмен піддається значному стресу, маючому різноманітні психічні прояви. Тривога, страх стимулюють фізіологічні зміни, знижують рівень координаційних здатностей (для хокеїстів має велике значення), зайве м'язове напруження, яке сприяє розвитку втоми, яке уповільнює відновлюючі реакції, погіршує концентрацію уваги.

Отже, захисник в цьому виді спорту постає перед необхідністю долати постійні виникаючі стресові ситуації. Ефективність спортсменів в цих умовах може бути забезпечена лише в тому випадку, коли акцент робиться не тільки на ситуацію, а і на її сприйняття індивідуумом [5].

Підвищене емоційне збудження у передстартовій обстановці є позитивним фактором. Оптимальне збудження проявляється в впевненості спортсмена в своїх силах, позитивній установці на змагальну боротьбу, підвищеною увагою, високим рівнем регуляції рухів. Як тільки рівень емоційного збудження перевищує оптимальний діапазон, наступає перезбудження, котре приводить до невпевненості, тривоги, зниженню уваги, дискоординації рухової і вегетативних функцій – зниженню ефективності змагальної діяльності[4,5].

Постійна зміна рухових режимів в ігровій діяльності, велика варіативність у характері нервово-мязових зусиль хокеїстів разом з комплексним проявом фізичних якостей, що пояснює високий рівень вимог, які ставляться до спритності й координації рухів. Захиснику необхідно досконало володіти багатьма складнокоординаційними руховими навичками, які проявляються в зв'язку з умовами гри, що постійно змінюються [2,5].

Величезний потік інформації, який безперервно надходить і стрімко змінюється, що ускладнює прийняття рішень, обумовлює необхідність достатньо великого обсягу уваги. Звідси випливає, що ігрові навички становлять складну систему техніко-тактичних дій, які виконуються за допомогою розумових процесів. Метою розумових операцій є оцінка

обстановки, визначення найбільш ймовірних продовжень ігрової ситуації, вибір логічного і раціонального прийому і шляхів його реалізації, прийняття рішень при постійному спрямуванні на підсумкове рішення тактичних завдань (корекція виконання рухового завдання)[4, 1].

На підставі тривалих педагогічних спостережень встановлено, що всі хокеїсти перед матчем передбачають події майбутньої гри. Індивідуальні відмінності в протіканні емоційних реакцій залежать від типу особистості спортсмена. Окремі хокеїсти відчувають надмірне хвилювання перед грою, інші впевнені в перемозі, але всі учасники гри відчувають емоційне збудження[4, 5]. Тому для захисників украї необхідно психічна підготовка.

Висновки

Виходячи з інформації про те, які типи психічних навантаження випадають на спортсмена, та як саме протікає адаптація до навантажень, можна зробити висновки, що для захисника, граючого в різноманітному типі навантажень, потрібно підбирати певні підготовчі вправи. Тим самим можна уникнути чи знизити міру до стресових ситуацій під час ігрової діяльності і гравець зможе краще показувати свій вищий результат.

Також слід зауважити, що періоди за час гри в хокей з шайбою мають свої типи психічного навантаження. Тобто, якщо в першому періоді захиснику потрібно здолати негативне напруження передстартового стану, то під час третього періоду, актуальним будуть вольові можливості гравця. Тим самим тренер, розуміючи в якому психічному стані знаходиться гравець, зможе добирати відповідні завдання на гру і бути впевненим в можливості їх реалізації.

Література

1. Воробйов М. І. Психологічні аспекти підготовки кваліфікованих хокеїстів: [метод. Рек. для студ. фізкультур. ВНЗ, викладачів, спеціалістів фіз. Виховання і спорту, стажерів]/ М.І. Воробйов, О.Р. Гринь. – К.: 2005. – 35 с.
2. Воронова В. І. Психологія спорту: [навч. посіб.] / В.І. Воронова. – К.: Олімп. Л-ра, 2007. – 298 с.
3. Малкин В. Р. Управление психологической подготовкой в спорте / В.Р. Малкин. – М.: Физкультура и спорт, 2008. – 200с.
4. Платонов В. Теория периодизации спортивной тренировки и ее практические приложения / В.Платонов. – К., Олимп. лит-ра, 2013.
5. Коробейников Г. В. Контроль за психофизиологическим состоянием спортсменов высокой квалификации в условиях напряженно мышечной деятельности/ Г. В. Коробейников, Л. Г. Коробейникова, А. К. Дудник // Междунар. науч.-практ. конф. государств-участников СНГ по пробл. физ. культуры и спорта: доклады пленарных заседаний (Минск, 27-28 мая 2010г.). – Минск, 2010. – С. 120–125.

РІВЕНЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ПЛАВЦІВ 12-13 РОКІВ НА ЕТАПІ ПОПЕРЕДНЬОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Зінов'єва Вікторія

*Науковий керівник – Яримбаш К.С., канд. педагогічних наук, доцент
Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту,
Дніпропетровськ, Україна*

Актуальність. Для досягнення найкращих результатів у плаванні в більшості випадків спортсмени вибирають окрему дисципліну і спеціалізуються в ній. Зазвичай це відбувається цілком природно: на якій дистанції краще результати, та й стає основною. У свою чергу, для досягнення максимуму і повної реалізації потенціалу, виступаючи у плаванні основним способом, тренуватися потрібно так, щоб якомога ефективніше задіяти фізіологічні особливості організму [2]. При правильному підході до занять показані секунди будуть кращі, а витрачені ресурси – менші [4].

Програми тренувань для плавців, які спеціалізуються в спринті, виступаючих на середніх або довгих дистанціях, можуть істотно відрізнятися, адже для розвитку різних здібностей організму потрібно застосовувати певні методики тренувального впливу. Тому треба визначити, чим відрізняється підготовка спринтерів, середньовиків і стаєрів, а також приділити увагу співвідношенню необхідного навантаження для спортсменів з різними уподобаннями у виборі дистанції [1].

Однак, як свідчить аналіз літературних джерел, на цей час недостатньо висвітлено особливості планування тренувального процесу, які б враховували спеціалізацію спортсменів, що і зумовило актуальність нашого дослідження.

Аналіз останніх публікацій по темі дослідження. В даний час велика кількість спеціальної літератури присвячена питанням підготовки висококваліфікованих плавців, а саме їх техніко-тактичній підготовці, проблемам психологічної підготовки.

Вік 12 – 13 років відповідає етапу попередньої базової підготовки у плаванні, проте, до цих пір відсутні дослідження, що розкривають особливості загальної і спеціальної фізичної підготовки спортсменів, зміст і структуру побудови тренувального процесу на цьому етапі.

Мета дослідження – визначити особливості фізичної підготовленості плавців 12 – 13 років залежно від їх спеціалізації.

Методи дослідження:

1. Аналіз та узагальнення літературних джерел.
2. Педагогічні спостереження.
3. Педагогічний експеримент.
4. Педагогічне тестування рівня розвитку рухових якостей та здібностей плавців.
5. Антропометричні методи.
6. Метод функціональних проб.

7. Методи визначення функціонального стану серцево-судинної та дихальної системи організму плавців з використанням комп'ютерної програми «ШВСМ».

8. Методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. При проведенні тесту «Біг 30 м» виявляються швидкісні здібності спортсменів та загальна фізична підготовленість. Отримані дані при порівнянні з нормативами програми для ДЮСШ з плавання спортсменів даного віку та відповідного етапу спортивного вдосконалення відповідають середньому рівню розвитку такої якості.

Аналогічна динаміка спостерігається і при проведенні тесту «Біг 5хв (м)», що характеризує загальну витривалість плавців. Дана якість визначає та впливає на рівень проходження всієї змагальної програми плавців, однак в спортсменів трьох груп отримані результати відповідають нижче середнього рівня даної якості за програмою ДЮСШ.

Для визначення прояву швидко-силових здібностей плавців 12 – 13 років було проведено тест «Човниковий біг 3х10 м (с)». на відміну від двох попередніх тестів рівень розвитку цієї якості знаходиться на середньому рівні.

Аналогічна динаміка показників в тестах «Стрибок у довжину з місця» та «Стрибок вгору з місця». Слід також зазначити, що результат та рівень виконання цих тестів буде впливати на рівень виконання окремих технічних елементів – стрибків.

Визначаючи рівень частоти рухів спортсменів, провели контрольний тест «Біг на місці 10 с, (кількість разів)» та визначили такі особливості. Було виявлено нижче за середній та середній рівень прояву частоти рухів в спортсменів трьох груп за програмою ДЮСШ на даному етапі спортивного вдосконалення.

При оцінці спеціальної фізичної підготовленості плавців 12 – 13 років при проведенні тесту «швидкісний відрізок зі старту 15м (с) достовірної різниці між показниками спортсменів не визначено.

При проведенні тесту «800 м» у стаєрів результат більш достовірний, ніж у спринтерів та середньовиків. Слід зазначити, що отримані дані при порівнянні з нормативами програми для ДЮСШ з плавання спортсменів даного віку та відповідного етапу спортивного вдосконалення відповідають середньому і нижче за середній рівнем розвитку даної якості.

При виконанні тесту «пропливання відрізка «4х25 м» встановлено, що амплітуда індивідуальних показників плавців низька.

Висновки

На етапі констатуючого експерименту визначено середній, а в окремих випадках і нижче за середній рівень загальної фізичної підготовленості, що, в свою чергу, позначається не лише на рівні спеціальної фізичної підготовленості плавців. Рівень фізичної підготовленості, як загальної, так і спеціальної нижчий за середній може бути зумовлений рівнем функціонального стану організму плавців та недостатнім матеріально-технічним забезпеченням навчально-тренувального процесу, а в наслідок цього – нераціональним планування

засобів та методів тренування спрямованості тренувального процесу та співвідношення окремих видів підготовки в ньому.

Література

1. Давиденко Д. Н. Методологічні підходи до дослідження функціональних резервів спортсменів / Д. Н. Давиденко. // Фізіол. проблеми адаптації. – Тарту: Мінвуз СРСР, 1984. – С. 118 – 119.
2. Зімкін Н. В. Фізіологічна характеристика особливостей адаптації рухового апарата до різних видів діяльності / Н. В. Зімкін, // IV Всесоюз. сімпоз. за фізіол. пробл. адаптації (Талін, 1984). – Тарту: Мінвуз СРСР, 1984. – С. 73-76.
3. Іванов В. В. Комплексний контроль у підготовці спортсменів / В. В. Іванов. – М.: Фізкультура і спорт, 1987. – 256 с.
4. Косилов С. А. Функції рухового апарату і його робоче застосування / С. А. Косилов // Керівництво по фізіології праці. - М.: Медицина, 1983. – С. 75 – 113.
5. Платонов В. Н. Сучасне спортивне тренування / В. Н. Платонов. – К.: Здоров'я, 1980. – 336 с.

МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ ЯК ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ СПОРТИВНОГО КЕРІВНИКА В УКРАЇНІ

Кальченко Діана

*Науковий керівник – Попрозман О. І., канд. економічних наук, доцент
Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна*

Актуальність. Розвиток галузі фізичної культури і спорту в сучасній Україні вимагає наявності цілеспрямованих, кваліфікованих, з широким кругозором і знаннями спортивних чиновників, спортивних менеджерів, тренерів, керівників спортивних споруд та спортивної інфраструктури. Галузі фізичної культури і спорту України потрібні висококваліфіковані фахівці з даних напрямів.

Властиві ринку невизначеність ситуації і ризик вимагають від менеджерів самостійності і відповідальності за прийняті рішення, сприяють пошуку оптимальних управлінських і науково-методичних рішень з приводу надання фізкультурно-спортивних послуг населенню та підготовки висококваліфікованих спортсменів. Професіоналізм менеджера проявляється в знанні технології управління організацією та законів ринку, в умінні організувати злагоджену роботу колективу та прогнозувати розвиток організації.

Мета дослідження – теоретичний аналіз менеджменту і маркетингу як основних видів діяльності керівника фізкультурно-спортивної організації в сучасних соціально економічних умовах.

Завдання дослідження:

1. Визначити поняття менеджменту та особливості управлінської діяльності керівника фізкультурно-спортивної організації в сучасних соціально-економічних умовах.

2. Дослідити значення спортивного маркетингу та проаналізувати ринок вітчизняного спортивного маркетингу в Україні.

Методи та організація дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення даних спеціальної літератури та досвіду передової практики; синтез і узагальнення; порівняння.

Результати дослідження та їх обговорення. У сучасних умовах розвитку змішаної економіки (державне і ринкове регулювання управлінських відносин) багато фізкультурно-спортивних організацій, володіючи самостійністю і відповідаючи за результати своєї діяльності, мають вміння формувати систему менеджменту, здатну ефективно адаптуватися до мінливих факторів зовнішнього і внутрішнього середовища.

Менеджмент – теорія і практика ефективного управління фізкультурними і спортивними організаціями, що діють в ринкових умовах. В Оксфордському фундаментальному словнику менеджмент трактується як спосіб, манера спілкування з людьми, особливого роду вміння і адміністративні навички, орган управління, адміністративна одиниця, влада й мистецтво управління.

Спеціаліст з менеджменту, або менеджер – це професійний управлінець широкого профілю. Менеджмент у сфері фізичної культури і спорту сьогодні можна умовно поділити на дві основні групи: професійного спорту і сфери фітнес–послуг (спорт для всіх) [2].

У професійному спорті менеджер – це професійний підприємець, який є організатором тренувань і виступів спортсменів, що забезпечує його комерційну діяльність. Від сучасного менеджера вимагається вміння зацікавити, переконати та організувати учасників для раціональної і вискоєфективної праці. Серед менеджерів, які працюють у професійному спорті, виділяють кілька типових фігур: менеджер-тренер (поєднує виконання обов'язків тренера з керівництвом організацією); менеджер-адміністратор (фактичний керівник організації); менеджер-організатор (наприклад, змагань) [4].

Менеджер у сфері фітнес–послуг – це спеціаліст, що обіймає, як правило, керівну посаду у фізкультурно-спортивній організації та володіє мистецтвом управління. Головним його завдання є забезпечення функціонування фізкультурно-оздоровчого центру, призначення якого – масово-оздоровча робота з молоддю або відновлення працездатності людей після робочого дня.

Менеджер фізкультурно-спортивної організації повинен володіти високою культурою спілкування з людьми, технологією виробництва, вірно визначати їхні характери, особливості, можливості. Професійним обов'язком менеджера є створення оптимальних умов праці, необхідного психологічного клімату в колективі, вміння швидко вирішувати ситуаційні завдання, раціонально використовувати робочий час.

Надання спортивно-оздоровчих послуг населенню, особливо послуг оздоровчого фітнесу, є новим і перспективним видом економічної діяльності в соціальній сфері. Поява і бурхливе зростання кількості підприємств у цій сфері обумовлені, в першу чергу, необхідністю забезпечення нормального відтворення робочої сили, а також виконання таких функцій: виховної, оздоровчої, рекреаційної, інформаційно-розважальної та інших [2].

Сьогодні фітнес-індустрія в Україні постійно розвивається, і з кожним днем стає все масштабнішою. У нашій країні працюють понад 260 фітнес-клубів, кількість яких зростає, що призводить до конкуренції на ринку і, відповідно, посиленню боротьби за клієнтів.

В сучасних умовах розвитку фізкультурно-спортивного руху робота спортивного менеджера має безпосередньо вагомий вплив на фінансовий прибуток спортивної організації та успіх спортивних команд. У цьому випадку найважливішу роль відіграє менеджер топ-рівня – верхівка спортивного менеджменту. Тому, саме від того, як він зможе організувати роботу всієї спортивної організації, і залежить її кінцевий успіх.

Менеджмент нині має ще й вузько-професійний характер. Прикладами цього можуть бути збут певних товарів або посередництво між виробником і споживачем, організаторська діяльність, управління будь-яким конкретним виробництвом. Адже далеко не завжди той, хто виробляє товар, вміє вигідно і своєчасно його продати. Для цього потрібні менеджери – фахівці з маркетингу [4].

Маркетинг – це система організації та управління діяльністю компанії щодо розробки нових видів товарів, їх виробництва і збуту з метою отримання прибутку на основі всебічного вивчення ринку й потреб споживачів. Інтегрований маркетинг є основним видом сучасної маркетингової діяльності, який передбачає створення команд з об'єднання фахівців з конструювання і розробки продукції для подальшої взаємодії між різними управлінськими підрозділами і службами.

Останні 40 років у всьому світі спортивний маркетинг визнаний одним з найефективніших інструментів для підвищення популярності та поліпшення іміджу марки. Недарма західних поп-зірок з рекламних роликів відомих брендів вже фактично витіснили зірки спорту, а кожна велика зарубіжна компанія не мислить свого маркетингового бюджету без відрахувань на підтримку того чи іншого спортивного заходу або конкретного спортсмена. В Україні ж цей вид маркетингу лише починає зароджуватися, тому дуже мала кількість компаній, що навчилися використовувати весь комплекс інструментів, якими володіє спорт [3].

Початком маркетингу є обґрунтування рентабельності, передбачуваної виробничою діяльністю. Для цього проводяться спеціальні маркетингові дослідження, у ході яких прогнозуються попит на товари та послуги, зміна цін, виявляються оптимальні варіанти реклами, зберігання та транспортування товарів, форми обслуговування споживачів.

Саме тому ринку спортивного маркетингу у нас фактично немає – найчастіше компанії не бачать сенсу витратити гроші на підтримку спорту. Хоча дивно було б очікувати іншу ситуацію в країні, де спорт не є досить актуальним. А для розвитку саме спортивного маркетингу на першому місці повинен бути масовий, а не професійний спорт, тільки тоді людям будуть близькі ідеї, які бренди намагаються донести через підтримку того чи іншого заходу або спортсмена. Спортивний маркетинг в Україні розвинений дуже слабо. Є просто формат реклами, коли відома особа рекомендує продукт або послугу, якими нібито сама користується.

Український спорт зараз знаходиться на порозі великих змін, але, в свою чергу, на нього негативно впливають ряд факторів: достатньо низький рівень фінансування фізичної культури і спорту бюджетними організаціями, застаріла матеріально-технічна база, відсутність ефективної системи законодавчих актів про податки, спонсорство тощо.

Специфіка вітчизняного спорту полягає в тому, що на відміну від західноєвропейських країн прибуток від продажу сезонних абонементів, клубної атрибутики, телетрансляції, реклами складає незначну частину бюджетів спортивних організацій. Однак особливістю спортивного маркетингу в Україні є нездатність спортивних організаторів стати повноцінними посередниками між спонсорами, ЗМІ та телебаченням [1].

Головною умовою успішного функціонування спортивних федерацій, комітетів, клубів і окремих спортсменів є створення позитивного уявлення про себе і свою діяльність. Реклама допомагає створити сприятливий імідж, привертає увагу спонсорів, залучає додаткових споживачів фізкультурно-спортивних послуг.

В умовах розвитку ринкової економіки у потенційних користувачів спортивно-оздоровчих послуг необхідно формувати зацікавленість у продуктах даного підприємства, а також створювати сприятливі умови для участі населення в фізкультурно-спортивних заходах. Завдання системи маркетингу підприємства зводиться до створення у споживача правильного стереотипу, що сприяє полегшенню сприйняття й адаптації до пропонованих продуктів.

Спортивний маркетинголог повинен добре розбиратися в питаннях збору та аналізу відповідної інформації про ринкову кон'юнктуру, організувати роботу з транспортування, зберігання, реклами, безпосередньої реалізації товару, а також його пакування та художнього оформлення. Посередництво, у тому числі під час продажу товарів за кордоном, – заняття не тільки прибуткове, але й вкрай необхідне. Без нього неможливий ефективний розвиток ринкової економіки в сучасних соціально-економічних умовах [3].

Висновки

Сьогодні, спортивний менеджмент і маркетинг стають все більш популярними в нашій країні, відкривають нові сфери для вкладення грошей, нові ринки збуту, нові рекламні можливості.

Одним з невід'ємних пріоритетних завдань для повноцінного, економічно ефективного функціонування та подальшого інтенсивного розвитку фізичної культури і спорту є наявність висококваліфікованих кадрів.

Кожен спортивний керівник певною мірою повинен бути і психологом, оскільки правильний стиль керівництва, сприятливі умови на роботі, культура управлінської праці сприяють підвищенню якості та результативності праці, мають вирішальний вплив на результати діяльності колективу. Поведінка спортивного керівника, його вміння керувати підлеглими, здоровий психологічний клімат в колективі сприяють розвитку творчої ініціативи працівників, та підвищенню ефективності праці. Повсякденна практика доводить, що керівники, які домоглися здорових відносин у колективі, налагодили міцний контакт і взаємини між співробітниками, досягають кращих результатів в роботі.

Література

1. Бальсевич В. К. Физическая культура для всех и для каждого / В.К. Бальсевич. – М.: Физкультура и спорт, 1988. – 208 с.

2. Галкин В. В. Экономика и управление физической культурой и спортом: учебное пособие для вузов / В. В. Галкин. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 448 с.

3. Степанова О. Н. Маркетинг в сфере физической культуры и спорта / О. Н. Степанова. – М.: Сов. спорт, 2005. – 256 с.

4. Черепов В. А. Проблемы менеджмента в сфере физической культуры и спорта: хрестоматия / В. А. Черепов. – СПб.: СПбГАФК им. П.Ф. Лесгафта, 2000. – 229 с.

ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАТЕВОГО ДИМОРФІЗМУ У БІЛЬЯРДИСТІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Котляр Анна, Перетяцько Ангеліна

Науковий керівник – Нагорна В. О., канд. наук з фіз. виховання і спорту., доцент

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Актуальність. Статистика результатів змагальної діяльності спортсменів у Піраміді свідчить про лідерство України в цьому виді більярду на міжнародному рівні. При сучасній конкуренції за результатами, перевагу мають чоловіки у порівнянні з техніко-тактичними показниками ігрової діяльності з жінками.

Тому актуальним питанням на сьогодні є визначення технології оцінки психофізіологічного стану спортсменок-більярдисток високої кваліфікації. Постає необхідність вивчення зв'язку властивостей основних нервових процесів із різними за складністю сенсомоторними реакціями у більярдистів та виявлення відмінностей, пов'язаних зі статевим диморфізмом.

Мета роботи – оцінка стану психофізіологічних функцій у більярдістів високої кваліфікації та визначення особливостей, пов'язаних зі статевим диморфізмом.

Об'єкт дослідження – психофізіологічний стан більярдістів високої кваліфікації.

Завдання дослідження:

1. Вивчити проблему психофізіологічних особливостей більярдістів високої кваліфікації;
2. Оцінити психофізіологічний стан більярдістів високої кваліфікації;
3. З'ясувати психофізіологічні особливості статевого диморфізму у більярдістів високої кваліфікації.

Методи дослідження:

1). Аналіз спеціальної літератури; 2). Психофізіологічні, дослідження: визначали: латентного періоду простої зорово-моторної реакції, (мс); Латентного періоду складної зорово-моторної реакції РВ 2-3, (мс); функціональної рухливості нервових процесів, подразників/хвил.; сили нервових процесів, (%) помилок; помилка сприйняття часу, (с); обсягу короткострокової пам'яті, (%); середнього часу вирішення тесту, (мс); ефективності уваги, кількості помилок; продуктивності, загальна кількість розв'язаних завдань; обсяг довільної уваги, (%); коефіцієнт операційного мислення, (ум. Од.); 3). Методи математичної статистики.

Результати дослідження. Для розв'язання питання, чи однакові фактори та їх складові показники обумовлюють стан психофізіологічних функцій у жінок та чоловіків, проведено факторний аналіз окремо у кожній статевій групі, результати наведені в таблицях 1 і 2 та на рисунку 1.

Перший фактор у жінок (37,73 %) та чоловіків (36,76 %) складається з комплексу таких показників: середній час вирішення тесту та коефіцієнт операційного мислення у обох тестах; продуктивність, кількість розв'язаних завдань у окремо у першому та другому тесті та загальна кількість розв'язаних завдань у першому и другому тесті.

Таким чином, перший найсуттєвіший генеральний фактор нами він був визначений як «швидкість та продуктивність обробки інформації».

Внесок *другого фактора* (17,85 %) у чоловіків включає такі показники: ефективність у першому та другому тесті та обсяг довільної уваги у першому тесті. Другий фактор у сумі показників, що справляють вплив на психофізіологічний стан жінок, становить 14,98 %. Він складається з показників нейродинамічних функцій – функціональної рухливості та сили нервових процесів. Системоутворюючими є показники, що насамперед відображають у чоловіків – вплив уваги, у жінок – індивідуально-типологічні властивості вищої нервової діяльності. Таким чином, аналіз другого фактора дає можливість вважати, що прояв характеристик психофізіологічних функцій у чоловіків та жінок має свої статеві особливості. У чоловіків – це переважання уваги, а у жінок - рухливості та сили нервових процесів.

Таблиця 1

Факторна структура психофізіологічного стану спортсменів високої кваліфікації більярдного спорту (чоловіки), n = 28

Фактор	Показник	r
1	Середній час вирішення першого тесту, мс	-0,87
	Середній час вирішення другого тесту, мс	-0,94
	Продуктивність, загальна кількість розв'язаних завдань у першому тесті	0,90
	Продуктивність, загальна кількість розв'язаних завдань у другому тесті	0,90
	Продуктивність, загальна кількість розв'язаних завдань у першому і другому тесті	0,98
	Коефіцієнт операційного мислення у першому тесті, ум. од.	0,87
	Коефіцієнт операційного мислення у першому тесті, ум. од.	0,88
2	Ефективність уваги у першому тесті, кількість помилок	-0,85
	Ефективність уваги у другому тесті, кількість помилок	-0,75
	Обсяг довільної уваги у першому тесті, %	0,90
3	Латентний період складної зорово-моторної реакції РВ ₂₋₃ , мс	-0,83

Примітка. Тут наведені тільки достовірні ($p < 0,05$) коефіцієнти (r) кореляції.

Таблиця 2

Факторна структура психофізіологічного стану спортсменів високої кваліфікації більярдного спорту (жінки), n = 27

Фактор	Показник	r
1	Середній час вирішення першого тесту, мс	-0,89
	Середній час вирішення другого тесту, мс	-0,85
	Продуктивність, загальна кількість розв'язаних завдань у першому тесті	0,94
	Продуктивність, загальна кількість розв'язаних завдань у другому тесті	0,91
	Продуктивність, загальна кількість розв'язаних завдань у першому і другому тесті	0,99
	Коефіцієнт операційного мислення у першому тесті, ум. од.	0,93
	Коефіцієнт операційного мислення у першому тесті, ум. од.	0,85
2	Функціональна рухливість нервових процесів, подразників/хвил.	-0,75
	Сила нервових процесів, % помилок	0,71
3	Ефективність уваги у першому тесті, кількість помилок	-0,74
	Ефективність уваги у другому тесті, кількість помилок	-0,84
	Обсяг довільної уваги у другому тесті, %	0,80

Третій фактор (10,93 %) у чоловіків включає один показник – латентний період складної зорово-моторної реакції вибору двох із трьох подразників і дозволяє визначити його як фактор «складного сенсомоторного реагування».

У жінок третій фактор (13,41 %) складають: ефективність уваги у першому та другому алгоритмах та обсяг довільної уваги у другому тесті. Теоретичне обґрунтування цього фактора дозволяє визначити його як фактор «уваги».

Таким чином, проведений аналіз дає підставу вважати, що факторна структура психофізіологічного стану визначається середнім часом вирішення тесту, продуктивністю та коефіцієнтом операційного мислення. Причому функціональний стан психофізіологічних функцій у чоловіків формується за

рахунок підвищення уваги та швидкості сенсомоторного реагування. У жінок це можна виразити співвідношенням: швидкість та продуктивність обробки інформації – властивості основних нервових процесів – увага.

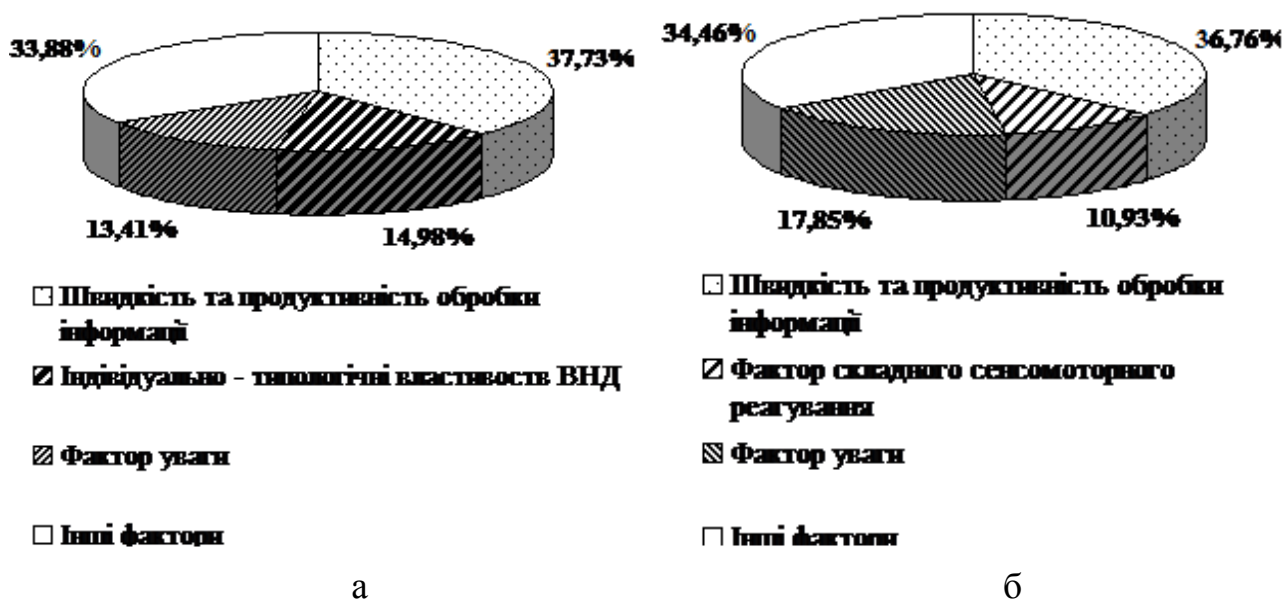

Рисунок 1 – Показники факторного аналізу обстежуваних спортсменів: а – жінки, б – чоловіки.

В результаті факторного аналізу показників загальної групи спортсменів у більярді першим фактором (генеральним) визначилися параметри, які характеризують швидкість та продуктивність обробки інформації, другим – фактор уваги, третім – фактор складного сенсомоторного реагування.

Проведений факторний аналіз показників окремих статевих груп спортсменів ігрових видів спорту дозволив виявити відмінності у структурі другого та третього факторів, пов'язані зі статевим диморфізмом. В першому факторі як у чоловіків, так і у жінок системоутворюючими являються показники швидкості та продуктивності обробки інформації. У жінок другий фактор складають індивідуально – типологічні властивості вищої нервової діяльності, у чоловіків – фактор уваги. Третій фактор у жінок – фактор уваги, у чоловіків – фактор складного сенсомоторного реагування.

Таким чином, за допомогою факторного аналізу виявлено найбільш інформативні показники психофізіологічного стану спортсменів високої кваліфікації, значимість яких буде покладена в основу розробки диференційованої оцінки психофізіологічного стану.

Вивчення сенсомоторних реакцій та властивостей основних нервових процесів у більярдістів дозволило визначити статеві особливості нейродинамічних функцій.

У таблиці 2 подані значення неродинамічних функцій окремих статевих груп спортсменів-більярдістів високої кваліфікації.

Статистичний аналіз результатів за непараметричним $U =$ критерієм Манна–Уїтні засвідчив, що в цілому по виборці чоловіки вірогідно відрізнялися від жінок за такими показниками: латентний період простої зорово–моторної реакції та латентний період складної зорово–моторної реакції вибору двох із трьох подразників ($p < 0,05$).

Латентні періоди ПЗМР були найменшими у чоловіків ($p < 0,05$). Так, середнє значення ЛП ПЗМР у чоловіків становило: $\bar{x} = 234,26$ мс, стандартне відхилення – $S = 21,57$ мс, у жінок – відповідно – $265,07$ та $32,01$ мс.

Як відомо, визначення латентного періоду реакції вибору у спортивних іграх має велике значення. Тривалість цього показника обумовлює швидкісні якості спортсмена, що дуже важливо для чуття необхідної сили удару в більярді. Так, середнє значення ЛП РВ₂₋₃ у чоловіків становило: $\bar{x} = 411,58$ мс, стандартне відхилення – $S = 44,64$ мс, у жінок відповідно $451,26$ та $54,87$ мс.

Таблиця 3

Значення показників нейродинамічних функцій більярдистів високої кваліфікації

Показники	Жінки		Чоловіки	
	\bar{x}	S	\bar{x}	S
Латентний період простої зорово–моторної реакції (мс)	265,07	32,01	234,85	21,57*
Латентний період складної зорово–моторної реакції вибору двох з трьох подразників (мс)	451,26	54,87	411,58	44,64*
Функціональна рухливість нервових процесів (подразників/хвил)	86,30	11,82	89,29	15,38
Сила нервових процесів (% помилок)	5,36	2,09	4,77	1,79

* $p < 0,05$, порівняно з групою жінок

Порівняння результатів ФРНП та СНП у спортсменів різної статі свідчить про відсутність статистично значущої різниці ($p > 0,05$) значень цих показників. Можливо, це пов'язано з результатами спортивного відбору у більярді.

Таким чином, в результаті дослідження виявлено різницю часових характеристик різних за складністю зорово–моторних реакцій (ЛП ПЗМР і ЛП РВ₂₋₃) у більярдистів високої кваліфікації, які пов'язані з виявленням статевого диморфізму.

Висновки

Встановлено, що варіабельність ПФС у цілому по групі обстежених на 61% визначалася 3 факторами: фактор 1 відбиває швидкість та продуктивність обробки інформації (середній час розв'язання завдання у першому та другому алгоритмі, продуктивність – загальну кількість розв'язаних завдань у обох тестах та окремої кількості у першому та другому тесті, коефіцієнт операційного мислення у першому та другому тесті); фактор 2 відбиває вплив довільної уваги на показники психофізіологічного стану спортсмена – містить обсяг довільної уваги у першому та другому алгоритмі, ефективність уваги – кількість помилок у першому та другому алгоритмі; фактор 3 відбиває вплив

складної сенсомоторної реактивності на психофізіологічний стан (кореляція з величиною латентного періоду складної сенсомоторної реакції вибору, $r = -0,78$).

Результати взаємозв'язку часових характеристик сенсомоторних функцій та типологічних особливостей ВНД вказує на те, що існує вірогідний взаємозв'язок між латентними періодами простої та складної сенсомоторних реакцій, який становив 0,45 ($p < 0,001$). Латентний період простої зорово-моторної реакції не мав достовірного зв'язку з функціональною рухливістю та силою нервових процесів ($p > 0,05$). Латентний період зорово-моторної реакції вибору двох із трьох подразників достовірно корелює і з функціональною рухливістю ($r = -0,26$, $p < 0,05$), і із силою нервових процесів ($r = 0,28$, $p < 0,05$).

Проведений факторний аналіз показників окремих статевих груп більярдистів дозволив виявити відмінності у структурі другого та третього фактора, пов'язані зі статевим диморфізмом. Чоловіки вірогідно відрізнялися від жінок за такими показниками: латентний період простої зорово-моторної реакції (середнє значення ЛП ПЗМР у чоловіків становило $= 234,26$ мс, стандартне відхилення – $S = 21,57$ мс, у жінок, відповідно – $265,07$ мс та $32,01$ мс) та латентний період складної зорово-моторної реакції (середнє значення ЛП РВ2-3 у чоловіків становило $= 411,58$ мс, стандартне відхилення – $S = 44,64$ мс, у жінок, відповідно – $451,26$ мс та $54,87$ мс.) вибору двох із трьох подразників ($p < 0,05$). Психофізіологічні особливості статевого диморфізму у більярдистів високої кваліфікації виявляються у більш кращому розвитку когнітивних функцій у чоловіків, порівняно з жінками.

Література

1. Баев С. Ю. Психология бильярда / С. Ю. Баев. - Ришон ле-Цион: МЕДИАЛЛ, 2013. – 112 с.
2. Захарьева Н. Н. Влияние предстартовых состояний на спортивную результативность бильярдистов [Текст] / Н. Н. Захарьева, Г. В. Барчукова // Теория и практика физической культуры. – 2013. - № 12. – С. 72-74. – Бібліогр. в кінці ст. – Журн. в журн. «Тренер» № 12/2013.
3. Кацера А. О. Професійно значущі психологічні особливості спортсменів більярдистів / А. О. Кацера, Г. С. Зозуля // Теорія і практика фізичного виховання. – 2006. - № 1/2. – С. 132-135.
4. Коробейніков Г.В., Бітко С.М., Сакаль Л.Д., Кулініч І.В. Психофізіологічне забезпечення діагностики функціонального стану висококваліфікованих спортсменів // Актуальні проблеми фізичної культури і спорту: Зб. наук. праць. – К.: Наук. світ, 2003.– С. 53– 60.
5. Лошаков А.Л. / Азбука бильярда/А.Л. Лошаков – М.: Центполиграф, 2004, – 415 с.
6. Нагорна В. О. Стан психофізіологічних функцій більярдистів різного рівня кваліфікації / В. О. Нагорна // Олімпійський спорт і спорт для всіх: XIV Міжнародний науковий конгрес, присвячений 80-річчю НУФВСУ: тези доповідей. – Київ, 2010. – С.89.

МАРКЕТИНГ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ У СУЧАСНОМУ СПОРТІ

Махно Інна

Науковий керівник – Гончаренко Є.В., канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Тенденції зближення бізнесу зі спортом та зміни міжнародної системи змагань відображаються на організації змагань, які проводяться в різних країнах світу на різних континентах. Змагання – це продукт, продаж якого – запорука ефективного функціонування виду спорту в сучасних умовах. Вони мають охоплювати інтереси усіх категорій учасників (виробників, споживачів). Завдання, які вирішують організатори пов'язані з демонстрацією власних можливостей з точки зору організації змагань та створення належних умов для демонстрації спортсменами високих результатів. Маркетинг спортивних змагань спрямований на задоволення потреб споживачів спорту [1].

Мета дослідження – виявити специфічні особливості маркетингової діяльності під час спортивних змагань.

Завдання дослідження:

1. Розкрити сутність комбінації маркетингових інструментів «4Р» (маркетинг мікс).
2. Охарактеризувати умови, що забезпечують ефективну організацію та проведення змагань у сучасному спорті.

Методи та організація дослідження. Дослідження було проведено з вересня 2015 р. по грудень 2016 р., в ньому були використано такі методи дослідження: аналіз літературних джерел та матеріалів мережі Інтернет, порівняння, синтез.

Результати дослідження та їх обговорення. Спорт вважається одним із факторів розвитку суспільства, а системо твірним фактором спорту є змагання, завдяки якому підвищується спортивні результати, якість та кількість продукції, що випускається для задоволення потреб споживачів. Причиною цього є здатність процесу змагання впливати на сферу їх діяльності, формувати у людей стан емоційної насиченості, бо феномен змагання – протиборство, зайняти більш високе місце. Спортивні змагання оцінюють дієвість матеріально-технічних і організаційних основ відбору спортсменів та їх підготовку, результативність науково-методичного забезпечення тощо. Завдяки аналізу організаційних основ змагань можна виявити умови їх проведення, принципи, зміни самої системи як реакції на сучасні тенденції розвитку спорту.

Важливим чинником для проведення змагань є комплексна реалізація маркетингових заходів, об'єднаних у комбінацію інструментів маркетингу, її назва «4Р» (маркетинг мікс): Product (товар) – товарна політика, Price (ціна) – цінова політика, Place (місце) – розподільча політика, Promotion (просування) – комунікаційна політика клубу [3].

Товарна політика пов'язана з плануванням і здійсненням сукупності заходів, спрямовані на створення таких характеристик продукту, які роблять його постійно цінним для споживача, тому що він задовольняє його потребу, і тим самим забезпечує спортивному клубу відповідний прибуток, та формування конкурентних переваг.

Спортивний клуб створює багато спортивних продуктів, де головним є спортивна подія, виражена в турнірі або грі. До основних продуктів спортивного клубу можна віднести як способи реалізації спортивної події: абонементи, квитки, рекламні та спонсорські пакети, клубні карти; права на теле/радіо трансляції. Спортивний клуб створює додаткові продукти, до яких належать: сувенірна продукція; атрибутика; друковані видання; контент інтернет-сайту [2].

Цінова політика являє собою сукупність заходів, що використовує клуб під час встановлення цін на реалізовану спортивну продукцію. «Квиткова» цінова політика клубу повинна відповідати таким принципам: стабільність (не варто знижувати ціни на квитки у випадку падіння попиту на змагання; якщо вболівальнику не цікаво, ці гроші він все одно витратить на інше); вона повинна змінюватися щороку на підставі прогнозів на майбутні змагання та результатів минулого сезону, відповідати можливостям обраної цільової аудиторії (ціна має встановлюватися на весь спектр «квиткових продуктів», кожен з яких належить до певної групи вболівальників);

Розподільча політика передбачає розробку систем і каналів продажу, використовуваних клубом для реалізації квитків (інтернет-сайт клубу, каси стадіону, електронна система продажу); атрибутики та сувенірів (клубний магазин, фірмові секції у торгових центрах, інтернет-сайт клубу, спортивні бари і кафе).

У комунікаційній політиці головним є забезпечення передачі інформації спонсорам та ЗМІ з метою створення позитивного іміджу команди чи спортсмена, уболівальникам, глядачам (у тому числі і потенційним) або просування спортивної події. До комплексу маркетингових комунікацій можна віднести стимулювання продажу (знижки, бонуси, подарункові пропозиції, конкурси, розіграші, лотереї); рекламу (преса, ТБ, радіо, зовнішня, друкована, інтернет-реклама) прямий маркетинг (e-mail, sms-розсилка, телемаркетинг), PR (брифінги, видання і розсилка прес-релізів, прес-конференції, буклетів, проспектів, брошур) [3].

В умовах сучасного розвитку спорту ефективне функціонування організації та проведення змагань можливе лише завдяки дотриманню умов критеріїв економічної ефективності. Календар змагань повинен відповідати таким вимогам: логічність, стабільність, оптимальна кількість стартів у сезоні. Щоб досягти економічної ефективності – продати продукт – потрібно обрати місце та час проведення змагань з урахуванням різновидів цільових аудиторій та їхніх інтересів. Враховуюче сказане, слід зауважити, що розвиток сучасної системи змагань залежить як від злагодженої роботи системи загалом так і від роботи окремого елемента (рис 1.1.).

Рисунок 1 – умови, що забезпечують ефективну організацію та проведення змагань у сучасному спорті [1]

Питання, яке турбує маркетологів, – це розуміння природи або поняття спортивного продукту. Спортивний продукт – це послуга або товар, які повинні забезпечувати потреби спортивного учасника, глядача або спонсора. Прикладами спортивних товарів можуть бути: спорядження, одяг та взуття, послуги – заняття у фітнес-клубі або спортивна подія [5]. До продуктів, які використовуються в спорті, можна віднести все, починаючи з матчів

Національної академічної атлетичної асоціації з баскетболу, до хокейної шайби.

Спортивні події – найголовніший продукт спортивної індустрії. Під ним мають на увазі змагання, для якого виробляться усі продукти, які використовуються в спортивній індустрії. Без елемента гри ліцензовані товари, договори про оренду стадіонів та прибуток не існуватимуть. У свою чергу, жодне спортивне змагання не може існувати без спортсменів. Останні також є чудовим спортивним продуктом. Більшість сучасних атлетів розглядають себе суб'єктами індустрії розваг, а не спортсменами. Не зважаючи на вид спорту, рівень спортсменів, кількість учасників головним у будь-якій спортивній події є спортивна арена, на якій проводяться змагання. На сьогодні це поняття ширше, ніж просто стадіон. Це розважальний комплекс, в якому можуть розташовуватися багато різних місць, що виконують певні функції (бари, ресторани, VIP-ложі. Наприклад, під час чемпіонату Суперкубка з хокею уперше було використано технологію «ChoiceSeat» – це комп'ютер, на екрані якого уболівальники можуть повторно проглянути окремі моменти гри, записані камерою в режимі реального часу. Ця технологія зробила місця на стадіоні привабливим продуктом на ринку спортивного маркетингу [4].

Висновки

Головною метою маркетингу спортивних змагань є продаж продукту – «змагання», а завданням: перевірка ефективності організації та проведення змагань, створення комерційно привабливого продукту; популяризація та розвиток виду спорту: створення умов для демонстрації високих результатів спортсменами. Щоб досягти економічної ефективності – продати продукт – слід обрати місце та час проведення змагань з урахуванням різновидів цільових аудиторій та їх інтересів.

Література

1. Зенкова А. М. Організаційні основи проведення змагань в умовах комерціалізації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту: УДК 796.42.092 / А. М. Зенкова; НУФВС. – К., 2013. – 10 с.
2. Переверзин И. И. Искусство спортивного менеджмента / И.И. Переверзин. – М. : Совет. спорт, 2004. – 416 с.
3. Степанова О.Н. Маркетинг в фізкультурно-спортивній діяльності: О.Н. Степанова. – М.: Сов. спорт, 2008. – 480 с.
4. Пилип Котлер Основы маркетинга / Пилип Котлер; пер. с. англ. В. Б. Боброва. – М. : Изд. Прогресс, 1991. – 657 с.
5. Шафф Ф. Спортивный маркетинг [Текст] / Ф. Шафф. – М.: Филинь, 1998. – 220 с.

ОСОБЕННОСТИ МАРКЕТИНГА В ПРОФЕССИОНАЛЬНОМ ФУТБОЛЕ

Пушанко Александр

*Научный руководитель – Калита Л. В., канд. исторических наук, доцент
Национальный университет физического воспитания и спорта Украины, Киев,
Украина*

Актуальность. В настоящее время идет активный поиск путей использования маркетинга в профессиональном футболе. Это обусловлено новыми задачами, возникающими перед футболом. Сейчас футбол переживает существенные качественные изменения, обусловленные трансформациями в жизни современного общества. Одной из самых актуальных проблем дальнейшего развития футбола становится его активное интегрирование в систему рыночных отношений, укрепление связей его организационных структур с представителями делового мира. Завершенные к настоящему времени исследования не дают достаточного полного представления о ряде принципиально важных сторон маркетинга в футболе, места и роли телевидения в этом направлении. В частности, недостаточно глубоко исследованы объективные социально-экономические предпосылки становления и развития маркетинга в футболе, механизмы осуществления маркетинговой деятельности путем телевизионных трансляций. Не смотря на увеличение публикаций, имеющих теоретический характер, подавляющее количество материалов, касающихся маркетинга в профессиональном футболе, отражает сугубо прагматические аспекты маркетинга [5,11].

Цель исследования - определить место и роль маркетинговых инструментов в современном футболе.

Задачи исследования:

1. Сформулировать и обосновать теоретические аспекты использования маркетинга в футболе.
2. Определить характерные черты использования маркетинга в футболе в Украине и за рубежом в условиях современного рынка.

Методы исследования:

- анализ специальных литературных источников, законодательных и нормативно-правовых документов;
- социологический опрос (анкетирование);
- метод сравнения и сопоставления;
- методы математической обработки данных.

Результаты исследования и их обсуждение. Маркетинг и маркетинговые технологии в полной мере применимы к сфере физической культуры и спорта. В своем современном понимании и содержании маркетинг в сфере физической культуры и спорта представляет собой очень мощную и хорошо интегрированную технологию социально-культурных нововведений, важную составляющую общей культуры и духовной жизни современного общества.

В настоящее время все более отчетливо специализировались самостоятельные области социально-культурного маркетинга в сфере физической культуры и спорта – маркетинг идей, видов спорта, соревнований, известных спортсменов, спортивных организаций, команд и тренеров, территорий и мест (претендующих, например, на проведение крупнейших международных спортивных соревнований), программ физкультурно-спортивной работы с населением и т. д. [16].

Для определения сущностных черт маркетинга в профессиональном спорте большое значение имеют работы западных специалистов, которые осуществляют сравнительный анализ профессионального спорта и традиционного бизнеса. По мнению американского ученого Дж.Сейджа, спортивные корпорации, подобные командам «Нью-Йорк Янкис» или «Денвер Бронкс», — такой же реальный бизнес, как «Дженерал Моторс», «Экссон» и др., и побуждающим мотивом организаций профессионального спорта, как и других фирм, является прибыль [33].

Важные моменты для понимания сущности маркетинга в профессиональном спорте содержатся в работах Дж. Коакли. В них рассматривается явление, которое порождает предпосылки и объективную необходимость использования маркетинга в профессиональном спорте в целом, и в футболе в частности, - коммерциализация спорта.

Автор анализирует влияние коммерциализации на спорт, на его внешнюю форму, на устремления спортсменов, тренеров, спонсоров и на руководящие спортивные органы. Как отмечает Дж. Коакли, коммерциализация не оказала существенного влияния на внешнюю форму большинства видов спорта. Произошли лишь некоторые изменения в правилах игры, но никак не полный демонтаж прежнего «устройства».

Говорить о маркетинге в футболе имеет смысл лишь в том случае, когда футбол как вид спорта с достаточной полнотой интегрирован в систему рыночных отношений. Это происходит тогда, когда результаты профессиональной деятельности в данном виде спорта становятся товаром.

Как известно, профессиональная деятельность в футболе проявляется, прежде всего, в игре, спортивном соревновании между командами. Это важно для понимания маркетинга в футболе, что игра – это общественный феномен. Важным моментом при этом является то, что игра является лишь частью всего того, что имеет отношение к футболу как общественному феномену [8, 16].

Футбол известен в обществе не только игрой, но всем тем, что имеет к ней прямое или опосредованное отношение. Люди, интересующиеся футболом, придают большое значение целому ряду других моментов. Например, их привлекает информация о личности спортсменов, тренеров, об их жизненной позиции, об отношении к событиям политической, экономической, культурной жизни общества. Не остаются без внимания доходы футболистов и тренеров, подробности их карьеры, поведение в быту и т. д.

Футбол нередко попадает и в фокус внимания политиков, которые используют имидж отдельных игроков, клубов, национальных команд для решения своих задач [4].

Таким образом, игра в футболе является центральным элементом системы отношений, которые в своей совокупности и составляют сущность футбола как общественного феномена [33].

Для того, чтобы иметь возможность реализовывать оптимальный маркетинг- продукт «профессиональный футбол», нужно найти разумное экономическое равновесие с помощью механизма перераспределения отдельных доходов между привлекательными и менее привлекательными клубами, чтобы не навредить привлекательности лиги, как группы из-за слишком больших различий в экономических достижениях команд. С другой стороны, надо приветствовать достижения каждого клуба, чтобы он смог выдержать конкуренцию в мероприятиях, касающихся всей лиги - как, например, Европейские клубные состязания - и выполнять функцию «локомотива» или «магнита для зрителей» внутри собственной лиги [31, 50].

Среди официальных документов мирового профессионального футбола, так или иначе относящихся к использованию маркетинга, следует отметить Устав ФИФА, Регламент выполнения Устава ФИФА, а также аналогичные уставные документы континентальных федераций. В них содержатся нормы, регламентирующие компетенцию организационно-управленческих структур футбола по вопросам, имеющим непосредственное отношение к маркетинговой деятельности в профессиональном футболе. В частности, определяются права федераций всех уровней по контролю состояния рынка услуг, производимых футбольными подведомственными организациями [22].

В условиях рыночной экономики в сфере футбола резко возрастает значение маркетинга. Маркетинговая политика разрабатывается в целях закрепления действующих принципов маркетинговой деятельности клуба и представляет собой всеобъемлющий план, ориентированный на основную идею (цель), устанавливающий основные рамки поведения (стратегии), а также описывающий необходимые оперативные действия (использование маркетинговых инструментов) [11, 24].

Цель маркетинга любого футбольного клуба заключается в том, чтобы создать условия и атмосферу благоприятные для инвестирования, привлечения зрителя на стадион, спонсоров и СМИ к сотрудничеству. Важную роль среди маркетинговых инструментов играет телевидение.

Чтобы достичь поставленной цели, футбольный клуб должен определить основные направления маркетинговой деятельности, или маркетинговые стратегии. Такими стратегиями могут быть:

трансформация названия команды в полноценный бренд, построенный на ценностях и ассоциациях связанных с историей клуба, стилем игры, выдающимися игроками и тренерами команды, а также самим названием и логотипом клуба;

работа по превращению игроков команды в профессионалов, которые являются не просто единицами игрового состава, но и важными составляющими имиджа современного футбольного бренда и его коммерческого наполнения;

внедрение систем работы с болельщиками, при которых клуб превращает коммерчески пассивных зрителей в активных потребителей своего основного (футбол) и сопутствующих (атрибутика, сувениры и т.п.) продуктов;

вовлечение в процесс спонсора, воспитание в нем приверженности к клубу, создание ассоциативной связи между брендом спонсора и брендом футбольного клуба;

создание новостных поводов, информирование и вовлечение СМИ в жизнь клуба;

Такой подход дает следующие результаты:

зритель получает возможность наиболее открыто и эмоционально поддерживать свою команду, не только радоваться победам, но и переживать вместе поражения;

клуб получает наиболее преданных болельщиков и возможность привлечь новых поклонников с наименьшими усилиями;

спонсор получает возможность наиболее эффективного воздействия на болельщиков, которые являются потенциальными потребителями его продукта;

СМИ получают возможность освещать то или иное спортивное событие не только по итогам его результатов, но и с точки зрения самого клуба [8, 27, 39, 43].

С целью определения роли и значения маркетинговых инструментов в футболе было проведено анкетирование среди студентов НУФВСУ.

Результаты социологического опроса позволили определить, что на сегодняшний день телевидение является одним из самых популярных и используемых инструментов маркетинга. Так, на вопрос «Как часто Вы смотрите футбольные трансляции по телевидению?» 40 % респондентов ответили, что смотрят матчи несколько раз в неделю, 30 % один раз в неделю, 20 % стараются смотреть футбольные матчи каждый день, и лишь 10 % опрошенных ответили, что смотрят футбольные трансляции по телевидению очень редко. Полученные нами данные вполне закономерны, поскольку футбол является одной из самых распространенных и популярных игр в мире, а многие футболисты – широко известными людьми.

Результаты социологического опроса позволили определить предпочтения украинского зрителя в выборе места просмотра футбольных матчей. Так, 53 % респондентов предпочитают смотреть футбольные матчи у экранов телевизоров, и лишь 40 % - вживую на стадионе. К большому удивлению не оказалось среди респондентов желающих смотреть футбольные матчи в сети интернет, что связано, возможно, с несовершенством качества и скорости передаваемой картинки. У 7 % респондентов оказались другие предпочтения в выборе места.

Результаты социологического опроса позволили определить роль телевидения в популяризации футбола. Так, 67 % респондентов считают роль телевидения в популяризации футбола одной из наиболее важных, 27 % определили ее как наиболее важную, 6 % составили другие варианты ответов и ни один из респондентов не посчитал роль телевидения в популяризации футбола незначительной. Это доказывает важность телевидения в популяризации современного футбола, ее неотъемлемую роль.

Литература

1. Галкин В.В. Экономика спорта и спортивный бизнес / В.В. Галкин. – М.: Кнорус, 2006. – 318 с.
2. Будущее спортивного маркетинга // Зарубежный спорт: Менеджмент и маркетинг: Тем. подборка - М., 2012. - Выпуск 1-2. - С. 44-47.
3. Ганичев Д. Финансы и футбол / Д. Ганичев. - 2009 // <http://www.infoot.ru/index.php?p=3&nid=670>
4. Гуськов С.И. Телевидение и спорт / С.И Гуськов, С.С. Гуськов. – М.: Полиграф сервис, 2000. – 334 с.
5. Доходы и расходы FIFA и UEFA в 2014 году // <http://www.sportmanagement.ru/articles.php?id=2443>
6. Лисенчук С.Г. Маркетинг в профессиональном футболе: Автореферат дисс. на соискание ученой степени канд. пед. наук: 13.00.04 / С.Г. Лисенчук. – Киев: Олимпийская литература. – 2002. – С.17-30.
7. Новобранец В. Бюджеты клубов высшей лиги: дрызги бедняков и небожителей... // *Вестник №47 (66)*. Информационный центр "Украина - 2012" / В. Новобранец. – 2009. – Режим доступа: <http://www.marketing-ua.com/marketingnews.php?id=15646>
8. Новый стадион – залог успеха // <http://www.finpravda.ru/>
9. Свиридов Ю. Маркетинговые стратегии в футболе // EDP Sports Marketing / Ю. Свиридов. – 2010. – Режим доступа: <http://www.edpsportsukr.com.ua>
10. Свиридов Ю. Маркетинговые стратегии в футболе // EDP Sports Marketing / Ю. Свиридов. – 2010. – Режим доступа: <http://www.edpsportsukr.com.ua>
11. Степанова О.Н. Маркетинг в сфере физической культуры и спорта. – М.: Советский спорт, 2007. – С.4-25.

РЕКЛАМНО-СПОНСОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У СУЧАСНОМУ ФУТБОЛІ

Сила Ольга

Науковий керівник – Калита Л. В., канд. історичних наук, доцент

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Актуальність. Сучасна реклама надзвичайно різноманітна за своїми формами та проявами. В одних випадках її використовують для безпосереднього призову купити ту чи іншу продукцію, в інших – поступово готують основу для продажу. Можливості спорту як рекламного носія

величезні, спорт є найпотужнішою легальною і соціально схваленою пристрасною, доступною найширшим верствам населення. Реклама – це будь-яка платна форма представлення і просування товару або послуги на ринок і має сприяти досягненню цілей організації. Реклама є каналом поширення інформації на ринку, а також передумовою зворотнього зв'язку з ним. Спонсорство – один з ключових елементів маркетингової політики в спорті багатьох країн. Доходи, одержувані від спонсорських контрактів, часто відіграють найважливішу роль у забезпеченні діяльності спортивних організацій (клубів). Причому частка спонсорських внесків у спорт значно відрізняється в різних країнах і залежить значною мірою від соціально-економічних умов, виду спорту, його розвитку і рівня проведеного заходу.

Мета дослідження – вивчення рекламно-спонсорської діяльності в сучасному футболі.

Завдання дослідження:

1. Розкрити суть і роль реклами та спонсорства.
2. Проаналізувати спонсорську діяльність у сучасному футболі.

Методи дослідження:

1. Аналіз спеціальних літературних джерел.
2. Аналіз законодавчих документів.

Результати дослідження та їх обговорення. Реклама – інформація про особу чи товар, розповсюджена в будь-якій формі і будь-яким способом і призначена сформулювати або підтримати обізнаність споживачів реклами та їх інтерес до товару [2].

У сфері професійного спорту широко використовуються друкована реклама (проспекти, каталоги, програми, буклети, афіші, плакати) і сувенірна реклама (календарі, ручки, папки, футболки і т.п.). Також широко застосовується аудіо- та аудіовізуальна реклама (рекламні кінофільми, слайди, телебачення) [4].

Спонсорство часто називають «прихованою» рекламою. І це дійсно так, бо в пошуках нових ринків збуту і покупців власники фірм, корпорацій, підприємств прагнуть використовувати різні її форми, віддаючи перевагу тим, які, вимагаючи менше витрат, дають найбільший ефект. Тому, на думку фахівців, спонсорство і є такою формою. Спонсорство є надзвичайно складним процесом, що включає в себе планування, реалізацію та контроль за всіма видами діяльності, пов'язаними з пропонуванням продукції компанії зацікавленим особам і організаціям, а також намір досягти певних комунікативних цілей в галузі маркетингу. У своїй найпростішій формі спонсорство передбачає надання грошових коштів організаторам заходів, в результаті чого спонсори отримують компенсацію у формі дозволу використовувати для реклами свою назву і фірмовий знак чи для загального визнання фірми-спонсора як помічника проведення цього заходу [1].

Безсумнівний інтерес представляє визначення цього поняття, що дали В. В. Кузін і М. Е. Кутепов: «Спонсорська діяльність у сфері фізичної культури і спорту – це взаємодія спонсора і того, що спонсорується з можливою участю

різних посередників, в процесі якого фізкультурно-спортивні організації та організатори заходів, спортсмени та фахівці отримують підтримку (фінансові кошти, товари, послуги тощо) у відповідь на їх участь у реалізації маркетингових функцій (випуск, просування, збут продукції тощо) виготовлювачів засобів виробництва і споживання, а також фірм сфери обслуговування» [3].

Ні в кого на цій планеті вже не залишилося ні ілюзій, ні сумнівів: футбол давно перестав бути просто спортом, нехай навіть і найпопулярнішим у світі. Сучасний футбол – це комерційно привабливий продукт, грандіозне шоу, яке навчилися продавати. Звичайно тут не могло обійтися без головного двигуна торгівлі – реклами, яка, у свою чергу, теж вже давно перестала бути просто інформаційним повідомленням про той чи інший товар. Реклама часто заворожує, як невеликий витвір мистецтва. За кращі рекламні ролики дають найпрестижніший приз фестивалю «Каннські леви», а знімати міні-шедеври запрошують кращих режисерів світового кіно. Звичайно, більшість футбольних реклам знімається напередодні найбільших турнірів - чемпіонатів світу чи Європи.

Спонсорство є невід'ємною частиною великого футболу. Фірми і компанії вкладають гроші в підтримку будь-якої команди, а та афішує перед багатотисячними глядачами логотипи та емблеми спонсорів. Така реклама ніколи не перестане бути актуальною, тому що це вигідно для обох сторін – спонсорів, футбольних клубів. Нерідко траплялося, що тільки завдяки спонсорським коштам клуби трималися «на плаву» [5].

Договір між «Манчестер Юнайтед» і «Найк» вважається найприбутковішим в історії клубу. Вартість угоди склала \$ 486 млн. Контракт був підписаний в 2002 р. і тривав три роки. Підписавши договір, «Найк» витіснило «Умбро» і стало випускати спорядження і форму для «Манчестер Юнайтед» зі своїм логотипом. Також завдяки угоді Найк може офіційно продавати футбольні форми (футболки, шорти, бутси) з символікою клубу.

Договір «Найк» і «Манчестер Юнайтед» вважається одним з найбільших в історії всього світового футболу. До того ж, англійський клуб підписав семирічний контракт з автомобільною компанією «Дженерал Моторс», на суму \$ 560 млн, що складе приблизно \$ 80 млн на рік, своє дію контракт почне з сезону 2015/2016 року, і на сьогоднішній день є другим за вартістю спонсорства в світовому футболі. Таким чином, «Манчестер Юнайтед» одержав звання однієї з найдорожчих футбольних команд світу.

Самим «золотим» договором вважається угода між «Манчестер Сіті» і національною авіакомпанією Об'єднаних Арабських Еміратів, вартістю \$ 643 млн. Договір триватиме 10 років і зобов'язує футбольний клуб носити форму з логотипом «Etihad Airways», розмістити ім'я спонсора в назві стадіону і встановити рекламні плакати на його території. У 2011 році домашній стадіон «Манчестер Сіті» був перейменований. Тепер він має назву «Etihad Stadium».

Одним з найуспішніших спонсорських контрактів був підписаний між «Реал Мадридом» і найбільшою в світі букмекерською конторою Bwin. Договір

набув чинності в 2007 і діяв до 2013 року. У цей період «Реал Мадрид» зобов'язувався носити форму з логотипом Bwin. Завдяки даній угоді, «Реал Мадрид» отримував \$ 30 млн за сезон. Цікаво те, що багато контор, що пов'язані зі сферою онлайн розваг не упускають можливості запропонувати своє спонсорство тій чи іншій футбольній команді. Будучи успішною конторою, яка відома своїми пропозиціями про ставки для спортивних фанатів і одним з кращих онлайн покером, Bwin також спонсорує футбольний клуб «Мілан» і «Мюнхенську Баварію». І це далеко не єдина контора, що займається азартними іграми онлайн, вкладає чималі гроші в розвиток футбольних клубів.

Підписана в 2010 р. угода на співпрацю між футбольним клубом «Барселона» і Фондом освіти», науки і суспільного розвитку Qatar Foundation, діятиме протягом п'яти років. Договір по праву займає місце серед найдорожчих, оскільки його вартість склала \$ 235 млн з можливістю премій за отримані футболістами нагороди. Ця угода стала яскравим прикладом взаємовигідного спонсорства, тому що у 2011 р. логотип Qatar Foundation, розміщений на всіх формах футболістів «Барселони», був визнаний самим впізнаним серед футбольних клубів.

У 2006 р. закінчилася спонсорська угода між «Арсеналом» і оператором мобільного зв'язку O2, яка тривала впродовж 10 років. O2 не заперечує можливості подальшої співпраці з «Арсеналом», але поки говорить про свою зацікавленість виключно у співпраці зі збірною Англією з регбі. Відразу ж після закінчення угоди з O2, футбольний клуб «Арсенал» і авіакомпанія Об'єднаних Арабських Еміратів в 2006 році підписали договір на 15 років вартістю \$ 160 млн. Титульні спонсори взамін попросили розмістити свої логотипи на формі футболістів, перейменувати стадіон «Арсеналу» в «Емірейтс» і розміщувати рекламні плакати авіакомпанії на його території. У 2010 р. в пресі з'явилася заява від Emirates Airline, які висловлюють велику зацікавленість у продовженні контракту з «Арсеналом» після його завершення в 2021 р. [6].

Висновки

1. Реклама – інформація про особу чи товар, розповсюджена в будь-якій формі та будь-яким способом, та призначена сформувати або підтримати обізнаність споживачів реклами та їх інтерес до товару. Спонсорська діяльність у сфері фізичної культури і спорту – це взаємодія спонсора і того, що спонсорується, з можливою участю різних посередників, в процесі чого фізкультурно-спортивні організації та організаторів заходів, спортсмени та фахівці одержують підтримку у відповідь на їх участь у реалізації маркетингових виготовлювачів засобів виробництва і споживання, а також фірм сфери обслуговування. Спонсорство є невід'ємною частиною великого футболу. Фірми і компанії вкладають гроші в підтримку будь-якої команди, а та, у свою чергу, афішує перед багатотисячними глядачами логотипи та емблеми спонсорів. Така реклама ніколи не перестане бути актуальною, тому що це вигідно для обох сторін, і спонсорів, і для футбольних клубів. Нерідко

траплялося, що тільки завдяки спонсорським коштам клуби трималися «на плаву».

2. Одним з найуспішніших спонсорських контрактів був підписаний між «Реал Мадридом» і найбільшою в світі букмекерською конторою Bwin. Договір набув чинності в 2007, і діяв до 2013 р. У цей період «Реал Мадрид» зобов'язувався носити форму з логотипом Bwin. Самим «золотим» договором вважається угода між «Манчестер Сіті» і національною авіакомпанією Об'єднаних Арабських Еміратів, вартістю \$ 643 млн. Договір триватиме 10 років і зобов'язує футбольний клуб носити форму з логотипом Etihad Airways, розмістити ім'я спонсора в назві стадіону і встановити рекламні плакати на його території. У 2011 р. домашній стадіон «Манчестер Сіті» був перейменований у «Etihad Stadium». Договір між «Манчестер Юнайтед» і «Найк» вважається найприбутковішим в історії клубу. Вартість угоди склала \$ 486 млн. Підписавши договір, «Найк» витіснило «Умбро» і стало випускати спорядження і форму для «Манчестер Юнайтед» зі своїм логотипом. Так само завдяки угоді «Найк» може офіційно продавати футбольні форми з символікою клубу.

Література

1. Гуськов С.И. Спортивный маркетинг. – К.: Олимп. лит., 1996. – 296 с.
2. Закон України «Про рекламу» від 3 липня 1996 р.
3. Кузин В. В. Спонсорство в спорте / В. В Кузин., М. Е. Кутепов – М.: РГАФК, 1994. – 192 с.
4. Менеджмент в сфере физической культуры и спорта [Текст] : учеб. пособие / А.В. Починкин. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: Сов. спорт, 2010. – 264 с.
5. Реклама — двигатель футбола // [Электронный ресурс] режим доступа: <http://www.km.ru/sport/2012/03/30/futbol-v-mire/reklama-dvigatel-futbola>
6. Самые крупные спонсорские соглашения в футболе // [Электронный ресурс] режим доступа: <http://engsoccer.ru/samye-krupnye-sponsorskie-soglasheniya-v-futbole.html>

УДОСКОНАЛЕННЯ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЮНИХ ХОКЕЇСТІВ

Скороход Олександр

Науковий керівник – Серебряков О. Ю., ст. викладач

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Здатність хокеїстів ефективно використовувати основні характеристики і види рухів у залежності від різних ігрових ситуацій, що склались у грі, і функціонального стану, у більшості випадків забезпечує рівень

досконалості координаційних здібностей, вміння застосовувати та проявляти їх в умовах прогресуючого стомлення.

Технічна підготовка реалізується за рахунок швидко-силових характеристик, вдосконалення координації рухів і підвищення стійкості технічних рухів до різних факторів впливу. Більшість перерахованих аспектів, крім удосконалення координаційних здібностей, отримало широке відображення у сучасних науково-методичних працях тренерів. Разом з тим, хокей з шайбою, як один зі складно-координаційних видів спорту, потребує утворення систем цілеспрямованого розвитку різних видів координаційних здібностей [7].

Аналіз науково-методичної літератури продемонстрував, що проблема формування, розвитку і вдосконалення координаційних здібностей в хокеї з шайбою носять розрізнений характер.

Мета дослідження – узагальнити дані спеціальної науково-методичної літератури з проблем вдосконалення координаційних здібностей юних хокеїстів.

Завдання дослідження:

1. Вивчити спеціальну науково-методичну літературу по особливостям вдосконалення координаційних здібностей юних хокеїстів;
2. Проаналізувати сучасні методи вдосконалення координаційних здібностей юних хокеїстів.

Методи дослідження: аналіз, синтез, узагальнення; вивчення та аналіз спеціальної науково-методичної літератури.

Результати дослідження та їх обговорення. Більшість авторів аналізуючи структуру координаційних здібностей хокеїста, поділяють на сприйняття та аналіз власних рухів, наявність моделей, динамічних, тимчасових і просторово-часових характеристик рухів свого тіла і його частин у складній взаємодії між ними, розумінням заданого рухового завдання, складання плану і конкретного способу виконання руху. З такими складовими, існує можливість забезпечення ефективних ефекторних імпульсацій м'язів та м'язових груп, які в свою чергу, необхідно залучити до вискоефективного виконання координаційних рухів [2]. Відомо, що рівень координаційних здібностей у більшості залежить від моторної (рухової) пам'яті – властивості ЦНС до запам'ятовування і відтворення рухів в разі потреби. Саме тому, коли є багато різноманітних образів в моторній пам'яті – виконуватися швидкі і ефективні рухові дії в умовах, коли ЦНС не встигає обробити інформацію, що надходить від рецепторів [1].

За даними науковців одним із найважливішим факторів, який визначає рівень координаційних здібностей спортсмена є ефективна внутрішньом'язова і міжм'язова координація. Саме вона надає можливість спортсмену терміново активізувати та залучити потрібну кількість рухових одиниць, щоб забезпечити необхідну взаємодію м'язів-синергістів і м'язів-антагоністів, швидко і ефективно змінити від напруження м'язів до їх розслаблення притаманні

кваліфікованим спортсменам, які вирізняються високим рівнем координаційних здібностей [10].

Як відомо з більшості джерел, щоб досягти високі результати у спортивних іграх та складно-координаційних видах спорту, тобто в тих видах спорту і дисциплінах, де завжди виникає гостра необхідність термінової зміни рухових дій, якщо потрібно зберегти їх доцільний взаємозв'язок і послідовність, дуже велике значення має координованість рухів. Це здатність спортсмена до раціонального прояву і перебудові рухових дій за конкретних умов, на основі наявного арсеналу рухових умінь і навичок [6].

Деякі автори вважають, що головну роль удосконалення здібностей, заснованих на пропріоцептивній чутливості, віддається вправам, які спрямовані на підвищення рівня м'язово-рухового відчуття і сприйняття шайби, простору, перешкод, ключки тощо. Тобто, для підвищення рівня почуття шайби при ударі, кидку, передачі, прийомі можна рекомендувати застосовувати шайби різної маси або розмірів, широку варіативність сили кидків, ударів і дальності польоту, а для ефективного підвищення почуття шайби, більшість спеціалістів радять використовувати ключки різного розміру, маси, довжини та різними пружними властивостями тощо [11].

За реальних умов у тренувальній та змагальній діяльності хокеїста різні види координаційних здібностей зазвичай застосовуються, як у тісній взаємодії один з одним, так і з іншими руховими якостями (гнучкістю, витривалістю, швидкісними та силовими можливостями), а також з різними сторонами підготовленості спортсмена – технічною, тактичною та психологічною. У зв'язку з цим, якщо розвиток різних фізичних якостей, вдосконалення техніки, тактики чи психологічна підготовка здійснюються шляхом використання приблизно складних у координаційному відношенні вправ, то паралельно удосконалюються й різні види координаційних здібностей. Здатність до довільного розслаблення м'язів, прямо або побічно сприяє підвищенню економічності, витривалості і працездатності спортсмена. Вдосконалення спортивної техніки рухів, робота над координацією рухів, здатності орієнтування у просторі – розширює та робить різноманітним техніко-тактичний арсенал спортсмена [4].

Багато науковців радять тренерам для планування роботи спрямованої на підвищення координаційних здібностей, враховувати наступні компоненти навантаження: складність рухів, інтенсивність роботи, тривалість окремої вправи (підходу, завдання), кількість повторень однієї ж вправи (підходу, завдання), характер і тривалість пауз між вправами (підходами, завданнями) [5].

Як правило, процес удосконалення різних видів координаційних здібностей протікає ефективніше, саме тоді, коли складність рухів у діапазоні 75-90% від максимального рівня, тобто того рівня, перевищення якого не дозволяє спортсмену виконувати поставлені перед ним завдання (зберігати рівновагу або почуття ритму, орієнтуватися в просторі та інше). Якщо виконувати рухи з 75-90% рівнем складності, то до функціональних систем організму пред'являються досить високі вимоги. Стимулююча реакція адаптації

– основа приросту координаційних здібностей, але при цьому вона не призводить до більш швидкого стомлення аналізатора і зниження здатності спортсмена до досить ефективної роботи. У цьому випадку забезпечується виконання сумарного обсягу роботи, що в свою чергу, сприяє удосконаленню координаційних здібностей. Вправи із завдання невисокої (40-60% від максимального рівня) і помірної (60-75% від максимального рівня) координаційної складності, досить ефективні для підготовки юних спортсменів [9].

Юні спортсмени, які спеціалізуються в спортивних іграх розвивають координаційні здібності, використовуючи різноманітні естафети з нескладними завданнями, а саме: з шайбою і без шайби, кидки шайбою на точність без перешкод, не складні вправи з шайбою у парах, групах, на місці, і в русі та інші. Спеціалісти рекомендують виконувати вправи з невисокою інтенсивністю, що обумовлюється, як обмеженням технічних можливостей так і невисоким рівнем їх фізичної підготовленості, у тому числі і координаційних здібностей [3].

Коли вдосконалення координаційних здібностей проводиться в умовах колової змагальної діяльності в спортивних іграх, то заздалегідь спланувавши тривалість роботи кожної вправи практично не є можливим (також, як і характер вправ та інтенсивність роботи) і тому вона, зазвичай, триває від секунди до декількох секунд. Від поставленого завдання, також залежить і тривалість працездатності спортсмена. Якщо вправа направлена на освоєння складного у координаційного руху, то тривалість вправи обумовлюється необхідністю роботи у постійному стані, до розвитку втоми і природно, що вона невелика. Якщо у спортсмена розвивається здатність до прояву високого рівня координаційних можливостей при стомленні, характерного для змагальної діяльності, то у такому випадку, тривалість роботи може бути значно збільшена [2].

Удосконалення координаційних здібностей спортсменів у хокеї з шайбою обов'язково зв'язано з використанням різноманітних рухових дій у роботі з різною тривалістю та інтенсивністю. Деякі можуть багаторазово повторюватися, а інші – це результат реакції на несподівану ситуацію і в чистому вигляді їх відтворити неможливо. Вище перелічені фактори не можуть не відзначитись на кількості повторень однієї вправи, підходу або завдання [11].

Відомо, що при тривалій працездатності у кожній вправі (до 5 с) кількість повторень може бути дуже велика – від 6 до 10-12 с. У вправах, які за часом виконання тривають більшу кількість часу, а кількість повторень пропорційно зменшується і може не перевищувати 2-3 рази – у таких випадках вдається зберегти високу активність спортсменів та їх мотивацію до поставлених завдань, при цьому одночасно запропонувати достатньо великий сумарний вплив на функціональні системи організму, і такі механізми, які мають основне навантаження при прояві певного виду координаційних здібностей.

Як правило, фахівці при виникненні необхідності удосконалювати координаційні здібності в умовах стомлення рекомендують кількість повторень вправи збільшувати до 12-15 разів при виконанні короткочасних завдань та 4-6 разів при виконанні тривалих вправ.

Важливим завданням тренера є правильне визначення кількості повторень завдань, а саме: визначається програмою тренувального заняття та його конкретне завдання. Якщо комплексно удосконалювати різні види координаційних здібностей, то це вимагає застосування великої кількості вправ різної направленості, а кількість повторень кожної вправи не більше 2-3 разів. А при здійсненні поглибленого удосконалення певного виду координаційних здібностей або конкретної рухової дії, то кількість повторень вправ може зрости у 3-5 разів [8].

Важливим питанням ефективного використання вправ різного напрямку – є тривалість і характер пауз між вправами. Як правило, між вправами різної направленості паузи досить більші за часом (від 1 до 2-3 хв) і мають забезпечувати відновлення працездатності спортсмена, а також психічне налаштування на ефективне виконання наступних завдань. Інколи, якщо у завданнях поставлені задача – виконання роботи за умов стомлення, паузи можуть бути скорочені (іноді до 10-15 с), що забезпечує виконання роботи спортсмена за умови прогресуючого стомлення. Якщо спортсмени заповнюють паузи активним відпочинком, то паузи між вправами різної направленості будуть виконуватись з роботою малої інтенсивності, що сприяє розслабленню і розтягуванню м'язів [10].

Висновки

На початковому етапі підготовки необхідно розробити науково-методичні рекомендації та методологію розвитку координаційних здібностей юних хокеїстів, що обумовлює відсутність комплексних досліджень із зазначеної проблеми.

Література

1. Алтер Дж. Наука о гибкости / Дж. Алтер. – К.: Олимпийская литература, 2001. – 424 с.
2. Бернштейн Н. А. О ловкости и ее развитии / Н. А. Бернштейн. – М.: Физкультура и спорт, 1991. – 288 с.
3. Келлер В. С. Теоретико-методические основы подготовки спортсменов / В. С. Келлер, В. Н. Платонов. – Львов, 1993. – 270 с.
4. Никитушкин В. Г. Современная подготовка юных спортсменов: метод. пособие / В. Г. Никитушкин. – М.: Москомспорт, 2009. – 116 с.
5. Никонов Ю. В. Игра и подготовка хоккейного вратаря / Ю. В. Никонов. – Мн.: Полымя, 1999. – 271 с.
6. Маслюков А. В. Совершенствование координационных способностей у юных хоккеистов 8-9 лет с учетом типа телосложения на начальном этапе подготовки: дис. ... канд. педагогических наук. 13.00.04 / В. А. Маслюков. СГАФК – Омск: 2001. – 199 с.

7. Матвеев Л. П. Общая теория спорта и её прикладные аспекты / Л. П. Матвеев. – С.: 4-е изд., испр. и. доп. – Санкт-Петербург: «Лань», 2005. – 384 с.
8. Лях В. И. Координационные способности: диагностика и развитие / В. И. Лях. – М.: ТВТ Дивизион, 2006. – 290 с.
9. Система підготовки спортсменів в олімпійському спорті. Общая теория и ее практический приложения / В. Н. Платонов. – К.: Олімпійська література, 2015. – 680 с.
10. Теория и методика физической культуры / Под ред. Ю. Ф. Курамшина. – М.: Советский спорт, 2003. – 464 с.

ФУТБОЛ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ СПОРТ УКРАЇНИ

Ткачук Владислав

Науковий керівник - Мазур. А. В., викладач

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Значимість виступів клубних і збірних команд на міжнародній арені як суттєвий фактор національного престижу обумовлює зростаючий науковий інтерес до аналізу загальних основ управління, економіки, права, кадрового, матеріально-технічного, науково-методичного, медичного забезпечення тренувального процесу. У силу цього політика розвитку спорту вищих досягнень спрямована на пошук оптимальних моделей управління спортом в країні. Важливо врахувати, що професіоналізація і комерціалізація сучасного спорту сприяли не тільки його модифікації, системи управління та підготовки спортсменів, а й зумовили зміну питомої ваги професійного компонента в загальній системі спорту спрямованістю до максимальної результативності, технічності, естетичності й видовищності [1-6].

Однією з основних тенденцій розвитку сучасного суспільства є глобалізація, внаслідок якої визначальними особливостями функціонування сучасного спорту є інтеграція в систему ринкової економіки, міграція спортсменів і тренерів, формування потужного транснаціонального ринку спортивного обладнання та екіпіровки, інформаційне та ідеологічне вимірювання. Радикальні зміни, що відбуваються в сучасному спорті вищих досягнень, обумовлюють необхідність розробки його стратегії розвитку на національному рівні відповідно до загальносвітовим тенденціям. Внаслідок цього виникла гостра необхідність в аналізі тенденцій розвитку деяких видів професійного спорту зокрема футболу, а також можливості використання європейського досвіду для розвитку національних систем [8].

Перебудова соціально-політичного устрою, формування ринкових відносин в Україні, зниження показників у спорті вищих досягнень свідчать про необхідність наукового обґрунтування зміни організаційної системи спорту

та пошуку нових ефективних методів управління з урахуванням особливостей, що склалася в соціально-економічному, політичному та національно-культурному середовищі країни, а також процесів, властивих системі світового спорту.

Мета дослідження – визначити особливості функціонування футболу як сегмента європейської та світової індустрії послуг, що приносить економічний і соціально-політичний ефект.

Методи досліджень: системний аналіз; аналіз спеціальних джерел; порівняння: статистика.

Завдання дослідження:

1. Розкрити сутність футболу як професійного спорту.
2. Розвиток сучасного футболу.
3. Розкрити чим зумовлена велика популярність футболу.

Результати дослідження та їх обговорення. На сучасному етапі розвитку спорт як соціальний інститут функціонує у вигляді різних напрямків. Американські соціологи [9, 10] при визначенні терміна «спорт» виділяють три складових спорту: «невимушений» спорт («спорт для всіх»), організований спорт (спорт вищих досягнень), професійний спорт.

Відповідно до точки зору В. Платонова і С. Гуськова [4, 6], які виділяють такі різновиди сучасного спорту, що відрізняються за цільовою спрямованістю та критеріям ефективності: масовий (народний) спорт; олімпійський спорт; професійний спорт. Розглядаючи специфічність спортивної діяльності в професійному спорті, автори виділяють ряд особливостей професійного спорту, що відрізняються від олімпійського: орієнтація на розвиток тих видів спорту, які можуть принести великі доходи або забезпечити покриття власними доходами всіх витрат. Футбол у провідних європейських та світових чемпіонатах повністю справляється з цим завданням. Крім того, забезпечує створення і підтримка в чемпіонатах своїх країн атмосфери жорсткої конкуренції; формування елітних клубів; наявність достатньо ефективної системи соціального захисту спортсменів, що постійно вдосконалюється. Контракти гравців стають більш досконалішими з точки зору юриспруденції, створюються профспілки футболістів, активно працюють страхові компанії.

Аналіз наукової літератури показав, що істотний вплив на розвиток сучасного спорту, зокрема футболу, надають процеси комерціалізації та професіоналізації, проблеми вирішення яких відображені в працях багатьох авторів [3, 4, 10] та ін. і розглядаються в наступних аспектах: постійне розширення мережі комерційних змагань, які проводяться як міжнародними, так і національними федераціями; зміна правил змагань, розвиток комерційної привабливості, збільшення видовищності. Так, наприклад за останні десятиліття був змінений формат проведення Кубка європейських чемпіонів в Лігу чемпіонів, Кубок УЄФА був трансформований в Лігу Європи, що дозволило залучити додаткові інвестиції, спонсорів, великих теле- і радіокомпаній.

Все це дозволило зробити розіграші цих турнірів найпривабливішими з погляду комерції та видовищності на континенті. Так, клуби отримують

фінансовий прибуток вже на етапі потрапляння в ці турніри, і він збільшується залежно від виграних матчів.

Одним з векторів якісних перетворень у сучасному футболі виступає не лише становлення ринкової самоорганізації, а й формування ринку послуг. Ринок послуг як відносна, відкрита підсистема економіки спорту виконує важливу функцію – забезпечення ефективного використання ресурсів для задоволення суспільства в особливих нематеріальних благах – спортивних послугах.

Ринок спортивних послуг функціонує поряд з ринками товарів, капіталів, робочої сили, і ділиться на приватні ринки, так, як послуги різноманітні і різнорідні. Для оцінки місця і ролі індустрії спорту в економіці використовується комплекс показників, таких, як частка ВВП, яка витрачається на розвиток спорту; забезпеченість населення доступними спортивними спорудами, товарами і послугами спортивного призначення, наявність джерел фінансування спортивно-оздоровчої діяльності.

Сучасний футбол перетворився на важливий сегмент сфери європейської та світової спортивної індустрії. Його структури в основу своєї діяльності ставлять використання сучасних технологій, які істотно розширили зв'язок з іншими галузями економіки. Висока ефективність функціонування сучасного футболу базується на взаємодії двох сфер, які доповнюють одна одну – власне футболу та інфраструктури. Саме спільні інтереси представників кожної сфери сприяють формуванню необхідних умов здійснення спортивних, оздоровчих, освітніх заходів шляхом реалізації технологічних, організаційно-економічних, виробничих, правових та інших зв'язків.

Сьогодні професійний футбол є відкритою системою, яка взаємодіє із зовнішнім середовищем, основним складовим компонентом якої є спортивне змагання, а в нашому випадку спортивне видовище. Досягненню вказаного результату сприяють як основні компоненти системи: учасники, організатори, органи управління, засоби масової інформації, так й інші складові: система підготовки футболістів, суддівство, маркетингова і квиткова програми, взаємодія з владними структурами (державними, муніципальними) спонсорами, уболівальниками.

Слід зазначити, що футбол належить до сфери виробництва соціально значущих благ, яка проявляється як у зовнішній формі – гра (видовище), так і у внутрішній – цільова спрямованість і соціальна користь. Цим значною мірою обумовлюється його велика популярність серед населення багатьох країн, що зумовило формування та динамічний розвиток його власного сегмента на європейському та світовому ринках спортивних послуг.

Футбол як спорт вищих досягнень являє собою сферу виробництва спортивно-тренувальних та спортивно-видовищних послуг, цільовою спрямованістю якої є досягнення і підтримка спортивної форми, створення спортивного видовища, задоволення естетичних потреб глядачів, а також їх потреби в спілкуванні і активному дозвіллі. Футбол як процес праці є сферою докладання фізичних, інтелектуальних та інших здібностей не тільки

спортсменів-професіоналів, а й тренерів, суддів, агентів, організаторів, спонсорів, виробників інвентарю та обладнання та інших суб'єктів ринку. В основу формування та розвитку професійного спрямування покладена реалізація мети задоволення особистої зацікавленості з боку спортсменів, так і з боку людей, які забезпечують організацію різних спортивних заходів.

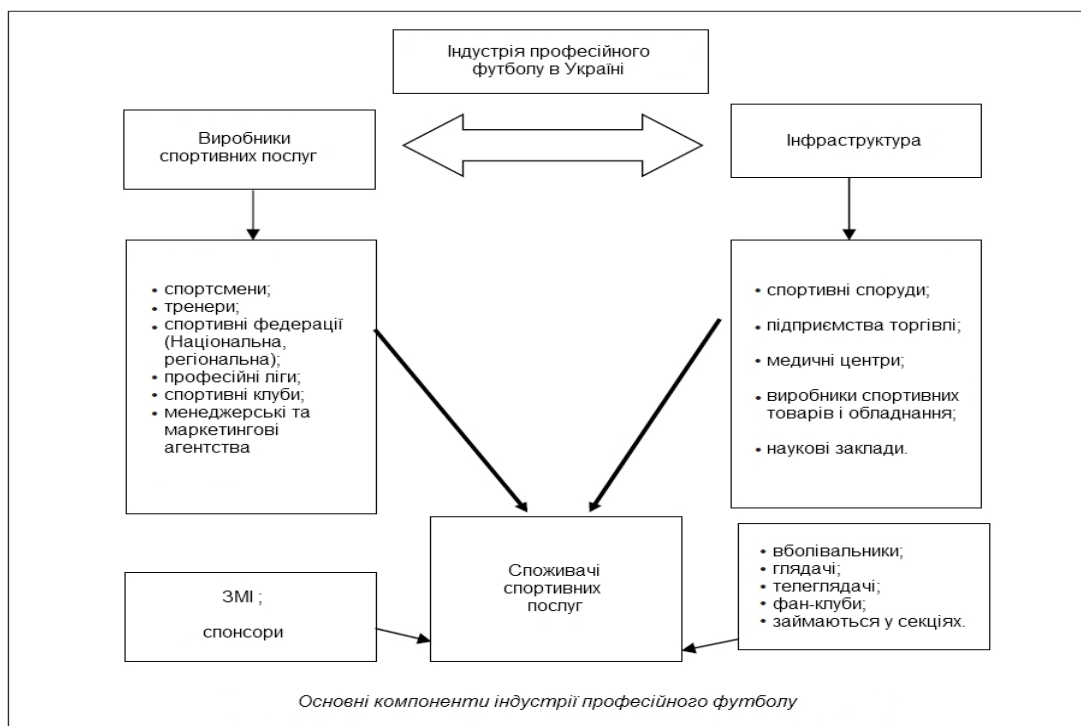

Рисунок 1 – основні компоненти індустрії професійного футболу

Індустрія футболу на ринку і реалізація послуг має ряд особливостей. У футболі, на відміну від матеріальних продуктів, послуги виробляються і споживаються в основному одночасно і не підлягають зберіганню. Тому споживання більшості видів послуг на безпосередньому контакті між їх виробниками (спортсменами, тренерами) та споживачами (глядачами, тренерами), виключаючи посередництво.

Всі види послуг індустрії футболу, придатні для широкого залучення у міжнародний господарський оборот. У першу чергу це стосується до послуг спортивних споруд (проведення турнірів, Євро – 2012), що виглядає в отриманні матеріальної вигоди. Футбол сьогодні характеризується, насамперед, розважальною цінністю та економічною ефективністю спортивно-видовищних заходів, що є причиною різкого зростання конкуренції та постійної уваги глядачів до багаторічного суперництва. Формування соціально-економічних відносин у футболі має специфічні особливості, які обумовлені, насамперед, перетворенням суб'єктів футболу (за метою та характером діяльності) в економічних суб'єктів: команди, професіонали, глядачі, органи управління спортом.

Реалізація послуг у футболі тісно взаємодіє з торгівлею супутніми товарами (спортивний інвентар, обладнання, екіпірування і т.д.) та чинить на неї всі зростаючий вплив.

Сучасний футбол також функціонує під впливом соціально-політичних та економічних процесів, що, головним чином, проявляється в адміністративних і економічних зв'язках його суб'єктів, залученні відомих політичних та громадських діячів, які стають керівниками спортивних федерацій, що присутні на спортивних заходах, матчах.

Висновки

Таким чином, з вище викладеного можна стверджувати, що сучасний футбол являє собою сукупність соціально-економічних відносин приватного та публічного характеру, що виникають між суб'єктами у зв'язку з їх участю у професійній спортивній діяльності. Футбол на сучасному етапі у всіх його проявах (масовий, олімпійський, професійний) є виробником широкого спектра послуг, до яких відносяться: проведення фізкультурно-оздоровчих і спортивних занять, спортивно-видовищних заходів, організація та проведення навчально-тренувального процесу; надання спортивних споруд населенню; інформаційно-консультативні; освітні та інші послуги. При цьому споживання його як послуги приносить значний економічний та соціально-політичний ефект суб'єктів футболу і має високу інформаційно-розважальну цінність для глядача.

Література

1. Визитей Н. Социология спорта: курс лекций. – К. : Олимп. лит. – 2005. – 60 с.
2. Платонов В. Професіоналізація олімпійського спорту // Теорія і методика фіз. виховання, 2005. – № 1. – С. 3–9.
3. Платонов В.Н. Современная стратегия многолетней спортивной подготовки / В. Платонов. К. Сахновский // Наука в олим. Спорте – 2003. – № 1. – С. 3–13.
4. Профессиональный спорт: учебник для студентов высших учебных заведений физического воспитания и спорта / под общ. ред. С.И. Гуськова, В.Н. Платонова. – К., Олимп. лит. – 2000. – 392 с.
5. Олимпийский спорт: в 2 т. / В.Н. Платонов, С.Н. Платонов, С.Н. Бубка, М.М. Булатова и др.: под общ. ред. В.Н. Платонова. – К., Олимп лит., 2009. – Т. 2. – 696 с.
6. Переверзин И.И. О структуре современного спорта высших достижений и социально-правовом статусе спортсменов профессионалов / И.И. Переверзин, Ф.П. Суслов // Теория и практика физ. культуры, 2002. – №5. – С. 57–61.
7. Miller T. Globalization and sport: playing the world / T. Miller, G. Lawrence, J. McKay, D. Rowe. – London: Sage, 2001. – Pp. 221–245.
8. Coakley J. Sport in Society: Issues and Controversies / J. Coakley. – St. Louis: C. V. Mosby Co. – 1978. – Pp. 198-205.

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У СТУДЕНТСЬКОМУ БАСКЕТБОЛІ

Юр Владислав

Науковий керівник – Шутова С.Е., канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент
Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Найбільш яскрава тенденція розвитку сучасного баскетболу – підвищення інтенсивності гри – обумовлена багатьма факторами: підвищення швидкості переміщення, значення швидкого прориву та активних форм захисту, покращення функціональних й технічних можливостей баскетболістів, психологічним настроєм на ведення гри у високому темпі. Одним з найважливіших аспектів у сучасному баскетболі є рівень фізичної підготовленості спортсменів різних вікових та кваліфікаційних груп. Розвиток фізичних якостей баскетболістів – процес тривалий і складний, тому що гра в баскетбол вимагає ґрунтовної фізичної підготовленості. Проте при організації фізичної підготовки необхідно мати на увазі необхідність виділення її комплексного процесу, пов'язаного, передусім, з оволодінням спеціальними руховими навичками, адже сила, витривалість, швидкість виявляються тільки при виконанні рухової дії. Отже, фізичні якості складають серцевину будь-якого рухового акту і ефективність рухових вмінь та навичок залежать не тільки від правильності їх виконання, але і від прояву фізичних якостей. Більше того, ефективність виконання ігрового прийому прямо залежить від здатності баскетболіста виявляти швидкість, силу, спритність на інші властивості, які потрібні у даний момент і дозволяють досягти поставленої мети. Тому фізична підготовка безпосередньо пов'язана з оволодінням технікою і тактикою та покликана забезпечувати їх оптимальну реалізацію в умовах змагальної діяльності [2, 3, 5].

Рівень техніко-тактичної майстерності баскетболіста за останні час надзвичайно зріс. Разом з тим, нерідко доводиться спостерігати, як майстри високого класу в найвідповідальніших моментах матчу здійснюють неточні кидки або передачі м'яча партнеру, що підкреслює значимість фізичної підготовки баскетболістів. Ці факти свідчать про те, що існує необхідність подальшого вдосконалення методики розвитку фізичних якостей у баскетболістів [4].

Мета дослідження – вивчити рівень фізичної підготовленості баскетболістів-студентів.

Задачі дослідження:

1. Проаналізувати проблеми фізичної підготовки баскетболіста на основі літературних джерел.
2. Визначити особливості педагогічного контролю у баскетболі.
3. Виявити кількісний показник фізичної підготовки баскетболістів-студентів.

Методи дослідження:

1. Аналіз та узагальнення літературних джерел.
2. Педагогічні контрольні випробування.
3. Методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. У дослідженні, що проводилися на базі спортивного комплексу НУФВСУ, взяли участь 29 баскетболістів, серед яких: група А-8 першого курсу НУФВСУ (5 чол. – 1-й розряд і 3 чол. – 2-й розряд), група Б – 8 другого курсу НУФВСУ (1-й розряд), група В – 6 гравців команди НУФВСУ (1-й розряд) и група Г – 7 баскетболістів (2 чол. – КМС, 5 чол. – 1 розряд). Вік спортсменів НУФВСУ – Група А – 16 – 17 років, група Б 17 – 18 років, група В 18 – 20 років, група Г 19 – 21 років.

Для визначення рівня фізичної підготовленості баскетболістів проводилися такі випробування: стрибок у висоту с місця, стрибок у довжину с місця, біг 20 м., човниковий, згинання та розгинання рук в упорі лежачи, нахили тулуба уперед, нахил тулуба з положення сидячи. Результати педагогічного тестування представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Показники середнього арифметичного результатів тестових випробувань студентів-баскетболістів різної кваліфікації

Випробування	Група А	Група Б	Група В	Група Г
Стрибок з місця, м у довжину	265	257	255	262
Стрибок з місця, м у висоту	75	68	65	71
Біг на 20 м., с	2.9	3.3	3.5	3.1
Човниковий біг 40 с (2 спроби)	404	393	340	400
Згинання та розгинання рук в упорі лежачи (к-сть разів за 30 с)	29	24	22	28
Нахили уперед за 30 с, рази	28	21	23	27
Нахили тулуба з положенні сидячи, см	10	1	4	6

На підставі отриманих результатів проведено порівняльний аналіз показників баскетболістів-студентів I – IV курсів, який дозволив виявити, що показники розвитку фізичних якостей у всіх баскетболістів-студентів майже на одному рівні, але є невелика різниця в окремих показниках. У баскетболістів-студентів I курсу усі показники фізичних якостей високого рівня, але не набагато гірші показники у II – IV курсів. Наприклад, показники фізичних

якостей сили та гнучкості краще розвинені у I та IV курсу баскетболістів-студентів, а показники фізичних якостей витривалості та вибухової сили краще розвинені у студентів II курсу. Найбільш низький рівень розвитку фізичних якостей у баскетболістів-студентів II – III курсів наступний: у II курсу – гнучкість; у III курсу; у IV курсу;

Для оцінювання рівня розвитку фізичних якостей баскетболістів-студентів отримані показники педагогічного тестування порівнювались з нормативними вимогами з фізичної підготовки для груп спортивного удосконалення з навчальної програми для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячих шкіл олімпійського резерву та шкіл вищої спортивної майстерності [1].

Отримані результати тестових випробувань студентів-баскетболістів 2-4 курсів для порівняльного аналізу були переведені у відсотки по відношенню до результатів групи баскетболістів-студентів 1-го курсу, і представлені у таблиці 2.

Таблиця 2

Показники (%) тестових випробувань баскетболістів груп Б, В, Г по відношенню до показників баскетболістів групи А

	1*	2*	3*	4*	5*	6*	7*
Група А	100	100	100	100	100	100	100
Група Б	96,2	86,6	87,8	96,5	75,8	82,1	10
Група В	96,9	90,6	93,5	97,2	82,7	75	40
Група Г	98,8	94,6	82,8	99	96,5	96,4	60

*Примітка**: 1 – стрибок у довжину з місця; 2 – стрибок у висоту з місця; 3 – біг на 20 метрів; 4 – човниковий біг 40 с ч 2 спроби; 5 – згинання та розгинання рук в упорі лежачи; 6 – нахил тулуба у перед за 30 секунд; 7 – нахили тулуба з положенні сидячи, см.

Покращення фізичних можливостей баскетболістів зі зростанням спортивної майстерності проходить нерівномірно.

Між баскетболістами-студентами I–III курсів не виявлено великої різниці за показниками стрибка в довжину з місця, стрибка у висоту з місця, бігу на 20 м, нахилу тулуба з положення сидячи, згинання та розгинання рук в упорі лежачи.

В той же час, за іншими показниками результати фізичної підготовки баскетболістів-студентів I – IV курсів неоднозначні, в їхньому тренувальному процесі значно більше часу слід відводити на вправи даного спрямування, що сприятиме підвищенню якості гри і рівня кваліфікації спортсменів.

Висновки.

Усі фізичні якості взаємозв'язані між собою. Тому можна говорити лише про переважний розвиток тієї або іншої фізичної якості у групи баскетболістів-студентів: звісно, що розвиток однієї якості на шкоду іншим може негативно позначитися на ефективності підготовки спортсменів з баскетболу.

Згідно з метою досліджень були підібрані сім педагогічних тестів для оцінювання рівня розвитку фізичних якостей баскетболістів-студентів. Найбільш високі показники розвитку фізичних якостей було виявлено у баскетболістів-студентів I курсу НУФВСУ.

Цілком зрозуміло, що функціональний потенціал, набутий баскетболістами-студентами у процесі загальної фізичної підготовки, є лише передумовою для успішного удосконалення гравців в інших видах підготовки. Без цілеспрямованої спеціальної фізичної підготовки, націленої на розвиток рухових якостей, обумовлених специфікою змагальної діяльності гравців, неможливо досягти високих спортивних результатів.

Література

1. Баскетбол: навч. програма для ДЮСШ (групи початкової підготовки 1-го і 2-го років навчання). / підготували: А. Д. Леонов, В. І. Вальтін. – К. Держкомспорт України, 1999. – 112с.
3. Волков Л. В. Теория и методика детского и юношеского спорта: [учеб. для студ. вузов физ. культуры и фак. физ. воспитания в высших учеб. заведениях] / Л. В. Волков. — К.: олимп. лит., 2002. —296 с.
4. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учеб. для тренеров : в 2 кн. / В. Н. Платонов. – К.: Олимп. лит. – 2015.- Кн.2. - 752 с.
5. Поплавський Л. Ю. Баскетбол / Л.Ю. Поплавський – К.: Олімпійська літ.– 2004. – 447 с.
6. Развитие физических качеств баскетболистов. Метод. Пособ. для тренеров по баскетболу / под общей ред. Л.Ю. Поплавского – К., 2006. – 111 с.

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПОРТІ

Ясінська Надія

*Науковий керівник: Задорожна О.Р, канд. наук з фіз. виховання і спорту
Львівський державний університет фізичної культури, Львів, Україна*

Актуальність. Спорт – це одне з найважливіших явищ сучасного суспільства, яке все більше проникає у повсякденне життя людей [6]. З кожним роком спостерігається зростання кількості спортивних клубів та організацій, збільшення кількості осіб, які долучаються до спорту, а також кількості та якості інструментів, які використовуються спортивними функціонерами для завоювання нової цільової аудиторії, тобто глядачів [2, 7].

Як специфічна сфера підприємницької діяльності спорт притягує мільйони людей, сприяючи задоволенню ряду потреб, у тому числі відновленню трудового та емоційного потенціалу, переключення на інші види діяльності, отримання нових знань та вмінь тощо [2, 3, 5, 6]. Підтвердженням цього є те, що міжнародний бізнес у спорті входить до двадцятки найпривабливіших галузей світового господарства за ефективністю вкладення капіталу, а також є одним з найбільш ефективних каналів комунікації просування товарів і послуг, оскільки за перебігом подій у найпрестижніших змаганнях світового рівня спостерігають мільйони глядачів [4, 6, 8].

Маркетинг у спорті, перш за все, спрямований на виявлення та визначення способів максимального задоволення потреб населення в заняттях фізичною культурою і спортом. Він спирається винятково на соціологічні методи збору та аналізу інформації [2, 5].

Сьогодні маркетинг у сфері фізичної культури і спорту являє собою потужну, добре інтегровану технологію соціально-культурних нововведень і складову загальної культури і духовного життя сучасного суспільства. Маркетинг фізичної культури і спорту передовсім спрямований на виявлення та визначення способів найбільш повного задоволення потреб населення в заняттях фізичною культурою і спортом [5, 7]. З огляду на це дослідження стану та перспектив розвитку спортивного маркетингу є актуальним.

Мета дослідження – з'ясувати стан та виявити перспективні напрями досліджень в межах спортивного маркетингу у професійному спорті.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення даних спеціальної літератури та мережі Інтернет.

Завдання дослідження.

1. Визначити місце маркетингу у спорті.
2. Охарактеризувати особливості маркетингової діяльності у професійному спорті.

Результати дослідження та їх обговорення. Спорт як галузь невиробничої сфери послуг робить свій внесок у розвиток сучасного суспільства, створюючи безліч робочих місць, маючи власні автономні ринки товарів і послуг, здійснює безпосередній внесок в економічний розвиток [1–3].

Спорт бере участь у змістовому формуванні таких галузей, як народне господарство, освіта, туризм, індустрія розваг, масова інформація і комунікація; пропаганда, зв'язки з громадськістю, робота з персоналом, формування корпоративної культури та фірмового стилю (часто із залученням елементів спортивної тематики, звернення до цінностей спорту). Отже, сприяє розвитку міжособистісних, міжрегіональних та міжнародних контактів, будучи універсальним засобом комунікації та, водночас, сферою підприємницької діяльності із своїми законами існування, у тому числі стратегією просування на ринку спортивних товарів і послуг [4, 7]. За таких умов кошти, вкладені в спортивний бізнес, постають як довгострокові економічні інвестиції в людський капітал, результат яких тривалий час може використовуватись суспільством [1, 4, 7, 8].

Як і в будь-якому іншому виді підприємницької діяльності, ефективність спортивного бізнесу залежить від застосування відповідних маркетингових інструментів, метою яких є просування товару на ринку та завоювання широкої цільової аудиторії [3, 8].

У загальному розумінні «маркетинг» може бути визначений як філософія суб'єктів ринку спортивних товарів і послуг [8]. Для виробників послуг спорту – це спосіб мислення і дій, що реалізуються відносно споживачів, посередників, конкурентів, персоналу власної фірми, а також товарної, цінової, комунікаційної, збутової політики [3].

Маркетинг у сфері спорту є складовою частиною загального маркетингу. Орієнтація на ринкове виробництво товарів і послуг спорту передбачає більш високий ступінь організації, професійної підготовки. Предметом маркетингових досліджень у спорті загалом та професійному спорті зокрема є:

- спортивні клуби, товариства, групи людей, об'єднаних спільними інтересами;
 - програми активності, що задовольняють ці інтереси, і ті цінності, яких досягають у результаті їх реалізації; місця, умови й атмосфера реалізації програм;
 - питання популяризації програм активності з позиції учасників, організаторів, спонсорів та меценатів;
 - інтереси глядачів;
 - атрибутика (значки, прапорці, емблеми, гімни, майки, шарфи, кепки)
- [5, 8].

Таким чином, спортивний маркетинг – це специфічний додаток маркетингових принципів і процесів до спортивних продуктів, а також просування будь-яких інших товарів завдяки співпраці зі спортом [4].

Сучасний ринок спортивних товарів і послуг має ряд особливостей, оскільки його специфіка зумовлена нематеріальним виробництвом. Споживання спортивних послуг загалом та послуг професійного спорту – зокрема сприяє задоволенню не лише матеріальних, а й духовних, інтелектуальних потреб індивіда [4, 5, 7].

Професійний спорт, як і будь-яка інша сфера підприємницької діяльності, постійно розвивається. За останні десятиріччя взаємовідносини професійних спортивних клубів із зовнішнім середовищем значно змінилось. Іншими стали інструменти і способи маркетингової комунікації, залучення спонсорів, введення підприємницької діяльності. Якісні зміни відбулись у менеджменті клубів, які стали більш чіткішими й акцентувались на покращенні бізнес-процесів як в середині самого клубу, так і в його взаємовідносинах з партнерами і вболівальниками [8].

Наприкінці ХХ ст. впровадження спортивного маркетингу у сферу фізичної культури та спорту було проблематичним, оскільки науково-методичних розробок, присвячених даному напрямку діяльності, практично не було. Здебільшого фахівці були змушені використовувати напрацювання загальної теорії маркетингу, основою якої був досвід промислового

виробництва економічно розвинутих країн. Однак «сліпа» екстраполяція таких напрацювань не давала значного ефекту, оскільки маркетинг на цьому етапі ще не був достатньо адаптованим до специфіки діяльності у галузі фізичної культури та спорту [8].

Головними завданнями спортивного маркетингу у той час були концентрація уваги фізкультурно-спортивних організацій на забезпеченні високої якості послуг, активація взаємодії з безпосередніми їх споживачами; забезпечення пріоритету спортивних цінностей відносно можливої комерційної вигоди; створення законодавчої бази, яка б регламентувала взаємовідносини між фізкультурно-спортивними організаціями, представниками бізнесу та засобами масової інформації; створення системи підготовки спеціалістів у галузі спортивного маркетингу тощо [3, 8].

На початку ХХІ ст. ряд змін в економіці сприяли появі нових та часткової трансформації старих завдань спортивного маркетингу. І. Явленієм були виокремлені такі завдання:

- зацікавлення та враження глядача (уболівальника) драматизмом спортивного видовища, провокування емоційного сплеску;
- залучення спонсорів, створення асоціативного зв'язку між брендом професійного клубу і брендом виробника;
- створення інформаційних приводів, співпраця із засобами масової інформації;
- співпраця з культурними організаціями [8].

Незамінним засобом модернізації і вдосконалення комерційних технологій стала мережа Інтернет, що кардинально розширила можливості професійних спортивних клубів, відкрила двері для вдосконалення нових напрямів бізнесу. Завдяки веб-ресурсам учасники спортивної індустрії стали відкритими для вболівальників та ЗМІ, отримали в своє розпорядження цілий спектр комерційних інструментів, що дозволяють поповнити клубні бюджети і збільшувати конкурентоспроможність.

Висновки

Сучасний спорт є найважливішим елементом індустрії розваг. Популярність спортивних заходів незмінно зростає, привертаючи увагу мільярдів глядачів зі всього світу. З іншого боку, спорт є одним з найефективніших каналів комунікації просування товарів і послуг, а спортивний маркетинг – необхідним інструментом сучасних бізнес-технологій.

Особливостями маркетингу у професійному спорті, що поєднує специфічні ознаки бізнесу та гуманістичну спрямованість, притаманну спорту, є те, що маркетингові інструменти або маркетингові технології, повинні, з одного боку, бути спрямованими на просування спорту як різновиду товару та отримання від цього максимального прибутку, а з іншого – враховувати спрямованість спорту на формування особистості людини. З огляду на це завдання спортивного маркетингу є дуже складними та частково взаємовиключними, оскільки вирішення одних робить неможливим вирішення інших. Особливо це стосується професійного спорту.

Література

1. Аронов Г. З. Основы маркетинга в сфере услуг физической культуры / Г. З. Аронов // Учен. зап. ун-та им. П. Ф. Лесгафта. – 2012. – № 10 (92). – С. 20–24.
2. Галкин В. Маркетинг в спорте [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://vadim-galkin.ru/sport-2/sport/marketing/>.
3. Задорожна О. Р. Спортивний маркетинг: стан та перспективи досліджень / О. Р. Задорожна, Х. Р. Хіменес, Н. В. Нерода // Вісн. Чернігів. нац. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. – 2015. – № 129. – Т. 1. – С. 94–98.
4. Золотарьов В. С. Спортивний маркетинг як прогресивна технологія просування / В. С. Золотарьов, Н. П. Скригун // Aktualne problemy nowoczesnych nauk – 2010 : Materialy VI miedzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji. – Przsemysl : Nauka i studia, 2010. – Volume 7. Ekonomiczne nauki. – S. 15–17.
5. Мичуда Ю. Спортивный маркетинг: проблемы становления в переходном обществе / Ю. Ми чуда // Человек в мире спорта: Новые идеи, технологии, перспективы : Тез. докл. Междунар. конгр. – М., 1998. – Т. 2. – С. 324–325.
6. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения / В. Н. Платонов. – К. : Олімп. лит., 2004. – 808 с.
7. Разумовський С. О. Маркетинг фізичної культури як елемент соціальної сфери суспільства (соціально-філософський аналіз) / С. О. Разумовський // Слобожан. науково-спорт. вісн. – 2013. – № 2. – С. 199–204.
8. Явлений И. Спортивный маркетинг: принципы позиционирования профессионального спортивного клуба [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.marketing.spb.ru/lib-special/branch/sport.htm>.

РОЗДІЛ 2

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НЕОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ

ОСОБЛИВОСТІ ТА МІСЦЕ ЗНАНЬ З НЕОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДІВ СПОРТУ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Баштанник Юлія

*Науковий керівник – Долбишева Н.Г., канд. наук з фіз. виховання і спорту,
доцент*

*Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту,
Дніпропетровськ, Україна*

Актуальність. Неолімпійський спорт – це напрям спорту, пов'язаний з організацією та проведенням спортивних змагань з неолімпійських видів спорту та підготовкою спортсменів до цих змагань[7].

Формування спеціальної сфери, такої як неолімпійського спорту, виник на підставі розвитку та популярності неолімпійських видів спорту у суспільстві, який здійснюється на вітальних потребах в умовах соціальної діяльності людства [6, 3].

Інтенсивний розвиток неолімпійського спорту у різних напрямках – від масового до професійного, на різних рівнях – від державного до комерційного, вимагає насамперед удосконалення системи підготовки майбутніх фахівців зі спорту в системі вищих навчальних закладах, а саме формування спеціальних знань та умінь з неолімпійського спорту. Фахівець який випускається з вищого навчального закладу спортивної спрямованості, повинен мати знання не тільки з олімпійського і професійного спорту але й з неолімпійського спорту[1, 2].

Неолімпійський спорт у сучасній структурі спорту в Україні посідає достатньо вагоме місце, оскільки спортивний комітет України організовує та проводить зі спортивними федераціями всеукраїнські та міжнародні заходи з неолімпійських видів спорту, яскравим прикладом є видовищні Всеукраїнські ігри з єдиноборств (щорічні, започатковані у 2011 році), Всеукраїнські пляжні ігри (щорічні, започатковані у 2012 році) та Всеукраїнські студентські ігри з неолімпійських видів спорту(започатковані у 2015 році).

Сьогодні кількість неолімпійських видів спорту, офіційно визнаних у різних країнах світу, за різними даними, перевищує 3000. В Україні офіційно визнано 110 неолімпійських видів спорту [5].

У Національному університеті фізичного виховання і спорту України, Дніпропетровському державному інституті фізичної культури і спорту, Львівському державному університеті фізичної культури та Харківській державній академії фізичної культури, готують фахівців з неолімпійських видів спорту по таким спеціалізаціям: бойове самбо, пауерліфтинг, автмотоспорт, регбі, футзал, спортивний туризм, вітрильний спорт, більярдний спорт, фітнес, спортивні танці, спортивна акробатика, шахи та ін.

Відповідно до класифікатора професій випускники вище зазначених ВНЗ мають право працювати начальником команди як олімпійських так і неолімпійських видів спорту; головою спортивного клубу; начальником обороно-спортивного табору та клубів у яких культивуються неолімпійські

види спорту; завідувачем відділу (центральні органи державної влади); керівником підрозділів та менеджера у сфері культури, відпочинку та спорту; керівником фізичного виховання, викладачем ВНЗ (спортивного профілю) та вчителя спеціалізованих навчальних закладів (училищ фізичної культури); тренером-викладачем з виду спорту як олімпійського так і неолімпійського [4].

Тому, на сьогодні виникає питання щодо впровадження системи підготовки фахівців з неолімпійського спорту.

Мета дослідження – визначити значущість підготовки фахівців сфери фізичної культури і спорту з неолімпійського спорту.

Методи та організація дослідження.

В роботі використані методи: теоретичного аналізу науково-спортивної та методичної літератури, анкетування, математично-статистичної обробки даних.

В анкетуванні брали участь 272 студента та 142 науково-педагогічних працівників п'яти ВУЗів України які готують фахівців фізичної культури і спорту, а саме: Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту, Запорізький національний університет, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Харківська державна академія фізичної культури, Запорізький національний технічний університет.

Результати дослідження та їх обговорення. Для того щоб визначити значення необхідності впровадження в систему підготовки фахівців знань з галузі неолімпійського спорту використовувалося анкетування з питань щодо неолімпійського спорту, його місця в освіті фахівців спортивної спрямованості та загальних знань з неолімпійського спорту.

Аналіз отриманих результатів свідчить, що неолімпійські види спорту є складовою міжнародного спортивного руху, а також що неолімпійський спорт на сьогодні займає часткове місце в системі олімпійського спорту (табл. 1).

Таблиця 1

Місце та значення неолімпійського спорту у соціальному суспільстві та підготовки фахівців фізичної культури та спорту (n=142)

№	Питання	Повністю	Частково	Ні	Важко відповісти
1	Чи поділяєте Ви погляд стосовно того, що неолімпійські види спорту в сучасному суспільстві займають ведуче місце?	26	77	27	12
2	Чи поділяєте Ви думку, що неолімпійські види спорту є складовою міжнародного спортивного руху?	88	44	7	3
3	Чи погоджуєтесь Ви з тим, що на телебаченні та в мережі Інтернет недостатньо надається інформації про змагання різного масштабу з неолімпійських видів спорту?	69	45	23	5
4	Чи поділяєте Ви думку стосовно того, що неолімпійські види спорту в більшості мають свій розвиток у приватних спортивних клубах?	68	58	11	5
5	Чи погоджуєтесь Ви з пропозицією щодо формування знань у студентів з законодавчої бази та управління неолімпійського спорту в Україні?	91	39	3	9

6	Чи погоджуєтесь Ви, що студентами вищих навчальних закладів спортивного профілю необхідно засвоїти інформацію щодо організації та проведення Всесвітніх Ігор, які займають ведуче місце у системі неолімпійського спорту?	98	35	3	6
7	Чи поділяєте Ви думку стосовно того, що необхідно при наборі студентів до вищих навчальних закладів спортивного профілю відкривати спеціалізації з неолімпійських видів спорту що культивуються в Україні?	82	39	15	6
8	Чи вважаєте Ви, що підготовка студентів з неолімпійських видів спорту буде сприяти підвищенню конкурсу та конкуренції між абітурієнтами?	58	45	28	11
9	Чи погоджуєтесь з тим, що більшість тренерського складу з неолімпійських видів спорту працює без певної освіти чи на знаннях отриманих в інших видах спорту?	65	61	6	10
10	Чи погоджуєтесь Ви з тим, що підвищення кваліфікації тренерів необхідної серед представників з неолімпійських видів спорту?	127	13	1	1
11	Чи погоджуєтесь Ви з тим, що навчальні програми для ДЮСШ з окремих неолімпійських видів спорту розробляються на підставі суміжних видів спорту не маючи при цьому наукового підґрунтя?	71	43	5	23
12	Чи вважаєте Ви що необхідно проводити науково-практичні конференції з неолімпійського спорту?	113	22	5	2

Основною проблемою є формування знань про неолімпійський спорт у студентів вищих навчальних закладів спортивного профілю, тому більшість науково-педагогічних працівників вважають що є необхідністю формувати знання з законодавчої бази та управління неолімпійського спорту України та засвоювати інформацію щодо організації та проведення Всесвітніх Ігор, які займають ведуче місце у системі неолімпійського спорту.

Повністю згодні фахівці з тим, що є необхідністю підвищувати кваліфікацію тренерів з неолімпійських видів спорту та проводити науково-практичні конференції з неолімпійського спорту (рис. 1).

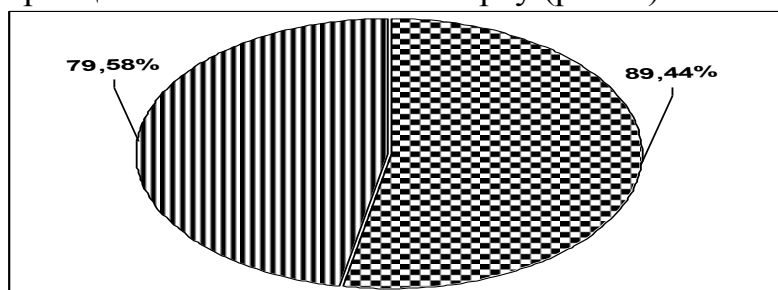

Рисунок 1 – Значення щодо організації підвищення кваліфікації та проведення конференцій:

▣ - необхідність у підвищенні кваліфікації тренерів з неолімпійських видів спорту;

▣ - необхідність у проведенні конференцій з неолімпійських видів спорту.

Також, як зазначають науково-педагогічні працівники, є необхідністю відкривати спеціалізації з неолімпійських видів спорту у вищих навчальних закладах спортивного профілю та роблять акцент на формування знань у студентів з законодавчої бази та управління неолімпійського спорту в Україні та засвоєння інформації щодо організації та проведення Всесвітніх Ігор (рис. 2).

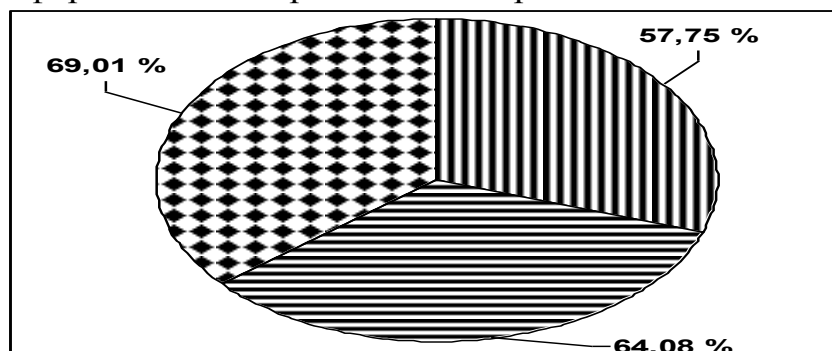

Рисунок 2 – Значення з формування знань та відкриття спеціалізацій з неолімпійських видів спорту у ВНЗ:

- - засвоєння інформації щодо організації та проведення Всесвітніх Ігор;
- - формування знань у студентів з законодавчої бази та управління неолімпійського спорту в Україні (64,08%);
- - відкриття спеціалізацій з неолімпійських видів спорту у вищих навчальних закладах спортивного профілю

Важливою проблемою є те, що студенти частково володіють знаннями з організаційно-правових основ неолімпійських видів спорту, а також знаннями щодо організації та проведення Всесвітніх Ігор (табл. 2).

Аналіз отриманих результатів свідчить про те, що на відміну від науково-педагогічних працівників у студентів розділилися думки на повністю і частково, щодо відкриття спеціалізацій з неолімпійських видів спорту в ДЮСШ та формування знань у студентів з законодавчої бази та управління неолімпійського спорту в Україні. Це може свідчити про те, що більшість студентів які навчаються у вищих навчальних закладах спортивного профілю займаються олімпійськими видами спорту, і дуже мало тих, які займаються неолімпійськими видами спорту.

Таблиця 2

Місце та значення неолімпійського спорту в системі підготовки студентів ВНЗ (n=272)

№	Питання	Повністю	Частково	Ні	Важко відповісти
1	Чи володієте Ви знаннями з організаційно-правових основ неолімпійських видів спорту?	6	177	69	20
2	Чи володієте Ви інформацією щодо організації та проведення Всесвітніх Ігор, які займають ведуче місце у системі неолімпійського спорту?	14	155	87	16

3	Чи погоджуєтесь Ви з пропозицією щодо формування знань у студентів з законодавчої бази та управління неолімпійського спорту в Україні?	102	110	36	24
4	Чи поділяєте Ви думку стосовно того, що необхідно при наборі студентів до вищих навчальних закладів спортивного профілю відкривати спеціалізації з неолімпійських видів спорту що культивуються на Україні?	128	109	22	13
5	Чи погоджуєтесь Ви з пропозицією здійснювати професійну підготовку фахівців з неолімпійських видів спорту?	158	84	19	11
6	Чи поділяєте Ви погляд стосовно того, що неолімпійські види спорту в сучасному суспільстві займають ведуче місце?	85	123	45	19
7	Чи згодні Ви з тим, що поділяєте неолімпійські види спорту в більшості мають свій розвиток у приватних спортивних клубах?	128	97	27	20
8	Чи поділяєте Ви думку стосовно необхідності підтримки з боку держави щодо розвитку та популяризації неолімпійських видів спорту?	169	75	16	12
9	Чи погоджуєтесь Ви з тим, що на телебаченні та в мережі Інтернет недостатньо надається інформація про змагання різного масштабу з неолімпійських видів спорту?	120	73	60	19
10	Чи поділяєте Ви думку щодо необхідності відкриття спортивних груп з неолімпійських видів спорту на базах ДЮСШ різної категорії?	146	99	16	11

Повністю згодні студенти з тим, що є необхідність підтримки розвитку та популяризації неолімпійських видів спорту з боку держави, оскільки у більшості випадках неолімпійські види спорту набувають свій розвиток в приватних спортивних клубах, а також є необхідність збільшення трансляцій змагань різного рівня з неолімпійських видів спорту.

Висновки

Встановлені основні проблеми нестачі знань з неолімпійського спорту у студентів, які навчаються у ВНЗ спортивного профілю, також визначена необхідність відкриття спеціалізацій з неолімпійських видів спорту у ВНЗ спортивного профілю та ДЮСШ різної категорії. Не менш важливими є проблеми професійної підготовки спеціалістів, підвищення кваліфікації тренерів та проведенні конференцій з неолімпійських видів спорту.

Література

1. Долбишева Н.Г. «Загальні основи неолімпійського спорту» як нормативна дисципліна підготовки фахівця зі спорту / Н.Г. Долбишева // Педагогіка,

психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012. – № 10. – С. 20-24 с.

2. Долбишева Н.Г. Актуальність, концептуальність та інтегральність професійної освіти з неолімпійського спорту / Н.Г. Долбишева // Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія № 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт : зб. наук. праць / За ред. Г.А. Аорзютова. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2013. – Випуск 7 (33). – Т.1 (А-М) – С. 245-251.

3. Долбишева Н.Г. Основні напрями неолімпійського спорту / Н.Г. Долбишева // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2014. – № 1. – С. 138-144.

4. Класифікатора професій ДК 003-2010. Наказ Держстандарту України від 28.07.2010 № 327.

5. Наказ Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Реєстру визнаних видів спорту в Україні» № 639 від 11.03.2015 р.

6. Неолімпійський спорт: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / [Є.В. Імас, С.Ф. Матвеев, О.В. Борисова та ін.]. – К.: Олімпійська література, 2015. – 13 с

7. Форум: Законодавство України. – 2014. – Документ 3808-12, чинний, поточна редакція від 05.12.2012, підстава 5460-17 – Режим доступу:<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3808-12> – Верховна Рада України. Закон України «Про фізичну культуру і спорт».

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ВЫСТУПЛЕНИЙ УКРАИНСКИХ СПОРТСМЕНОВ НА ВСЕМИРНЫХ ИГРАХ 1993–2013 ГГ.

Коханская София

Научный руководитель – Маринич В. Л., канд. наук по физ. воспитанию и спорту, доцент

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины, Киев,
Украина

Актуальность. Всемирные игры являются одним из наиболее важных и ярких спортивных событий современности в неолимпийском спорте. Благодаря сотрудничеству основных международных спортивных организаций МОК и IWGA это спортивное мероприятие проходит каждое четырехлетие в год после Игр Олимпиад на высочайшем уровне [1]. Согласно данным IWGA, каждые Всемирные игры являются еще более успешными, чем предыдущие. Главным образом это связано с тщательным отбором спортсменов – только лидеры рейтинга соответствующих федераций имеют право участвовать в данных соревнованиях [4]. Поэтому на современном этапе развития спорта во многих странах мира, правительства уделяют большое внимание развитию

неолимпийских видов спорта, представленных в программе Всемирных игр. Анализ литературных данных показал, что выступления спортсменов на таких крупных международных соревнованиях, как Игры Олимпиад, зимние Олимпийские игры, а также Паралимпийские игры, неоднократно изучались многими специалистами (Платонов В. Н., 2004, 2009; Долбышева Н. Г., 2012; Григоревич В. В., 2008; Тололина В. Д., 2014 и др.). При этом особенности выступлений украинских спортсменов на Всемирных играх, остается актуальным вопросом научных исследований.

Цель исследования – определение перспектив участия украинских спортсменов на ближайших Всемирных играх 2017 г. во Вроцлаве (Польша).

Задачи исследования:

1. Выделить периоды в истории участия украинских спортсменов на Всемирных играх 1993 – 2013 гг.
2. Проанализировать результаты выступлений украинских спортсменов на Всемирных играх 1993 – 2013 гг. и определить виды спорта, которые являются наиболее медалеемкими для украинской сборной.
3. Определить перспективы участия сборной команды Украины на X Всемирных играх.

Методы исследования: анализ и обобщение данных специальной литературы, документальных источников и сети Интернет; историко-логический метод; анализ отчетов соревнований; методы математической статистики.

Организация исследований. Исследования проводились с октября по ноябрь 2015 г. и насчитывали три этапа, в рамках которых были решены все поставленные задачи.

I. Анализ и обобщение данных специальной литературы, документальных источников и сети Интернет, что позволило обосновать актуальность данной работы, сформулировать цель, задачи, подобрать методы исследований, а также выявить направления дальнейших исследований.

II. Изучение отчетов соревнований, обработка полученных результатов, выявление видов спорта, приносящих наибольшее количество медалей, определение перспектив участия сборной команды Украины на X Всемирных играх 2017 г.

III. Обсуждение полученных результатов исследований, формирование выводов, подготовка доклада и презентации.

Результаты исследований и их обсуждение. Всемирные игры – наибольшие комплексные соревнования по видам спорта, которые не входят в программу Игр Олимпиад. Сборная команда Украины начала принимать в них участие с IV Всемирных игр 1993 г. Исходя из анализа данных специальной литературы, документальных источников и сети Интернет, а также отчетов соревнований, история участия украинских спортсменов на Всемирных играх была поделена на два периода:

1. I период (1993 – 2001) – только в двух из шести группах видов спорта: Артистические и танцевальные виды спорта (Artistic&Dance sports), Силовые виды спорта (Strength sports).

2. II период (2005 – до настоящего времени) – в пяти группах видов спорта из шести (исключение Игры с мячом (Ball sports)).

Участие украинской сборной проходит в два периода. Первый характеризуется тем, что спортсмены были представителями только трех видов спорта: спортивной акробатики, прыжков на батуте и пауэрлифтинга. При этом наибольшее количество медалей принесла группа Артистических и танцевальных видов спорта (Artistic&Dance sports) – 16 из 19 возможных (рис.1).

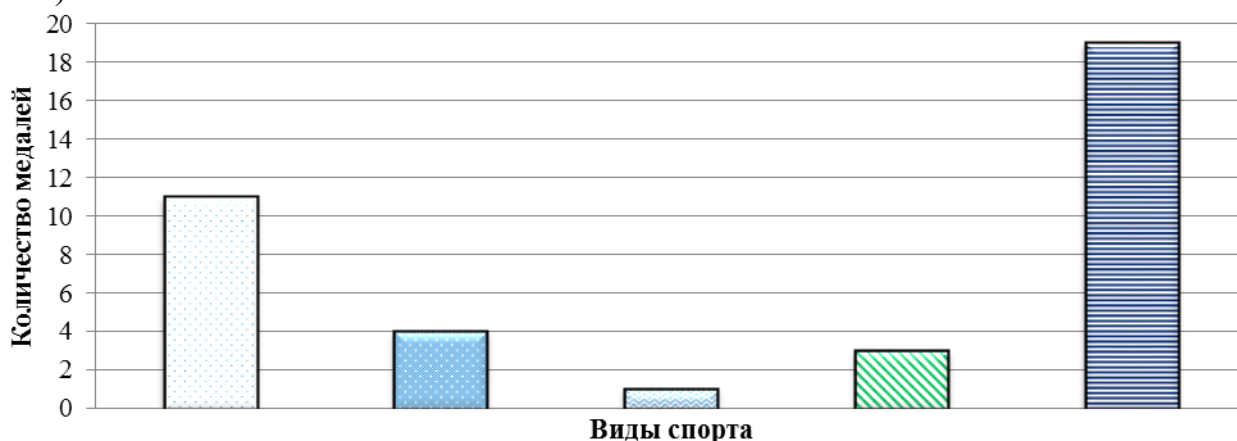

Рисунок. 1 – Количество медалей завоеванных на Всемирных играх 1993-2001 гг.:

- спортивная акробатика;
 - прыжки на батуте;

- прыжки на дорожке;
 - пауэрлифт;
 - всего.

Второй период участия национальной сборной Украины во Всемирных играх отличался значительным расширением программы соревнований: из шести представленных групп видов спорта спортсмены украинской сборной входили в пять групп.

За период 2005 – 2013гг. увеличилось количество медалей, завоеванных представителями группы Силовых видов спорта (Strength sports), а также группы Точных видов спорта (Trend sports), особенно подводного плавания, при этом не уменьшилась результативность группы Артистических и танцевальных видов спорта (Artistic&Dance sports) (рис.2).

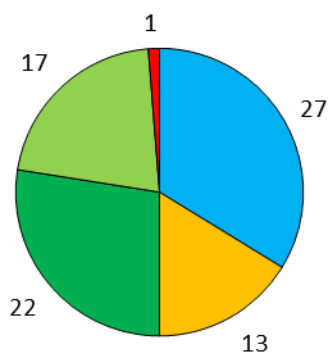

Рисунок 2 – Количество медалей, завоеванных национальной сборной Украины на Всемирных играх 2005 – 2013 гг. в разных группах видов спорта:

■ - Artistic&Dance sports;
 ■ - Martial sports;
 ■ - Strength sports;
 ■ - Trend sports;
 ■ - Precision sports.

После проведенных исследований был сделан сравнительный анализ выступлений украинских спортсменов на протяжении двух этапов и выявлено, что за все время выступлений на Всемирных играх представителей украинской сборной наибольшее количество медалей завоевали представители группы артистических и танцевальных видов спорта (Artistic&Dance sports), второе место по количеству завоеванных медалей заняла группа силовых видов спорта (Strength sports) и третье место - группа точных видов спорта (Trend sports) (рис. 3).

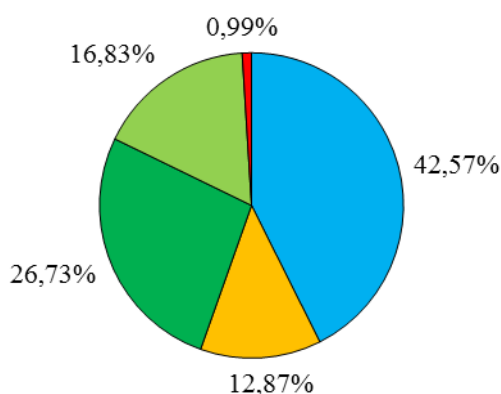

Рисунок 3 – Количество (%) завоеванных медалей спортсменами на Всемирных играх 1993 – 2013 гг. в разных группах видов спорта:

■ - Artistic&Dance sports;
 ■ - Martial sports;
 ■ - Strength sports;
 ■ - Trend sports;
 ■ - Precision sports.

За период выступлений украинских спортсменов на Играх 1993 – 2013 гг. не только возросло количество завоеванных в этих видах спорта побед, изменилось и количество медалей (рис. 4).

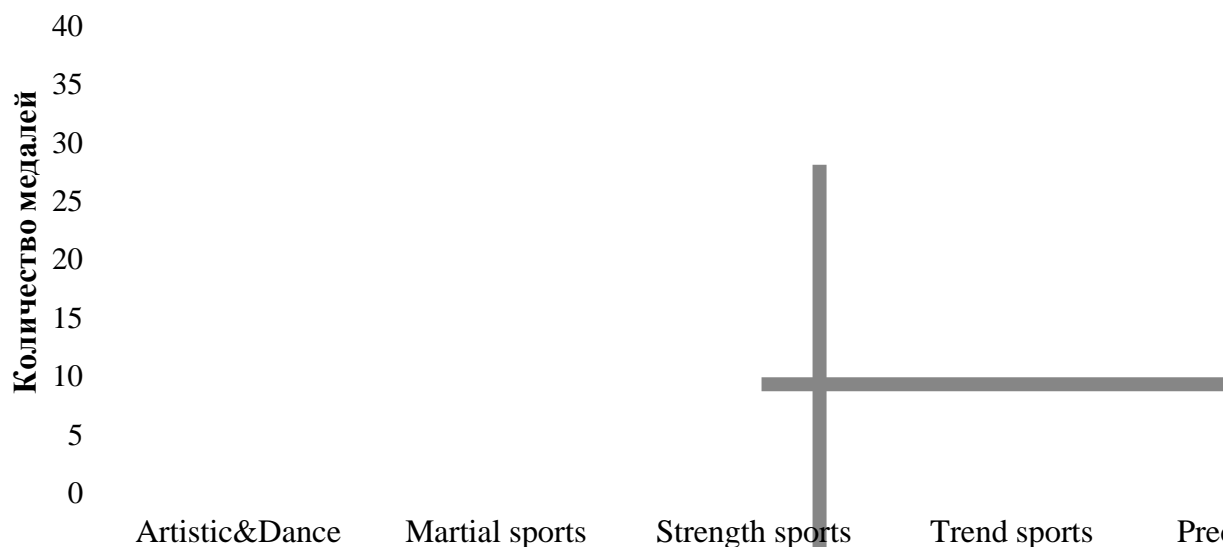

Рисунок 4 – Качество завоеванных медалей группами видов спорта на Всемирных играх 1993 - 2013 гг.

- Золотые медали;
 - Серебряные медали;
 - Бронзовые медали;
 - Всего.

Таким образом, после проведенных исследований было выявлено, что наибольшее количество медалей украинской сборной приносит группа артистических и танцевальных видов спорта (Artistic&Dance sports), как в количественном, так и в качественном показателях. Потому необходимо обратить внимание на подготовку и результативность спортсменов данной группы на рейтинговых и отборочных соревнованиях в 2015 и 2016 гг., так как именно они имеют все шансы принести наибольшее количество медалей в «копилку» сборной Украины на X Всемирных играх во Вроцлаве (Польша, 2017 г.).

Следует отметить, что в процессе исследований было определено еще одно перспективное направление по увеличению количества завоеванных медалей сборной Украины на Всемирных играх – развитие группы Игры с мячом (Ball sports). Именно в эту группу видов спорта входит наибольшее количество дисциплин, однако ни один представитель национальной сборной не принимает участие на Всемирных играх в этой группе видов спорта, что, безусловно, негативно сказывается на результативности сборной команды.

Выводы

1. Анализ и обобщение данных специальной литературы, документальных источников и сети Интернет, а также отчетов соревнований позволил выявить особенности выступлений украинских спортсменов на Всемирных играх 1993 – 2013 гг., и, опираясь на них - выделить в истории участия национальной сборной в данных соревнованиях два периода: 1993 – 2001 и 2005 – 2013 гг..

2. Результати проведених досліджень дають можливість судити о якості виступів представників різних груп видів спорту на Всесвітніх іграх. Так, було виявлено, що найбільше кількість медалей приносять види спорту, що входять до групи артистических і танцювальних видів спорту (Artistic&Dance sports) і силових видів спорту (Strength sports). При цьому - з кожним роком вони підвищують якість завоюваних медалей, що впливає на місце України в неофіційному командному зачеті.

3. Дослідження дозволили визначити перспективу результатів українських спортсменів на Х Всесвітніх іграх. І передбачити, що найбільше кількість медалей українська збірна може завоювати в трьох групах видів спорту: артистическіе і танцювальні види спорту (Artistic&Dance sports), силові види спорту (Strength sports) і точні види спорту (Trend sports).

Література

1. Долбишева Н. Г. Історичні аспекти та хронологія Всесвітніх ігор у міжнародному спортивному русі: [монографія] / Н. Г. Долбишева. – Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2012. – 248 с.

2. Платонов В. Н. Система підготовки спортсменів в олімпійському спорті. Загальна теорія і її практичні застосування / В. Н. Платонов. – К.: Олімп. літ., 2004. – С. 77-87.

3. Тололина В. Д. Сравнительная характеристика программ всемирных и Олимпийских игр // Фізична культура, спорт та здоров'я: матеріали I Всеукр студ наук Інтернет-конф (у рамках XIV Міжнарї наук-практ конф), (Харків, 10–12 грудня 2014 р.) [Електронний ресурс] – Харків : ХДАФК, 2014. – 202 с.

4. Международная ассоциация Всемирных игр IWGA [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.theworldgames.org/the-iwga>

5. X Всемирные игры 2017г. Вроцлав, Польша [Electronic resource]. – Access mode: <http://theworldgames2017.com/en/>

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ І АРТИСТИЗМУ ГИМНАСТОК СЕМИ-ВОСЬМИ РОКІВ

Луценко Катерина

*Науковий керівник - Борисова Ю. Ю., канд. з фіз. виховання і спорту,
доцент*

*Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту,
Дніпропетровськ, Україна*

Актуальність. Сучасні вправи у гімнастиці стали дуже складними, з'явилося багато різноманітних з'єднань і елементів, тому значимість координації рухів зростає у зв'язку зі збільшенням складності техніки виконання вправ [1, 5, 6]. На думку багатьох фахівців (Л. І. Турішева, 1986;

І. А. Вінер, 2002, 2008; М. Є. Плеханова 2006, 2008, 2010 і ін.), велику питому вагу у виконавській майстерності набуває такий фактор, як артистизм [2, 3, 4]. Високий рівень володіння виразним виконанням гімнастичних рухів проявляється у здатності спортсменки передавати характер і емоційний зміст музики в процесі виконання вправи [2]. Оскільки правила змагань з художньої гімнастики постійно змінюються, виникає необхідність пошуку нових способів розвитку координаційних здібностей і артистичності у гімнасток семи-восьми років, чим і зумовлене написання цієї роботи.

Мета дослідження – визначити рівень розвитку координаційних здібностей і артистичності у гімнасток семи-восьми років.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, педагогічне спостереження і експеримент, метод тестів, методи математичної статистики. Для визначення рівня розвитку координаційних здібностей ми використовували тести: ускладнена проба Ромберга, проба Материна і тести, які передбачаються програмою для ДЮСШ і СДЮСШОР з художньої гімнастики [7]. Оцінку артистичності проводили за методикою І. О. Вінер – Усманової [2].

Результати дослідження та їх обговорення. Проба Ромберга характеризується утриманням певної пози протягом 15 с. без похитування та зайвих рухів руками. В результаті досліджень оцінку «відмінно» отримали лише дві гімнастки, що відповідає 10 %, решта 90 % гімнасток отримали оцінку «незадовільно» (рис. 1).

За пробою Материна визначається реакція організму на вестибулярне навантаження. Виконання стрибка з поворотом вимагає від юної гімнастки мобілізації і одночасно координації всіх м'язових груп, причому зупинка після стрибка повинна бути чіткою, без підскоків і будь яких можливих падінь. У більшості (80%) гімнасток були труднощі при виконанні цієї проби. А саме: нездатність правильної координації рухів для виконання повороту в повітрі, страх перед приземленням, приземлення з падінням. За результатами досліджень за цією пробою оцінку «відмінно» отримало лише чотири гімнастки – 20 %, 60 % – виконали роботу на оцінку «добре» і 20% – «задовільно».

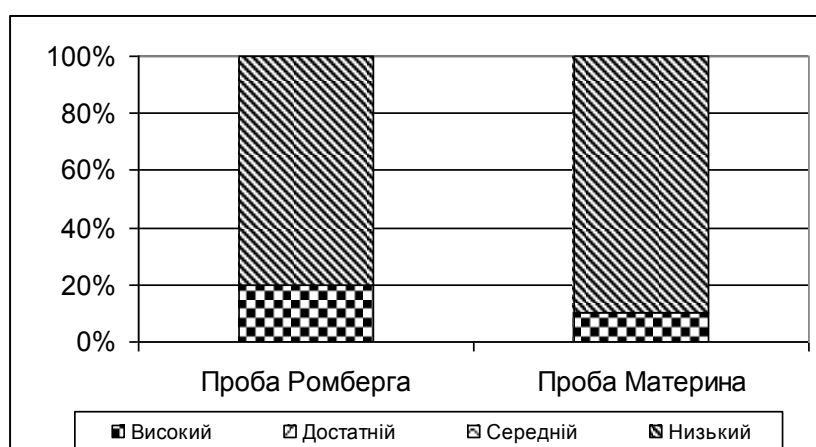

Рисунок 1 – Дані розподілу спортсменів за рівнем розвитку координаційних здібностей за пробою Ромберга і пробою Материна.

Оцінка координації рухів спортсменок при виконанні технічної вправи «кидок м'яча з-за спини під час стрибка з поворотом». Дві гімнастки (10 %) виконали тест на високому рівні, 50 % – на середньому рівні, 35 % – на рівні нижче середнього і 5% спортсменок не впоралися з вправою. Під час виконання цього завдання через страх втрати предмету гімнастки робили вправу з грубими технічними помилками: падіння при приземленні, недокручений поворот, не натягнуті стопи і коліна.

Артистичність оцінювали за методикою І.О. Вінер - Усмановой, яка передбачає виконання гімнастками композицію під музичний супровід, при цьому необхідно передати музичний образ, міміку обличчя, емоції. В результаті оцінювання рівня артистичності лише одна гімнастка (5 %) отримала 10 балів (рис. 2). Спортсменка протягом усього музичного супроводу змогла передати образ заданої композиції.

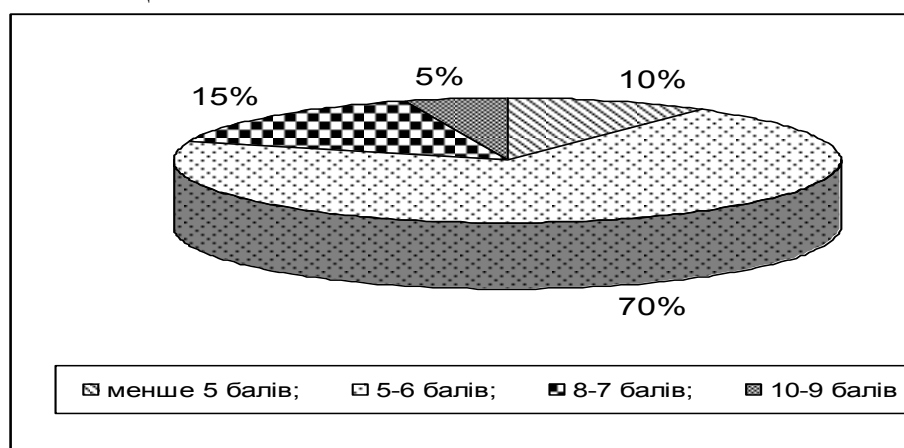

Рисунок 2 – Розподіл гімнасток за рівнем артистичності (n = 20).

Три гімнастки (15 %) отримали 8 балів, тому що міміка обличчя частково не відповідала образу і заданому характеру музики, не було достатньої кількості рухів тіла згідно з музичною композицією; 70 % спортсменок отримали 6 балів і 10 % гімнасток – менше 6 балів, оскільки рухи були дуже скуті, міміка обличчя не відображала характер і забарвлення музичного супроводу.

На думку багатьох фахівців (І. А. Вінер, 2002; А. М. Дерюгіна, 1999; Л. А. Карпенко, 2001) координаційні здібності є однією з провідних якостей в художній гімнастиці. Артистизм – найважливіший компонент для підготовки спортсменок різної кваліфікації. На змаганнях він оцінюється суддівством від 0,3 до 2 балів. У зв'язку з цим необхідно розробити методику розвитку координаційних здібностей і артистизму на етапі початкової підготовки гімнасток.

Література

1. Белокопытова Ж. А. Эффективность разработанной программы по развитию координационных способностей, занимающихся художественной гимнастикой / Ж.А. Белокопытова, В.А. Лаврентьева, Л.К. Кожевникова // Физ. воспитание студентов, 2011. – №3. – С.12–16.

2. Винер–Усманова И. А. Теория и методика художественной гимнастики. Артистичность и пути ее развития / И. А. Винер – Усманова, Е. С. Крючек, Е. Н. Медведева, Р. Н. Терёхина. – М.: Человек, 2014. – 120 с.
3. Карпенко Л. А. О выразительности в гимнастике / Л.А. Карпенко, О. Г. Румба // Материалы науч.-практ. конф., посвящ. 100-летию со д. р. Л. П. Орлова / СПбГАФК им. П.Ф. Лесгафта. - СПб., 2001. – С. 74-77.
4. Приставка М. В. Эмоциональная выразительность спортсменок в художественной гимнастике и ее психологические причины: метод. рек. / М. В. Приставка. – Смоленск: Изд-во СГИФК, 1987. – 13 с.
5. Ротерс Т. Т. Музыкально-ритмическое воспитание в художественной гимнастике / Т. Т. Ротерс – М.: Просвещение, 1989. – 175 с.
6. Художественная гимнастика: учебник / [Л.А. Карпенко, И.А. Винер, Р.Н. Терехина и др.]; под общ. ред. Л. А. Карпенко. - М.: Всерос. федерация худ. гимнастики, 2003. – 382 с.
7. Художня гімнастика: Навчальна програма для ДЮСШ, СДЮ-ШОР, ШВСМ. /Сост. Ж. А. Білокопитова, Т. В. Нестерова, А. М. Дерюгіна, В. А. Безсонова. – К.: РНМК, Держ. комітет України з фіз. культури і спорту, 1999. – 115 с.

СПОРТИВНІ ФЕДЕРАЦІЇ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СФЕРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Махно Ірина

*Науковий керівник – Кропивницька Т.А., канд. наук з фіз. виховання і спорту,
доцент*

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. В Україні давно назріла потреба у реформуванні сфери фізичної культури та спорту. Про це переконливо свідчать показники здоров'я населення, залучення людей, особливо дітей та молоді, до рухової активності, стан матеріально-технічного забезпечення, рівень розвитку масового спорту та спорту вищих досягнень [3].

Центральним органом виконавчої влади сфери фізичної культури та спорту визнано понад 200 видів спорту [5]. Кожен із них має своїх шанувальників, спортсменів, змагання і намагається витримати конкуренцію за місце у вітчизняному спортивному русі.

Сьогодні на всіх рівнях обговорюються реформи вітчизняного спорту, одним з напрямів яких є надання більших повноважень спортивним федераціям [5], яких в Україні налічується майже 100. Проте постають за питання: які переваги нададуть такі зміни відповідним структурам?, що необхідно змінити в країні задля цього? Саме на пошук відповідей на них спрямоване наше дослідження.

Мета дослідження – обґрунтування перспектив розвитку спортивних федерацій в умовах реформування сфери спорту.

Завдання дослідження:

1. Охарактеризувати напрями реформ вітчизняного спорту.
2. Проаналізувати підходи зарубіжних країн до функціонування системи спорту.
3. Визначити, які можливості надає реформування спортивним федераціям.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, документальних матеріалів та інформації мережі Інтернет; синтез та узагальнення; порівняння та аналогія; опитування; систематизація; методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. В останні роки у сфері фізичної культури та спорту активізувалися дії до її реформування: проведено конгрес, що стосувався питань реформування сфери за участю провідних фахівців, створено відповідну Раду при Мінмолодьспорту, профільним міністерством презентовано Дорожню карту і концепцію реформ [4], прийнято Меморандум про її підтримку, розроблено нову редакцію головного нормативного акта галузі – Закону «Про фізичне виховання та спорт» [2] і численні концепції та нормативні документи розвитку спортивної галузі [3 та ін.].

Основним напрямом реформ є зміна філософії відносин між профільним міністерством і національними спортивними федераціями (НСФ) (рис. 1).

Рисунок 1 – Основні напрями реформ спортивної галузі

Як свідчить аналіз спеціальної літератури [1] та практики, у світі склалися

три типові моделі взаємовідносин держави та спорту (рис. 2).

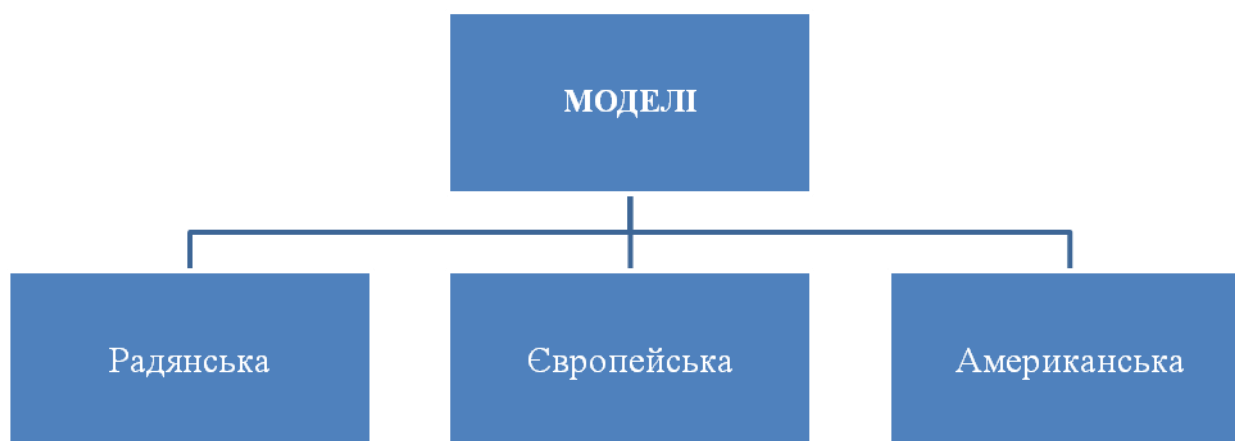

Рисунок 2 – Моделі взаємовідносин держави та спорту

Перша модель – радянська, що існувала у СРСР, а сьогодні збереглася лише в Північній Кореї, КНР та деяких інших авторитарних країнах. Держава жорстко керує спортом, а за невдалі виступи на міжнародних спортивних змаганнях карають і керівників, і спортсменів.

Друга модель – американська, де практично відсутня координуюча роль держави. У США відсутнє міністерство спорту чи будь-який інший федеральний орган, який опікується спортом, у тому числі на рівні штатів. Спортивні федерації самостійно затверджують правила змагань та вирішують питання про участь у змаганнях та екіпіровку спортсменів, а громадськість диктує попит на той чи інший вид спорту. Муніципальна влада, якщо і захоче підтримати фінансово вид спорту, орієнтується, передовсім, на його популярність серед місцевої громади. Для Національного олімпійського комітету пріоритетними є види спорту, що входять до програм Олімпійських, Паралімпійських та Панамериканських ігор. Крім того, він має повноваження надавати статус «національної спортивної федерації». Головним критерієм є фінансова самодостатність федерації.

Третя – європейська модель взаємовідносин держави та спорту. Практично в кожній країні Європейського Союзу (Франції, Польщі, Болгарії, Австрії та ін.), існує Міністерство молоді та спорту або відповідний державний орган, який формує і реалізує державну політику в галузі, а також там існують спортивні федерації, які мають широкі автономні повноваження з розвитку своїх видів спорту. В усьому світі спорт вищих досягнень базується на міжнародних федераціях з видів спорту та на діяльності національних спортивних федерацій, які є членами світових асоціацій [1].

В Україні національні федерації досить залежні від Міністерства, тому одним із напрямів реформи є суттєве підвищення автономності національних спортивних федерацій. Спортивна федерація національного рівня має стати центром управління видом спорту, що передбачає визнання її прав у сфері фізичного виховання і спорту, а також законодавче втілення цього принципу. Діяльність спортивної федерації та її організаційно-правова форма повинні

забезпечувати розвиток клубної системи з виду спорту.

У ході дослідження було проведено експертне опитування фахівців сфери фізичного виховання та спорту ($n=3$), які посідають керівні посади у громадських спортивних організаціях (Спортивний комітет України, федерації), задля вивчення впливу реформування вітчизняного спорту на діяльність спортивних федерацій у нашій державі.

У результаті було виявлено, що немає необхідності в існуванні у сфері фізичної культури та спорту профільного міністерства. Експерти вважають, що досить лише створення Державного комітету або Національного агентства з питань спорту (з обмеженими функціями управління).

Що стосується особливостей взаємовідносин держави і вітчизняного спорту, більшість фахівців вказала, що для України найбільше підходить європейська модель (з державним органом управління спортом і з великою автономією федерацій). Проте це не виключає розробку власних підходів (моделей), а не лише запозичення досвіду інших країн.

На запитання «В чому проявляється залежність спортивних федерацій від Міністерства молоді та спорту України?» фахівці відповіли, що переважно це фінансова та організаційна залежність. Один експерт висловив думку про управлінську залежність, тобто, що більшість рішень федерацій мають лише рекомендаційний характер, а остаточне слово належить міністерству. Крім того, федерації залежать від центрального органу виконавчої влади у матеріальнотехнічних питаннях.

Як зазначили експерти ($n=3$), реформування галузі спорту надає нові можливості спортивним федераціям, передусім це стосується автономії в організаційних питаннях, що покращить її фінансування. Проте водночас збільшить відповідальність за спортивні результати (рис. 3).

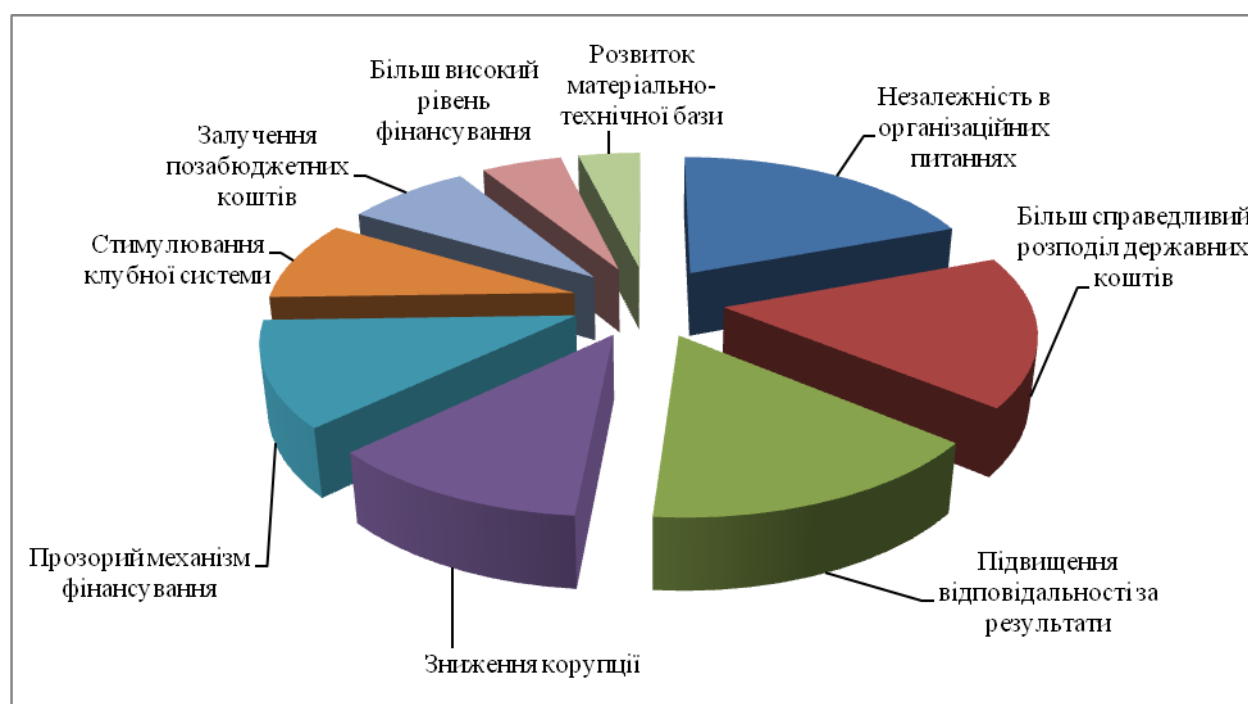

Рисунок 3 – Вплив реформування спорту на діяльність спортивних

федерацій

Найбільш проблемним питанням залишається принцип розподілу бюджетних коштів між спортивними федераціями. Один експерт вважає, що формула фінансування, запропонована міністерством, є адекватною. Другий має думку, що використання цієї формули доречно для індивідуальних видів спорту, а в командних – повинна враховувати специфіку кожного з них. Третій висловився за впровадження додаткових критеріїв (наприклад, кількість завойованих ліцензій або участь у ліцензійних змаганнях в поточному році; проведення федераціями чемпіонатів світу та Європи в Україні; кількість осередків, які взяли участь у чемпіонатах України; кількість суддів міжнародної категорії, що беруть участь у суддівстві міжнародних змагань тощо).

Висновки

1. Як свідчить аналіз спеціальної літератури, нормативних джерел та практики, до головних реформ спортивної галузі можна віднести наступне: підвищення прозорості діяльності профільного міністерства, відмова від ручного управління бюджетом та боротьба з корупцією серед чиновників; підвищення автономії національних спортивних федерацій, вдосконалення національного антидопінгового законодавства; зміна статусу спортивної школи на спортивний клуб; впровадження єдиного спортивного реєстру тощо.

2. У світі склалися три типові моделі взаємовідносин держави та спорту: радянська – з жорстким керуванням держави спорту; американська – з майже відсутньою координацією спортивних питань з боку держави та відсутнім державним центральним органом розвитку спорту; європейська – з наявним відповідним державним органом, що формує і реалізує державну політику в галузі, та широкою автономією спортивних федерацій.

3. Вітчизняному спорту вкрай необхідні реформи, які сьогодні намагається впровадити профільне Міністерство. Як показало експертне опитування, доцільними змінами можуть стати: створення Національного спортивного агентства або Державного комітету спорту замість Міністерства молоді та спорту; розробка адекватної моделі розвитку спорту з урахуванням світового досвіду та акцентом на власні надбання; збільшення автономії спортивних федерацій, передусім, в організаційно–управлінських питаннях та зростання відповідальності за свою діяльність; удосконалення формули розподілу коштів між спортивними федераціями.

Література

1. Брикульський О. Хочеш жити – заробляй або прибутковий спорт // Вісн. спорт. комітету України Sportcom. – 2015. – № 11. – С.68,69.

2. Закон України «Про фізичне виховання та спорт» (станом від 11.06.2015) / Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №14. – ст.80 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>

3. Концепція реформування сфери фізичного виховання та спорту [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/en/material/15363>

4. Реформа спорту: дорожня карта і концепція реформи http://dsmsu.gov.ua/media/2014/12/01/14/Presentation_reforma_UKR.pdf

5. Реєстр визнаних видів спорту в Україні, затверджений Міністерством молоді та спорту України (наказ від 11 березня 2015 р. № 639) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/category/326>

ОЗНАКИ КІБЕРСПОРТУ ЯК СОЦІАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ СПОРТУ

Онопко Владлен

*Науковий керівник - Бріскін Ю.А., докт. наук з фіз. виховання і спорту,
професор*

Львівський державний університет фізичної культури, Львів, Україна

Актуальність Перед спортом, який задовольняє низку потреб, постає завдання визначення векторів майбутнього розвитку. Кіберспорт як максимально дотичний до інноваційних форм соціалізації, фактично є флагманом серед спортивних практик у плані застосування сучасних методів організації та проведення змагань, використання яких дозволяє ефективно залучати населення. Вивчення особливостей кіберспорту дозволить описати механізми взаємодії сучасних технологій на практику спорту загалом.

Фахівці галузі спорту зосереджували увагу на розробці наукових напрямів, пов'язаних із різними соціальними практиками спорту (олімпійський, професійний, адаптивний, неолімпійський спорт, спорт для всіх). Водночас наукових досліджень стосовно кіберспорту в науковій і методичній літературі не представлено. Наявні дані мають публіцистичний та описовий характер. Це формує актуальність нашого дослідження.

Мета дослідження – охарактеризувати кіберспорт як соціальну практику спорту.

Завдання дослідження: визначити характерні ознаки кіберспорту як соціальної практики спорту.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення даних наукової та методичної літератури та інформаційних джерел мережі Інтернет, порівняння.

Результати дослідження та їх обговорення. З появою будь-якого виду діяльності суспільству характерно проявляти якості боротьби, перемоги та поразки, спрямованості до вищих результатів, досягненню творчих, престижних та матеріальних цілей [1]. Поява індустрії комп'ютерних ігор не стала винятком.

Активне залучення населення до комп'ютерних ігор будувало мережу міжособистісних відносин між гравцями, які виливалися у організації змагань, участі у них, створення команд, тренуваннях, поїзках на турніри тощо. Створювалась система змагань.

Сьогодні змагальна діяльність у комп'ютерних іграх має масштабний характер та стійку структуру. Для визначення такої змагальної практики використовують термін «кіберспорт» (англ. Cybersport), або «електронний спорт» (англ. Electronicsport, eSport).

Кіберспорт відносно недавно отримав міжнародне визнання, але досі виникають питання, чи дійсно можна розглядати цю соціальну практику як спортивну або як вид спорту.

Існує думка, що кіберспорт не можна прирівнювати до видів спорту, через відсутність яскраво вираженої фізичної активності на всіх етапах заняття ним. Як правило, прихильники даної позиції асоціюють людей залучених у кіберспорт з гіподинамією, деформацією хребта та проблемами з зором, що, як правило, не відповідає соціальному портрету традиційного спортсмена. Подібну позицію соціум виражає і до групи видів спорту когнітивної спрямованості: шахи, го, покер, тощо.

У спорті є різноманітні класифікації його видів. Залежно від особливостей тренувальної та змагальної діяльності спортсменів вони поділяються на шість груп. Згідно даної класифікації, у кіберспорті можна побачити ряд ознак, які відносять його одночасно до декількох груп, що в першу чергу вказує на дефініювання його як практики спорту, а не виду спорту, що як правило зустрічається у літературі, нерідко і у науковій.

Однозначно віднесення кіберспортивних змагань до групи атлетичних видів спорту та групи видів спорту, пов'язаних з пересуванням по місцевості буде хибним. Однак, беручи до уваги динаміку розвитку кіберспорту та його напрями, які напряду залежать від адаптації інформаційних технологій у суспільстві, їх доступності, можна впевнено говорити про організацію змагань з використанням комп'ютерної техніки та його інтерактивних можливостей, з активною руховою діяльністю, яка буде визначальною для досягнення спортивного результату. Сучасні загальнодоступні пристрої (приставки марок XBOX та PlayStation) та програмне забезпечення для них дозволяють провести змагання, імітуючи види спорту, танці, або інші рухливі дії, в яких обов'язковим є інтенсивне виконання рухів. З розвитком подібних технологій, які більш точно зможуть простежувати динамічні, просторові та ритмічні характеристики та перетворювати у дані, необхідні для зчитування програмним забезпеченням, організація змагань масштабів сучасного кіберспорту цілком можлива.

Кожна практика спорту формує власну спільноту, структуру, систему змагань, і найбільш характерно – види змагань. Кіберспорт як соціальна практика, в якій спостерігаються ознаки спорту і водночас яка включає унікальні види змагань, унікальну аудиторію, власну організаційну структуру, яка не підпорядковується подібним спортивним організаціям, власну систему змагань, яка формується виходячи з потреб окремої ланки суспільства, повинен розглядатись як окремий напрям розвитку спорту.

Кіберспорт, як організована змагальна діяльність, що власне і вирізняє це поняття на тлі комп'ютерної ігрової активності, включає у свій зміст підготовку людини до майбутніх стартів, в яких вона намагатиметься перемогти.

Першочергово виділенню кіберспорту від явища комп'ютерних ігор склалось внаслідок раціональної підготовки до змагань з них. Явище змагальності можна певною мірою спостерігати у більшості комп'ютерних ігор певного жанру. У багатьох іграх сюжетом передбачено намагання гравця до виконання певних складностей, вирішення яких призводить до перемоги або іншого кінцевого результату. Сьогодні чимала частка комп'ютерних ігор передбачає ігрову боротьбу гравця з подібним собі «живим» гравцем. Ознака змагальності безпосередньо зустрічається у комп'ютерних іграх без спеціально створених змагань з них.

Серед гравців у комп'ютерні ігри виділяють тих, хто цілеспрямовано готується до організованої форми змагань. Власне для цієї групи осіб найцікавішим у іграх виступає змагальний аспект, де змагаючись, вони намагаються проявити максимальні можливості, а в процесі підготовки до змагань виявити шлях для розвитку цих максимальних можливостей. Такий підхід дозволяє виявити у кіберспорті наявність специфічних функцій спорту – змагально-еталонної та евристично-досягальної.

Визначальним у практиці кіберспорту постає явище підготовки до змагань. Власне такий підхід стає визначальним і у формуванні спорту з поміж іншої соціальної активності. При популяризації комп'ютерних ігор зростало як число змагань з них, так і кількість бажаючих перемогти у цих змаганнях.

Когнітивна діяльність та притаманне їй абстрактно-композиційне мислення вказують на спорідненість кіберспортних дисциплін з такими видами спорту, як шахи, шашки, го, спортивний бридж, рендзю, сьогі, нарди.

У практиці кіберспорту спостерігаються ознаки, відповідно яких здійснюється загальноприйнята класифікація видів спорту. Дисципліни кіберспорту можна віднести до інтелектуальних видів спорту і характеризувати як сучасні інтелектуальні види спорту.

Кіберспорт містить систему спортивних змагань з послідовним зростанням конкуренції, систему прогресуючих заохочень за рівень досягнень, строгу уніфікації складу змагальних дій, умов їх виконання, сукупність яких дає можливість характеризувати явище кіберспорту як одну з практик спорту.

У підготовці спортсменів у кіберспорті спостерігаються принципи спрямованості до вищих досягнень, поглибленої спеціалізації, безперервності тренувального процесу, підґрунтя яких закладене у сутності спорту.

Висновки щодо диференціації спорту на спорт масовий та спорт вищих досягнень доцільно екстраполювати у систему кіберспорту, а також відповідно виділити серед спортсменів аматорів та професіоналів.

Відносно потужна комерціалізація кіберспорту відбувається останні кілька років, і все більш вираженого явища набуває прагнення як організаторів, так і спортсменів до отримання максимальних прибутків, що і визначає діяльність сучасного кіберспорту.

На сьогоднішній день відсутня методика та стандартизований підхід щодо тренувань у кіберспорті. Зазвичай при підготовці спортсмени керуються власним досвідом. Основними засобами підготовки є ігрова та змагальна практика.

Актуальною проблемою спортивної підготовки у кіберспорті є диференціація завдань, які вирішуються у процесі підготовки. Це забезпечить створення та подальше удосконалення методики підготовки спортсменів у кіберспорті.

Висновки

Діяльності кіберспорту притаманні фундаментальні ознаки та функції спорту, що дозволяють розглядати це явище як складову спортивної практики.

Кіберспорт має сформовану власну спільноту, структуру, систему змагань, унікальні види змагань, що дає підстави виокремити це інноваційне явище як окрему практику спорту. Автономний розвиток кіберспорту набував унікальних економічних та соціальних значень, які сформували притаманні культурні, освітні та виховні цінності характері лише цій практиці спорту.

Література

1. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические положения. – К. Олімп. лит. 2004. – 808 с.

ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ПІДВОДНОГО СПОРТУ В СИСТЕМІ НЕОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ

Осіпчук Тетяна, Хмара Андрій

Науковий керівник – Кропивницька Т.А., канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Підводний спорт включає плавання в ластах, дайвінг, орієнтування, акватлон та інші дисципліни із застосуванням спеціального спорядження. У ньому існує дуже велика кількість змагальних дистанцій. Проходження деяких з них відбувається з використанням маски або автономного дихального апарату [1]. Користь підводного спорту для здоров'я і фізичного розвитку сприяє його поширенню, а особливі переваги полягають у цікавих і багатосторонніх сферах застосування.

Однак, не дивлячись на значну популярність підводного спорту у світі, відомостей про історію його зародження обмаль. Зважаючи на відсутність досліджень історичних аспектів формування підводного спорту, ми вважаємо за необхідне висвітлити етапи його розвитку і становлення.

Спортсмени України – найсильніші конкуренти на світовій арені серед підводних видів спорту, та вітчизняні літературні джерела з цієї тематики

відсутні. Обмеженість інформації про даний вид спорту створює суттєві перешкоди для його популяризації в країні.

Мета дослідження – створення уявлення про історичні аспекти виникнення та розвитку підводного спорту.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати історію і передумови виникнення підводного спорту.
2. Виділити історичні періоди його розвитку.
3. Визначити місце плавання у ластах у програмі Всесвітніх ігор та країн-лідерів цієї дисципліни підводного спорту.

Методи дослідження: аналіз науковометодичної літератури, даних мережі Інтернет, синтез, порівняння і аналогії, історичний, екскурс.

Результати дослідження та їх обговорення. Перші свідчення про первісних «плавців під водою» – це наскальні малюнки, які датовані VIII ст. до н. е. Серед багатьох історичних відомостей про винаходи, які допомагали людям дихати під водою, є свідчення ченця на ім'я Бекон. Вони датовані XIII ст. та інформують про обладнання – певні трубки, що давали змогу дихати під водою. Перські воїни майже в той самий період часу (1300 р.) використовували окуляри для пірнання виготовлені з черепащачих панцирів. У XV ст. Леонардо да Вінчі зробив ескізи прототипу спорядження для дайвінгу, маски і пристосувань для рук та ніг. Його співвітчизник Джованні Бореллі два сторіччя потому першим візуалізував образ дайвера у ластах. У 1775 р. Жан-Батіст де Ла Шапель, французький священник, математик винайшов примітивний водолазний костюм для солдатів, який він назвав «scaphandre» – від грецьких слів «skaphē» (човни) і «andros» (чоловік) [2].

Рисунок – 1
Луї де Корлей

Бенджамін Франклін на початку XVIII ст., ще маленьким хлопчиком, змайстрував прототип ластів. Це були два тонкі шматки дерева, які дозволили йому рухатися у воді швидше, ніж зазвичай.

У 1920-х р. було розроблено перші маски для дайвінгу з черепащачих панцирів та склеєних скляних лінз. Однак ці винаходи були небезпечними, оскільки під час занурення пропорційно зменшували видимість і збільшували тиск на барабанні перетинки дайверів. Наступним етапом у розвитку дайвінгу був винахід Жаком О'Маршалом маски, що прилягала до носа, та Максима Форджота – маски з гумовою накладкою для носа, що зробили можливими більш безпечні спуски і плавання під водою [6].

Значним проривом у світі підводного плавання був винахід Луї Де Корлеа (рис. 1), котрий у 1914 р. створив перший прототип сучасних ластів. Повністю присвятивши себе цій справі, він у 1933 р. зареєстрував патент на підводне обладнання, котре назвав propulseurs, до складу якого увійшли підводні ласта та накладки у вигляді плавців для рук. У 1939 р. Луї Де Корлеа почав його масове виробництво у Франції, у тому ж році видав ліцензію Оуену Черчіллю

для виробництва свого винаходу у Сполучених Штатах. Щоб продати продукт у США, Черчілль змінив назву Де Корлея propulseurs на swimfins, яка й досі є загально вживаною [9].

Із винаходом підводних ласт і масок для дайвінгу, стали активно розвиватися підводне плавання і пірнання із затримкою дихання (апноє). З винаходом акваланга інтерес до підводного світу у всіх країнах почав стрімко зростати, що викликало і новий виток у розвитку підводного спорту і появу нових дисциплін.

Протягом 1931–1942 рр. в Італії на основі любительського риболовства поступово формується спортивний напрям який отримує все більше прихильників. У 1942 р. було створено першу організацію підводного спорту – Італійську федерацію спортивного рибальства та підводної діяльності (FIPSAS). Більшість його засновників та піонерів були любителями підводного полювання [10].

Значний внесок у розвиток підводного спорту зробив Луїджі Ферраро, італійський піонер дайвінгу. У 1951 р. він організував перші відомі змагання з плавання у ластах в морі. Вони включали подолання дистанції на узбережжі Генуї від Лідо до Нерві в чотири запливи з останнім – у нічний час. Наступні змагання, організовані Ферраро, відбулись у 1955 р. Захід мав назву «100 км уздовж Адріатичного моря». Це була естафета з різними стадіями, які проводилися уздовж узбережжя між Ріміні і Анкони та тривали вісім днів. Змагання поступово набули популярності завдяки засобам масової інформації, великій кількості човнів і кораблів, що слідували за плавцями в морі, та значній чисельності глядачі, які збиралися уздовж пляжів [4, 7].

У 1958 р. у Брюсселі відбувся конгрес делегатів національних федерацій 15 країн з нагоди створення міжнародної конфедерації підводного спорту, котра була заснована на наступному з'їзді в Монако (у 1959 р.) де отримала назву «Всесвітня конфедерація підводної діяльності» (CMAS) [3, 5].

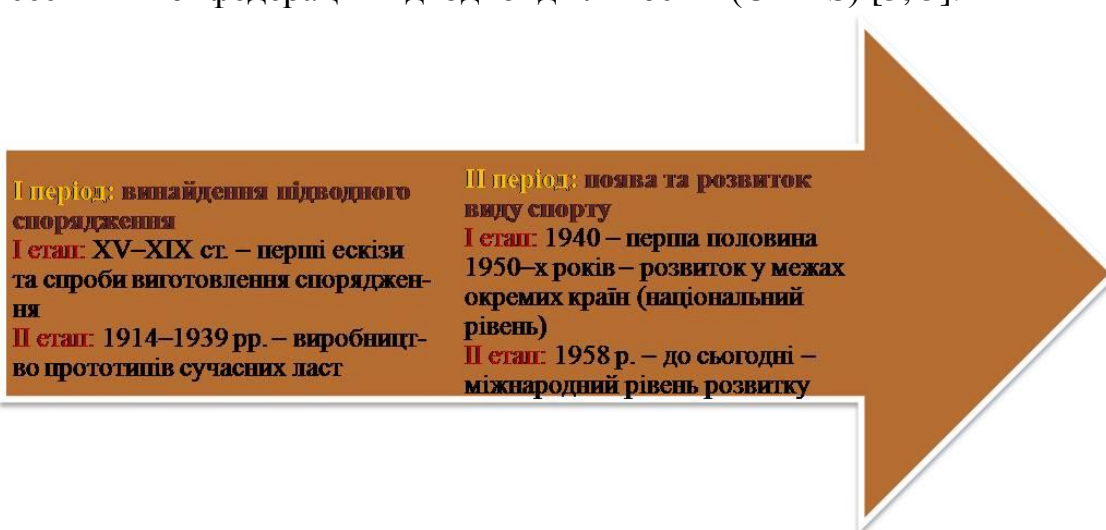

Рисунок 2 – Історичні періоди розвитку підводного спорту

Враховуючи сказане, можна виділити два періоди розвитку підводного спорту, кожен з яких складався з певних періодів та етапів (рис. 2).

Поступово починають проводитись чемпіонати Європи (з 1967 р.) та світу (з 1976 р.). Винахід моноласти на початку 1970-х років перевершено всіх світових рекордів, чому сприяло поліпшення продуктивної можливості плавців [7, 8]. У подальшому плавання в ластах було включено до програми Всесвітніх ігор (1981 р.).

Сьогодні підводний спорт складається з багатьох дисциплін, змагальна діяльність яких відбувається як у басейнах, так і у відкритій воді (морях, океанах) [2]. До програми останніх Всесвітніх ігор у Калі 2013 р. входили наступні види змагань підводного спорту: плавання в ластах на дистанції 100 м, 200 м, 400 м, естафета 4×100 м, а також апное (плавання із затримкою дихання) на дистанції 50 м.

Це досить поширений вид спорту в усьому світі. Серед країнлідерів особливо виділяються Україна та Російська Федерація, хоча суттєву конкуренцію їм складають Колумбія, Франція, Південна Корея та Італія, яка була безумовним лідером у 1980-ті роки. Крім того, цим видом спорту займаються в понад у 130 країнах. Більшість країн проводить національні чемпіонати, в яких беруть участь зарубіжні спортсмени [2].

Висновки

1. Головною передумовою виникнення підводного спорту є намагання людини підкорити підводний світ. Цьому сприяло винайдення різного спорядження та популяризація виду спорту в світі.

2. Батьківщиною цього виду спорту вважають Італію, бо для його виникнення та становлення найбільший внесок зробили саме італійські діячі.

3. Аналіз історичних аспектів розвитку підводного спорту дозволив виділити наступні періоди та етапи його виникнення та становлення.

I період – винайдення спортивного спорядження. Включає два етапи:

- 1) XV– XIX ст. – перші ескізи та спроби виготовлення спорядження;
- 2) 1914 – 1939 рр. – виробництво прототипів сучасних ласт.

II період – поява та розвиток виду спорту. Складається також з двох етапів:

1) 1940 – перша половина 1950-х рр. – розвиток у межах окремих країн (національний рівень);

2) 1958 р. – до сьогодні – міжнародний рівень розвитку.

4. До програми Всесвітніх ігор підводний спорт, а саме його дисципліна – плавання в ластах, входить, починаючи з перших змагань. На останніх Іграх в Калі 2013 р. спортсмени змагалися – у п'яти 5 видах змагань з підводного спорту, що становить 5% програми Всесвітніх ігор.

5. Плавання у ластах популярне у понад 130 державах. Безумовними лідерами сьогодні виступають Україна та Російська Федерація, хоча суттєву конкуренцію їм складають Колумбія, Франція, Південна Корея та Італія.

Література

1. Неолімпійський спорт: навч. посіб. для студ. вищих. навч. закл. фіз. виховання і спорту / Є. В. Імас, С. Ф. Матвеев, О. В. Борисова та ін. – К.: НУФВСУ, вид-во «Олімп. л-ра», 2015. – 184 с.

2. Швидкісне плавання: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>. (Дата звертання 16.01.2016).
3. A book about History of UW orienteering: World Confederation of Underwater Activities. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://www.facebook.com/media/set/> (Дата звертання 16.12.2015).
4. C.M.A.S. Official site dedicated to Luigi Ferraro: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.luigiferraro.it/en/cmas>. (Дата звертання 16.12.2015).
5. Davis R. H. Deep Diving and Submarine Operations. 6th ed. Parts I & II / R. H. Davis. – London: The Saint Catherine Press, 1955. – 693 p.
6. Farrell E. One breath: a reflection on freediving / E.Farrell. – Devon: Pynto, 2006. – P. 63 – 65.
7. Finswimming. Official site dedicated to Luigi Ferraro: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.luigiferraro.it/en/finswimming>. (Дата звертання 16.01.2016).
8. History of Underwater Sports: Finswimming. World Confederation of Underwater Activities [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://history.cmas.org/the-history-of-cmas>. (Дата звертання 16.12.2015).
9. Perrier A. 250 reponses aux questions du plongeur curieux / A. Perrier. – Paris: Editions du Gerfaut, 2008. – P.65.
10. La Storia Federazione. La Federazione Italiana Pesca Sportiva (F.I.P.S.): [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://portale.fipsas.it/FIPSAS/Federazione/LaStoria/tabid/173/language/en-US/Default.aspx>. (Дата звертання 16.12.2015).

ОСОБЕННОСТИ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ КОМПЛЕКСНЫХ СОРЕВНОВАНИЙ В НЕОЛИМПИЙСКОМ СПОРТЕ

Павлюк Анна

*Научные руководители – Краснянский К.В., преподаватель; Девятаева О.В.,
ст. преподаватель*

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины, Киев,
Украина

Актуальность. Подготовка комплексных состязаний является сложным и многоуровневым процессом. Анализ работ, посвященных особенностями организации спортивных соревнований показывает стабильность принципов их организации, с одной стороны, и постоянные изменения процесса их подготовки – с другой. Это обусловлено приспособлением процесса организации спортивных мероприятий к постоянно изменяющимся условиям [2–4]. В последнее время мировое сообщество затронули глобальные процессы перехода от индустриальной системы общественных отношений к информационной. По мнению В. Н. Зуева, Н. С. Родиченко, И. И. Сулейманова [4,5], одним из важнейших компонентов эффективной подготовки

соревнования выступает их информационная поддержка, особо большое значение она играет при подготовке новых и малоизвестных состязаний.

Небольшая история проведения комплексных соревнований в неолимпийском спорте значительная конкуренция со стороны уже существующих состязания заставляют искать возможности повышения эффективности процесса подготовки подобных мероприятий.

Таким образом, анализ особенностей информационного освещения комплексных соревнований поможет разработать рекомендации по повышению эффективности их проведения.

Цель исследования – анализ особенностей информационного обеспечения комплексных соревнований.

Задачи исследования:

1. Определить этапы информационного обеспечения комплексных соревнований.

2. Выявить особенности рекламной деятельности при проведении соревнований.

Методы исследования: анализ литературных источников и материалов сети Интернет; сравнения и аналогии; синтез и обобщение.

Результаты исследования и их обсуждение. Бурное развитие информационных технологий в XXI в. оказало огромное влияние на разные процессы жизнедеятельности человека, в том числе и подготовку соревнований. Анализ работ ряда авторов свидетельствует, что информационное обеспечение соревнований, условно, проходит три периода (табл.1) [5].

Таблица 1

Этапы информационного обеспечения соревнований

Этап	Информационный блок	Содержание
Подготовка к проведению спортивного соревнования	Информация на сайте о предстоящем соревновании	<ul style="list-style-type: none"> • Время и место проведения мероприятия • Список предполагаемых участников • Список почетных гостей • Культурная программа
	Нормативное обеспечение	<ul style="list-style-type: none"> • Положение о соревновании • Регламент мероприятия • Программа состязаний
	Информация для государственных и общественных организаций	<ul style="list-style-type: none"> • Сведения о предстоящих соревнованиях • Приглашения на соревнования
	Информация для спонсоров	<ul style="list-style-type: none"> • Сведения, направленные на привлечение спонсоров для финансирования спортивного мероприятия
	Информация для органов местной власти	<ul style="list-style-type: none"> • Приглашение на соревнования • Приглашения для участия в церемониях награждения, а также в процедуре открытия и

		закрытия соревнований
	Информация для PR – компании	<ul style="list-style-type: none"> • Сведения о предстоящих соревнованиях • Размещение рекламных сообщений в СМИ, в сети Интернет
Проведение спортивного соревнования	Информация на сайте о ходе соревнования	<ul style="list-style-type: none"> • Результаты спортивного соревнования в режиме реального времени
	Информация для тренеров	<ul style="list-style-type: none"> • Ежедневная программа соревнований • Сведения о спортивном сооружении • Технические результаты соревнований
	Информация для зрителей	<ul style="list-style-type: none"> • Программа соревнований • Технические результаты • Время и место проведения церемоний награждения
	Информация для СМИ	<ul style="list-style-type: none"> • Технические результаты соревнований • Время и место проведения церемоний награждения, пресс-конференций • Протоколы соревнований
	Информация для рекламодателей	<ul style="list-style-type: none"> • Место, время и порядок размещения рекламы на самом спортивном сооружении и на его территории • Другие информационные материалы
Завершение спортивного соревнования	Информация на сайте о результатах соревнования	<ul style="list-style-type: none"> • Технические результаты соревнований • Участники соревнования, победители
	Информация для СМИ	<ul style="list-style-type: none"> • Итоговые протоколы соревнований • Информация о заключительной пресс-конференции • Итоговая информация для участников соревнований
	Информация для спонсоров	<ul style="list-style-type: none"> • Отчет о соревновании • Финансовый отчет • Благодарственные письма
	Информация для вышестоящей организации	<ul style="list-style-type: none"> • Отчетные данные о проведении спортивного соревнования • Отчет о проведении соревнований • Финансовый отчет

В рамках каждого из них разрабатываются цели и задачи, а также планы выполнения, организовываются органы управления и др. Каждый период характеризуется особым направлением информационной поддержки. Это обусловлено существованием разных групп потребителей. Например, этап подготовки к проведению спортивного мероприятия ставит перед собой цель распространения информации о предстоящем состязании широкому кругу людей. Так, во время подготовки Всемирных игр 2013 г. в городе-организаторе была разработана специальная программа, основной целью которой являлось повышение заинтересованности местного населения предстоящими играми.

Целью этапа проведения состязания является предоставление информации о ходе соревнований в режиме реального времени. Для этого, как правило, широко применяют СМИ, Интернет [2]. Например, за проведением

Всемирных интеллектуальных игр СпортАккорд следили более 15 млн человек – это стало возможным благодаря привлечению более 42 телевизионных каналов, которые освещали проведение соревнований на пяти континентах. В специальном разделе официального сайта соревнований можно было ознакомиться с результатами игр в режиме он-лайн.

Этап завершения соревнования характеризуется наличием большого объема отчетной информации. Так, после проведения Всемирных игр единоборств СпортАккорд 2010 г. организационный комитет передал итоговый отчет о проведении соревнований в отдел мультиспортивных игр ассоциации СпортАккорд. Кроме этого, на официальном интернет-портале соревнований были размещены итоговые результаты состязаний по всем видам спорта.

Спортивные соревнования выступают не только средством определения лучших спортсменов, но и огромными коммерческими проектами, их успех, во многом зависит от эффективности рекламной деятельности.

В. И. Жолдак [2,3] выделяет три типа рекламы спортивного состязания (рис. 1).

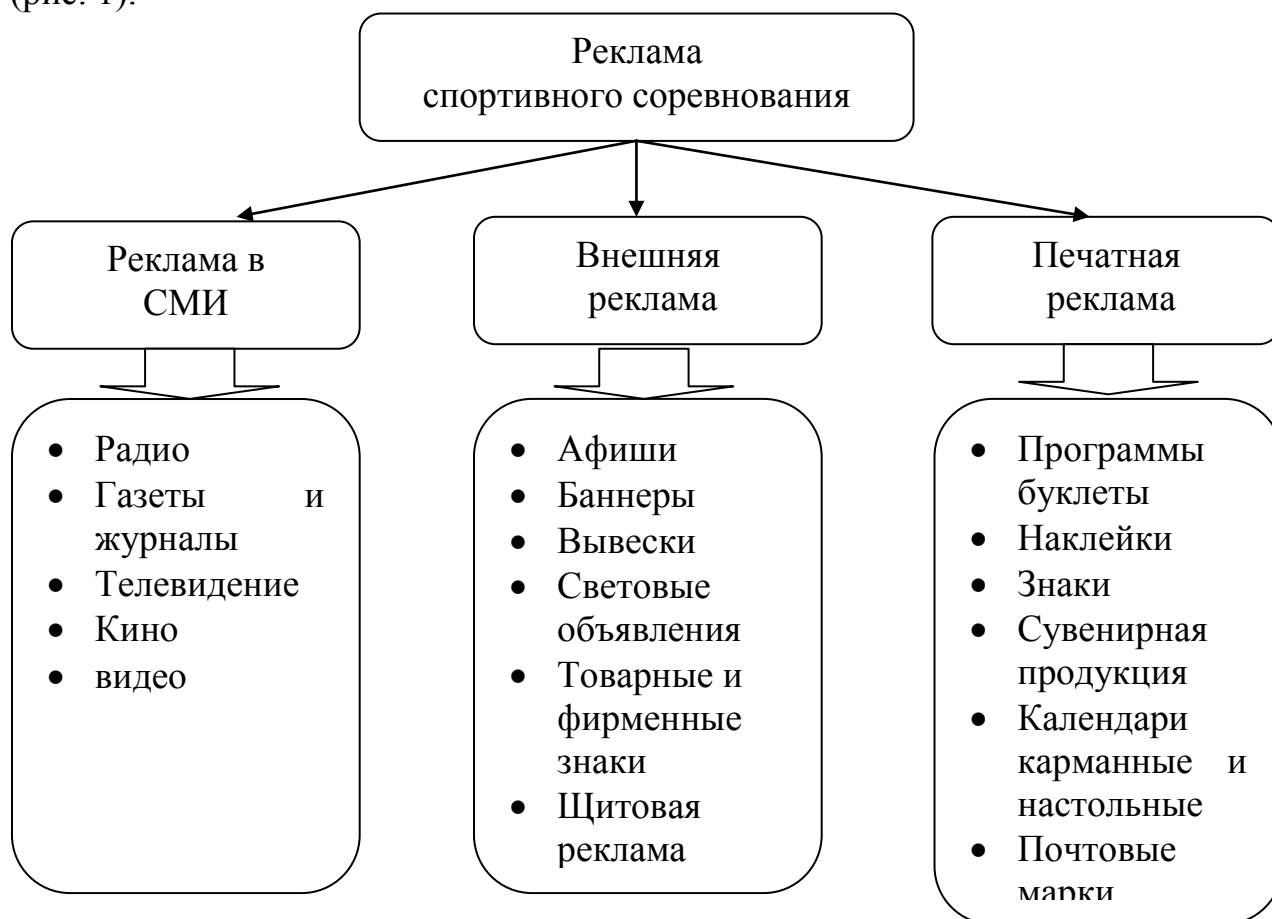

Рисунок 1 – Типы рекламы спортивного соревнования.

По мнению рекламу соревнования необходимо проводить в виде спланированной и четко построенной кампании, которая включает в себя несколько рекламных мероприятий, объединенных одной целью. Кроме того, рекламные мероприятия должны быть распланированы на определенный

промежутки времени и распределены так, чтобы одно мероприятие дополняло другое [1]. При планировании рекламной кампании необходимо подобрать методы, с помощью которых она будет реализовываться. Рекламная деятельность, может включать в себя:

- освещение хода подготовки к играм;
- популяризацию соответствующих видов спорта в программе соревнований;
- размещение информации о предстоящем соревновании в Интернете;
- подведение итогов мероприятия.

Выводы

Одним из ключевых элементов подготовки и проведения спортивного соревнования является его информационное обеспечение. Анализ литературных источников показал, что существует три этапа информационного обеспечения процесса подготовки соревнования (подготовки, проведения и завершения спортивного соревнования). В рамках каждого из них разрабатываются свои цели и задачи, а также планы их достижения, формируются органы управления, которые реализуют эти направления.

Сегодня соревнования являются огромными коммерческими проектами, успех которых зависит от множества факторов, в том числе и грамотно построенной рекламной политики. Анализ литературы и практики позволил выделить три типа рекламы спортивных соревнований (Реклама в СМИ, внешняя реклама, печатная реклама).

Литература

1. Воронин С. Э. Правовая информация в управлении физкультурно-спортивными организациями : монография / С.Э. Воронин, С.С. Филиппов ; С.-Петербург. гос. акад. физ. культуры им. П.Ф. Лесгафта. – СПб. : [б.и.], 2000. – 206 с.
2. Жолдак В. И. Менеджмент / В.И. Жолдак, С.Г. Сейранов. – М. : Физ. культура 2006. – 372 с.
3. Жолдак В. И. Управление в сфере физической культуры и спорта / В. И. Жолдак, В. Н. Зуев. – М. : Вектор Бук, 2000. – 329 с.
4. Зуев В.Н. Менеджмент для спортивного организатора / В. Н. Зуев, И. И. Сулейманов. – Омск : [б.и.], 1997. – 241 с.
5. Родиченко В.С. Спортивные соревнования : информация, управление / В. С. Родиченко. – М. : Физкультура и спорт, 1978. – 152 с.

ПРЕДПОСЫЛКИ ВОЗНИКНОВЕНИЯ И РАЗВИТИЕ АТЛЕТИЧЕСКОГО МНОГОБОРЬЯ В УКРАИНЕ

Подгурский Станислав

Научный руководитель - Лях-Породько А. А., канд. наук по физ. воспитанию и спорту, доцент

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины, Киев,
Украина

Актуальность. Спорт всегда вызывал у людей желание быть сильными, выносливыми и ловкими. История свидетельствует, что ещё во времена каменного века проводились неосознанные состязания в беге, прыжках через рвы, метании камней, бумерангов, стрел и копий. Об этом рассказывают наскальные рисунки и находки археологов. У многих народов мира со временем начали появляться игры и развлечения с соревновательным элементом. Исторический опыт показывает, насколько важно для человека наличие разнообразных программ спортивного состязания друг с другом, как в двигательной активности, так и в функциональных возможностях, что является стимулом для создания и освоения новых форм и стилей в физической культуре и спорте. Благодаря такой эволюции поиска новых видов состязаний и первенства между людьми появилось новое направление в сфере спорта – атлетическое многоборье, которое, в частности, в Украине имеет определённые традиции и достижения [1].

Цель исследования – анализ особенностей зарождения и развития атлетического многоборья в Украине.

Задачи исследования:

1. Определить предпосылки возникновения атлетического многоборья в Украине.
2. Выявить особенности развития атлетического многоборья в Украине.
3. Определить проблемы и перспективы развития атлетического многоборья в Украине.

Методы и организация исследования: анализ и обобщение научно-методической литературы, хронологический, историко-логический методы.

Результаты исследования и их обсуждение. На рубеже XX - XXI веков в Украине благодаря реформам в сфере образования и отрасли спорта, изменениям государственной структуры взаимодействия с общественными организациями, поиска новых технологий в спортивном питании, тренажёров, инвентаря и оборудования, обновлённому арсеналу видов упражнений, систем и методик физического воспитания, начали возникать новые физкультурно-спортивные направления, которые со временем трансформировались в новые виды спорта. По такому же принципу зародилось в Украине направление, как атлетическое многоборье.

Атлетическое многоборье, это новое направление в сфере спорта среди множества других существующих видов, которое относится к категории

силовых видов спорта. Уникальная особенность атлетического многоборья состоит в том, что оно включает в себя все три составляющих форм проявления двигательных качеств: статическая, динамическая и атлетическая [2].

Основателем атлетического многоборья является автор статьи – Подгурский Станислав Эльбертович, выпускник НУФВСУ, тренер по борьбе дзюдо, который официально имеет 23 мировых рекорда в силовых упражнениях и не официально выполнил три норматива мастера спорта в гиревом спорте, борьбе дзюдо и жиме штанги от груди без экипировки. Побуждением создания нового вида направления в спорте послужило то, что автор атлетического многоборья достигнув определённых результатов в силовых тренировках над собой, решил популяризировать в спортивной среде редкие и потому, не совсем известные силовые упражнения, которые способствуют развитию почти всех групп мышц. Такое решение продуктивно и с пользой возможно выполнить только комплексным подходом, то есть, иметь юридическую основу вести физкультурно-спортивную деятельность, иметь методическое сопровождение и материально-техническую базу, спортивную экипировку и главное, это определить свою аудиторию в обществе.

Всеукраинская общественная организация «Спортивная федерация атлетического многоборья» официально зарегистрирована 19 февраля 2013 г. на основании протокола № 1 Конференции учредителей [3].

Главная цель создания и деятельности Федерации - содействие развитию атлетического многоборья как вида спорта в Украине, популяризации и повышению роли физической культуры и спорта, укреплению здоровья, достижению высоких спортивных результатов, пропаганде здорового образа жизни, воспитанию морально-этических, волевых и интеллектуальных способностей людей, совместной реализации и защиты законных социальных, экономических, социально-культурных, спортивных и других интересов своих членов.

Задачи Федерации содействие :

- физическому воспитанию и развитию населения Украины в духе патриотизма, национально-культурных традиций и любви к Родине, повышению роли физической культуры во всестороннем и гармоничном развитии личности как средства духовного развития общества, укреплению здоровья граждан Украины, формированию здорового образа жизни;
- общественным организациям, учреждениям, предприятиям, гражданам в работе по привлечению детей и юношества к занятиям физической культурой;
- признанию атлетического многоборья как вида спорта в Украине;
- развитию и укреплению связей с другими организациями (федерациями), а также активной деятельности своих представителей в организациях.

Высшим руководящим органом Федерации является конференция, которая созывается президиумом по мере необходимости, но не реже, чем один раз в год. На конференции президиум и президент отчитываются перед членами

организации о результатах деятельности по реализации ее целей и задач.

Общее руководство деятельностью Федерации в период между конференциями осуществляет президиум, который действует на основании устава и положения о президиум федерации, который утверждается конференцией. В состав президиума входят: председатель президиума; первый заместитель председателя президиума; заместитель председателя президиума.

Руководит деятельностью президиума председатель президиума. Обязанности председателя президиума выполняет президент организации. Первого заместителя председателя президиума и заместителя председателя президиума, конференция избирает сроком на пять лет.

Президент Федерации является высшим должностным лицом, избирается конференцией организации простым большинством голосов сроком на пять лет и приступает к исполнению своих обязанностей со дня избрания, если иное не было предусмотрено в решении конференции.

Контроль за финансовой деятельностью организации осуществляет Ревизор, избираемый конференцией из числа её членов сроком на два года и действует в соответствии с положением о ревизоре, которое утверждается президиумом.

Основой Федерации являются ее обособленные подразделения, которые создаются по территориальным признакам с целью выполнения уставных целей и задач организации и развития её структурной сети. Таких подразделений в Украине существует более десяти благодаря сотрудничеству с Всеукраинской федерацией традиционных видов борьбы, президентом которой является Лахно Дмитрий Николаевич.

Также ведётся международная деятельность атлетического многоборья регистрации обособленных подразделений в Российской Федерации, Республике Беларусь, Республике Узбекистан.

Для обеспечения методологической основы для ведения занятий в учебных и образовательных учреждениях были разработаны две научно - методические программы по атлетическому многоборью. Обоим программам был присвоен учебный гриф Министерством образования и науки Украины для общеобразовательных учебных учреждений [4].

Эти программы также были рассмотрены и одобрены Департаментом военного образования и науки, что позволило выслать на ознакомления и применения всей структуре лицеев Украины с усиленной военно-спортивной подготовкой. Уже несколько лицеев начали применять программы практически: Киевский военный лицей им. И. Богуна, Волынский областной лицей с усиленной военно-физической подготовкой, Сумской лицей с усиленной военно-физической подготовкой им. И. Харитоненко.

Учитывая новизну вида спорта и особенности проведения занятий, необходим соответствующий инвентарь, который был разработан и внедрён в практику. Для правомерного и качественного использования инновационных технологий, были зарегистрированы авторские права и сертифицирована всей продукция.

На основании достигнутых результатов необходимо выявить и доказать, насколько приоритетны и решаемы проблемы и перспективы развития атлетического многоборья в Украине.

Проблемы развития атлетического многоборья:

- отсутствие государственной поддержки или финансирования;
- отсутствие системы формирования кадров, тренеров, инструкторов, судей;
- недостаточность научно-методических исследований и работ с категориями подростков и женщин.

Перспективам развития атлетического многоборья относятся:

- все формы двигательной активности;
- доступная и недорогая материально-техническая база;
- быстрая возможность представить страну на спортивной арене, а также быть чемпионом и рекордсменом атлетического многоборья.

Выводы

На рубеже XX - XXI веков изменения, происходящие в обществе повлияли на разные сферы деятельности человека. В частности, новые идеи затронули физическое воспитание и спорт, где начали возникать современные системы физического развития человека. Примером этого служит атлетическое многоборье, которое отличается от других систем тем, что включает в себя все двигательные качества: статику, динамику, атлетику, что дает выбор каждому человеку проявить свой заложенный потенциал по максимуму и сбалансированно развивать физические, технические и функциональные качества. Простая и быстро запоминающаяся техническая структура соревновательной программы, доступная и эффективная материально-техническая база, специальные и соревновательные упражнения можно выполнять в домашних условиях, в упражнения вовлекается большинство групп мышц, что способствует гармоничному развитию тела.

Рассмотрев такое явление в спорте, как атлетическое многоборье, можно заключить, что актуальные запросы общества по доступности и понятности в развитии двигательной активности решаются научно, и практически. Проблемы и перспективы развития атлетического многоборья, более отчетливо акцентируют направленность и объем необходимой стратегической, структурной, финансовой, научной и практической работы, которую необходимо проводить для полноценной реализации всех целей и задач.

Литература

1. Григоревич В.В. Всеобщая история физической культуры и спорта. / Григоревич В.В. // – М.: Советский спорт, 2008. – 288 с.
2. Подгурский С.Э. Учебная программа кружка (секции) «Атлетическое многоборье» для 10 – 11 классов общеобразовательных учебных заведений / С.Э. Подгурский // 2013. 14 с.
3. Устав Всеукраинской общественной организации «спортивная федерация атлетическое многоборье» 2013. 18 с.

4. Подгурский С.Э. Вариативный модуль «Атлетическое многоборье» для 10 – 11 классов общеобразовательных учебных заведений / С.Э. Подгурский // 2014. 50 с.

НЕОЛІМПІЙСЬКІ ВИДИ СПОРТУ ЯК СКЛАДОВА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

Савченко Катерина

*Науковий керівник – Бондар А.С., канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент
Харківська державна академія фізичної культури, Харків, Україна*

Актуальність. Як відомо, одним з основних напрямків у державній політиці у сфері фізичної культури і спорту, є сприяння органами державної влади та органами місцевого самоврядування розвитку фізичної культури в вищих навчальних закладах. Фізичне виховання та спорт у сфері вищої освіти мають на меті забезпечити виховання у студентів потреби самостійно оволодівати знаннями, уміннями й навичками управління фізичним розвитком людини засобами фізичного виховання та навчання, застосовувати набуті цінності в життєдіяльності майбутніх фахівців [1, 2]. Особливості організації та шляхи вдосконалення фізичного виховання студентської молоді розглядали у своїх роботах такі сучасні дослідники, як Біліченко О. (2011), Востоцкая І. (2009), Вржесневський І. (2011), Давиденко Д. (2006), Іванько В. (2011), Колумбет О. (2013), Осипова І. (2009), Полянничко О. (2011), Портна І. (2011) Стасюк Р. (2009) та ін., однак автори не акцентували увагу на неолімпійських видах спорту, як складовій змісту фізичного виховання, що й зумовило вибір теми дослідження.

Мета дослідження – визначення місця неолімпійських видів спорту у фізичному вихованні студентів вищих навчальних закладів.

Завдання дослідження:

1. Розглянути особливості організації та змісту фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

2. Вивчити рівень популярності неолімпійських видів спорту серед студентської молоді.

Методи та організація дослідження. У ході дослідження використано комплекс наукових методів, серед яких аналіз наукової літератури та документів, методи системного аналізу, опитування (анкетування студентів Харківської державної академії фізичної культури та Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, в якому взяли участь 200 респондентів), методи математичної обробки даних.

Результати дослідження та їх обговорення. Проведені дослідження свідчать, що основними завданнями фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах є формування у студентської молоді основ теоретичних знань, практичних і методичних здібностей з фізичного і спортивного

виховання, фізичної реабілітації, масового спорту як компонентів їх повноцінної, гармонійної та безпечної життєдіяльності; забезпечення у студентів належного рівня розвитку показників їх функціональних та морфологічних можливостей організму, фізичних якостей, рухових здібностей, працездатності; сприяння розвитку професійних, світоглядних та громадянських якостей студентів; підготовка та участь у різноманітних спортивних заходах [2].

Фізична культура та спорт є важливою складовою навчального процесу студентів вищих навчальних закладів України. Організаційна структура та методи фізичного виховання неодноразово змінювались і зараз всебічну роботу з розвитку фізичної культури і спорту серед студентської молоді, аспірантів, професорсько-викладацького складу, співробітників вищих навчальних заходів здійснюють кафедри фізичного виховання та спортивні клуби вищих навчальних закладів.

У дослідженні було розглянуто форми і види занять фізичною культурою і спортом у вищому навчальному закладі на прикладі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, де навчально-виховну, методичну, наукову, спортивну та фізкультурно-оздоровчу діяльність здійснює кафедра фізичного виховання та спорту, яка спільно зі спортивними клубами університету займається розвитком різних видів спорту. Було виявлено, що студенти денного відділення мають можливість займатися фізичним вихованням протягом всього періоду навчання. Залежно від стану здоров'я та спортивної підготовки студенти можуть займатися: в групах фізичного виховання з обраного виду спорту; в групах загальної фізичної підготовки; в спортивних секціях; в групах фізичної реабілітації (спеціальна медична група); в групах лікувальної фізичної культури. Перші 7 тижнів студенти перших курсів займаються легкою атлетикою, а також знайомляться зі спортивними спорудами університету.

Згідно з нормативними документами університету, кожен студент основного медичного відділення може обрати фізкультурну спеціалізацію за власним бажанням і відвідувати заняття згідно з розкладом занять. Студенти 2–6 курсів розподіляються на заняття з фізичного виховання на початку навчального року. На початку кожного навчального семестру студент може перевестися в групу з іншого виду спорту. Для розподілу у групі необхідно отримати направлення у викладача кафедри фізичного виховання та спорту, який відповідає за організацію роботи з фізичного виховання на відповідному факультеті. Зараз навчальний процес з фізичного виховання організовано за секційною формою: на навчальних заняттях з фізичного виховання студенти мають можливість займатися у групах з видів спорту за власним вибором, а для студентів, які мають відповідну спортивну підготовку, працюють спортивні секції з 17 видів спорту. У 2013–2014 навчальному році заняття з фізичного виховання відвідували 4486 студентів денного відділення. Розподіл студентів при спортивно-орієнтованому фізичному вихованні в університеті було представлено такий: атлетизм – 1238 осіб (27,6 %), аеробіка – 965 осіб (21,3 %),

настільний теніс – 454 особи (10,1 %), теніс – 313 осіб (7 %), волейбол – 307 осіб (6,8 %), міні-футбол – 299 осіб (6,7 %), бадмінтон – 272 особи (6,1 %), бокс – 135 осіб (3 %), самозахист – 115 осіб (2,6 %), баскетбол – 108 осіб (2,4 %), таеквондо – 89 осіб (2 %), стрільба з лука – 87 осіб (1,95 %), фехтування – 40 осіб (0,9 %), оздоровчий біг – 38 осіб (0,8 %), водний туризм – 26 осіб (0,6 %) [3].

Варто відзначити, що, на відміну від вищого навчального закладу не фізкультурного профілю, у Харківській державній академії фізичної культури всебічну роботу з розвитку фізичної культури і спорту проводить спортивний клуб академії. Спортивно-масова робота в академії здійснюється на основі плану, який формується з планів спортивно-масової роботи профільних кафедр, а спортивно-тренувальна діяльність в академії побудована таким чином, що студенти відвідують заняття зі спортивно-педагогічного вдосконалення, де разом з викладачами вивчають специфіку обраного виду спорту [4].

Для виявлення зацікавленості студентів у заняттях різними видами фізичної активності, включаючи заняття неолімпійськими видами спорту, а також з метою вивчення мотивів, що спонукають їх до вибору цих занять, у ході дослідження було проведено анкетування серед студентів.

Важливим фактом є те, що 100 % опитуваних студентів, вважають заняття фізичною культурою і спортом необхідними і обов'язковими. Варто відзначити, що більшість опитаних студентів – 86 %, займалися спортом і відвідували різні спортивні секції до навчання в вищому навчальному закладі. У процентному відношенні види спорту, якими займалися студенти, зображені на рис. 1.

На рис. 1 видно, що до навчання у ВНЗ більшість опитаних (25 %) займалися футболом, 10 % – волейболом, 8 % – баскетболом, по 6 % – плаванням та вільною боротьбою, 5 % – легкою атлетикою, по 4 % – боксом, танцями та фітнесом, по 3 % – спортивною гімнастикою, тенісом, кікбоксингом, дзюдо та самбо; по 2 % – карате, футзалом, спортивним туризмом, лижними гонками та спортивним орієнтуванням; по 1 % – бадмінтоном, бодибілдингом, таеквондо(ІТF), регбі, скелелазінням та пауерліфтингом. Варто звернути увагу на те, що 73 % опитаних займалися до вступу у ВНЗ олімпійськими видами спорту і 27 % – неолімпійськими.

На рис. 1 видно, що до навчання у ВНЗ більшість опитаних (25 %) займалися футболом, 10 % – волейболом, 8 % – баскетболом, по 6 % – плаванням та вільною боротьбою, 5 % – легкою атлетикою, по 4 % – боксом, танцями та фітнесом, по 3 % – спортивною гімнастикою, тенісом, кікбоксингом, дзюдо та самбо; по 2 % – карате, футзалом, спортивним туризмом, лижними гонками та спортивним орієнтуванням; по 1 % – бадмінтоном, бодибілдингом, таеквондо(ІТF), регбі, скелелазінням та пауерліфтингом. Варто звернути увагу на те, що 73 % опитаних займалися до вступу у ВНЗ олімпійськими видами спорту і 27 % – неолімпійськими.

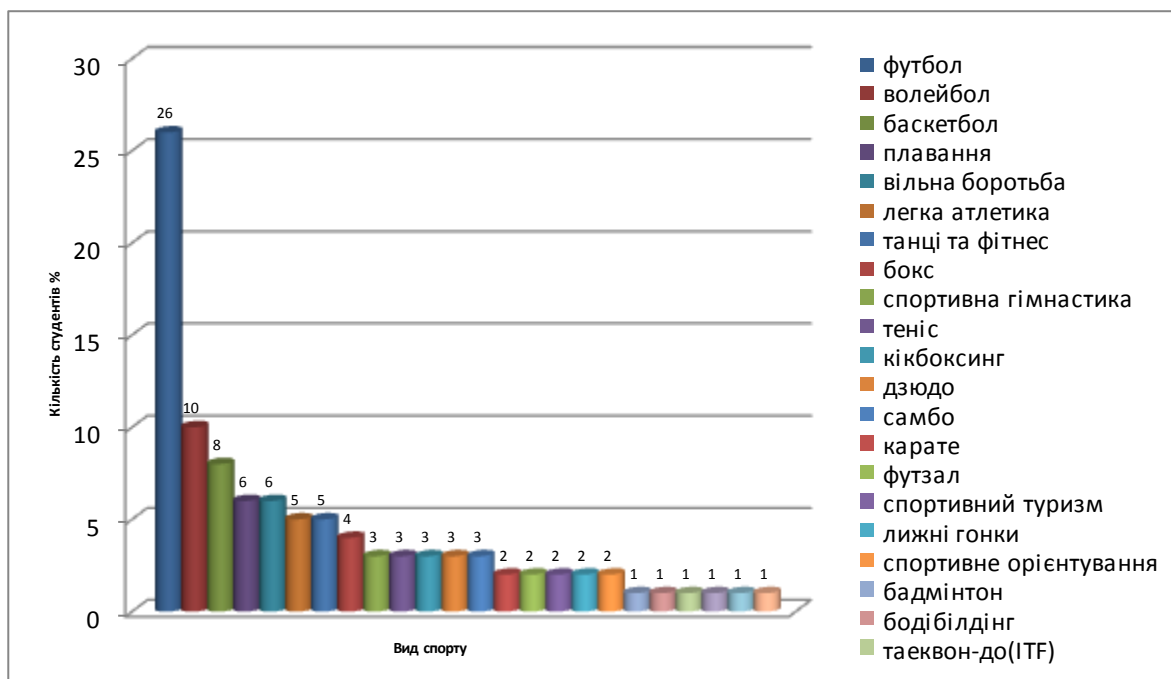

Рисунок 1 – Види спорту, якими займалися студенти до навчання у ВНЗ

У ході анкетування вдалося з'ясувати, чи змінилися пріоритети студентів у виборі виду спорту після початку їх навчання у ВНЗ, результати опитування представлені на рис. 2.

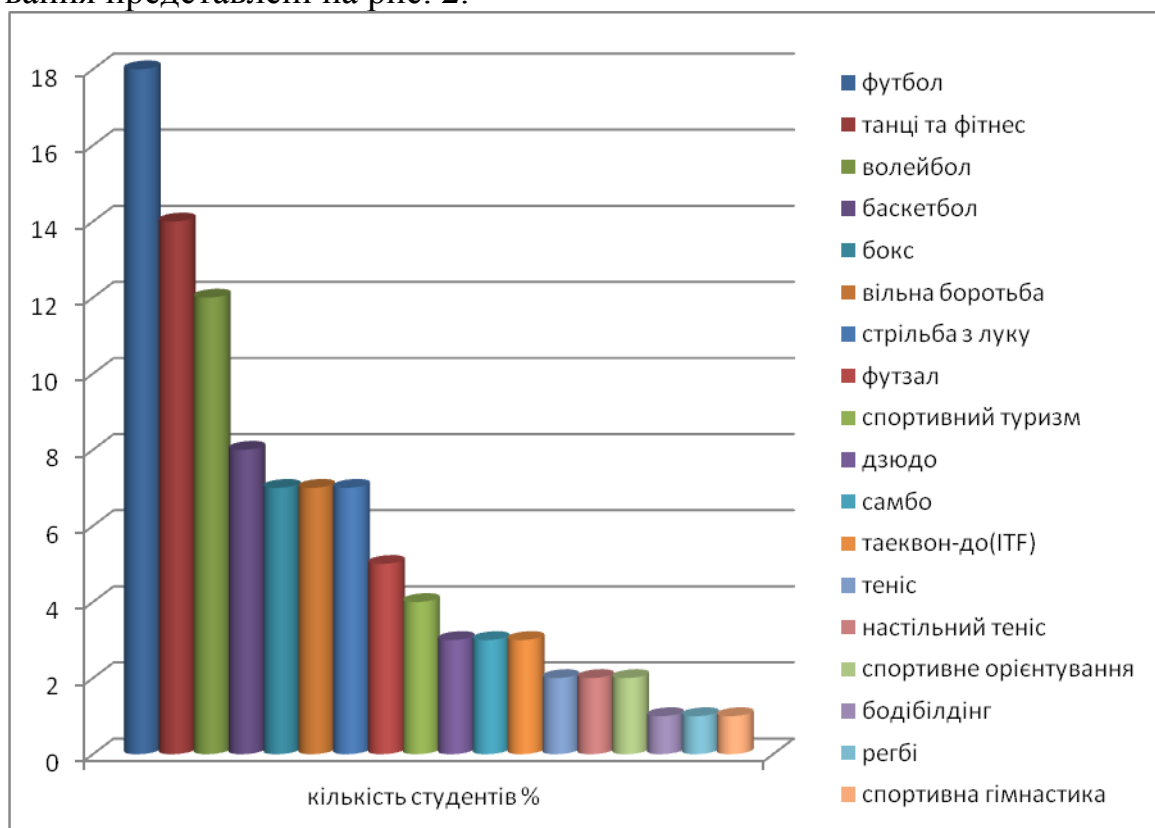

Рисунок 2 – Види спорту, якими займаються студенти під час навчання у ВНЗ

На рисунку 2 видно, що більшість опитаних студентів – 18 % знов обрали футбол, хоча цей показник знизився на 8 %, порівнюючи з попередніми результатами (до вступу у ВНЗ), натомість 14 % студентів обрали для занять танці й фітнес, що на 9 % більше аніж було на першому рисунку (до вступу у ВНЗ), 12 % – обрали волейбол, 8 % – баскетбол, по 7 % студентів обрали бокс, вільну боротьбу та стрільбу з луку, 5 % – футзал, 4 % – спортивний туризм, по 3 % – дзюдо, самбо та таеквондо(ITF), по 2 % обирають теніс, настільний теніс та спортивне орієнтування, по 1 % – бодибілдинг, регбі та спортивну гімнастику.

Варто звернути увагу, що під час навчання у ВНЗ, кількість студентів, що займаються неолімпійськими видами спорту збільшилася на 6 % і складає 33 % опитаних, натомість показники студентів що займаються олімпійськими видами спорту зменшилися і становлять 67 %, порівняно з кількісними показниками до навчання у ВНЗ. Цікаво, що більшість студентів університету В. Н. Каразіна займаються у секціях при університеті, тоді, коли більшість студентів ХДАФК займаються не у секціях спортивного клубу академії, а у спортивних секціях, у яких займалися до вступу у ВНЗ (як правило це спортивні секції за місцем проживання).

Аналізуючи потреби та інтереси студентів при виборі ними виду спорту для занять, були отримані дані, які подано на рис. 3.

Більшість студентів (27 %) хочуть здобути відповідні навички з обраного виду спорту, 22 % опитаних привертає видовищність і популярність обраного виду спорту, 19 % вказують на оздоровчо-розвиваючий ефект, 17 % найбільш важливим вважають формування гармонійної статури, красивої фігури і 15 % студентів обирають вид спорту для подальшої участі у змаганнях і досягнення високих спортивних результатів.

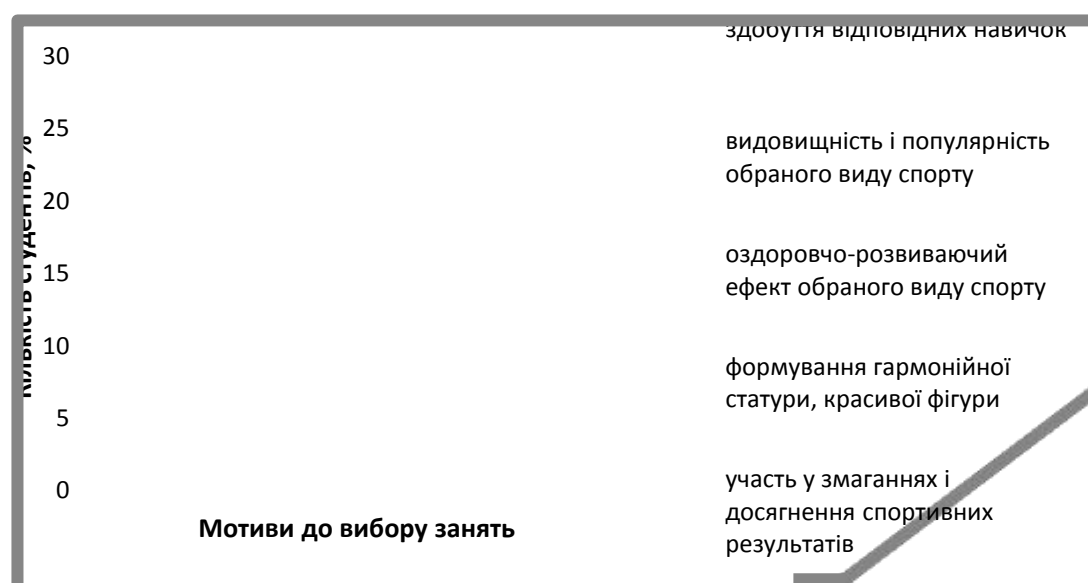

Рисунок 3 – Мотивація студентів при виборі виду спорту

Більшість студентів (27 %) хочуть здобути відповідні навички з обраного виду спорту, 22 % опитаних привертає видовищність і популярність обраного виду спорту, 19 % вказують на оздоровчо-розвиваючий ефект, 17 % найбільш важливим вважають формування гармонійної статури, красивої фігури і 15 % студентів обирають вид спорту для подальшої участі у змаганнях і досягнення високих спортивних результатів.

Висновки

1. Сучасна вища школа, залежно від матеріально-технічного і кадрового забезпечення, дає можливість студентам обирати різноманітні види спорту як олімпійські так і неолімпійські, під час занять з фізичного виховання. При цьому неолімпійські види спорту набирають популярність серед студентської молоді, про що свідчить показник займаючихся студентів, який збільшився з 27 % до 33 % з моменту вступу у вищий навчальний заклад, що, в свою чергу, дає можливість зробити висновок, що кафедри фізичного виховання і спортивні клуби ВНЗ сприяють розвитку неолімпійських видів спорту.

2. Під час занять у ВНЗ 67 % опитаних студентів обрали олімпійські види спорту, а 33 % – неолімпійські види спорту, найбільш популярним олімпійським видом спорту серед студентів виявився футбол (його обрали 18 % опитаних), а з неолімпійських – танці і фітнес, які обрали 14 % респондентів. При цьому 27 % опитаних обирають вид спорту з метою здобути відповідні навички, 22 % через видовищність і популярність обраного виду спорту і лише 15 % студентів прагнуть досягти високих спортивних результатів у обраному виді спорту.

Література

1. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [Електронний ресурс] / сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3808-12/page>.

2. Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс] / сайт Верховної Ради України // Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0249-06/page>.

3. Положення про кафедру фізичного виховання та спорту : [електронний ресурс] / сайт Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
Режим доступу : http://www.univer.kharkov.ua/ua/structure/leisure/sport_department.

4. Положення про Спортивний клуб [Електронний ресурс] / сайт Харківської державної академії фізичної культури // Режим доступу : <http://hdafk.kharkov.ua/ua/sportivna-robota/sportrivnij-klub-khdafk-skif>.

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ КОМПОЗИЦІЇ У НОМІНАЦІЇ «ЧЕР – МІКС - КОМАНДА» ДІТЕЙ 12-14 РОКІВ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ ЧЕРЛІДЕНГОМ

Святцева Надія

*Науковий керівник – Долбишева Н. Г, канд. наук з фіз. виховання і спорту,
доцент*

*Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту,
Дніпропетровськ, Україна*

Актуальність. На сьогодні черліденг закріпив своє місце, яке він посідає в складно-координаційних видах спорту, як сегмент світової спортивної та розважальної індустрії. Він входить до списку міжнародних видів спорту та активно став розвиватися на Україні з 2004 р. з формування Національної всеукраїнської федерації чарліденгу, а також визнання його в Україні Наказом Держкомспортом № 419 від 22 лютого 2005 р. [1, 3].

Черліденг (від англ. Cheer – вітальний вигук) – вид спорту, який набув широкого поширення і органічно поєднує елементи шоу та видовищні надскладні елементи. Свій початок цей вид спорту бере з традиційної гімнастики, акробатики, хореографії, балету, спортивних танців, пантоміми елементів мюзиклу [1].

Актуальність черліденгу в тому, що він створює умови для залучення учнів до фізичної досконалості, дозволяє їм набувати різноманітних рухових умінь та навичок, розвивати емоційно-вольову сферу, формувати етичні установки, створює можливості для вибору ідеалів духовності і творчого натхнення.

Заняття черліденгом розвивають фізичні якості, а також сміливість, рішучість, цілеспрямованість, наполегливість, взаємоповагу, взаємодопомогу, відповідальність, уміння працювати в команді, тобто комунікативність, соціальну і моральну компетенції.

Мета досліджень – дослідити особливості побудови композицій з черліденгу у номінації «Чер–мікс- команда» та змагальної діяльності команд СК «Ексклюзив» та «Бригада».

Методи досліджень: Аналіз науково-методичної та спортивної літератури; педагогічне спостереження; метод відео аналізу; метод математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Для вирішення поставленої мети, що стосується питання особливостей побудови композиції з черліденгу номінації «Чер-мікс-команда» дітей 12-14 років, нами було проаналізовано відео матеріали чемпіонату України команд СК «Ексклюзив», «Бригада».

Для аналізу змагальної композиції команди СК «Ексклюзив» було використано відеозаписи змагань, що дали змогу визначити рівень її технічної майстерності (табл. 1).

Таблиця 1

Побудова композиції команди СК «Ексклюзив» номінації «Чер – мікс - команда»

Обов'язкові елементи	Виконані елементи	Оцінка складності елементів, бал
Чер–стрибки	Пайп (Pike)	5
	Той-Тач (ToeTouch)	4
	Подвійна дев'ятка (DoubleNine)	3
	Навколо світу (RoundtheWorld)	6
	Хоркі (Herkie)	2
Аробатика	Послідовне виконання елементів Рандат-Фляк	10
	Фляк	10
	Переворот з поворотом (Рандат)	9
	Серія переворотів Рандат-Фляк-Сальто	10
	Переворот в сторону («Колесо»)	10
Піраміди	3 рівня, 2,5 зросту	10
	3 рівня, 2 зросту	9
	2 рівня, 2,5 зросту	10
Станти	1. Тік-так. 2. Одна база, екстеншен на одній руці 3. Підйом з поворотом, виштовхування, екстеншен	10
	1. Екстеншен знизу 2. Крок в екстеншен (обходячи чікенпозишен) 3. Підхід, поштовх-елеватор-екстеншен (без зупинки і опори на передню базу) 4. Елеватор-чікенпозишен-елеватор 5. Елеватор-релод-чікнепозишен – елеватор	9
	1. Жимекстеншен з елеватора 2. Підхід, поштовх-елеватор-екстеншен (без зупинки, з опорою на передню базу)	9
Положення флаера	Скорпіон (Scorpion)	10
	Основна стійка (ноги на ширині плечей)	9
	Ліберті (Liberty)	10

Сума оцінок за виконання чер-стрибків становить 20 балів, враховуючи коефіцієнти вона відповідає оцінці 4 бали. За виконання акробатичних елементів складає 49 балів, враховуючи коефіцієнти сума балів відповідає оцінці 10 балів.

За виконання композиції піраміди було набрано 29 балів (коефіцієнт – 9), положення флаера також має оцінку 29 балів (коефіцієнт – 9). А при виконанні станти, команда набрала 28 балів (коефіцієнт – 9)

Таким чином загальна сума за виступ команди СК «Ексклюзив» становить 41 бал.

Для аналізу змагальної діяльності команди СК «Бригада» були використані відеозаписи змагань. Вони надали змогу визначити рівень технічної майстерності команди СК «Ексклюзив» (табл. 2).

Таблиця 2

Побудова композиції команди СК «Бригада» номінації «Чер – мікс - команда»

Обов'язкові елементи	Виконані елементи	Оцінка складності елементів, бал
Чер – стрибки	Пайп (Pike)	5
	Той-Тач (ToeTouch)	5
	Подвійна дев'ятка (DoubleNine)	3
	Навколо світу (RoundtheWorld)	6
	Хоркі (Herkie)	5
	Стредл (Straddle) Абстракт (Stagelidoublehook) Групування (Tuck)	6
Аробатика	Послідовне виконання елементів Рандат-Фляк	10
	Фляк	10
	Переворот з поворотом (Рандат)	10
	Серія переворотів Рандат-Фляк-Сальто	10
	Переворот в сторону («Колесо»)	10
	Серія переворотів Рандат-Фляк-Бланш	10
Піраміди	3 рівня, 2,5 зросту	10
	3 рівня, 2 зросту	9
	2 рівня, 2,5 зросту	10
Станти	1. Тік–так 2. Одна база, екстеншен на одній руці 3. Підйом з поворотом, виштовхування, екстеншен	10
	1.Екстеншен знизу 2. Крок в екстеншен (обходячи чікенпозишен) 3. Підхід, поштовх-елеватор-екстеншен (без зупинки і опори на передню базу) 4. Елеватор–чикенпозишен–елеватор 5. Елеватор–релод–чикнепозишен – елеватор	9
	1.Жимекстеншен з елеватора 2. Підхід, поштовх-елеватор-екстеншен (без зупинки, з опорою на передню базу)	9
Положення флаєра	Скорпіон (Scorpion)	10
	Основна стійка (ноги на ширині плечей)	9
	Ліберті (Liberty)	10
	Прапорець HeelStretch	10

Сума оцінок за виконання чер-стрибків складає 30 балів, враховуючи коефіцієнти вона відповідає оцінці 5 балів. Сума оцінок за виконання акробатичних елементів становить 60 балів, враховуючи коефіцієнти сума балів відповідає оцінці 10 балів.

За виконання композиції команда виконуючи піраміди набрала 29 балів (коефіцієнт – 9), положення флаєра також має оцінку 39 балів (коефіцієнт – 10). А при виконанні стантив, команда набрала 28 балів (коефіцієнт – 9)

Таким чином, загальна сума за виступ команди СК «Ексклюзив» склала – 43 бали.

Порівнюючи виступи команд СК «Ексклюзив» та СК «Бригада», можна зробити висновок, що команда СК «Ексклюзив» по загальній сумі балів набрала – 41, а команда СК «Бригада» - 43. По складності акробатики команда СК

«Ексклюзив» набрала – 49 балів, а команда СК «Бригада» - 60 балів. По складності положення флаєра команда СК «Ексклюзив» набрала – 29, а команда СК «Бригада» - 39 балів.

Таким чином, команда СК «Бригада» зайняла перше місце на змаганнях, а команда СК «Ексклюзив» - друге.

Висновки

1. Під час побудови, аналізу та корекції змагальних програм в черліденгу рекомендується використовувати виділені структурні групи показників: елементи складності, специфічних зміст, побудови і перестроювання, засоби оформлення, музична відповідність. У кожній групі можливе застосування різних варіантів виконання елементів змагальних вправ в залежності від підготовленості та індивідуальності спортсменів. Орієнтація на цю структуру дає можливість цілеспрямовано аналізувати і коригувати змагальні програми. Також необхідно звернути увагу на основний зміст змагальної композицій в черліденгу складається із чер стрибків, акробатики, пірамід та чер-данс – хореографії

2. Встановлено, що складання програми з черліденгу проходить через три етапи, які взаємопов'язані та вирішують певну групу завдань.

3. Аналіз результатів змагальної діяльності дозволив нам встановити рівень технічної майстерності команд СК «Ексклюзив» та СК «Бригада».

Література

1. Боляк А.А. Черліденг. / Правила змагань А.А. Боляк, Ю.Ю. Крикун, Е.И. Аукштікальніс. – Київ, 2005 – 82 с.

2. Крикун Ю.Ю. Характеристика змагальної діяльності спортсменів черліденгу / Ю.Ю. Крикун // Слобожанський науково-спортивний вісник [наук.-теорет. журн.]. – Харків ХДАФК, 2009. – № 2. – С. 72–75

3. Національна всеукраїнська федерація черліденгу [офіційний сайт]. – Режим доступу :<http://cheerleading.com.ua>

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМИ ВСЕСВІТНІХ ІГОР

Хомут Юрій

Науковий керівник – Краснянський К.В., викладач; Дев'ятаєва О.В., ст. викладач

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Сучасний світ стрімко прогресує у різних сферах. Сфера спорту також не стоїть на місці. На даний момент однією з тенденцій розвитку цього напрямку є збільшення кількості та різноманітності видів спорту, та поява нових комплексних змагань. Наприклад, неможливість включення всіх – які претендують та відповідають критеріям – видів спорту у програму Олімпійських ігор вплинуло на прийняття рішення про організацію та

проведення нових комплексних змагань з неолімпійських видів спорту – Всесвітніх ігор. Аналіз робіт В. М. Платонова, Н. Г. Киласова, В. П. Гаврова показав, що розширення географії видів спорту, їх фінансування залежать від наявності спортивних дисциплін у програмах міжнародних комплексних змагань, що пояснює прагнення більшості міжнародних спортивних федерацій (МСФ) бути там представленими. Саме тому кількість видів спорту у програмі Всесвітніх ігор збільшилась більше ніж у два рази від часу їх створення. Крім цього, програма цих змагань формується з урахуванням можливостей міста-організатора, що обумовлює її динамічність.

Таким чином, аналіз особливостей формування програми Всесвітніх ігор допоможе нам уявити подальший розвиток цих змагань.

Мета дослідження – визначити тенденції та перспективи розвитку програми Всесвітніх ігор.

Завдання дослідження.

1. Виявити динаміку розвитку програми Всесвітніх ігор.
2. Вивчити особливості формування програми Всесвітніх ігор.

Методи та організація дослідження: аналіз літературних джерел та інформації із мережі Інтернет; метод порівняння та аналогії;

Результати дослідження та їх обговорення. Спортивні заходи у наш час є однією із найбільш ефективних форм організацій масової, оздоровчої, фізкультурної та, власне, спортивної роботи. Також є центральним елементом, який визначає всю систему організації, методики та підготовки спортсменів для результативної змагальної діяльності. Змагання складають важливу відмінну особливість спорту. З метою створення міжнародних комплексних заходів для видів спорту, які не включені в програму Олімпійських ігор, у 1980 р. 12 МСФ вирішили об'єднати власні зусилля та сформувати раду Всесвітніх ігор, яку пізніше перейменували в Міжнародну Асоціацію Всесвітніх Ігор (IWGA). Вид спорту чи спортивна дисципліна, яка прагне увійти до програми Всесвітніх ігор вперше, не повинна бути схожою із вже включеними у програму змаганнями.

За рішенням IWGA у Всесвітні ігри з 2004 р. повинні входити ті види спорту, які потенційно мають можливість потрапити у програму Олімпійських ігор. Завдяки своїй популярності, деякі види спорту, які раніше входили до програми Всесвітніх ігор, зараз представлені в програмі Олімпійських ігор. Такі, як: тхеквандо, триатлон, бадмінтон, стрибки на батуті та ін.

Програма Всесвітніх ігор складається із офіційної та демонстраційної частин. Офіційна, включає основні види спорту, а демонстраційна – показові. Слід відзначити, що неофіційний командний залік ведеться як в офіційній, так і в демонстраційній програмі Всесвітніх ігор.

Відповідно до рішень IWGA види спорту, які входять в офіційну частину програми, розподілені на шість груп. Програма демонстраційних видів спорту узгоджується з містом–організатором змагань, що дозволяє йому доповнити список деякими видами спорту.

Аналіз літературних джерел показав, що програми різноманітних міжнародних комплексних змагань мають специфічні особливості, від яких

залежать популярність змагань та їх привабливість для різних спортивних структур, що обумовлює розвиток міжнародного спортивного руху та спорту у цілому світі.

Формування програм різних спортивних заходів повинно ґрунтуватися на певних принципах та правилах, які дозволяють організувати наймасштабніші спортивні змагання. Правила змагань з організації та проведення Всесвітніх ігор набули чинності 25 червня 1989 р. Протягом 16 років вони доповнювались та удосконалювались. Останні зміни було внесено 1 січня 2005 р.

У літературі розглядаються правила змагань, призначені для збереження сутності спорту, яка обумовлюється об'єктивним порівнянням людських можливостей та виявленням на цій основі їх максимального рівня в умовах суперництва. Таким чином, основою розробки правил з організації та проведення змагань Всесвітніх ігор є:

- організація з проведення ігор повинна мати основу в системі знань з поступовим збільшенням рівня конкуренції, а також вимагати підвищення спортивного результату. Ці критерії обумовлюються допуском спортсменів різних країн для участі у Всесвітніх іграх;

- дії, на підставі яких організується суперництво, а також умови їхнього виконання та способи оцінки досягнень мають деякі обмеження в правилах змагань та є уніфікованими для всіх учасників;

- діяльність всіх учасників змагань регламентується принципами та нормами загальнолюдської етики поведінки, що забезпечує гуманний характер суперництва.

Також слід відмітити, що програма Всесвітніх ігор великою мірою залежить від можливостей міста-організатора, і не дивлячись на те, що у даний час в IWGA входить 32 міжнародні федерації з неолімпійських видів спорту, не всі види обов'язково мають бути представлені в програмі даних змагань.

Включати та виключати із програми Всесвітніх ігор види спорту чи спортивні дисципліни має право Виконавчий комітет Всесвітніх ігор. Офіційна та демонстраційна програма Всесвітніх ігор затверджується на засіданні Виконавчого комітету IWGA.

З 1981 р. і до сьогодні спостерігаються зміни в кількості видів спорту, які входять як в офіційну, так і в демонстраційну програму Всесвітніх ігор (рис.1).

На рис. 1. можна простежити динаміку розвитку програм Всесвітніх ігор. Кількість видів спорту збільшувалась та зменшувалась з плином часу, що говорить про нестабільність програми змагань. Однак з 2009 по 2013 рр. спостерігаються зміни, пов'язані з останніми рішеннями IWGA – програма Ігор буде відповідати формулі «30+», яка означає, що в офіційну частину програми будуть входити 30 видів спорту, а решта змагань буде проходити в рамках демонстраційної програми, за бажанням організаційного комітету.

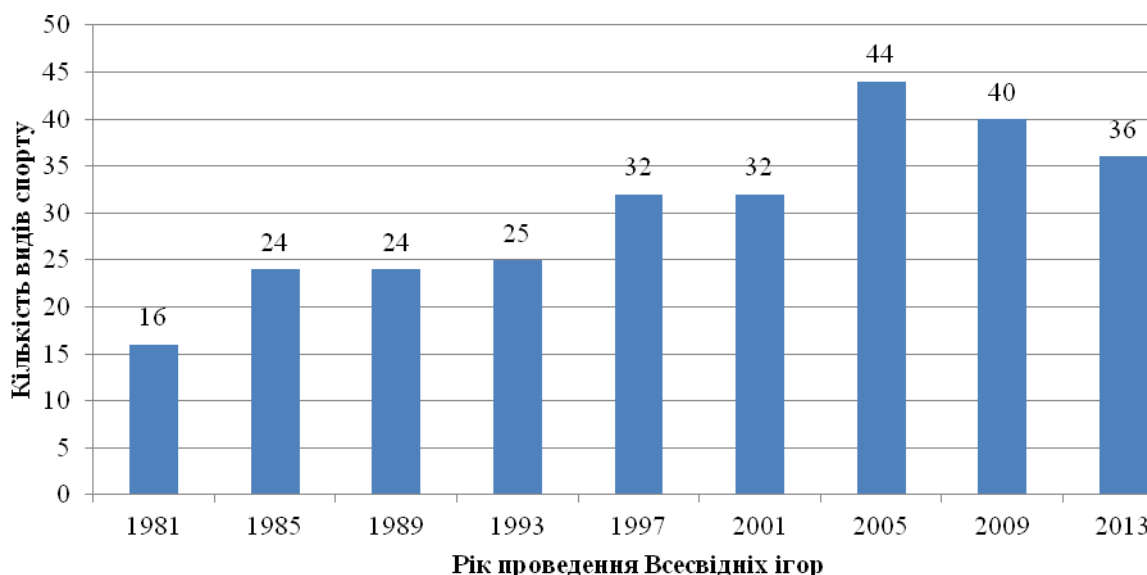

Рисунок 1 – Динаміка змін кількості видів спорту у програмах Всесвітніх ігор

Відповідно до статті 5 Статуту IWGA, для того, щоб вид спорту чи спортивна дисципліна мали право бути включеними до програми Всесвітніх ігор, федерації зобов'язані надати документальне підтвердження про те, що:

- федерація ефективно управляє даним видом спорту чи дисципліною в усьому світі;
- змагання з даного виду спорту проходять не менше, ніж на трьох континентах;
- федерація організувала не менше трьох чемпіонатів світу чи аналогічних заходів з конкретного виду спорту чи дисципліни.

Необхідно зазначити, що всі види спорту, які вперше претендують на включення в програму Всесвітніх ігор, повинні відповідати таким критеріям:

- не мають бути схожими на вже існуючі види спорту чи дисципліни;
- повинні мати міжнародну організаційно-управлінську структуру;
- бути поширеними мінімум на трьох континентах;
- необхідно регулярно проводити мінімум три чемпіонати світу з даного виду спорту;
- результати змагань повинні бути вимірюваними та не залежати від механічної рушійної сили;
- проведення змагань не повинно вимагати наявності снігу та льоду.

Висновки

1. Особливістю формування програми Всесвітніх ігор є ряд визначених правил, критеріїв та принципів, відповідно до яких у подальшому і формується програма даних змагань. Виконання цих вимог, а також документальне підтвердження про ефективну управлінську роботу федерації, в подальшому дозволяє даному виду спорту стати частиною програми Всесвітніх ігор.

2. Аналізуючи історію Всесвітніх ігор, можна визначити динаміку розвитку її програми. З початку проведення змагань кількість дисциплін як збільшувалась, так і зменшувалась. Це свідчить про нестабільність програми. Проте в подальшому відмічається певна стабільність кількості видів спорту, яка в деякою мірою ускладнює включення нових дисциплін в офіційну програму Всесвітніх ігор, а види спорту, які вже включені, прогресують на високому рівні, щоб не втратити свій статус.

3. Можна впевнено говорити, що програма Всесвітніх ігор у майбутньому буде розширюватись, дозволяючи новим видам спорту вийти на вищий рівень у власному розвитку та стати частиною даних змагань. Також необхідно відмітити види спорту, які є основними претендентами на включення у програму Всесвітніх ігор – пляжний футбол, тайландський бокс муай-тай, альпінізм та пейнтбол. Ці види вважаються найперспективнішими щодо включення в програму даних змагань.

Література

1. Долбишева Н. Г. Історичні аспекти та хронологія Всесвітніх ігор у Міжнародному спортивному русі: Монографія / Н. Г. Долбишева. – Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2012. – 258 с.

2. Долбишева Н. Г. Характеристика етапів розвитку всесвітніх ігор як міжнародного спортивного заходу / Н. Г. Долбишева // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. пр. Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. – Вип. 12. – Том 1. – Вінниця, 2011. – С. 21 – 25.

3. Томашевський В. В. Міжнародні спортивні федерації та олімпійська програма // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2000. – № 2 – 3. – С. 129–132.

4. Кыласов А. В. Этнокультурное многообразие – новая парадигма в развитии спорта / А. В. Крыласов, С. Н. Гавров // Материалы V Междунар. конгр. «ЧЕЛОВЕК, СПОРТ, ЗДОРОВЬЕ», 21–23 апр. 2011 г. – СПб.: Олимп-СПб, 2011. – С. 161–163.

5. Олимпийский спорт: в 2 т. / В. Н. Платонов, С. Н. Бубка, М. М. Булатова [и др.]; под общ. ред. В. Н. Платонова. – К.: Олимп. лит., 2009. – Т. 2. – 696 с.: ил.

6. Офіційний сайт Міжнародної асоціації Всесвітніх ігор // [Електронний ресурс] режим доступу : <http://www.theworldgames.org>

ГАРМОНІЯ ТІЛЕСНОГО І ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В КАРАТЕ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ)

Чебанова Катерина

*Науковий керівник – Маринич В. Л., канд. наук з фіз. виховання, доцент
Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,*

Україна

Актуальність. В основу сучасної концепції виховання в спорті закладено принцип всебічного (фізичного і духовного) розвитку особистості [3]. У єдиноборствах затребуваними є не тільки фізичні можливості спортсменів, а і їхня моральна вихованість, яка робить свій внесок в гуманізацію спорту в цілому. В Україні карате JKS – це давно сформована методика духовного і фізичного виховання особистості, яка поєднує систему оздоровлення, самозахисту, етичних і духовних цінностей та спорт [3].

У вітчизняній науці існує кілька робіт, присвячених східним єдиноборствам. З них для дослідження найбільшу цінність являє філософська праця М. М Ішмуратова «Східні єдиноборства як онтологічне явище», в якій проводиться комплексний аналіз системи східних єдиноборств, розглядаються традиції від зародження до наших днів [4]. У дослідженнях з соціальної філософії Т.Є. Носова описуються філософсько-педагогічні аспекти бойових мистецтв Сходу, розкривається специфіка самовдосконалення особистості [5]. Хоча існують дослідження, присвячені соціальним, педагогічним та філософським проблемам у сфері єдиноборств, питання поєднання гуманістичного і фізичного виховання в карате залишається поза увагою науковців. Вивчення і дослідження його дозволить виявити чинники підвищення моральної свідомості, етичного виховання спортсменів та гуманістичної спрямованості їхнього тренувального процесу.

Мета дослідження – вивчення шляхів поєднання духовного і фізичного розвитку спортсменів в карате JKS в Україні.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати історію розвитку стилів та федерацій карате в Україні
2. Виявити особливості навчання і виховання українських спортсменів-каратистів.

Методи дослідження: аналіз наукової літератури, законодавчих і нормативних документів; історичний метод; метод систематизації.

Результати дослідження та їх обговорення. У нашій країні карате – відносно новий вид спорту, але воно має свої давні традиції, що прийшли з Окінави. Українські тренери навчають своїх учнів не тільки прийомам самозахисту, але і ввічливості, вдосконалюють їх духовно і фізично. В ході навчання дотримуються наступних правил [3]:

- завжди бути ввічливим і шанобливим;
- здійснювати найкраще в наших прагненнях;
- вдосконалюватися духовно і фізично;
- дотримуватися виклику бойового духу;
- виражати себе сьогодні і намагатися бути кращим завтра;
- вивчати карате як засіб пізнання життєвого шляху.

Сьотокан карате-до – це традиційне карате для самозахисту, зміцнення здоров'я, а також отримання філософських знань та формування характеру особистості.

Багато тренерів України під час роботи звертаються до вказаних вище досліджень, поєднують практику Сходу з практикою Заходу. Тому важливою складовою частиною тренувань є змагальний процес, під час якого проходить перевірка і тестування каратиста. Система тренувань в нашій країні розвивалася багато років і пов'язана з історією карате в Україні (табл. 1).

Таблиця 1

Хронологія розвитку карате WKF в Україні

Рік	Подія
Середина 60-х	Карате з'явилося у Радянському Союзі під час хрущовської політики «потепління», коли перші клуби з <u>Сьотокан</u> карате з'явилися у московських університетах
1973 р	Уряд заборонив карате разом з іншими іноземними бойовими мистецтвами та ухвалив лише радянське бойове мистецтво - <u>самбо</u> . Школи карате почали діяти підпільно, втратили всі міжнародні контакти, почали неконтрольовано розвиватися та спотворюватися
Грудень 1978	Спорткомітет Радянського Союзу заснував Федерацію карате СРСР. Це була ексклюзивна, контрольована державою організація з правилами та методами
17.05.1984	Радянська федерація карате була скасована і вид спорту знову став незаконним
1988	Практика карате знову законно відновилася, хоча й під жорстким контролем уряду
1991–1992	Після <u>розпаду СРСР</u> незалежні школи карате відновили своє функціонування

У незалежній Україні були сформовані національні федерації та почали проводитися національні турніри з різних стилів карате.

Всеукраїнська громадська організація «Українська асоціація карате» була створена в 2000 р. в Донецьку завдяки спільним зусиллям фахівців і ентузіастів карате України та Японії. За цей час сформовані філіали в більшості областей України, щорічно організуються навчально-тренувальні семінари під керівництвом інструкторів світового класу, проводяться офіційні чемпіонати всіх рівнів.

Українська асоціація карате отримала статус національної спортивної федерації з неолімпійського виду спорту «Карате JKS» у 2010 р. і підписала довгостроковий договір про співпрацю з Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту.

Як і в багатьох інших видах спорту, у світовому карате розвивається багато версій і напрямів, які успішно конкурують між собою. Українська асоціація карате є офіційним представництвом міжнародної федерації «Japan Karate Shoto Federation» (JKS). Вона веде активну роботу з розвитку карате в Україні. Враховуючи основні принципи карате JKS, спортсмени та інструктори

Асоціації прагнуть до професійного поєднання сили духу, техніки і фізичних даних протягом тривалих занять.

Метою карате в Україні не є досягнення кінцевого результату – перемоги або поразки. Воно, насамперед, спрямоване на духовний та фізичний розвиток особистості. В буддизмі духовне вдосконалення досягається шляхом медитації, а для розвитку справжнього бойового мистецтва необхідне поєднання духовної і фізичної майстерності. Так виникає «медитація в русі» [1, 2]. Карате зародилося як мистецтво самооборони. В даний час можна виділити ще кілька напрямів: фізкультурно-оздоровчий і спортивно-змагальний. В Україні навчають, що при постійних тренуваннях можна досягти досконалої майстерності і стати сильним, проте сильний повинен завжди залишатися добрим. В іншому випадку втрачається сенс занять карате.

Слід сказати, що сьогодні карате Сьотокан в Україні розкололося на безліч федерацій з практично повною відсутністю тієї ритуальної сутності й відтінку глибокої духовності, котрі засновник прагнув надати японському карате. Але не дивлячись на це, школа JKS в Україні залишається вірна тим принципам гуманістичного виховання, що заклав Фунакосі. Тому, українці практикують поєднання спортивного карате з духовною складовою виховання.

Висновки

Становлення карате в Україні мало свої особливості, обумовлені історичним розвитком УРСР в складі СРСР. В нашій державі офіційно зареєстровано понад 10 федерацій карате, але саме JKS – це та федерація, де підготовка побудована на поєднанні фізичного і морального виховання спортсменів. Представники федерації у своїй практиці поєднують японські традиції карате та європейське прагнення до участі у змаганнях.

Література

1. Баклушинский С. А. Я-Концепция и ценностно-нормативные ориентации подростка в условиях быстрых социальных изменений: автореф. на соискание учен. степени канд. пед. наук / С. А. Баклушинский. – М., 2012. — 20с.
2. Бородин Д. И. Педагогические условия формирования единства нравственного сознания и поведения подростков нетрадиционными средствами воспитания: автореф. на соискание учен. степени канд. пед. наук / Д. И. Бородин. – Уфа, 2009. – 16с.
3. Гірак А. Процес становлення й розвитку бойових мистецтв як вимога сучасності / А. Гірак, Л. Завацька // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. праць східноєвроп. нац. ун-ту ім. Л. Українки. – 2013. - № 1(21). - С. 6-9.
4. Ишмуратов М. М. Восточные единоборства как онтологическое явление: автореф. на соискание учен. степени канд. пед. наук / М. М. Ишмуратов. – Уфа, 2004. 22 с.
5. Носова Т. Е. Система самореализации личности: западноевропейская пайдея и восточные единоборства/ Т.Е. Носова // вестник Поморского университета. – 2010, № 5. – С.93-95.

ДИСКРИМІНАЦІЯ ЖІНОК У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ СПОРТОМ В УКРАЇНІ

Чебанова Катерина

*Науковий керівник - Маринич В.Л., канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент
Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна*

Актуальність. Сьогодні і гуманістичним вважається те суспільство, в якому жінки мають достатньо прав і беруть участь у соціальному житті. Це відбувається через залучення жінок в різні сфери суспільної діяльності: економіку, політику, медицину, спорт тощо.

У ХХ ст. майже всі країни цивілізованого світу провели правові реформи, які дозволили вирішити гендерну проблему нерівності перед законом, а отже, дали можливість жінкам займати виборні посади і будувати кар'єру. Ця глобальна емансипація відбулася завдяки першій хвилі фемінізму, основним завданням якої була боротьба за політичні та економічні права жінок: можливість обирати і бути обраними до органів влади; ймовірність отримання освіти і вибору професії. Але не дивлячись на те, що вони становлять приблизно такий самий відсоток світової робочої сили, як і чоловіки, саме останні займають основні посади в органах влади. Це стосується як політики і економіки, так й галузі спорту.

За оцінками аналітиків, представництво жінок на керівних посадах у виконавчій владі в різних країнах світу знаходиться на рівні 8-10%, і лише в країнах Скандинавії цей показник істотно вищий - 25-40 %. У парламентах жінки представлені краще, ніж у виконавчій владі, їх частка варіюється від 21,2% в країнах Європи до 41,4% в країнах Скандинавії [9].

Згідно з даними журналу *Newsweek*, в США на керівних посадах знаходиться 45 % жінок, у Великобританії – 33 %, Франції – 30 %, Швеції (яку вважають моделлю рівності) лише 29%, в Італії жінок-керівників 18 % [10].

Дещо інша ситуація в країнах колишнього соціалістичного табору. Тут, за даними ООН, частка жінок, які беруть участь в економічному житті своєї держави, перевищує аналогічний показник для країн Західної Європи. Наприклад, для Чехії він становить 51 %, для Росії – 59 %. В Україні на чотирьох керівників-чоловіків припадає одна жінка-управлінець. Про це свідчать результати дослідження, проведеного аналітичним центром Міжнародного кадрового порталу *HeadHunter* Україна [2].

Особливу значущість для сфери спорту мають дослідження В. М. Платонова, в яких висвітлюються проблеми дискримінації жінок-спортсменок. Так, у роботі «Фемінізм і програма Олімпійських ігор» розкривається проблема дискримінації жінок в управлінській сфері спорту.

Мета дослідження – обґрунтування вирішення проблеми дискримінації жінок в управлінні спортивною сферою України.

Завдання дослідження:

1. Виявити кількість жінок, які займають високі керівні посади в органах управління спортом і випускників ВНЗ сфери фізичної культури і спорту.

2. Зіставити кількість підготовлених фахівців із кількістю жінок на керівних посадах.

3. Розробити програму кар'єрної адаптації, що сприятиме успішній реалізації жінок в органах управління спортом.

Методи та організація дослідження: аналіз літературних джерел, методи математичної статистики, контент-аналіз.

Результати дослідження та їх обговорення. Ефективний розвиток спорту в Україні можливий тільки при взаємодії державних і громадських структур у галузі фізичної культури і спорту. Національна організаційно-управлінська структура фізкультурного і спортивного руху включає Міністерство молоді та спорту України, Національний олімпійський комітет України, Спортивний комітет України, Національний комітет спорту інвалідів України, федерації з видів спорту, інші фізкультурно-спортивні організації (центри, клуби, фонди, асоціації, громадські організації). У дослідженні докладно розглянуто кількісний склад жінок на державній службі в органах управління спортом. Необхідні для дослідження статистичні дані було отримано емпіричним шляхом. Емпіричною базою послужили статистичні матеріали, зібрані шляхом аналізу кадрового складу органів управління різного рівня та керівних посад вищих навчальних закладів.

Було проаналізовано структури Міністерства молоді та спорту України [4], Національного олімпійського комітету України (НОК України) [6], спортивного комітету України (СКУ) [7] і профільні спортивні ВНЗ: Національний університет фізичного виховання і спорту України (НУФВСУ) [5], Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту (ДДІФКС) [1], Львівський державний університет фізичної культури (ЛДУФК) [3], а також Харківська державна академія фізичної культури (ХДАФК) [8].

Так, до керівного Міністерства молоді та спорту України (міністр, заступники міністра, директори департаментів) 15 осіб, з них - 2 жінки до виконавчого комітету НОК - 29 чоловік, де лише 3 жінки до керівництва Спортивного комітету України 11 осіб, з яких 1 жінка (рис. 1).

Узагальнення представлених даних дозволяє зробити висновок, що жінки займають менше 15 % всіх керівних посад у структурі управління спортом України.

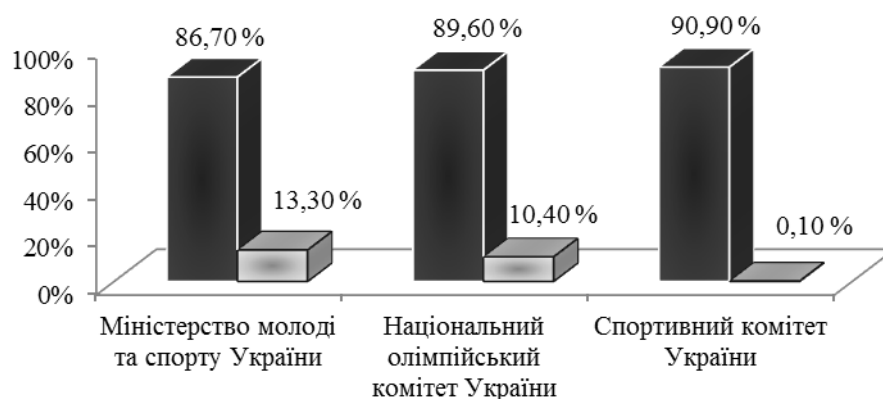

Рисунок 1 – Відсоток чоловіків і жінок на керівних посадах у структурах управління спортом України:

- – чоловіки;
- – жінки.

Тепер розглянемо структуру управління ВНЗ фізичного виховання і спорту України. У НУФВСУ управлінські посади (ректор, проректори, декани факультетів) займають 7 осіб, серед яких лише 1 жінка. У ДДІФКС з 7 управлінців: 4 жінки і 3 чоловіки. ЛДУФК представлений 9 керівниками, серед яких немає жодної жінки. У ХДАФК керівні посади займають 7 осіб: 1 жінка і 6 чоловіків (рис. 2).

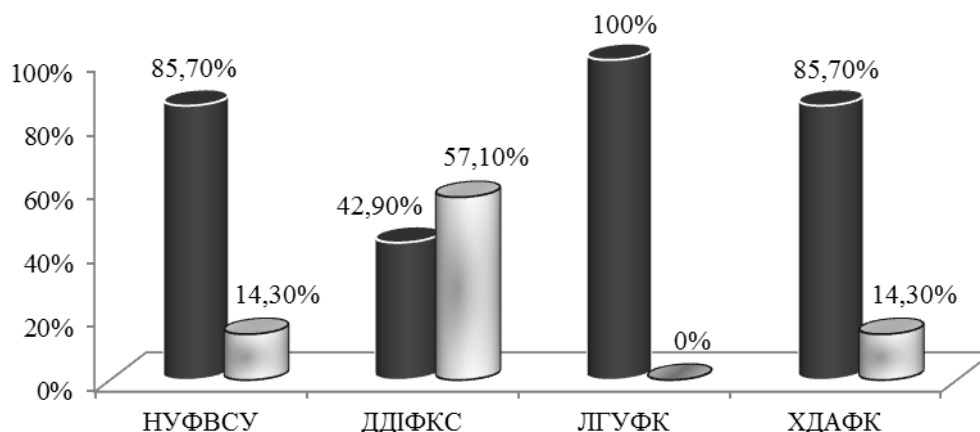

Рисунок 2 – Відсоток чоловіків і жінок, які працюють на керівних ВУЗ сфери фізичної культури і спорту:

- – чоловіки;
- – жінки.

Отримані результати свідчать про те, що серед представників ректоратів ВНЗ сфери фізичної культури і спорту жінки займають посади в межах 15%, а в ЛДУФК управління представлене тільки чоловіками. Досить оптимістична ситуація в ДДІФКС, де жінки і чоловіки займають практично рівну кількість посад.

Вивчаючи питання, хто потенційно може претендувати на посади в структурах управління спортом, слід звернутися до системи підготовки кадрів у

сфері фізичної культури і спорту. В Україні профільну освіту надають 5 ВНЗ. Провідним є НУФВСУ, в структурі якого функціонує 13 магістратур, можна виділити 4 кафедри, які готують магістрантів, потенційних управлінців: менеджменту і логістики в спорті, менеджменту та маркетингу в спорті, олімпійського спорту, професійного і неолімпійського спорту.

Здобуваючи освіту в магістратурі НУФВСУ, студенти мають можливість отримати:

1) поглиблені знання загальних основ методології наукової та професійної діяльності, достатні для ефективного виконання завдань інноваційного характеру;

2) стартовий поштовх для кар'єрного росту;

3) навички конкурентоспроможності на ринку праці;

4) практику на різних об'єктах сфери фізичної культури і спорту;

5) диплом європейського зразка.

Отримавши диплом, випускники мають право працювати викладачами НУФВСУ та інших ВНЗ, займаючи посади в державних і громадських організаціях фізкультурно-спортивної спрямованості, НАПРИКЛАД, Надія Цюкало - співробітник Департаменту фізичної культури та неолімпійських видів спорту Міністерства молоді та спорту України, Марина Терещук - менеджер Національної всеукраїнської федерації гольфу, Ніна Пришляк - співробітник фізкультурно-спортивного товариства «Динамо». В'ячеслав Агалаков - співробітник обласного підрозділу Національної федерації фехтування України (м. Дніпропетровськ).

У дослідженні проаналізовано чисельність дівчат і юнаків, які в 2015 р закінчили кафедри НУФВСУ, що готують фахівців управлінської сфери (табл. 1).

Таблиця 1

Гендерне співвідношення випускників магістратур НУФВСУ, які готують управлінців сфери фізичної культури і спорту

Кафедра	Випускники	
	Дівчата	Юнаки
Менеджменту та маркетингу в спорті	5	6
Менеджменту і логістики в спорті	4	2
Олімпійського спорту	3	6
Професійного і неолімпійського спорту	5	7
Всього	17	21

Отримані дані свідчать про те, Кількість жінок коливається в межах 41,7 % - 45,5 %, і чоловіків від 54,5 % до 58,3 %. У магістратурі «Менеджменту і логістики в спорті» 66,7%. Проте за кількістю магістрантів на всіх кафедрах чисельність жінок становить 43,2 %.

Проаналізувавши середню чисельність жінок, які працюють у державних та громадських сферах управління спортом України, у профільних ВНЗ України, а також кількість випускників магістратур, тенденцію до зниження представництва жінок (рис. 3).

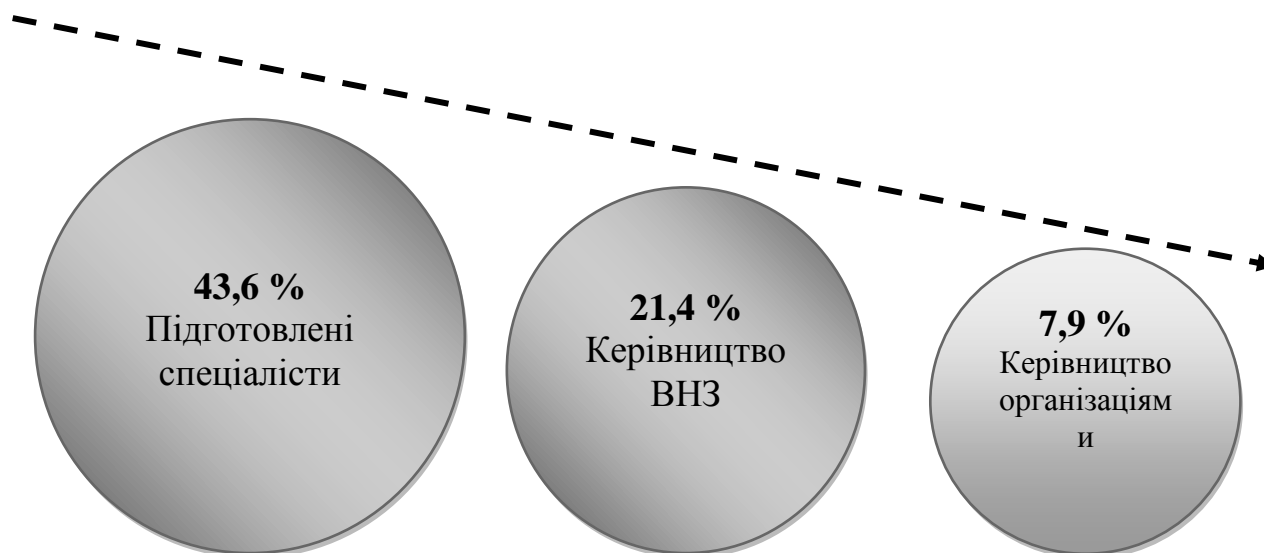

Рисунок 3 – Представництва жінок у сфері управління фізичної культури та спорту України

Сьогодні жінки, як і чоловіки, мають право і всі можливості для того, щоб зробити кар'єру в сфері спорту. Жінкам представлені такі ж умови для навчання в даній сфері, що дає їм можливість претендувати на пости в державних і громадських органах управління спортом України. Ступінь залученості жінок в управління і, зокрема, в керівництво університетами істотно впливає на ефективність останніх, а гендерна різноманітність створює додаткові конкурентні переваги. Для того щоб бути хорошим керівником, незалежно від статі, людина повинна володіти особливими якостями (задатками лідера): сильним характером, особистою відповідальністю за результат, високою працездатністю, активністю та ін. У сучасному світі ці властивості притаманні як чоловікам, так і жінкам. В управлінні жінка-керівник рідше використовує авторитарні методи. Під час переговорів, йде на компроміси, приймає збалансовані, обдумані рішення з виправданим ризиком, які не йдуть врозріз з думкою оточуючих. Жінки-керівники відрізняються від чоловіків-керівників такими характерними особистостями: підвищене почуття обов'язку, сильна воля, вимогливість до себе, дотримання моральних стандартів і правил, більш стійкі інтереси, здатність слідувати нормам колективу, протидія втоми під час роботи з людьми і подолання емоційних навантажень. Жінка-керівник може і повинна вигравати завдяки своєму вмінню спілкуватися, хорошим комунікативним якостям і добре розвиненою інтуїцією. Тому її сила жінки зовсім не в імітації чоловічого стилю керівництва, а в перевазі фемінних якостей над маскулініними.

З метою підготовки майбутніх фахівців-жінок до виконання управлінських функцій, в НУФВСУ планується впровадження програми кар'єрної адаптації жінок в структурах управління спортом України, яка складається з:

- 1) практичного курсу навчання, націленого на особистий кар'єрний ріст;
- 2) зв'язку ВНЗ з потенційними роботодавцями в процесі навчання і захисту магістерської роботи для подальшого працевлаштування.

Для пошуку кадрів пропонуємо державним і громадським організаціям у сфері управління спортом проводити незалежний і відкритий конкурс із квотною кількістю посад для чоловіків і жінок і ліквідувати гендерну сегрегацію в управлінській сфері спорту.

Висновки:

1. У ході аналізу наукової літератури та інтернет-ресурсів, було виявлено, що кількість жінок, які займають високі керівні посади в органах управління спортом України набагато менша кількості чоловіків.

2. Співвідношення кількості підготовлених фахівців і кількості жінок, які займають керівні посади, показало, що при практично рівному гендерному представництві випускників, в управлінні спортом значно більше чоловіків, що свідчить про дискримінацію жінок даній сфері.

3. Для вирішення проблеми дискримінації жінок необхідна взаємодія ВНЗ, з державних і громадських організацій сфери фізичної культури і спорту, в тому числі реалізація програми кар'єрної адаптації жінок в структурах управління.

Література:

1. Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту - [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.dinfiz.com.ua
2. Жінки-керівники в Україні отримують на 25% менше [Електронний ресурс] URL: <http://business.vesti-ukr.com/>
3. Львівський державний університет фізичної культури - [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.ldufk.edu.ua
4. Міністерство молоді та спорту України - [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/>
5. Національний університет фізичного виховання і спорту України - [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.uni-sport.edu.ua
6. Національний олімпійський комітет України - [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://noc-ukr.org/>
7. Спортивний комітет України - [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://scu.org.ua/>
8. Харківська державна академія фізичної культури - [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://hdafk.kharkov.ua/>
9. Чирикова А.Е. Жінчина во власти и бизнесе: сравнительный анализ российских и французских практик [Электронный ресурс] URL: <http://www.perspektivy.info/>
10. Newsweek [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.newsweek.com/

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ГУРТКІВ СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ В УКРАЇНІ

Шитікова Єлизавета

*Науковий керівник – Маринич В. Л., канд. наук з фіз. виховання і спорту,
доцент*

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Актуальність. Великий вплив на гармонійний розвиток дитини і суспільства в цілому має спорт. Організація вільного часу дитини досить актуальна в ХХІ столітті. Будь-яке навчання у позашкільний час розкриває в дитині особистість, наповнює змістом її майбутнє життя, допомагає знайти себе. Істотні зміни, що відбуваються в державі, впливають на якість та систему освіти – основну і позашкільну.

На практиці позашкільна освіта в Україні забезпечується закладами освіти, культури, мистецтва, фізкультури і спорту тощо. У позашкільних навчальних закладах залучення учнів до освітньої діяльності відбувається відповідно до їхніх, уподобань, мрій, можливостей, інтересів та нахилів.

Позашкільна освіта – це цілісна багатогалузева система, що складається з різного типу закладів і профілю для забезпечення розвитку здібностей дітей і молоді.

Неолімпійські види спорту мають достатньо розгалужену структуру, до якої входить багато напрямків технічних видів спорту, зокрема: судно-, авіа-, авто- та ракетно-моделювання. Ці види спорту розвиваються за «залишковим» фінансування, що, на жаль, призводить до поступового занепаду. Проблеми позашкільної роботи найбільш висвітлені в працях учених і науковців із зарубіжних країн. Але є наукові розробки вітчизняних вчених про сучасні організаційно – управлінські основи діяльності позашкільних навчальних закладів України.

Багато наукових праць та досліджень було проведено для визначення психолого-педагогічних аспектів навчання і виховання учнів, проблем соціалізації та розвитку учнів. Водночас аналіз теоретичних джерел та висновки з практики щодо роботи позашкільних навчальних закладів показали, що сучасний стан та рівень розвитку позашкільної освіти в Україні доволі низький, а сучасна система освіти потребує реорганізації. Для дитини важливим має бути не лише навчання і отримання знань в загальноосвітніх навчальних закладах, а й всебічного розвитку завдяки додатковому навчанню у гуртках, секціях тощо. Дати дітям можливість для самостійного вибору заняття відповідно до своїх умінь, таланту та бажань.

Мета дослідження – обґрунтувати перспективи розвитку гуртків спортивно-технічного профілю.

Завдання дослідження:

1. Охарактеризувати мережу гуртків науково-технічного профілю у позашкільних навчальних закладах України.

2. Проаналізувати програмне та матеріально-технічне забезпечення гуртків судномодельовання.

3. Визначити проблеми та перспективи розвитку гуртків спортивно-технічного профілю.

Методи та організація досліджень. Використання теоретичних (аналіз соціологічних наукових знань, нормативних документів, навчальних видань з проблем позашкільної освіти) та емпіричних (бесіди та обробки даних).

Результати дослідження та їх обговорення. Виявили, що органи державної влади нехтують розвитком позашкільної освіти. Центри, клуби та секції які забезпечують розвиток дітей, поступово зникають через погане фінансування.

Позашкільна освіта вирішує безліч питань. Насамперед, це емоційний, фізичний та інтелектуальний розвиток особистості, забезпечення її потреб у творчій самореалізації, соціалізації, включенню в суспільні відносини, входженню у широкий світ.

Позашкільна освіта охоплює заклади системи освіти і науки: палаци, центри, будинки дитячої творчості. Але не всі профілі розвиваються однаково. На деякі напрями позашкільної освіти слід звернути особливу увагу.

Одним з напрямів позашкільної освіти, визначених Законом України «Про позашкільну освіту» та «Положенням про позашкільний навчальний заклад» є науково-технічний напрям, який забезпечує набуття вихованцями, учнями і слухачами техніко-технологічних умінь та навичок, розширення наукового світогляду, підготовку до активної науково-дослідної роботи, оволодіння сучасною технікою та технологіями. Усього в Україні функціонують 230 закладів науково-технічної творчості (центрів, будинків, клубів, станцій юних техніків тощо). Діють близько 16 тис. гуртків, секцій, творчих об'єднань науково-технічного напрямку (початково, спортивно-, предметно, художньо, виробничо, інформаційно-технічного профілів). Усього позашкільну освіту науково-технічного напрямку здобувають близько 236 тис. дітей, що складає 17,8 % загальної кількості охоплених позашкільною освітою. Найбільш чисельними залишаються гуртки спортивно-технічної: автомоделювання (кордові, радіокеровані, трасові автомоделі); судномодельовання (швидкісні радіокеровані моделі, морський бій, радіокеровані моделі вітрильних яхт, моделі-копії радіокеровані та самохідні); авіамоделювання (вільнолітаючі, кордові, радіокеровані моделі).

У Києві налічується близько 40 таких закладів, в Київській області – близько 62.

До профілів навчання науково-технічного напрямку належать: початково; спортивно; предметно; інформаційно; художньо; виробничо-технічний (рис. 1).

У них займаються учні середнього та старшого шкільного віку, які виявляють інтерес до моделювання, технічних видів спорту. У процесі роботи над створенням моделей та їх випробувань учні ознайомлюються з історією відповідної галузі техніки, досягненнями і перспективами подальшого її розвитку.

Ефективною формою підведення підсумків роботи і досягнень вихованців є участь у змаганнях різного рангу, конкурсах, виставках та конференціях.

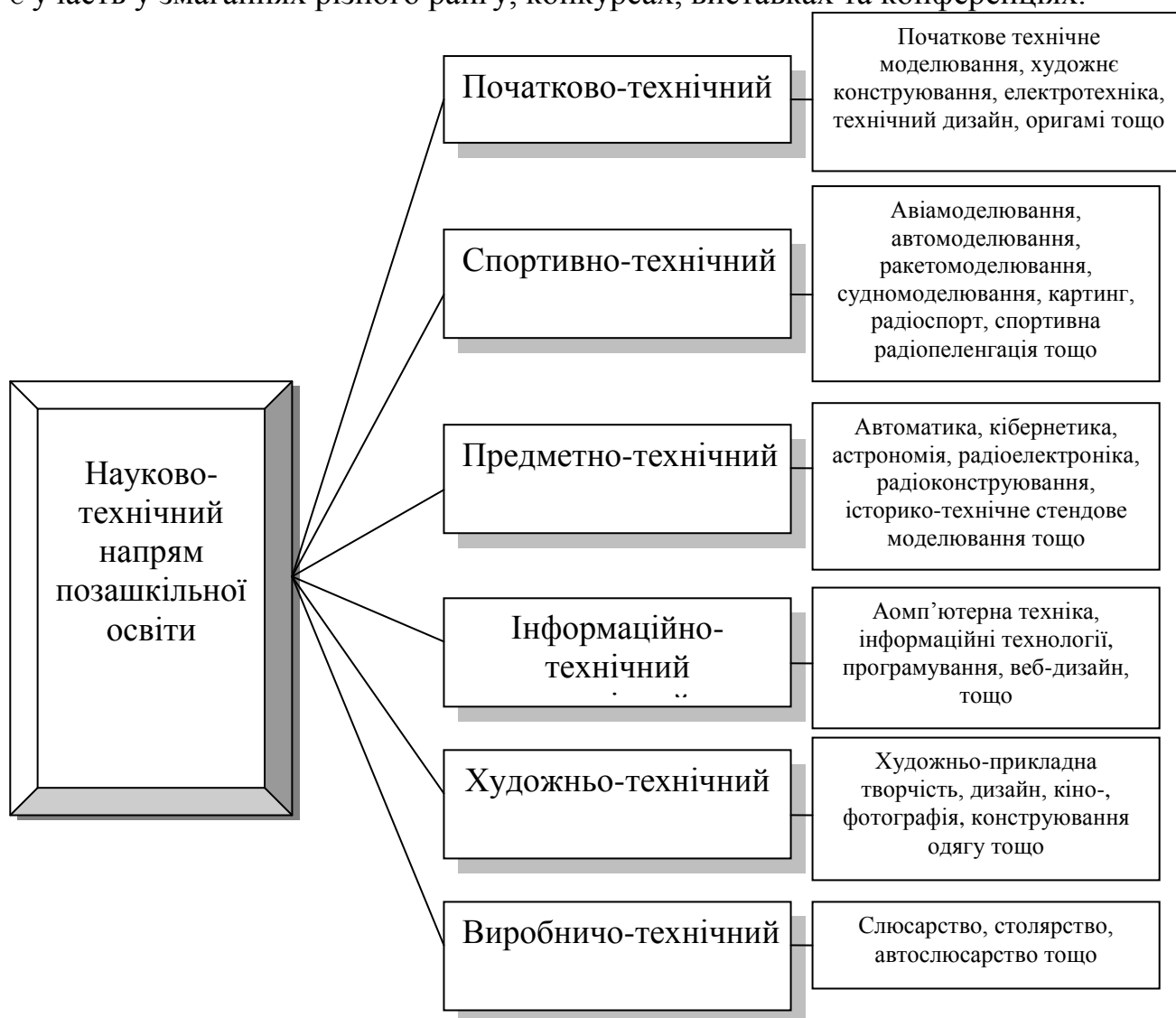

Рисунок 1 – Структура науково-технічного напрямку позашкільної освіти за профілями навчання

Судномоделювання і судномодельний спорт є одним із найцікавіших напрямів науково-технічної творчості учнівської молоді. Програма навчання у гуртках судномоделювання полягає у формуванні чотирьох навичок: пізнавальної, практичної, творчої та соціальної. Програма розрахована на роботу гуртка за трьома рівнями навчання: початковий рівень — 2 роки; основний — 2—4 роки; вищий — 2—4 роки.

В гуртках початкового рівня діти віком від 8 до 10 років, ознайомлюються з історією виникнення й розвитку суднобудування, мореплавства, судномоделювання, оволодівають початковими знаннями, уміннями й навичками роботи зі столярним і слюсарним інструментом, навчаються обробляти різні матеріали. У процесі виготовлення нескладних

моделей кораблів і суден гуртківці вивчають основи будови й властивості суден.

Програма передбачає декілька напрямів роботи гуртка основного та вищого рівнів: діючі самохідні та радіокеровані моделі-копії цивільних суден і військових кораблів; стендові моделі-копії вітрильників, цивільних суден і військових кораблів; швидкісні радіокеровані моделі; радіокеровані моделі яхт; розробка й виготовлення моделей суден майбутнього.

Навчально-тематичний план розробляє курівник гуртка на кожний рік навчання, включаюючи теоретичну та практичну підготовку.

Проаналізувавши програму гуртків судномодельювання 2007 та 2014 років, можна виявити деякі зміни. Згідно з новою програмою, учні більше вивчають історію судно модельного спорту; швидше переходять від будовання простих моделей з паперу та картону до більш складніших – ходових, з гумовим двигуном та найпростіших об'ємних моделей; мають більше годин на тренувальні запуски моделей. Новітня програма навчання більш конкретна, етапна та має більше годин для тренувальної та змагальної діяльності.

Специфікою судномодельювання є запуск моделей у закритій та відкритій воді. Проблема полягає в тому, що не кожний гурток або заклад позашкільної освіти обладнаний басейном для проведення тренувань або змагань, особливо восени та взимку. У Києві налічується лише два такі заклади, в одному з яких регулярно проводиться Чемпіонат Києва серед дітей та молоді до 18 років.

Щодо матеріально-технічного забезпечення, то воно застаріле. Через неналежне державне фінансування немає можливості придбати новий інвентар. Нерідко самі гуртківці за власні кошти купують матеріали, прилади тощо.

В Україні проблема забезпечення якості позашкільної освіти, а також розвитку науково-технічного напрямку залишається однією з актуальних як для державних органів, роботодавців, так і для широкої громадськості. В Перш за все держава має бути зацікавлена в їх розвитку. Кроки щодо удосконалення програмного забезпечення є. Проблемами залишаються матеріально-технічне забезпечення та наявність кваліфікованих кадрів, бо через низьку заробітну плату багато спеціалістів змушені шукати іншого заробітку. Тому й скорочується кількість гуртків технічного напрямку.

В перспективі – якщо не відбудуться зміни щодо належного фінансового забезпечення позашкільної освіти, спортивно-технічний напрям буде занепадати, кількість дітей скорочуватись, а гуртки триматись лише на ентузіастах.

Висновки

Заохотити дітей займатись у закладах позашкільної освіти спортивно-технічного напрямку можна за наявності більшої кількості таких закладів, їх розвитку. Для цього потрібно збільшувати штат кваліфікованих спеціалістів, що пов'язане зі спеціальною освітою у вищих навчальних закладах. Це можливо здійснити завдяки якійсній сучасній освіті та належного фінансування – заробітної плати. А для цього, головним спонсором має бути держава, яка

повинна займатись створення спеціальних баз із потрібним та якісним матеріально-технічним забезпеченням.

Тож головною проблемою розвитку неолімпійських видів спорту в Україні є ставлення держави до цього напрямку.

Література

1. Програми з позашкільної освіти: Науково-технічний напрям / Биковська О. В., Лихота С. О. та ін. — К.: Грамота, 2007. — Вип. 1. — 360 с.
2. Закон України «Про позашкільну освіту»
3. Навчальні програми з позашкільної освіти науково-технічного напрямку / за ред. Биковського Т.В., Шкури Г. А. — К.: УДЦПО, 2014. — В. 1. — 263 с.

РОЗДІЛ 3

РОЗВИТОК АДАПТИВНОГО СПОРТУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДЕФЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР СУЧАСНОСТІ

Агеева Наталія

*Наукові керівники: Дев'ятасва О.В., ст. викладач; Краснянський К.В.,
викладач*

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Дані світової статистики свідчать, що кожен п'ятий житель Землі – людина з інвалідністю, такі особи є в кожній п'ятій родині світу. З метою соціальної та фізичної реабілітації людей з обмеженими можливостями, їх соціалізації в суспільстві, відновлення здоров'я, залучення їх до суспільно – корисної праці необхідне проведення таких комплексних змагань як Дефлімпійські ігри [3]. Їх проведення і організація мають ряд особливостей. Це й зумовило актуальність обраної теми.

Мета дослідження – аналіз організації та проведення Дефлімпійських ігор.

Завдання дослідження:

1. Вивчити особливості організації та проведення міжнародних комплексних змагань.
2. Проаналізувати особливості організації та проведення Дефлімпійських ігор на сучасному етапі.
3. Виділити шляхи вдосконалення організації та проведення Дефлімпійських ігор.

Методи дослідження: вивчення та обробка наукової літератури та матеріалів мережі Інтернет, узагальнення, порівняння.

Результати дослідження та їх обговорення. Олімпійські ігри – найбільші міжнародні комплексні спортивні змагання, які проводять раз на чотири роки з літніх та зимових видів спорту, вони проходять роздільно. Традиція їх проведення зародилася в Стародавній Греції, в Олімпії проводилися загально грецькі святкування і змагання на честь бога Зевса. На період проведення змагань оголошувався «священнеперемір'я».

Сучасні Олімпійські ігри сприяють розвитку спорту в світі, дружби і співпраці між людьми. Перші Олімпійські ігри сучасності були проведені в 1896 р. в Афінах. Перші зимові Олімпійські ігри – в 1924 р Шамоні, Франція Міжнародний олімпійський комітет визначає місце, час, програму та умови проведення Олімпійських ігор. Безпосередня організація їх доручається оргкомітету країни, в якій намічається провести змагання. За підготовку команд своїх країн відповідає національний олімпійський комітет [2].

Олімпійські ігри офіційно вважаються змаганнями між спортсменами, а не між країнами, але спортивні журналісти підраховують і публікують результати неофіційного командного заліку (за загальною кількістю медалей і очок, набраних за перші шість місць у кожному виді змагань), що певною

мірою відображає загальний рівень розвитку фізкультури і спорту в країнах - учасницях Олімпійських ігор [3].

Медичне забезпечення в період підготовки команд до Олімпійських ігор полягає в участі у відборі спортсменів у збірні команди за медичними показниками, систематичному лікарському контролю за станом здоров'я і тренуваності спортсменів, своєчасного проведення необхідних лікувально-профілактичних і відновлювальних заходів, контролю за режимом дня і тренування, організації контролю за місцями розміщення, харчування та тренування спортсменів[4].

На Олімпійських іграх з 1968 р. було введено обов'язковий антидопінговий контроль спортсменів. Атлетів, які приймають заборонені препарати позбавляються медалі, їх можуть бути дискваліфіковані, результати гри команди, в учасника до-рій виявили допінг, анулюються. У результаті введення в спорті вживання допінгів суттєво скоротилося.

Для того щоб провести Олімпійські ігри, потрібна дуже велика організаційна робота і багато серйозних матеріальних витрат (створення комплексу спортивних споруд, умов для тренувань, змагань і відпочинку, розміщення, харчування, культурного обслуговування, офіційних осіб, численних гостей і туристів).

Розвиток адаптивного спорту має понад ж столітню історію. Ще у XVIII-XIX ст. було встановлено, що рухова активність є одним з основних факторів реабілітації інвалідів. Спроби залучення інвалідів до спорту було зроблено ще в XIX столітті, коли в 1888 році в Берліні формувався перший спортивний клуб для глухих. Вперше Всесвітні ігри глухих пройшли в Парижі 10-17 серпня 1924р. У них брали участь спортсмени – представники офіційних національних федерацій Бельгії, Великобританії, Голландії, Польщі, Франції та Чехословаччини. На Ігри прибули спортсмени з Італії, Румунії та Угорщини, в яких таких федерацій не було[1].

Програма Ігор включала змагання з легкої атлетики, велоспорту, футболу, стрільянини і плавання. Міжнародний спортивний комітет глухих (МСКГ) було створено 16 серпня 1924р. До нього увійшли федерації, що об'єднують спортсменів з порушенням слуху. З цього часу МСКГ кожні чотири роки проводить літні Всесвітні ігри глухих. На першому конгресі МСКГ, що відбувся в Брюсселі Жовтень 1926р., було прийнято Статут цієї організації. До початку Другої світової війни до неї вступають Німеччина, Швейцарія, Данія, Норвегія, Фінляндія, Швеція, Австрія, США, Японія і Болгарія.

Існує багато особливостей організації та проведення міжнародних комплексних змагань. Змагання серед кращих атлетів з вадами слуху проводять за правилами, затвердженими МСФ. Виняток становлять деякі зміни технічного характеру, пов'язані зі специфікою даного контингенту займаються.

Види спорту, що входять до програми змагань серед осіб з порушеннями слуху, включають: баскетбол, боулінг, бадмінтон, греко-римська тавільна боротьба, велоспорт, волейбол, водне поло, гандбол, легка атлетика,

орієнтування, плавання, настільний та великий теніс, футбол, хокей, лижі гонки [2].

Програма Дефлімпійських ігор у Римі 2001 рік включала 10 індивідуальних та 5 командних видів спорту.

Дефлімпійські ігри проводяться раз на чотири роки за 25 річним і 7 зимових видів спорту за єдиними правилами відповідних міжнародних спортивних федерацій (FIFA, FILA, FIVB та ін.), Прийнятим для здорових спортсменів. Раз на чотири роки під керівництвом Міжнародного спортивного комітету глухих (CISS) проводяться чемпіонати світу, а під керівництвом Європейської спортивної організації глухих (EDSO) – чемпіонати Європи.

Змагання для глухих атлетів проводяться за тими самими правилами як і у здорових спортсменів, за винятком деяких змін технічного характеру (дії арбітрів повинні бути чітко видимими, наприклад, світловими сигналами). Шляхи вдосконалення організації і проведення Дефлімпійських ігор.

- організація з проведення ігор повинна ґрунтуватися на системі знань з поступовим збільшенням рівня конкуренції, а також вимог до спортивного результату. Ці критерії обумовлюються допуском спортсменів різних країн для участі в іграх;

- дії, на підставі яких організується суперництво, а також умови їх виконання та способи оцінки досягнень мають деякі обмеження в правилах змагань і є уніфікованими для всіх учасників;

- діяльність всіх учасників змагань регламентується принципами і нормами загальнолюдської етики поведінки, що забезпечує гуманний характер

Також слід зазначити, що програма Дефлімпійських ігор багато в чому залежить від можливостей міста-організатора.

Висновки

Особливістю змагань є, те що до участі допускаються спортсмени, які мають порушення слуху понад 55 децибел. Всім учасникам заборонено використовувати будь-які слухові апарати. При цьому, спортсменів не розділяють на окремі групи. Всі учасники Дефлімпійських ігор та інших змагань для людей з порушенням слуху змагаються разом.

Вивчивши і проаналізувавши особливості проведення Дефлімпійських ігор. Можу сказати що їх проводити і організувати не так вже й легко, як здається багатьом людям. Дуже складно це робити з Олімпійськими іграми, а якщо це змагання атлетів з порушенням слуху, то ще складніше. Потрібно все обладнати для них. Створювати умови при яких вони зможуть жити, тренуватися, змагатися. У ці змагання входять не всі види спорту які на Олімпійських іграх. Ось правила ті ж. Тільки от за винятком судев, їхні дії повинні бути видимими для учасників, це лежить в основі проведення змагань.

Література

1. Брискин Ю.А. Адаптивный спорт / Ю.А. Брискин, С.П. Евсеев, А.В. Передерий. – М. : Сов. спорт, 2010. – 316 с.
2. Джозефа П. Винника Адаптивное физическое воспитание и спорт / Джозефа П. Винника ; пер. с англ. И. Андреев. – К. : Олимп. лит., 2010. – 608 с.

3. Історичні, організаційні та соціальні аспекти розвитку спорту інвалідів: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. фіз. виховання і спорту / [С.Ф. Матвеев, Ю.А. Бріскін, І.О. Когут та ін.]. – К.:Асконіт, 2011. – 250 с.
4. Нарзулаев С.Б. Спеціальна педагогіка: навч. метод. посіб. / С.Б. Нарзулаев, Г.Н. Попов, І.Н. Сафронова. – Томськ: Поліграф. фірма "STAR", 2006. – 147 с.

ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ В АДАПТИВНОМУ СПОРТІ

Багмут Юлія

*Науковий керівник – Когут І. О., канд. наук з фіз. виховання і спорту,
доцент*

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Розглядаючи поняття мотивації та її складові, можна сказати, що це складний – та довготривалий процес. Вмотивувати людину до занять спортом, спрямувати її на досягнення результату, шляхом виснажливих щоденних тренувань не просто. Потрібно враховувати компоненти, такі як: психічний стан, емоційний настрій, темперамент, відносини спортсмена у сім'ї, вплив зовнішніх факторів тощо. Особливо це стосується осіб з інвалідністю, то слід врахувати ваду спортсмена та причини її появи. Сформувати стійку мотивацію до постійних занять атлет має сам, тренер чи рідні можуть лише допомогти її підтримувати або сприяти її формуванню. Значна кількість науковців досліджували вплив мотивації, зокрема мотивацію людей з інвалідністю до занять фізичною культурою та спортом [2]. Проте, наше завдання полягає у тому, щоб за допомогою аналізу спеціальної літератури знайти основні шляхи мотивації людей з інвалідністю до адаптивного спорту. Сприяти їхньому зацікавленню та виникненню потреби до занять спортом та його складових. Актуальність теми визначається проблемою формування мотивів до занять фізичною культурою у даній категорії осіб та вузько направленими дослідженнями за даною темою.

Метою дослідження є дослідження напрямів підвищення мотивації осіб з інвалідністю до занять адаптивним спортом.

Завдання:

1. На основі аналізу наукової літератури дослідити базові положення мотивації людей з інвалідністю до занять адаптивним спортом.
2. Виявити вплив адаптивного спорту на організм спортсмена.

Об'єкт дослідження: мотивація осіб з інвалідністю до занять адаптивним спортом.

Предмет дослідження: шляхи підвищення мотивації осіб з інвалідністю до занять адаптивним спортом.

Методи та організація дослідження: аналіз науково-методичної літератури та світової мережі Інтернет; синтез та узагальнення світового досвіду.

Результати дослідження та їх обговорення. У контексті сучасної соціально-психологічної ситуації актуальним є пошук нових засобів, методів, форм підвищення якості фізичного, психічного, соціального та морального розвитку осіб з інвалідністю.

Успішність діяльності багато в чому визначається характером спонукань до неї, тобто тим, що штовхає людину до виконання тієї чи іншої дії. Мотив виступає формуючим та спрямовуючим початком будь-якої активності. Незважаючи на очевидну актуальність даного явища і значну кількість праць у зазначеному напрямі, остаточно не вирішено проблема мотива й мотивації особистості [4].

За результатами досліджень було встановлено, що мотивація задовольняє дві обставини: забезпечення індивідуальних потреб та досягнення організаційних цілей. Ці умови можуть і мають задовольнятися якомога повніше. На основі мотивації формується мотив, що залежить від рівня мотивації. Це схожі за значенням поняття, але вони мають відмінності.

Мотивація – осмислення індивідом ситуації, вибір та оцінка різних моделей поведінки, їх передбачуваних результатів та формування на цій основі мотивів [2].

Мотив – внутрішнє спонукання до окремих дій, орієнтованих у кінцевому результаті на задоволення потреби або досягнення бажаного стану середовища чи власної особистості [1].

В основі мотивації виділяють ще один фактор – стимул – зовнішній вплив на людину, групу, організаційну систему, що визначає ефективність процесу і результати трудової діяльності. Отримуючи з зовнішнього середовища стимулюючий імпульс (економічний, політичний, правовий, соціокультурний і т. д.) і пропускаючи його через свою психіку, людина трансформує цей імпульс на себе, співвідносить його зі своїми потребами, інтересами, можливостями, бажаннями, сподіваннями і цільовими установками. В результаті багатьох варіантів з'являється рішення діяти саме так, а не інакше. Це рішення переростає в дію, яка призводить до певного результату [4].

В основі мотивації лежать потреби. Вони виступають внутрішніми глибинними джерелами розвитку особистості та її діяльності. Поки потреба не задоволена, вона активізує діяльність і впливає на неї. Сучасна практика показує, що з точки зору управління найважливішими є три типи мотивацій, обумовлених потребами: у досягненні мети, у приєднанні (спілкуванні) і у владі.

Водночас процес мотиваційного вибору поведінки людини (групи, організації, спільноти) обумовлений не тільки глибинними внутрішніми спонуканнями, але і зовнішніми впливами (стимулами), а також ступенем взаємозв'язку мотивів і стимулів під впливом цих взаємозв'язків на очікувані результати діяльності (рис. 1) [1].

Спорт – важливий соціальний феномен у сучасному суспільстві, який впливає на основні сфери суспільної діяльності. Саме тому фізична культура виступає засобом впливу на життєдіяльність людини. У сукупності фізична культура і спорт багато в чому визначають специфіку соціальних відносин у політичній, культурній, моральній та інших сферах.

АФК присутня в усіх сферах життєдіяльності людини і тому складає фундаментальну основу соціально-трудової, соціально-побутової і соціально-культурної реабілітації; виступає в якості важливий засіб і метод медичної, технічної, психологічної, педагогічної реабілітації [4].

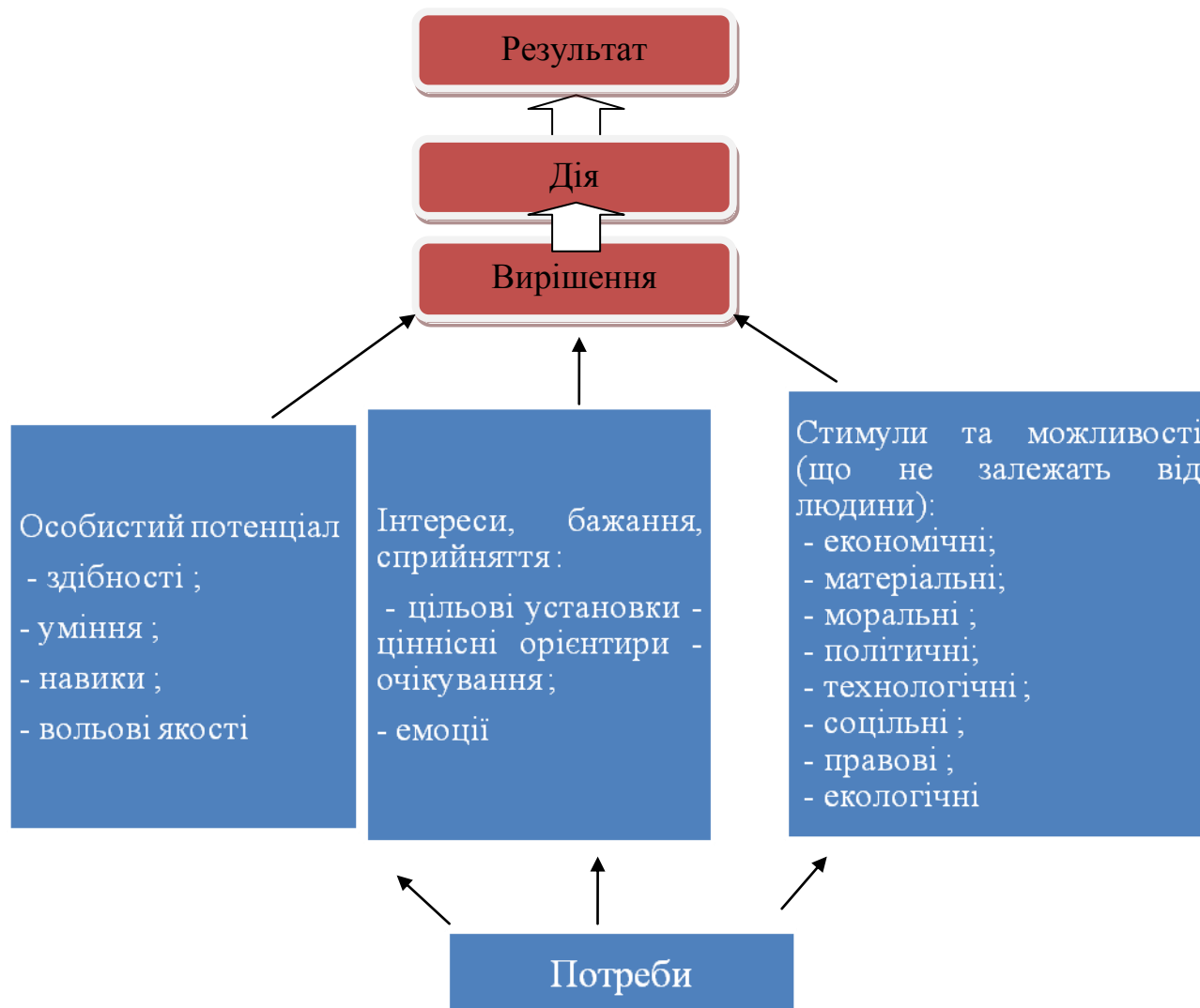

Рисунок 1 – Взаємозв'язок мотивів і стимулів

Вплив спорту на організм людей з інвалідністю є більш значущим і більш необхідним для їхнього здоров'я, адже він змінює протікання усіх процесів в організмі, зовнішній вигляд та самопочуття, покращує роботу серцево-судинної, нервової та опорно-рухової систем. Заняття спортом є важливим компонентом утворення їх психологічного стану, формування себе як особистості та чудовим методом соціалізації у суспільстві і навколишньому світі [2].

Дослідивши та проаналізувавши різні варіанти підвищення мотивації у людей з інвалідністю до занять адаптивним спортом, виділено найбільш раціональні та ефективні з них. Передумовою до формування мотивації виступає емоційний компонент занять. Для мотива характерна різносторонність, тобто роль конкретних мотивів у стимулюванні активності спортсмена змінюється – для кожного етапу спортивної кар'єри притаманні ї свої домінуючі мотиви. Вагомим стимулом до спортивної діяльності є мотиви до досягнення цілі і вдосконалення. Важливою частиною мотивації є забезпечене життя і спілкування. Отже, заняття спортом підвищує мотивацію до життя, прагнення нового, самооцінку та сприяє кращій соціалізації людей з інвалідністю [4].

Важливу роль у руховій активності спортсмена відіграє зацікавленість тренера, організаторів змагань, власників клубів, рекомендації лікарів, підтримка друзів та рідних. Головним стимулом до занять є власне бажання людини та можливість реалізувати себе як особистість у соціумі. Це основні фактори, що мотивують людей з інвалідністю до рухової активності і дозволяють відчувати себе потрібними суспільству [3].

Рисунок 2 – Основи мотивації

Таким чином, в результаті аналізу науково-методичної літератури, інформації мережі Інтернет визначено, що в основі мотивації людини лежать потреби, інтереси, здібності, бажання, очікування, ціннісні орієнтації, установки (рис. 3).

Висновки

Проаналізувавши дані наукової літератури та світової мережі Інтернет, було досліджено базові положення мотивації людей з інвалідністю до занять адаптивним спортом та виявлено вплив адаптивного спорту на організм

спортсмена. Мотивація в адаптивному спорті є важливим чинником, який стимулює та вмотивовує спортсмена до досягнення результату. У майбутніх дослідженнях планується визначити найбільш ефективні напрями підвищення мотивації осіб з інвалідністю до занять адаптивним спортом.

Література

1. Пелих О. Ю. Формування мотивації до фізкультурно-спортивної діяльності у школярів з порушенням інтелекту на заняттях адаптивною фізичною культурою / О. Ю. Пелих. – СПб, 2011. – 168 с.
2. Історичні, організаційні та соціальні аспекти розвитку спорту інвалідів: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту / [С. Ф. Матвєєв, Ю. А. Бріскін, І. О. Когут та ін.] – К.: Асконіт, 2011. – 250 с.
3. МакКлелланд Д. Мотивация человека / Д. МакКлелланд. – СПб.: Питер, 2007. – 672 с.
4. Махов А. С. Информационно-потребностные компоненты формирования мотивации у инвалидов к занятиям адаптивным спортом / А. С. Махов // Вестн. Рос. Гос. ун.им. И. Канта. 2010. – Вып. – 11. – С. 99–102.

СЛЕДЖ-ХОККЕЙ КАК ФАКТОР СОЦИАЛЬНОЙ ИНТЕГРАЦИИ ЛЮДЕЙ С ИНВАЛИДНОСТЬЮ

Борсукевич Татьяна

Научный руководитель – Ярмоленко М. А., преподаватель

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины,
Киев, Украина

Актуальность. Проблемы инвалидности связаны с наличием многих социальных, информационных, эмоциональных барьеров, которые не позволяют людям с ограниченными физическими возможностями активно включиться в жизнь общества и полноценно участвовать в ней. Возникают эти барьеры из-за психологической неподготовленности инвалида. В результате этого дети и взрослые живут в условиях, которые ведут к унижению их достоинства и к изоляции.

Спорт занимает особое место среди людей с инвалидностью в их интеграции в обществе, а также является одним из важнейших направлений реабилитации. Занятия спортом среди инвалидов можно рассматривать в двух направлениях - как средство реабилитации и как постоянную форму их жизненной активности – социальной занятости и достижений.

Регулярные занятия инвалидов спортом играют важную роль в расширении их функциональных возможностей, оздоровлении организма, улучшении деятельности всех его систем. Систематические занятия также благоприятно воздействуют на нервную систему, мобилизуют волю, возвращают людям с ограниченными физическими возможностями чувство социальной защищенности и полезности.

Одним из видов спорта, который воспитывает силу духа, волю, сильный характер и командный дух является следж-хоккей, или хоккей на санях — командная спортивная игра на льду, аналог хоккея с шайбой для людей с инвалидностью, которые имеют нарушения двигательной функции нижних конечностей. В обычной жизни инвалиды могут передвигаться с помощью костылей или инвалидной коляски, а вот на льду могут проявить всю свою силу, ловкость и решительность [2].

Цель исследования - обосновать значение занятий следж-хоккеем для людей с инвалидностью.

Задачи исследования:

1. Исследовать исторические аспекты возникновения следж-хоккея.
2. Выявить потенциал следж-хоккея как средства адаптации людей с ограниченными возможностями (на примере выдающихся спортсменов).
3. Проанализировать особенности развития следж-хоккея в мире.

Методы исследования: анализ и обобщение научно-методической литературы, данных сети Интернет, синтез, сравнение.

Результаты исследования и их обсуждение. Следж-хоккей возник в реабилитационном центре в Стокгольме в 1960-х годах. Пациенты центра были почитателями эгогхоека, но из-за приобретенных травм не могли свободно передвигаться. Волевые мужчины, которые не хотели отказываться от своего хобби, адаптировали на маленькие сани коньковые лезвия и начали заниматься. Они могли жить, опустив руки, однако вместо этого решили перебороть себя и доказать всему миру, что имеют такие же права и возможности заниматься спортом, как и здоровые. Вместо ледового стадиона они использовали замерзшее озеро рядом с реабилитационным центром. Через пару лет в Швеции прошли первые соревнования, в которых уже пять команд соревновались между собой. На зимних Паралимпийских играх в 1976 году была представлена одна дисциплина следж-хоккея в показательной программе. С этого момента данный вид спорта активно популяризировался по всему миру [1]. Следж-хоккей привлек в свои ряды огромное количество спортсменов с инвалидностью и предоставил им шанс вернуться к активной жизни.

Согласно правилам соревнований, в следж-хоккее проводятся три тайма по 15 минут. Одновременно на льду от каждой из команд могут находиться по шесть игроков. Игроки перемещаются по площадке на специальных санях на двух полозьях с помощью двух клюшек. На одном конце клюшек расположены неострые зубья, которые способствуют передвижению по льду, а на другом - деревянный крюк для нанесения ударов по шайбе.

Когда спортсмен сидит в санях, он должен одновременно отталкиваться от льда и вести шайбу, вступать в силовые единоборства. И это гораздо сложнее, чем в обычном хоккее, поскольку что все делается руками [3].

Удачным примером могут служить американские спортсмены: Лонни Ханна и Энди Йохи, которые на собственном примере показывают, что спорт побуждает человека к жизни. Они проводят мастер-классы по разным странам и рассказывают свою историю и почему они выбрали данный вид спорта. Лонни

Ханна, получивший травму спинного мозга в возрасте 20 лет, думал, что его жизнь на этом закончилась, поскольку он очень любил спорт. Когда он узнал что может заниматься любым видом спорта, он выбрал хоккей. До получения травмы он был чемпионом страны по конькобежному спорту.

Хоккей он выбрал, потому что ему нравится его команда, нравится соревноваться и ездить по всему миру на соревнования. Его цель была поднять сборную Америки по следж-хоккею. Итог его работы - три золотые медали Паралимпиады.

Энди Йохи, капитан Паралимпийской сборной Америки по следж-хоккею, являющейся обладателем золота Игр-2014 в Сочи, потерял ноги в 16 лет. Однако его не а наоборот, подтолкнуло к занятию спортом. Он стал тренироваться, уделять внимание своему здоровью.

Он занимается для того, чтобы поддерживать конкурентоспособность своей команды. Со своими одноклубниками он пытается сделать себя и других лучше.

Своим примером они показывают, что каждый может играть в хоккей без ограничений: мужчина, женщина, ребенок или же инвалид. Полученная или врожденная травма – это не повод опускать руки, ведь жизнь на этом не заканчивается [2].

Следж-хоккей – сложный вид спорта, который стремительно развивается во всем мире. Он настолько интересен, что ничем не уступает по зрелищности обычному. Международной федерацией следж-хоккея разработана концепт-проект по развитию данного вида спорта в мире (рис. 1). Наиболее развит этот вид спорта в: Америке, Канаде, Великобритании, Норвегии, Японии, Швеции, Германии, Южной Корее, Эстонии и др. [3].

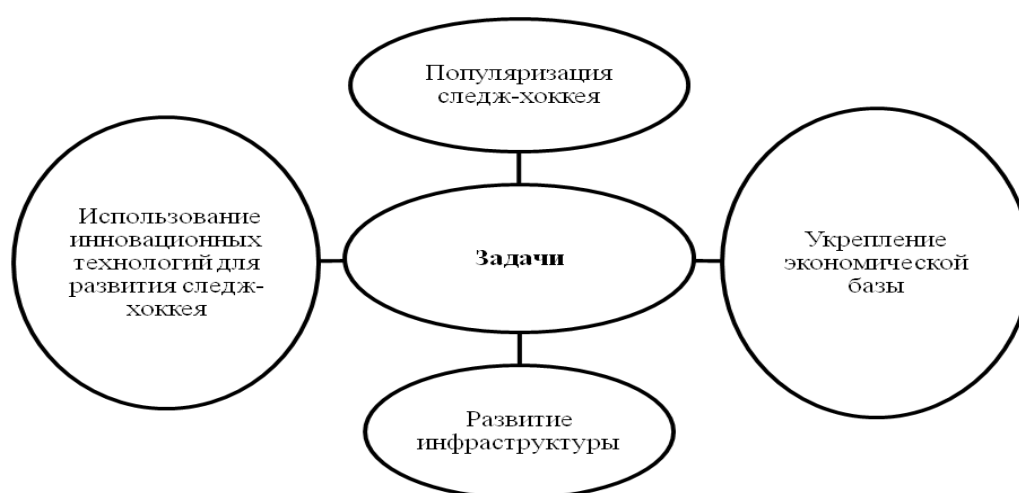

Рисунок 1 – Основные задачи развития следж-хоккея в мире

В Украине, к большому сожалению, этот вид спорта вообще не развивается и мало кто знает о нем, так как он является очень дорогим, для него нужны специализированные ледовые арены, реконструированные полностью для занятий следж-хоккеем и дорогое специализированное оборудование.

Выводы

1. Следж-хоккей востребованный на арене спорта. Спустя три десятилетия, в 1994 году, этот вид спорта был официально объявлен паралимпийским видом спорта. Первые соревнования по следж-хоккею на мировом уровне прошли в Лиллехамере на зимних Олимпийских играх. Первые официальные правила были приняты в 1990 году и по сегодняшний день следж-хоккей стремительно развивается и набирает популярности не только среди спортсменов-инвалидов, но и обычных людей.

2. Пример выдающихся спортсменов является мощным стимулом и средством формирования активной жизненной позиции, установок на здоровый образ жизни, интересов и потребности в собственном физическом совершенствовании не только у инвалидов, но и у здоровых людей, ведущих пассивный образ жизни, имеющих вредные привычки.

3. Анализ развития следж-хоккея в мире показал, что во всех развитых странах этот вид спорта приобретает большую популярность. В Украине в связи со сложившейся ситуацией, следж-хоккей не может развиваться, но в перспективе, это вид спорта станет популярным и у нас.

Литература

1. Aboutthesport [Электронный ресурс] // Официальный сайт МПК. – URL: <http://www.paralympic.org/ice-sledge-hockey/about>. – Дата обращения 10.12.2015.

2. Wynnyk, K. Children's social relationships and motivation in sledge hockey / K. Wynnyk, N. Spencer-Cavaliere // Adapted Physical Activity Quarterly: APAQ. – 2015. – № 30. – P. 299.

3. Следж-хоккей [Электронный ресурс] // Рецепт-спорт – Спортивно-информационный портал фонда «Единая страна». – URL: <http://www.rezeptспорт.ru/sports/hockey.php>. – Дата обращения 10.12.2015.

ВПЛИВ АДАПТИВНОГО СПОРТУ НА СОЦІАЛЬНУ АДАПТАЦІЮ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Гапонова Людмила

Наукові керівники – Дев'ятаєва О. В., ст. викладач, Краснянський К.В., викладач

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Актуальність. На даному етапі життя суспільства все більш актуальною є проблема соціальної адаптації людей з обмеженими можливостями. Після отриманих травм люди «замикаються» в собі, їм важко повернутися до нормального життя в соціумі. Тому їм необхідно використовувати засоби фізичної культури, щоб адаптуватися до суспільства морально, емоційно, психологічно та фізично. З багатьох джерел відомо, що заняття адаптивним спортом є важливою і невід'ємною частиною соціальної адаптації людей з

інвалідністю, вони допомагають їм адаптуватися в сучасному суспільстві, позитивно впливають на стан організму, розвивають творчий потенціал, сприяють розвитку фізичних якостей, надають можливість самореалізації [1, 4].

Мета дослідження - узагальнення даних науково-методичної літератури та інформаційної мережі Інтернет що розглядають вплив адаптивного спорту на соціальну адаптацію людей з обмеженими можливостями.

Завдання дослідження:

1. Розкрити мету та завдання адаптивної фізичної культури та адаптивного спорту на основі аналізу літературних джерел.

2. Визначити зв'язок адаптивного спорту з соціальною адаптацією людей з обмеженими можливостями.

Методи дослідження: аналіз і узагальнення науково-методичної літератури та інформаційної мережі Інтернет, порівняння.

Результати дослідження та їх обговорення. На сьогодні в світі налічується близько 650 млн. офіційно зареєстрованих людей з обмеженими можливостями. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я вони становлять близько 10 % населення земної кулі [4]. Незважаючи на успіхи медицини, їх кількість неухильно зростає, особливо серед дітей та підлітків. До недавнього часу проблеми цієї досить значної категорії населення ігнорувалися. Сьогодні, за даними Загальної декларації прав людини, Всесвітньої програми дій щодо людей з обмеженими можливостями та Стандартних правил ООН щодо реалізації рівних можливостей інвалідів, у результаті поступової гуманізації суспільства, у багатьох країнах світу були прийняті законодавчі акти, в яких знайшли відображення і проблеми людей з інвалідністю.

Щорічно збільшується кількість дітей, котрі мають різноманітні порушення. Їх число дітей досягає 85% від загальної кількості новонароджених. проте лише невелика частина цих дітей в подальшому стане об'єктом корекційної роботи. Сьогодні в Україні 1,6 млн дітей (4.5 % загальної кількості) належать до категорії осіб з обмеженими можливостями, з них 540 тис. отримують необхідну державну підтримку.

Більшість економічно розвинених країн, таких як США, Великобританія, Німеччина мають різноманітні програми та системи соціального забезпечення людей з вадами, до яких входять і заняття фізичною культурою та спортом. У цих країнах відпрацьована система залучення даної категорії населення до занять спортом. Вона включає клініку, реабілітаційний центр, спортивні секції та клуби для людей з обмеженими можливостями. Найголовнішим є створення умов для занять фізичною культурою і спортом.

Основна мета залучення людей з інвалідністю до регулярних занять – відновити втрачений контакт з навколишнім світом, створити необхідні умови для повернення в суспільство, участі у суспільно корисній праці та реабілітації свого здоров'я. Крім того, фізична культура і спорт допомагають психічному і фізичному вдосконаленню цієї категорії населення, сприяючи їх соціальній інтеграції та фізичній реабілітації. У зарубіжних країнах дуже популярні серед людей з обмеженими можливостями заняття фізичною активністю з метою

відпочинку, розваги і спілкування, підтримки чи набуття доброї фізичної форми, необхідного рівня фізичної підготовленості. Саме в 1950- 1960 –х роках у багатьох цих країн було звернено увагу до можливостей та потенціалу людей з вадами.

Довгий час в Україні ця частина населення відносилась до фактично виключених з нормального життя суспільства. Їхні проблеми не обговорювалися публічно, практика містобудування не передбачала в громадських місцях спеціальних пристосувань, що полегшують пересування людей з обмеженими можливостями. Багато сфер суспільної життєдіяльності були для них закриті [2, 3]. Фізична культура і спорт не розглядалися як ефективний засіб реабілітації, підтримання їх фізичних можливостей та зміцнення здоров'я.

У 1990-х роках у нашій країні було відзначено серйозні зміни у ставленні суспільства до людей з обмеженими можливостями. У зв'язку з цим виникала проблема вивчення адаптивної фізичної культури адаптивного спорту як фактора соціальної адаптації людей з вадами у суспільстві.

З огляду на сказане, адаптивна фізична культура являє собою комплекс заходів спортивно-оздоровчого характеру, спрямованих на реабілітацію та адаптацію до нормального соціального середовища людей з обмеженими можливостями, подолання психологічних бар'єрів, що перешкоджають відчуттю повноцінного життя, а також свідомості необхідності свого особистого внеску в соціальний розвиток суспільства [1]. Одним з провідних напрямів фізичної культури є адаптивний спорт, метою якого є формування рухової активності як біологічного, психічного і соціального факторів впливу на організм і особистість людини. Наукові розробки з адаптивного спорту торкаються не тільки галузі фізичної культури і спорту, а й адаптології, валеології, психології, фізіології, дефектології, біомеханіки, медицини [2].

Адаптивний спорт задовольняє потреби особистості в самоактуалізації, реалізації та зіставленні своїх здібностей із здібностями інших людей; потреби в комунікативній діяльності та у соціалізації. Основне завдання адаптивного спорту полягає у формуванні спортивної культури людини з вадами, прилученні її до суспільно-історичного досвіду в даній сфері, освоєнні мобілізаційних, технологічних, інтелектуальних та інших цінностей фізичної культури.

Зміст адаптивного спорту спрямований на формування у людини з обмеженими можливостями високої спортивної майстерності і досягнення високих результатів у різних видах спорту [3].

Адаптивний спорт має два напрями: рекреаційно-оздоровчий і спорт вищих досягнень. Перший реалізується в школі як позакласні заняття в секціях з обраного виду спорту у таких формах: тренувальні заняття та змагання. Другий реалізується у спортивних та фізкультурно-оздоровчих клубах, громадських об'єднаннях інвалідів, спортивних та фізкультурно-оздоровчих школах.

Результати наукових досліджень багатьох учених свідчать, що для здорових людей рухова активність – звичайна потреба, що реалізується повсякденно. Для людини з вадами фізичні вправи життєво необхідні, оскільки вони є ефективним засобом одночасно фізичної, психічної та соціальної адаптації. Фізичні вправи розширюють діапазон можливостей рухової сфери людини. Можна навести безліч прикладів з практики, коли за допомогою фізичних вправ і спеціального тренування виправляються порушення мовлення, діти з проблемами інтелекту освоюють складні гімнастичні програми, з порушенням зору починають упевнено орієнтуватися в просторі, діти з важкими наслідками дитячого церебрального паралічу після занять плаванням вперше починають ходити і говорити, з порушення опорно-рухового апарату опановують високим рівнем спортивної майстерності у різних видах спорту [2].

Адаптивний спорт чинить вплив на сутнісні сторони людини, розвиваючи особистості духовно і фізично. Це тривалий процес формування особистості, що акумулює в собі цінності, норми, традиції, ідеали і правила спортивної поведінки, накопичення індивідуального досвіду соціального життя в спорті. Особливо яскраво соціалізація проявляється в системі спортивних змагань людей з обмеженими можливостями, які можна розглядати як форму їх соціальної активності. В процесі змагань створюються такі соціальні цінності, як перемога, престиж, видовище, співпереживання, емпатія.

Адаптивний спорт – особливий світ відносин і переживань, який захоплює, зосереджує увагу на нових об'єктах, перемикає психічну діяльність, створює розрядку, зміну емоцій і настрою [1]. З іншого боку, це активна творча діяльність, де люди з вадами прагнуть до досконалості, змінюючи свої фізичні якості, систему рухів, створюючи свій індивідуальний стиль та образ, вкладаючи в нього гармонію бадьорості та силу духу. Це надає поведінці, характеру, способу життя нового колориту, який дозволяє підвищити самооцінку, відчувати себе частиною суспільства, тобто соціалізуватися в ньому.

Для соціальної адаптації людей з вадами слід використовувати наступні види адаптивної фізичної культури:

- адаптивне фізичне виховання, призначене для формування базових основ фізкультурної освіти;
- адаптивний спорт, спрямований на вдосконалення та реалізацію фізичних, психічних, емоційно-вольових здібностей;
- адаптивну рухову рекреацію, призначену для організації здорового дозвілля, активного відпочинку, ігор, спілкування.

Вітчизняна і зарубіжна наукова література свідчить, що фізична культура і спорт серед людей з обмеженими можливостями є найбільш дієвим методом реабілітації. Адаптивний спорт розглядається як засіб для соціальної інтеграції людей з вадами у суспільство, потужний стимул, що допомагає відновленню або взагалі встановленню контакту з навколишнім світом. Проте в нашій країні спостерігається недооцінка тієї обставини, що фізкультура і спорт дуже важливі для людини з обмеженими можливостями. У зв'язку з цим головним завданням

залишається залучення до занять адаптивної фізичною культурою і адаптивним спортом якомога більшої кількості людей з різноманітними вадами, створення умов для занять з метою їх успішної інтеграції у суспільство.

Висновки

Заняття адаптивним спортом є важливою і невід'ємною частиною соціальної адаптації людей з обмеженими можливостями, вони допомагають їм адаптуватися в сучасному суспільстві, позитивно впливають на стан організму, розвивають творчий потенціал, сприяють розвитку фізичних якостей, надають можливість самореалізації.

Література

1. Джозефа П. Винника Адаптивное физическое воспитание и спорт / Джозефа П. Винника ; пер. с англ. И. Андреев. – К. : Олимп. лит., 2010. – 608 с.
2. Брискин Ю.А. Адаптивный спорт / Ю.А. Брискин, С.П. Евсеев, А.В. Передерий. – М. : Сов. спорт, 2010. – 316 с.
3. Історичні, організаційні та соціальні аспекти розвитку спорту інвалідів: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. фіз. виховання і спорту / [С.Ф. Матвеев, Ю.А. Бріскін, І.О. Когут та ін.]. – К.:Асконіт, 2011. – 250 с.
4. Нарзулаев С.Б. Спеціальна педагогіка: навч. метод. посіб. / С.Б. Нарзулаев, Г.Н. Попов, І.Н. Сафронова. – Томськ: Поліграф. фірма "STAR", 2006. – 147 с.

СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ДІТЕЙ З СИНДРОМОМ ДАУНА

Духненко Анна

*Науковий керівник – Когут І. О., канд. наук з фіз. виховання і спорту,
доцент*

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. У сучасному світі однією з актуальних є проблема вдосконалення процесу соціалізації дітей з синдромом Дауна (СД). Як правило, дослідження в цьому напрямі спрямовані на вивчення соціального розвитку дітей з відхиленнями розумового розвитку. Під впливом нових ціннісних орієнтацій суспільства виникла необхідність розгляду сучасних тенденцій розвитку дітей зазначеної категорії. Процес соціалізації дітей з СД, в умовах сучасного суспільства представляє собою цілісну систему, що включає сім'ю, реабілітаційний центр, загальноосвітні установи, а також суспільство в цілому [1, 2].

Україна – єдина у світі держава, де спорт для осіб з інвалідністю не тільки розвивається на рівні громадських об'єднань, а й базується на державних програмах і має бюджетне фінансування. Рух Спеціальної Олімпіади в Україні започатковано в 1991 р., а сьогодні це головна організація, що об'єднує

спортсменів із відхиленнями розумового розвитку. Це відкрило можливості для соціальної адаптації та інтеграції в суспільство осіб з інвалідністю, забезпечило умови для їхньої підготовки до участі в спортивній діяльності, а в окремих випадках у професійній. Наукові дослідження щодо фізичної підготовки дітей з СД особливо актуальні у зв'язку зі зростаючою тенденцією до повноправного залучення людей з відхиленнями у розвитку (у тому числі осіб з СД) в усі сфери суспільного життя: освіту, працю, культуру і, звичайно, фізичну культуру і спорт. Популярність та темпи розвитку Спеціальних Олімпіад в світі і в Україні, зокрема, важливість занять руховою активністю для осіб з інвалідністю й обумовлюють актуальність дослідження.

Мета дослідження – виявлення та характеристика специфічних положень побудови тренувального процесу осіб з СД.

Завдання дослідження:

1. Визначити характерні особливості розвитку дітей з СД, що впливають на побудову тренувального процесу.
2. Проаналізувати особливості фізичної підготовки дітей з СД.
3. Систематизувати чинники, що впливають на процес фізичної підготовки та засвоєння отриманих вмінь.

Результати дослідження та їх обговорення. Діти з відхиленнями психофізичного розвитку мають, як відомо, сталу соціальну дезадаптацію, що обмежує можливості їхньої інтеграції в суспільство. Діти і підлітки із СД, у зв'язку з глибоким психофізичним недорозвитком, залишаючись ізольованими від системи освіти й суспільства. Однак вада дитини – явище соціально-біологічне, тому його компенсація повинна стати не тільки внутрішнім, але й соціально опосередкованим процесом (Л.С.Виготський).

Провідним розладом у клініко-психологічній картині розумової відсталості є виражена недостатність пізнавальної діяльності, що обумовлюється як низькою здатністю до мислення (процесами узагальнення та відволікання), так і порушеннями темпу, рухливості психічних процесів, недостатністю пам'яті, уваги. Процес сприйняття у дітей з відхиленнями розумового розвитку малоактивний, тому моторний і сенсорний розвиток значно відстає за темпами формування і проходить нерівномірно .

Спеціалісти, що здійснюють супровід дітей з СД констатують у них значну затримку мовленнєвого розвитку. Мовлення відіграє винятково важливу роль у формуванні вищих психічних функцій навчання. Недорозвиток мовлення є одним з проявів розумової відсталості у дітей. Він зумовлений раннім ураженням ЦНС та специфічними особливостями функціонування психічних процесів. Притаманна цим дітям пізнавальна пасивність, знижений інтерес до навколишнього, а відтак і недостатній розвиток предметної діяльності, що негативно позначається на формуванні потреби у спілкуванні.

При побудові програми тренувального процесу для осіб з СД особливу увагу фахівці приділяють необхідності розвитку дрібної моторики розумово відсталі дитини. Виокремлюють наступні твердження: навички дрібної моторики допомагають дитині досліджувати, класифікувати речі, краще

розуміти та вивчати світ; формують навички самообслуговування; предметно-маніпулятивна діяльність сприяє самовираженню дитини через гру, маніпулятивно-предметна діяльність сприяє розвитку вищих форм інтеграції. Стає очевидним, що ефективність проведення фізкультурно-оздоровчих та корекційно-реабілітаційних заходів дітям з відхиленнями розумового розвитку значною мірою залежить від відсутності супроводжуючих соматичних, простудних захворювань, сформованості фізичної та психічної сфер як складової загального здоров'я. Дітям із СД притаманні симптоми швидкої втомлюваності, недостатньої концентрації уваги, дратівливості, лабільності емоційної сфери, загальна ослабленість. В умовах вимушеної гіподинамії, яка супроводжує дитину, енергійні фізичні вправи, дихальна гімнастика є необхідні для профілактики захворювань дихальних шляхів, зміцнення м'язового корсета.

Усе вище зазначене надає можливість стверджувати, що для забезпечення максимального фізичного, психічного, мовленнєвого та соціального розвитку дитини з розумовою відсталістю є формування комплексної корекційної програми обов'язковим використанням засобів фізичної культури.

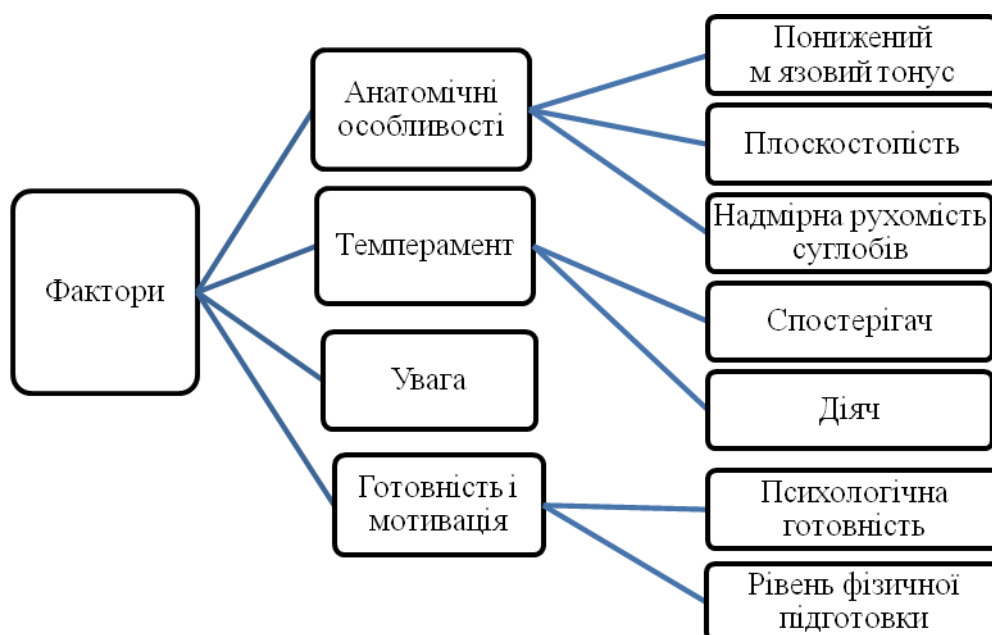

Рисунок 1 – Фактори, що впливають на формування загальної моторики у дітей з синдромом Дауна

Водночас слід враховувати, що на формування загальної моторики впливає низка факторів (рис. 1), серед яких: знижений м'язовий тонус, слабкість м'язів, надмірна рухливість суглобів, яка обумовлена підвищеною розтягнутістю зв'язок, короткі кінцівки, і гірша ніж у інших дітей, здатність зберігати рівновагу. На даний час все частіше зустрічаються порушення глибокої пропріоцептивної, кінестетичної і вестибулярної чутливості. Знижений м'язовий тонус, який служить основною причиною особливого рухового розвитку, ускладнює формування рухів. Недостатність і одноманітність реакцій рівноваги, зумовлюють одноманітність і стриману рухову поведінку дитини.

Недостатня стабілізація положення суглобів, викликана зниженням здатності керувати напругою або розслабленням м'язів навколо суглобів і повністю активізувати роботу м'язів. На відміну від звичайних дітей, у дітей з СД помітне зменшення рухливості суглобів відбувається тільки між п'ятьма і десятьма роками. М'язовий тонус (ступінь пружності і опору при згинанні і розгинанні) також значно знижений у дітей з СД: напруга і опір зменшуються при виконанні вправ [3].

В процесі розвитку дитини з СД її м'язовий тонус підвищується, але проблема гіподинамії присутня у зв'язку з обставинами різнобічного характеру. М'язи дитини слабкіші, ніж потрібно для опанування кожного нового вміння, а щоб сформувати навичку, потрібно фахівцю прикласти багато зусиль. Рухливість суглобів позначається, головним чином, на русі стоп. Руки і ноги дитини коротші, порівняно з довжиною її тулуба, через це їй важче підніматися і спускатися по сходах, кататися на трьохколісному велосипеді тощо. В процесі фізичної підготовки дітей з СД важливо враховувати темперамент, оскільки від цього залежить роль педагога. Залежно від того як дитина з СД реагує на вимоги педагога, можна класифікувати її дії в ролі «спостерігача» або «діяча». Якщо «діяч», віддасть перевагу швидким рухам і, відповідно, таким видам діяльності, як біг, лазіння, стрибки, їзда на велосипеді, то «спостерігач», віддасть перевагу навичкам, що передбачають використання повільних рухів: таким, як ходьба по дошці або по сходах. Він не заперечуватиме проти швидкості, наприклад, проти бігу, якщо його при цьому підтримуватимуть. Швидкість рухів не має бути високою, доки він як слід не ознайомиться зі всіма необхідними рухами.

Важливим завданням педагога є навчання дитини зосереджувати свою увагу в процесі фізичного виховання. Для цього потрібно правильно організувати заняття. Передбачається використання імітуючих вправ. Дитину з СД необхідно фізично і психологічно готувати до засвоєння та виконання кожної нової фізичної вправи. Наприклад, для того щоб зацікавити її стрибками можна використовувати музику, що допоможе виконувати пружинні рухи.

Проте виконувати фізичні вправи дитина з СД буде готова лише тоді, коли підготується до них фізично та буде мати відповідний настрій. Завданням фахівця з адаптивної фізичної культури є допомога дитині з СД відпрацьовувати ті уміння, які йому подобаються, і надати їй підтримку, коли вона буде готова і захоче спробувати перейти на новий рівень володіння тією або іншою навичкою [4].

Висновки

Адаптивна фізична культура для дітей з відхиленнями розумового розвитку це – не лише один із засобів усунення недоліків процесу інтеграції в суспільство, а й повноцінного фізичного розвитку та зміцнення здоров'я. Ступінь адаптації перебуває у прямій залежності від клінічного та психопатологічного стану дітей, тому фахівцю адаптивної фізичної культури для продуктивної організації тренувального процесу дітей з СД потрібно знати

та враховувати характерні прояви основного дефекту, особливості фізичного, психічного та особистісного розвитку цієї категорії дітей.

Література:

1. Бакк А. Забота и уход: книга о людях с задержкой психического развития / А. Бакк, К. Грюневальд; под ред. Ю. Колесовой. – СПб.: ИРАВ, 2009. – 154 с.

2. Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення : програмно-методичний комплекс / Ю. В. Рібцун. – К., 2012. – 258 с.

3. Набойченко Е. С. Актуальные проблемы инклюзивного образования. Психологические возможности лиц с Синдромом Дауна и условия их участия в паралимпийском спорте / Е. С. Набойченко // Педагогическое образование в России. – 2015 – № 5. – С. 12–18.

4. Кашуба О. М. Формування навичок великої моторики у дітей з синдромом Дауна дошкільного віку за допомогою фізичних вправ: навч. посіб. / О. М. Кашуба. – Рівне, 2011. – 85 с.

СПОРТИВНІ ТАНЦІ НА ВІЗКАХ. ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ.

Євтерев Дмитро

Наукові керівники – Соронович І.М., канд. наук з фіз. виховання і спорту;

Мазур А.В., викладач

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Соціалізація осіб з різними видами відхилень є однією з найважливіших проблем сучасного суспільства. Сьогодні одним з видів діяльності, що забезпечує соціальну адаптацію людей з особливими потребами, є адаптивна фізична культура та спорт. Спортивні танці на візках – це один з тих видів спорту, що дуже добре допомагають вирішити проблему соціалізації.

Мета дослідження – вирішення основних проблем розвитку спортивних танців на візках.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати історію виникнення і розвитку спортивних танців на візках.

2. Визначити основні проблеми, пов'язані з особливостями цього спорту та з його розвитком.

Методи та організація дослідження.

Теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної літератури.

Результати дослідження та їх обговорення. Історія танців на візку розпочалась у Великій Британії. Вперше такі танці були виконані наприкінці 1960-х р., як метод реабілітації. Незвичайне для тих часів дійство зацікавило Європу, яка стала активно розвивати цей напрям адаптивного спорту. Пізніше ним зацікавились Азія та Америка.

Перші офіційні міжнародні змагання відбулись у Швейцарії 1997 р. Це був чемпіонат Європи. Перший чемпіонат світу був організований в Японії 1998 р. Цього ж самого року танцями на візках почав керувати Міжнародний паралімпійський комітет. У 2003 р. в Мінську пройшов чемпіонат Європи, а 2008 р. – чемпіонат світу.

Сьогодні понад 5500 спортсменів із 40 країн світу займаються цим танцювальним видом спорту як на аматорському рівні, так і на змагальному.

На змаганнях присутні такі категорії:

1. «SINGLE DANCE» – коли танцює тільки один спортсмен, що сидить у візку;
2. «DUO DANCE» – коли танцюють два партнери у візку;
3. «COMBI DANCE» – спортсмен у візку танцює з партнером, що не є інвалідом;
4. «GROUP DANCE» – кілька партнерів у візках або спільно з партнерами не на візках.

Усі ці види користуються популярністю у всьому світі. Танці на візках визнані Міжнародним паралімпійським комітетом і були вперше представлені на Паралімпійських іграх 2012 р. у Лондоні в показовій програмі. Міжнародний комітет спортивних танців на візках вивчає та вирішує проблеми розвитку цього спорту. Комітет очолює Гертруда Кромбхольц (Німеччина). В Україні розвитком танців на візках займаються Національний паралімпійський комітет та Інваспорт — Український центр з фізичної культури та спорту інвалідів.

Змагальна програма танцюристів на візках не відрізняється від звичайних спортивних танців. Вона також включає в себе п'ять танців європейської (стандартної) програми (повільний вальс, танго, віденський вальс, повільний фокстрот та квікстеп) та п'ять танців латиноамериканської програми (самба, ча-ча-ча, румба, пасадобль, джайв). Пари виступають у двох класах — першому та другому, залежно від ступеня інвалідності.

Усі спортсмени, як професіонали, так і любителі, використовують звичайні інвалідні візки, але модернізовані (їхні колеса трохи вигнуті назовні); також весь візок підлаштовується під спортсмена індивідуально. На жаль, ціна на інвалідний візок іноземного виробництва близько 5000 євро. Тож для українців це занадто дороге задоволення, тому свої приголомшливі рухи вони демонструють на колесах вітчизняного виробництва. До речі, в нашій країні танці на візках розвиваються не тільки в Київській, а і в Донецькій, Рівненській, Дніпропетровській областях. Кожного року на чемпіонаті України зазвичай беруть участь 30—40 пар.

Висновки

Спортивні танці на візках допомагають вирішити такі проблеми, як соціальна адаптація та соціальна інтеграція. Виникнувши як спосіб реабілітації, танці на візках набули великої популярності в усьому світі та продовжують поширюватись і далі.

Основними проблемами розвитку є недостатньо високий рівень економіки в країні. Це не дає змогу спортсменам бути забезпеченими

матеріально-технічною базою, через що виникають нерівні умови конкуренції спортсменів.

Приклад таких спортсменів прагнуть наслідувати мабуть усі люди на візках і не тільки. Адже ніде ви не побачите людей настільки сильних духом та фізично. Іноді вони приголомшують своєю емоційною та енергетичною віддачею на паркеті навіть більше ніж спортсмени, що змагаються без візка. Усі спортсмени мають брати з них приклад.

Література

1. ««ТАНЦІ З ЗІРКАМИ»... ВІДПОЧИВАЮТЬ» [Електронний ресурс] – <http://text.j-school.kiev.ua/blog/tanzi/>

2. Танцы на колясках. История создания. [Електронний ресурс] – <http://fondopora.ru/paralympic/types/dancing/>

3. Виды паралимпийского спорта. Спортивные танцы на инвалидных колясках. [Електронний ресурс] – <http://www.paralympic.by/sporttypes#dancing>

АДАПТИВНИЙ СПОРТ І ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В ЖИТТІ АМПУТАНТІВ

Захарченко Марина

Науковий керівник – Саїнчук М.М., канд. наук з фіз. виховання і спорту

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Актуальність. Важко переоцінити гуманістичний зміст різноманітних спортивних змагань осіб з обмеженими можливостями. Адаптивний спорт дозволяє таким людям повернутися в суспільство. На даному етапі розвитку спорту є закономірним результатом пізнавальної діяльності людини. Спорт розглядають як багатофункціональне явище культури, сукупність матеріальних і духовних цінностей суспільства, вид і результат діяльності. Досягнення науки про спорт, методики підготовки спортсменів високої кваліфікації, використання її результатів в інших галузях – це сукупність духовних цінностей спорту. Залучення людей з обмеженими можливостями в спортивну діяльність має велике соціальне значення як для такої людини, так і суспільства в цілому [3].

Особливу увагу потребує психолого-педагогічний аспект підготовки спортсменів-паралімпійців на всіх етапах. Як відомо, усі тренування відбуваються під контролем тренерського складу, але ще дуже багато залежить від самого спортсмена-паралімпійця: його можливостей контролювати себе під час змагань, самостійно пізнавати свої можливості та ресурси, планувати свою діяльність, розподіляти час і багато іншого, від чого залежить успішність спортивної діяльності спортсмена-паралімпійця [1, 2].

Посилюється необхідність усунення суперечностей, які мають місце в освітній практиці, зокрема між сучасними потребами суспільства до формування здорового способу життя та існуючою системою реалізації програми підготовки спортсменів-паралімпійців; потребою цілеспрямованої організації процесу самовиховання людей з особливими потребами та

недостатньою розробленістю необхідного для цього науково-методичного забезпечення [4].

Паралімпійські ігри займають одне з головних місць у системі міжнародного спорту. З року в рік ці змагання набувають міжнародної популярності та інтересу з боку світової спільноти. В останні десятиріччя зросли темпи розвитку якісних та кількісних показників у проведенні цих змагань. Збільшується територія проведення змагань, поповнюється кількість країн, склад учасників, додаються види спорту. За даними наукової літератури [5,6] кількість спортсменів–учасників Паралімпійських ігор підвищилася у десять разів (на перших Паралімпійських іграх у 1960 р. (Рим, Італія) змагалось 360 спортсменів, на Паралімпійських іграх у 2000 році (Сідней, Австралія) – 3824 спортсмена); представництво країн зросло у 5 разів (у других Паралімпійських іграх у 1964 р. (Токіо, Японія) взяли участь 22 країни, у 2000 р. (Сідней, Австралія) – 125); втричі збільшилася кількість видів спорту у програмі змагань (на перших Паралімпійських іграх (Рим, Італія) програма змагань складалася з шести видів спорту, у 2000 р. (Сідней, Австралія) – з 18).

Мета дослідження – виявити ефективні засоби фізичного виховання в процесі програмування тренувань зі спортсменами-ампутантами.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати дані наукової літератури щодо організації тренувального процесу спортсменів-ампутантів.
2. Встановити найдоцільніші заходи в програмуванні тренувань з спортсменами-ампутантами.

Методи та організація дослідження: Теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел.

Результати дослідження та їх обговорення. Ампутація – це хірургічна операція, яка полягає в повному або частковому відтинанні будь-якого органа (кінцівки тощо). Аналогічний ампутації стан спостерігається при вродженому дефекті розвитку кінцівки (її відсутності або недорозвиненості) [1, 4].

Одним із найкращих засобів зміцнення здоров'я і виховання характеру в усі часи і в усіх народів були і є заняття з фізичного виховання. Фізичні вправи допомагають засвоєнню необхідних у житті вмінь і навичок, сприяють відновленню і розширенню діапазону рухової активності, формуванню багатьох позитивних рис характеру, а також спортивній діяльності [3].

Паралімпійський рух сьогодні є важливою складовою міжнародного спорту, важливим чинником забезпечення соціальної адаптації інвалідів у суспільстві, підтримки впевненості та віри неповносправних у власні можливості тощо. Паралімпійський спорт сприяє оптимізації фізичного, психічного, морального стану інвалідів [6].

Спорт як вид діяльності привертає увагу величезної кількості людей, робить його одним із найпопулярніших видовищ. Розуміння спорту було б неповним, якби він розглядався тільки спеціалізовано як вид і результат діяльності. У сучасному розумінні спорт – це соціальне явище, явище культури людства, котре має свої духовні та матеріальні цінності [5].

Більшої популярності та соціальної значущості набуває спорт осіб з обмеженими можливостями. Інваліди беруть участь у різноманітних змаганнях і світ переконується в тому, що спорт не є прерогативою тільки здорових людей, і що інваліди, навіть з такими важкими вадами, як сліпота, порушення хребта і спинного мозку, ампутації, церебральний параліч тощо, можуть стати спортсменами і брати участь у змаганнях [4]. В Україні на даний період нараховуються більш ніж 2,8 млн. інвалідів, що становить 5,4 % населення.

Протягом тривалого часу людей з ампутаціями не допускали до занять з фізичного виховання через страх, що це може їм нашкодити. У сучасному світі їм надають можливість не тільки займатися фізичним вихованням, а й брати участь у змаганнях світового масштабу.

У США сотні тисяч людей мають ампутації кінцівок. З числа людей з ампутуваними кінцівками 8 % припадає на вік до 24 років; вроджені втрати кінцівок становлять 45 % [3].

Сучасний світ дає змогу ампутантам реалізувати себе як спортсменів, але це тяжкий і плідний шлях. Практично у всіх випадках для людей з ампутуваними кінцівками лікарі підбирають протез. Особи з протезами можуть брати участь у заняттях з фізичного виховання та у змаганнях. Новітній прогрес показує, що сьогодні можна побачити багато різних та сучасних протезів, які демонструють спортсмени на змаганнях та тренуваннях. Вони допомагають спортсменам-ампутантам наблизитися до відчуття нормального функціонування тої чи іншої кінцівки [1, 3, 5].

При програмуванні тренувань для спортсменів-ампутантів слід враховувати нозологічні особливості, функціональний та психологічний стан, збереження рухових можливостей.

Щоб покращити та підтримувати належне тренування спортсменів-ампутантів спеціалісти у сфері фізичного виховання та спорту повинні використовувати засоби адаптивного фізичного виховання, а саме: вестибулярне навчання; дихальні вправи; вправи на розслаблення (за методикою Ловицької), щоб відновити симетрію плечового пояса, таза і тонусу м'язів спини; вправи для глибоких і поверхневих м'язів спини (силові), збільшення діапазону рухів; диференціації м'язових зусиль (підвищення здатності диференціювати простір); гідроаеробіку; ігри; вправи для профілактики плоскостопості.

Задоволення приносять бадмінтон, баскетбол (для інвалідів), волейбол (сидячи), легка та важка атлетика, плавання, теніс, футбол, танці, шашки, шахи.

Перевагу слід акцентувати на циклічний характер аеробних вправ, виконання яких сприяє нормалізації обмінних процесів і поліпшенню загальної витривалості.

Тренер повинен знати у якому стані перебуває спортсмен – компенсації або її порушенні. Характер компенсації значною мірою залежить від якості протеза. Коли він добре підігнаний, навантаження на куксу рівномірне, з опорою на його кінці. Скарги на втому, як правило, виникають після тривалого стресу,

більш виникає рідко. При адекватній компенсації за втрату функції людина може впоратися майже з усіма видами рухової активності.

Висновки

Адаптивний спорт є складовою частиною масового спорту, що реалізувався у формі спеціальної теорії і практики підготовки осіб з обмеженими можливостями. Адаптивний спорт в житті осіб з особливими потребами відіграє важливе соціальне значення. Ставлення до людей з обмеженими можливостями є індикатором розвиненості суспільної свідомості. Останніми роками в нашій країні це ставлення дещо покращилося. Однак все ще зберігається положення ізоляції дітей і людей з порушеннями здоров'я, відсутні сприятливі умови для соціальної інтеграції їх в різні соціальні структури.

Інтеграція в суспільство людини з порушеннями у розвитку особливими освітніми потребами і обмеженою працездатністю сьогодні означає процес і результат надання йому прав і реальних можливостей брати участь у всіх видах і формах соціального життя, включаючи і заняття адаптивною фізичною культурою і спортом нарівні і разом з іншими членами суспільства в умовах, сприятливих його розвитку. Фахівці в галузі фізичного виховання та спорту, для того щоб покращити та підтримувати належне тренування спортсменів-ампутантів, використовують різні спеціальні засоби адаптивного фізичного виховання.

Сучасний світ дає змогу людям-ампутантам реалізувати себе як спортсменів, але це тяжкий і плідний шлях. Система адаптивного спорту дає змогу, хоча і не всім особам з ампутаціями, а хоча б деяким реалізувати себе у спортивній діяльності.

Література

1. Брискин, Ю. А. Адаптивный спорт / С.П. Евсеев, А.В. Передерий, Ю.А. Брискин .— М. : Сов. спорт, 2010 .
2. Вацеба О. М. Особенности развития паралимпийского движения в Украине / О. М. Вацеба, О. В. Копий // Проблемы физической культуры населения, проживающего в условиях неблагоприятных факторов окружающей среды: Материалы III Междунар. науч.-практ. конф. преподавателей, тренеров, аспирантов, студентов, посвящ. 50-летию ф-та физ. культуры Гомельского государственного университета им. Ф. Скорины. – Гомель, 1999. – С. 85-87.
3. Евсеев С. Олимпийское, паралимпийское, специальное олимпийское движения: тенденции интеграции и дифференциации / С. Евсеев // Олимпийское движение и социальные процессы: Материалы X Юбилейной Всероссийской науч.-практ. конф. – М. : Сов. спорт, 2001. – С. 40–42.
4. Копій О. Характеристика роботи Українського центру інвалідного спорту “Інваспорт” та особливості його діяльності на Львівщині / О. Копій // Молодіжні проблеми в Україні: стан та шляхи вирішення: Зб. наук.-метод. статей. – Львів: ЛДІФК, 2007. – С. 85–88.
5. Копій О.В. Історичні особливості розвитку спорту серед інвалідів / О. Копій // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб.

науч. трудов под ред. С. С. Ермакова. – Харьков: ХХПИ, 2009. – №3. – С. 31–34.

6. Рымар О. Особенности зарождения, формирования и перспективы развития паралимпийского спорта в Украине / О. Рымар // Олимпийский спорт и спорт для всех: Тез. V Междунар. науч. конгр. – Минск: БГАФК, 2001. – С. 172.

РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ЗАХОДИ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В УКРАЇНІ

Назарчук Катерина

*Наукові керівники – Дев'ятаєва О.В., ст. викладач Краснянський К.В.,
викладач*

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. На початку 90-х р. ХХ ст. загальна кількість осіб з обмеженими можливостями в Україні становила майже 3 % чисельності населення. У 2003 р. налічувалося 2,68 млн осіб або вже майже 5,6 % усього населення держави. Сьогодні до загальної кількості людей з обмеженими можливостями в нашій країні слід додати людей із зони проведення АТО, серед яких значна кількість людей з вадами. Такий стан зумовлений наявністю численних факторів, серед яких найбільш значущими є недостатній рівень медичної допомоги, неможливість придбання більшістю громадян ліків і медичних послуг, збільшення кількості вроджених вад та хронічних захворювань, техногенні катастрофи, військові події та дорожньо-транспортні катастрофи [7].

Протягом 2001–2014 рр. прийнято ряд нормативно-правових актів щодо створення мережі реабілітаційних установ та закладів, в яких перебувають особи з обмеженими можливостями та діти з вадами, зміцнено матеріально-технічну базу зазначених установ та закладів, а також громадських організацій, поліпшено якість і розширено номенклатуру технічних та інших засобів реабілітації, утворено Державний комплекс ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів (м. Миколаїв) і Всеукраїнський центр професійної реабілітації осіб з інвалідністю (с. Лютіж Вишгородського району Київської області)[1, 4]. Проте на законодавчому рівні нечітко визначено структуру соціальних установ реабілітації осіб з обмеженими можливостями, що і визначає актуальність обраної теми.

Мета дослідження – висвітлення основних реабілітаційних заходів, що сприяють соціальній інтеграції осіб з вадами за допомогою засобів адаптивної фізичної культури.

Завдання дослідження:

1. Виявити мету та завдання фізичної реабілітації для людей з обмеженими можливостями на основі аналізу наукової літератури.

2. Проаналізувати основні форми, методи і засоби адаптивної фізичної реабілітації для людей з обмеженими можливостями в Україні;

Методи дослідження: аналіз та узагальнення даних науково-методичної інформації та мережі Інтернет, порівняння та аналогія, соціологічні дослідження.

Результати дослідження та їх обговорення. Сьогодні в Україні діють мережі реабілітаційних установ, різних форм власності, різні за кількістю послуг, що ними надаються (рис. 1). За необхідності пройти курс реабілітації, перед особами з обмеженими можливостями постає велика кількість проблем.

За даними науково-методичної літератури, фізична реабілітація — це застосування фізичних вправ і природних чинників з профілактичною та лікувальною метою у комплексному процесі відновлення здоров'я, фізичного стану та працездатності хворих і людей з обмеженими можливостями. Вона є невід'ємною частиною лікувального процесу та застосовується на усіх етапах лікування [1, 5].

В українському законодавстві (закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні», 2006) фізичною реабілітацією названо систему заходів, спрямованих на вироблення і застосування комплексів фізичних вправ на різних етапах лікування і реабілітації, що забезпечують функціональне відновлення особи, виявляють і розвивають резервні і компенсаторні можливості організму шляхом вироблення нових рухів, компенсаторних навичок, користування технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення [3].

Рис. № 1. Мережа реабілітаційних установ в Україні

Головним завданням фізичної реабілітації є:

- функціональне відновлення (повне або компенсація, при недостатньому відновленні чи його відсутності);
- пристосування до повсякденного життя і праці;
- залучення до трудового процесу;

- диспансерний нагляд за реабілітованим.

Засобами фізичної реабілітації вважають масаж, лікувальну фізичну культуру, фізіотерапію, механотерапію тощо.

Основними формами реабілітаційних заходів є:

- надання реабілітаційних послуг;
- забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення;
- матеріальне забезпечення.

У медичній реабілітації, згідно з рекомендаціями експертів ВООЗ, розрізняють два періоди – лікарняний та після лікарняний, у кожного з них є визначені етапи. Перший період включає I етап реабілітації — лікарняний (стаціонарний), а після лікарняний період — II етап — поліклінічний або реабілітаційний, санаторний і III етап — диспансерний.

Держава гарантує розробку, виробництво технічних та інших засобів реабілітації та закупівлю спеціального автотранспорту, виробів медичного призначення та забезпечення ними осіб та дітей з обмеженими можливостями для соціальної адаптації, полегшення умов праці і побуту та ін. [1].

Технічними та іншими засобами реабілітації осіб з вадами є:

- протезно-ортопедичні вироби, у тому числі ортопедичне взуття;
- спеціальні засоби для самообслуговування та догляду;
- засоби для пересування;
- допоміжні засоби для особистої рухомості, переміщення та підйому;
- меблі та оснащення;
- спеціальні засоби для орієнтування, спілкування та обміну інформацією;
- спеціальні засоби для освіти і заняття трудовою діяльністю (включаючи літературу для людей з вадами зору);
- спеціальне фізкультурно-спортивне обладнання і спорядження, спортивний інвентар.

Основним законом України із соціального захисту осіб з вадами є закон Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні [2], який гарантує людям з обмеженими можливостями рівні з усіма іншими громадянами права для участі в економічній, політичній і соціальній сферах життя суспільства, створення необхідних умов, які дають можливість вести повноцінний спосіб життя згідно з індивідуальними здібностями та інтересами.

У законі зазначається, що особи з вадами володіють усією повнотою соціально-економічних, політичних, особистих прав і свобод, закріплених Конституцією України та іншими законодавчими актами [2].

Соціально-побутова та соціально-внутрішня реабілітація осіб з порушеннями зору забезпечується системою орієнтирів – дотикових, слухових і зорових, які сприяють безпеці пересування та орієнтуванню в просторі.

До дотикових орієнтирів слід віднести: напрямні поручні, рельєфні позначення на поручнях, таблиці з опуклими написами або шрифтом Брайла, рельєфні плани поверхів, будівлі тощо. Слухові орієнтири: звукові маяки при входах, радіотрансляції. Зорові орієнтири: різні спеціально освітлювані індекси

у вигляді символів і піктограм з використанням яскравих, контрастних кольорів; контрастне колірне позначення дверей тощо [7].

Будівельні елементи на шляхах руху в осіб з ослабленим зором (сходові клітини, ліфти, вестибюлі, входи та ін.) слід обладнати системою типових орієнтирів-показчиків, виконаних на основі колірною, акустичною і тактильного контрасту з навколишньою поверхнею. Зорові орієнтири та інша візуальна інформація повинна бути досить продумана, щоб не допускати їх надлишку.

Виробами медичного призначення є прилади, комплекси, системи обладнання, інструменти, пристрої, імпланти, приладдя, матеріали або інші вироби, призначені для діагностики, лікування та профілактики захворювань.

Безкоштовне забезпечення технічними засобами реабілітації за індивідуальною заявкою осіб з вадами, послугами з післягарантійного ремонту здійснюється у вигляді грошової допомоги для оплати вартості виданих виробів та наданих послуг шляхом безготівкового перерахування коштів підприємствам, що виконали зазначені заявки та відповідають кваліфікаційним вимогам, які визначені центральним органом виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики [7].

Люди з обмеженими можливостями мають пріоритетне право на забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення. Кількість осіб та дітей з вадами, які отримали реабілітаційні послуги в центрах (відділеннях) соціальної реабілітації за нозологіями у 2013 р. (рис. 2) [4, 6].

Сертифікація засобів реабілітації здійснюється органами сертифікації, підпорядкованими центральним органам виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики, охорони здоров'я, відповідно до їх повноважень, в установленому законодавством порядку. У разі реалізації несертифікованої продукції виробник несе відповідальність згідно із законом.

Протезно-ортопедичні підприємства здійснюють розробку, виробництво, реалізацію технічних та інших засобів реабілітації, виробів медичного призначення, що компенсують чи відновлюють порушені або втрачені функції організму, а також надають послуги з обслуговування і ремонту зазначеної продукції. Протезно-ортопедичні підприємства здійснюють свою діяльність на підставі її ліцензування. Обов'язковою умовою ліцензування є відповідність виробничої бази підприємства заявленій номенклатурі технічних та інших засобів реабілітації, виробів медичного призначення, відповідна кваліфікаційна підготовка спеціалістів, наявність повної нормативно-технічної бази, яка регламентує вимоги щодо надійності та технології їх виготовлення, необхідна документація системи контролю якості.

2701	169	6570
1208		ВСЬОГО 15 760 осіб
	503	4120
	459	

онкологічні захворювання
з ураженням опорно-рухового апарату і периферичної нервової системи
з психічними захворюваннями та розумовою відсталістю
по слуху
по зору
з ураженням внутрішніх органів
змішані захворювання

Рисунок 2 – Кількість людей, які отримали реабілітаційні послуги у 2013 р.

Вироби медичного призначення, технічні та інші засоби реабілітації, комплектуючі до них, що випускаються в умовах серійного виробництва, підлягають сертифікації в державній системі сертифікації відповідно до номенклатури, що затверджується в установленому законодавством порядку. Забороняється реалізація цієї продукції без сертифіката, що підтверджують її відповідність вимогам стандартів або інших нормативно-технічних документів.

Висновки

Програма реабілітаційних заходів для людей з обмеженими можливостями передбачає профілактичні заходи, періодичні перебування у санаторії, заняття фізичними вправами у кабінетах лікувальної фізкультури, групах здоров'я; медичні обстеження з проведенням тестів з фізичним навантаженням для визначення функціональних можливостей організму. Останнє дає об'єктивні показники для обґрунтованих рекомендацій щодо адекватності виконуваної роботи, змін, умов праці, перекваліфікації і, загалом, способу життя.

Література

1. Асмолов А. Г. Социальная реабилитации инвалидов / А. Г. Асмолов. – Москва, 2002. – 404 с.
2. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» (станом на 31 травня 2005 р.) / Верховна Рада України. – К.: Парламентське видавництво, 2005. – 26 с.
3. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» (станом на 6 жовтня 2005 р.) / Верховна Рада України. – К.: Парламентське видавництво, 2005. – 20 с.
4. Каптеліна А. Ф. Лікувальна фізкультура в системі медичної реабілітації: Керівництво для лікарів / А. Ф. Каптеліна, І. П. Лебедевої. – М., 2005. – 215 с.

5. Попов С.Н. Фізична реабілітація: Підручник для академій та інститутів фізичної культури / С. Н. Попов. - Ростов на Дону, 1999. – 608 с.

6. Чічкань М.В. Правове регулювання соціального захисту інвалідів в Україні : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук: 12.00.05 / М.В. Чічкань; Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків, 2009. – 20 с.

7. Кравченко М.В. Актуальні проблеми соціального захисту інвалідів в Україні / М.В. Кравченко. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10kmvziu.pdf>.

СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ СЛУХУ У РЕГУЛЯРНИЙ ТРЕНУВАЛЬНИЙ І ЗМАГАЛЬНИЙ ПРОСТІР З ХУДОЖНЬОЇ ГІМНАСТИКИ

Осташик Тетяна

Науковий керівник – Маринич В. Л., канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Актуальність. Конвенція ООН щодо прав дитини підвищує увагу суспільства до проблем дітей з особливими потребами, створенням сприятливих умов для соціалізації та включення їх в суспільство. Соціальна інтеграція (за визначенням Л. І. Аксьонової) – повне, рівноправне включення особистості в усі необхідні сфери життя соціуму.

Актуальне питання інтеграції дітей з обмеженими можливостями в ДЮСШ сьогодні – в центрі уваги фахівців: психологів, дефектологів, тренерів, тому що стикається з великим колом проблем. Особливо потрібно відмітити маловивчене питання інтеграції дітей з вадами слуху у регулярний тренувальний і змагальний простір з художньої гімнастики, що передбачає оволодіння дитиною нормативних стандартів в ті ж терміни, що й діти з нормальним слухом, на основі задатків і здібностей для даного виду спорту.

Частково цю проблему вивчала за допомогою засобів художньої гімнастики Шевченко О. В., на рівні фізичного розвитку учнів школи засобами художньої гімнастики, стосовно особливостей впливу спорту на фізичний розвиток дівчат.

Мета дослідження – обґрунтування індивідуального підходу в тренуванні та змаганні дітей з вадами слуху в художній гімнастиці.

Завдання дослідження:

1) проаналізувати стан дослідження проблеми щодо понять інтеграції та інклюзії в спорті;

2) проаналізувати тренувальний і змагальний процеси спортсменів з вадами слуху в різних видах спорту;

3) визначити відповідні форми і методи роботи тренера щодо супроводу спортсменки художньої гімнастики з вадами слуху.

Методи та організація дослідження: аналіз науково – методичної літератури; інтерв'ю – опитування досвідчених тренерів міста Кіровограда; педагогічне спостереження відеоматеріалів змагань художньої гімнастики з даного питання.

Результати дослідження та їх обговорення. Аргументацію пріоритету провідної мети педагогічного супроводу індивідуальної та соціальної інтеграції дітей з обмеженими можливостями можна відзначити в роботах О. Шпека. Зробив спробу знайти відмінності в поняттях «інтеграція» й «інклюзія» А. Хинц. Наукові висновки українських та зарубіжних вчених Д. Деплер, В. Засенка, Д. Лупарт, Т. Лоремана, зазначають, що інтеграція – перехідний поступ до інклюзії, як інноваційної освітньої системи. Одним із напрямків соціальної політики є створення необхідних умов для занять фізичною культурою і спортом дітям із порушенням слуху, що забезпечує реалізацію їхнього права на самореалізацію, самоствердження (Абилова Є. Н., 1992; Зайцева Г. Л., 1999, Байкіна Н. Г., 2003). У цьому контексті важливим є пошук та обґрунтування методів, які будуть важливими для соціальної інтеграції дітей з порушенням слуху (Колесник І. П., 1994; Киртадзе В. В., 1995; Карамушка Л. М., 2000; Колишкін О., 2004). Зауважував на можливості участі дітей з вадами слуху з метою соціальної адаптації у спорті вищих досягнень Д. Зубатюк (2007); Л. Ю.Хода (2008) виділила моделі інтеграції дітей з вадами слуху під час застосування засобів спорту та рухової рекреації.

Вочевидь, при усуненні перешкод при здобутті освіти правомірно розглядати інтеграцію й інклюзію як два етапи одного процесу, коли спочатку забезпечується присутність, а пізніше – повне залучення до освітньої системи (рис.1).

Інтеграція та інклюзія термінологічно ідентичні «доступ» та «участь». Інклюзія – це процес реального включення інвалідів в активне суспільне життя і однаковою мірою необхідне для всіх членів суспільства. Інтеграція – зусилля, спрямовані на введення дітей з особливими потребами у регулярний простір. Ми пристосовуємо вихованців з вадами слуху до вимог спортивної школи.

Класифікація порушень слуху визначається характером поразки слухової функції і станом мови. Залежно від цього виділяють два види слухової недостатності: глухота і приглухуватість. Глухота – найбільш різкий ступінь ураження слуху, при якому розбірливе сприйняття мови стає неможливим. Повна глухота зустрічається рідко. В більшості випадків зберігаються хоч би невеликі залишки слуху. З їх допомогою можна сприймати дуже гучні, різкі немовні звуки (дзвінок, свисток), окремі звуки мови, а іноді прості, добре знайомі слова, вимовлені голосно біля вушної раковини. Приглухуватість може бути виражена в різною мірою – від незначного порушення сприйняття шепітної мови до різкого обмеження можливості сприйняття звуків розмовного мовлення.

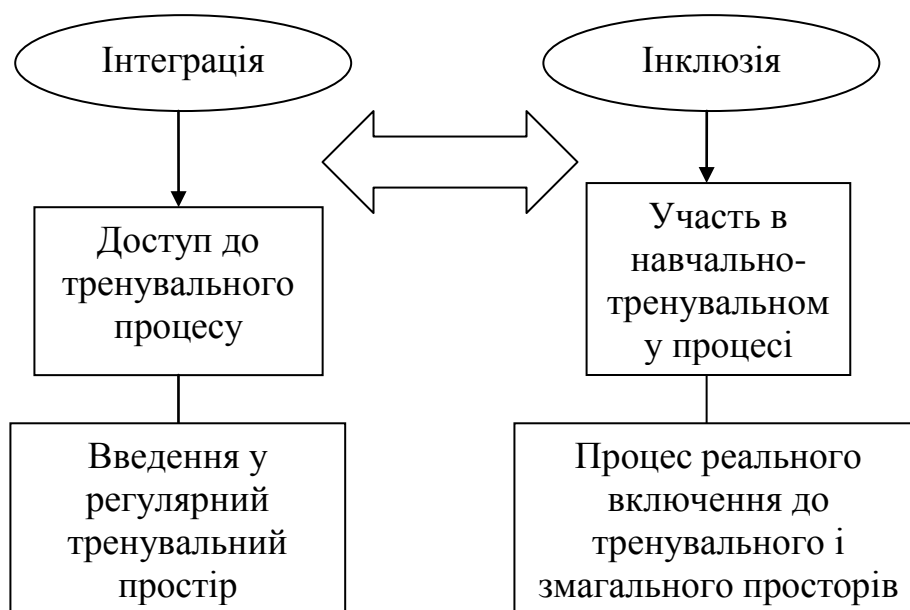

Рисунок 1 – Характеристика процесів інтеграції

Враховуючи класифікацію порушень слуху, можна відмітити те, що для таких людей існує адаптивний спорт, який сприяє соціальній інтеграції. Основна мета Міжнародного спортивного комітету глухих (МСКГ) – заснування союзу спортивних делегацій, розробка їх статуту та створення керівництва для народження Дефлімпійських ігор. Дефлімпійські ігри (англ. «Deaflympic» від deaf – глухий) іноді Сурдлімпійські ігри (від франц. sourds «глухий») – санкціоновані Міжнародним олімпійським комітетом спортивні змагання найвищого рівня для людей, що нечують. Згідно з нормативними документами, до програм Ігор уведено індивідуальні та командні змагання, загальна кількість – 20 видів спорту (рис. 2).

Тренувальний та змагальний простір всіх перелічених дисциплін є певні особливості: для технічної підготовки спортсменів застосовується принцип розучування і вдосконалення вправ від простого до складного з багаторазовим повторенням і використанням ІКТ, тому що для людей з порушенням слуху велике значення має зорове сприйняття, використовують різноманітні світлові сигнали, показана необхідність залучення здорових спортсменів у тренувальний процес. Слід відмітити і той факт, що тренери володіють мовою жестів.

В художній гімнастиці відомі випадки тренування глухих дітей та залучення спортсменок до змагань різних рівнів. Художня гімнастика – це вид спорту, в якому виконання гімнастичних вправ супроводжується музикою. У січневому номері журналу «В єдиному строю» (2013) опубліковано статтю Марини Дуркіної про Валентину Апєвалову – кандидата у майстри спорту з художньої гімнастики – спортсменку з вадами слуху, яка почала тренуватись з чотирьох років.

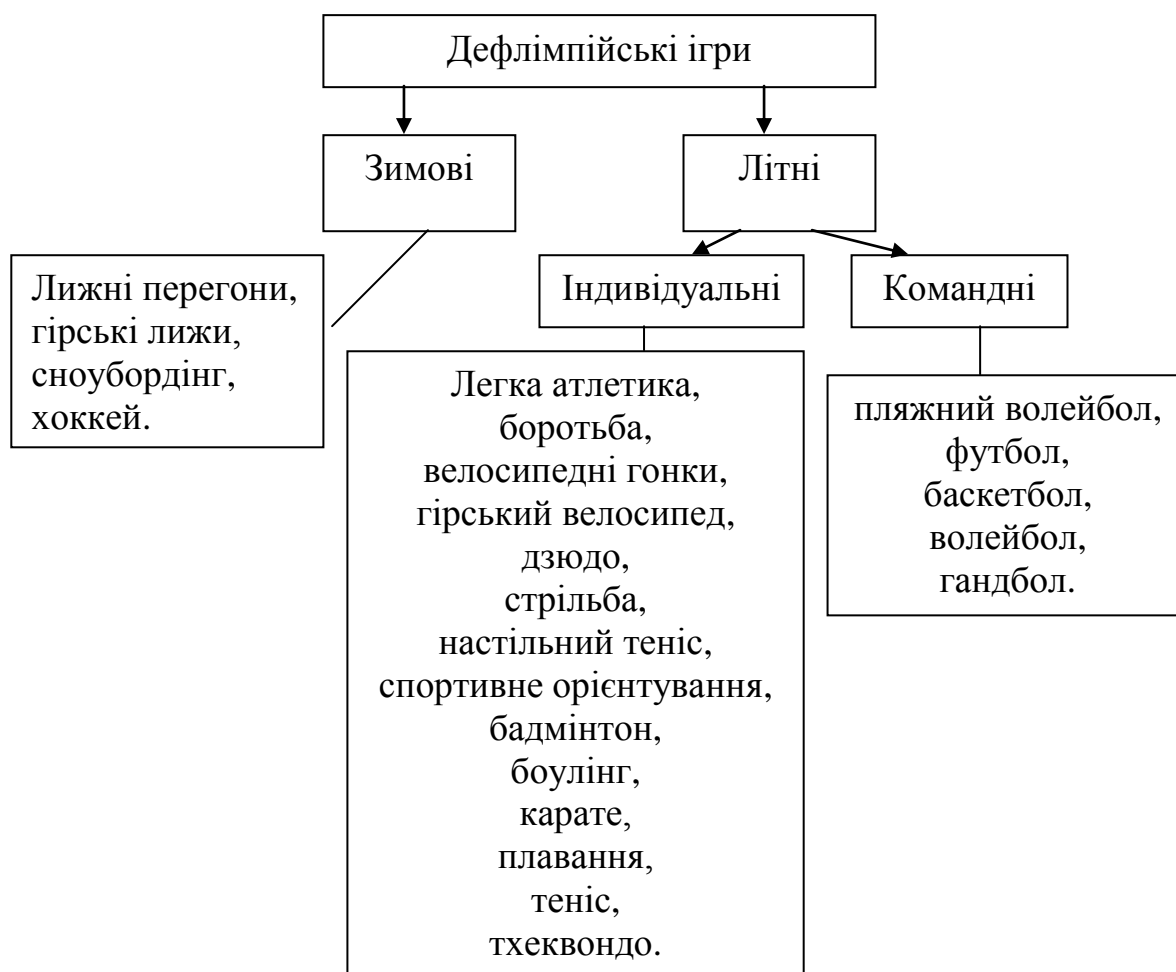

Рисунок 2 – Види спорту в програмі Дефлімпійських ігор

Авторка статті в своєму інтерв'ю з Апеваловою наголошує на знаходження індивідуального підходу тренерів, особливо хореографа Усачевої Наталії: рахунок кроків, індивідуальний підбір музики, спілкування через мобільні смс – повідомлення. Завдяки спільним діям тренерів, батьків, кропітливій праці, Валентині вдалося досягти успіхів, але було змінено багатьох тренерів, поки знайшлась та людина, яка зуміла дійсно знайти час, сили, бажання тренувати дівчинку з вадами слуху.

Відеоролик виступу спортсменки на Олімпіаді в Сочі набрав велику кількість голосів підтримки особливої дівчинки, що є прикладом для здорових дітей в постановці мети досягнення великих вершин. Особлива мрія Валентини Апевалової – виконати нормативи майстра спорту.

Серед вихованців Кіровоградської ДЮСШ № 3 є випускниця з вадами слуху (1991 р. народження), яка тренувалася з 4 до 16 років (КМС), тренер Бурмак Наталія.

Проведено інтерв'ю – опитування Кіровоградських тренерів з художньої гімнастики (10 респондентів) про інтеграцію та інклюзію спортсменок з вадами слуху в тренувальний та змагальний простір і отримані наступні результати: 50% за, 50% проти.

Аналіз відповідей на питання про позитивні і негативні моменти тренувального та змагального процесу дітей з вадами слуху дав такі результати:

Труднощі, які виникали під час тренувань та змагань (негатив):

1) у дітей, що не чують розвинене зорове сприйняття, тренеру потрібно прикладати зусилля для того, щоб показувати певні рухи;

2) підбирати рівномірну музику для шести видів вправ;

3) розвивати музичне чуття рахуючи кожен крок композицій.

Позитивні моменти в роботі з особливою дитиною:

1) здібність до художньої гімнастики;

2) прагнення особистості нічим не відрізнятись від здорових дітей – наполегливість в тренуванні;

3) позитивний настрій в колективі – підтримка дівчат під час вивчення рухів, композицій;

4) допомога тренера, дітей в подачі сигналу – жесту – під час виступу на змаганнях (початок виконання композиції під музичний супровід),

5) індивідуальний підхід тренера.

Висновки

Виходячи з цього досвіду, до факторів, що потенційно впливають на розвиток інклюзивних процесів та інтеграції в тренувальний та змагальний простір в спорті, можна віднести наступне: бажання і усвідомлений вибір самої людини, бажання та готовність тренера прийняти в секцію особливу дитину, інформованість батьків про можливості спорту в розвитку життєвої активності, наявність фахівців для індивідуальної та групової роботи з цією категорією в умовах звичайної спортивної секції.

Таким чином, художня гімнастика теж може відноситись до програми Дефлімпійських ігор. Але таких ситуації мало, вони до кінця не вивчені і не впроваджені через те, недостатньо інформації щодо теоретичних і методичних аспектів тренувального та змагального процесів дівчат з вадами слуху, мало кваліфікованих тренерів з художньої гімнастики які можуть взяти на себе відповідальність працювати з особливими спортсменками.

Література

1. Акатов Л. І. Соціальна реабілітація дітей з обмеженими можливостями здоров'я / Л. І. Акатов // Психологічні основи: Учб. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. - М.: Гуманіт. вид. центр ВЛАДОС, 2003. - 368 с.

2. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: зб наук. праць. – К. : Ун-т «Україна», 2012. – № 9(11). – 247 с.

3. Білецька Л. Інклюзивне навчання: перші кроки на Україні / Л. Білецька, І. Білецька // Дошкіл. виховання. – 2007. – № 4. – С. 12–15.

4. Интегративные тенденции современного специального образования. – М.: Полиграф сервис, 2003. – 284 с.

5. Колупаєва А. А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади : монографія / А. А. Колупаєва – К. : Пед. думка, 2007. – 458 с. – укр.

6. Специальная педагогика : учеб. пособие / под ред. Н. М. Назаровой. – М. : Издательский центр «Академия», 2000. – 326 с
7. Частные методки адаптивной физической культуры Москва/ Учебное пособие/ под ред. Л.В.Шапковой "Советский спорт" 2003.-464с.
8. Чудна Р. В. Теорія адаптивного фізичного виховання / Р. В. Чудна. — К.: — 2003. С. 166—185.

КЛАСИФІКАЦІЇ СПОРТСМЕНІВ В АДАПТИВНОМУ СПОРТІ

Перетяцько Ангеліна

Науковий керівник – Мазур А.В., викладач

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. У зв'язку з тим, що спостерігається останнім часом активним розвитком адаптивної фізичної культури, її найважливішого компонента - адаптивного спорту і, особливо його параолімпійського спрямування; очевидним прогресом досягнень українських паралімпійців на міжнародній спортивній арені, їх унікальними результатами і перемогами під час літніх Паралімпійських ігор у Пекіні (2008) та Лондоні (2012), зимових Паралімпійських ігор у Турині (2006), Ванкувері (2010) та Сочі (2014), значно зросла увага засобів масової інформації, державних і громадських діячів, тренерів, вчених і, взагалі, соціуму до цього виду соціальної практики [2, 5].

Зазначена тенденція впевненого входження наших спортсменів-паралімпійців у світову систему адаптивного спорту і, особливо, завоювання ними в цій системі лідируючих позицій актуалізувало цілий ряд теоретичних проблем і, насамперед, проблему систематизації та уніфікації термінологічного (понятійного) апарату, сформованого в нашій країні і світовому співтоваристві[1, 3, 4].

Мета дослідження – підвищення ефективності системи класифікації в адаптивному спорті.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати види і принципи класифікації, класифікаційних ознак,
2. Визначити сутність терміна «класифікація спортсменів в адаптивному спорті».

Результати дослідження та їх обговорення. Класифікація – це, по-перше, логічна операція, яка полягає в поділі всього досліджуваного безлічі предметів або явищ за виявленим подібності та відмінності, поділ їх на окремі групи, або підлеглі множини, звані класами і, по-друге, - це система супідрядних понять (класів, об'єктів) в якійсь галузі знання або діяльності людини.

У першому випадку термін передбачає класифікацію як процес (класифікування), метод дослідження, у другому - результат (продукт класифікування).

Класифікація спортсменів в адаптивному спорті – це безпосередньо процес поділу спортсменів на групи, класи, дивізіони. Найважливішим етапом і умовою процесу класифікації є виділення класифікаційної ознаки.

Спортсмени в адаптивному спорті (паралімпійський, дефлімпійський, Спеціальні Олімпіадами) є складним об'єктом, тому в даному випадку для класифікації використовують декілька класифікаційних ознак. Вибір в якості пріоритетних класифікаційних ознак, покладених в основу поділу спортсменів і складають принципів відмінності міжнародного та національного підходів до цього процесу. В якості основних, головних класифікаційних ознак при поділі спортсменів на групи, класи, дивізіони були обрані ознаки, що розкривають особливості самого спортсмена: стать, вік, вага, рівень спортивної майстерності, наявність і тяжкість ураження та наявність залишкових функціональних можливостей. Поділ спортсменів на групи, класи, дивізіони реалізує найважливіший принцип класифікації – забезпечення рівних можливостей в досягненні спортивного результату, який передбачає максимально можливе зрівняння шансів спортсменів на перемогу в межах стартової групи (принцип справедливості).

У більшості видів спорту та їх спортивних дисциплін спортивні класифікаційні «сходи» нараховують дев'ять сходинок - три юнацьких розряди (III, II, I), чотири дорослих розряди (III, II, I і кандидат у майстри спорту України) і два спортивних звання («Майстер спорту України» та «Майстер спорту міжнародного класу»).

Методологія та технологія системи підготовки спортсменів високої кваліфікації включає такі компоненти, як: Єдина спортивна класифікація України; Єдиний календарний план міжнародних, загальноукраїнських та регіональних змагань; Реєстру видів спорту визнаних в Україні; спортивні дитячо-юнацькі школи олімпійського резерву, інтернати спортивного профілю та училища олімпійського резерву, затверджені навчально-тренувальні програми, комплексні наукові групи, поглиблене медичне обстеження спортсменів та ін.

При поділі спортсменів залежно від їх особливостей, відповідно з обмеженими можливостями їхнього здоров'я, виділимо декілька класифікаційних ознак.

1. Залежно від виду захворювання, нозологічної групи всі особи, які займаються адаптивним спортом, можна розділити на групи або класи: з порушенням зору та опорно-рухового апарату (які в свою чергу діляться ще на чотири підгрупи) (Паралімпійський спорт), слуху (Дефлімпійський спорт) та інтелекту (Спеціальні Олімпіади).

Відзначимо, що, починаючи з 2012 року, особи з ураженням інтелекту беруть участь у двох напрямках адаптивного спорту - паралімпійському та у Спеціальних Олімпіадах, використовуючи різні моделі змагальної діяльності.

2. Найважливішою класифікаційною ознакою, що дозволяє провести розмежувальну лінію між тими, хто може брати участь у змаганнях з різних видів адаптивного спорту і хто - ні, є наявність у спортсменів так званого мінімального рівня ураження. Якщо такого рівня ураження немає, то спортсмен навіть за наявності у нього захворювань, не допускається до змагальної діяльності (офіційних змагань) в адаптивному спорті. Дану класифікацію можна назвати альтернативною.

3. Залежно від того, є той чи інший дефект постійним або може коригуватися, всі спортсмени поділяються на дві групи:

- а) ті, хто має відбуватися періодичне переогляд (перекласифікацію);
- б) ті, хто має постійний клас.

Завершуючи розгляд даної групи класифікаційних ознак, що відображають особливості спортсменів, що займаються адаптивним спортом, слід нагадати, що в його паралімпійському напрямку в даний час виділяють три види класифікації: медична; спортивно-функціональна; гандикапу.

Медична класифікація передбачає розподіл осіб з обмеженими можливостями здоров'я на класи (групи) або виділення в окремих клас (групу), виходячи з наявності у них залишилися структурних і (або) функціональних можливостей або, що за процедурою виявлення те ж саме, виходячи зі ступеня (тяжкості) ураження.

У паралімпійському русі використовується другий вид класифікації - спортивно-функціональна, яка передбачає розподіл спортсменів на класи, виходячи з особливостей конкретного виду адаптивного спорту, специфіки його змагальної діяльності, але з урахуванням попередньої їй медичної класифікації.

Медичну і спортивно-функціональну класифікації, використовувани в адаптивному спорті, доречно порівняти з двома видами класифікацій станів людини, розроблених Всесвітньою організацією охорони здоров'я. Це Міжнародна статистична класифікація хвороб і проблем, пов'язаних зі здоров'ям. 10-й перегляд (скорочено Міжнародна класифікація хвороб 10-го перегляду - МКБ-10), що визначає етіологічну структуру хвороб (хвороба, розлад, травма і т. П.), I Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я (скорочено Міжнародна класифікація функціонування -МКФ), що дає характеристику функціонування і обмежень життєдіяльності, пов'язаних зі змінами здоров'я.

Гандикапна класифікація передбачає присвоєння того чи іншого спортивно-функціонального класу коефіцієнта, понижуючого реальний результат спортсменів даного класу. Необхідність використання гандикапної класифікації виникає у разі об'єднання в межах однієї стартової групи спортсменів різних спортивно-функціональних класів.

Висновки

Для розробки науково-обґрунтованої спортивної класифікації для осіб з порушенням інтелекту необхідно ретельно проаналізувати світові, європейські

та національні рекорди спортсменів з порушеним інтелектом і порівняти їх з аналогічними результатами здорових спортсменів, спортсменів з ураженням зору і слуху, тобто з тими, у кого відсутні захворювання і травми опорно-рухового апарату; виявлення співвідношення між кращими досягненнями олімпійців, паралімпійців (крім осіб з ураженням опорно-рухового апарату) та дефлімпійців необхідно використовувати як кількісні показники для побудови спортивної класифікації осіб з інтелектуальними порушеннями; розроблена спортивна класифікація осіб з інтелектуальними порушеннями може і повинна послужити своєрідним «мостом» між паралімпійцями і особами, які у Спеціальних Олімпіадах.

Література

1. Аксенова О.Э. Технологии физкультурно-спортивной деятельности в адаптивной физической культуре [Текст]: учебное пособие для вузов/[авт.-сост. : О. Э. Аксенова, С. П. Евсеев] ; под общ. ред. С. П. Евсеева. – М. : Сов.спорт, 2007. – 295 с.

2. Евсеев С.П. Теория и организация адаптивной физической культуры : учебник для вузов : в 2 т./под общ.ред. С. П. Евсеева. 3-е изд., стереотип. – М.: Сов.спорт. Т. 1: Введение в специальность. История и общая характеристика адаптивной физической культуры. – 2010. – 290 с.

3. Евсеев С. П. Классификации спортсменов в адаптивном спорте/ С.П. Евсеев, Ю.Ю. Вишнякова, О.Э. Евсеева// Адаптивная физическая культура. – 2011. - № 4 (48). – С. 4-7.

4. Ростомашвили, Л. Н. Адаптивное физическое воспитание детей со сложными нарушениями развития [Текст]: учебное пособие для вузов/Л. Н. Ростомашвили. – М. : Сов.спорт, 2009. – 222 с.

5. Адаптивний спорт : анот. наук.-темат. покажч. друкованих видань трьома мовами [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник, Юрій Бріскін. – Вид 2-ге, перероб. і допов. – Л.: ЛДУФК, 2013. – 214 с. (Серія «Інформаційне забезпечення виховання, спорту і туризму», вип. 4). – Режим доступу: <http://www.ldufk.edu.ua/index.php/bibliografichni-vidannja.html>

СПЕЦІАЛЬНІ ОЛІМПІАДИ УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Рибак Дмитро

*Науковий керівник: Когут І. О., канд. наук з фіз. виховання і спорту,
доцент*

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Сучасний спорт спрямований на досягнення максимально можливих спортивних результатів часто будь-якою ціною; це боротьба за медалі, прагнення стати переможцем. Проте для людей з інвалідністю спорт –

це можливість стати повноправним членом суспільства, подолати свій страх, невпевненість. Найбільшу кількість серед людей з інвалідністю посідають особи, які мають відхилення розумового розвитку (ВРР). За даними Спеціальної Олімпіади України у нашій державі осіб із ВРР нараховується близько 2–3 % загальної кількості населення України. Ці показники – одні з найбільших у Європі. Більшість цих людей протягом усього життя не мають можливості розвивати свої здібності та реалізувати свій потенціал. Одним із варіантів, що може допомогти даній категорії людей, є адаптивна фізична культура. Завдяки Юніс Кеннеді Драйвер у липні 1968 р. в Чикаго відбулись І ігри Спеціальних Олімпіад, а вже в грудні було створено Міжнародну організацію «Спеціальна Олімпіада». В Україні питаннями організації спортивних заходів для осіб з ВРР займається організація «Спеціальна Олімпіада України» (СОУ) [6].

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Роботу виконано в рамках теми 1.10. «Соціально-гуманістичні засади розвитку адаптивного спорту в Україні» Зведеного плану науково-дослідної роботи в сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 0113U004011).

Мета дослідження - характеристика основних засад розвитку Спеціальних Олімпіад в Україні.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати сучасний стан розвитку Спеціальних Олімпіад в Україні.
2. Виявити проблемні аспекти та перспективи подальшого розвитку руху Спеціальних Олімпіад в Україні.

Методи дослідження: аналіз даних науково-методичної літератури, мережі Інтернет, синтез та узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення. Програма Спеціальної Олімпіади в Україні існує з 1994 р. Довгий час розвивалася в складі Української спортивної федерації інвалідів з вадами розумового та фізичного розвитку, а у березні 2002 р., під патронатом посла України, академіка Сергія Комісаренка, вона набула самостійного статусу як всеукраїнська неприбуткова громадська організація інвалідів, що має акредитацію Міжнародної організації Спеціальних Олімпіад. Мета Спеціальної Олімпіади України полягає у створенні можливості для участі у тренувальних заняттях та змаганнях осіб з ВРР, котрі, в свою чергу, приведуть до більш продуктивної і повноцінної їх соціальної інтеграції. СОУ складається з фахівців та волонтерів, які розділяють та поширюють філософію Спеціальної Олімпіади. Наразі СОУ розвиває 15 видів спорту. До занять різними видами спорту в Україні залучено близько 19 тис. осіб з ВРР під керівництвом 400 тренерів, у 18 регіонах України. На даний момент СОУ мають значні досягнення:

- проведено понад 70 національних змагань;
- команда СОУ взяла участь у 15 міжнародних змаганнях;
- проведено 13 національних семінарів та конференцій;

- розвиваються нові види спорту: волейбол, бочче [6].

У межах Спеціальних Олімпіад тренування та змагання проходять на чотирьох рівнях: місцевому, регіональному, національному та міжнародному. Спортсмени мають можливість продемонструвати свої вміння під час змагань, стати більш впевненими у своїх силах, отримати багато позитивних емоцій від спілкування.

Спеціальні Олімпіади відкриті для всіх людей з ВРР незалежно від їхніх фізичних можливостей. Якщо порівняти спорт вищих досягнень та Спеціальні Олімпіади, можна зробити висновок, що головною метою в них є не завоювання золотої медалі, а можливість розкрити свій потенціал, подолати невпевненість у власних силах. Основна цінність руху Спеціальних Олімпіад – людина, а не спортивний результат, тому переможці та призери змагань отримують медалі, а не фінансові нагороди [3].

Мета волонтерського руху СОУ – створити умови котрі приведуть до більш продуктивної і повноцінної діяльності людей з ВРР. Спеціальна Олімпіада надає якісний доступ до занять спортом, активного відпочинку та медичного обслуговування, що значно покращує фізичний стан і загальну якість життя осіб з інвалідністю. Завдяки своїм досягненням спортсмени та волонтери розвивають впевненість у своїх силах і вміння відстоювати особисті інтереси, що сприяє забезпеченню доступу до системи соціального обслуговування, відкриває перспективи трудової діяльності, і як результат, забезпечує більш повноцінну інтеграцію в життя суспільства. Проте дуже часто підтримка таких людей з боку суспільства зводиться до благодійності, а не до зусиль зрозуміти, прийняти і допомогти [3].

Фінансування СОУ здійснюється за рахунок добровільних внесків і пожертв. Дана організація функціонує винятково завдяки небайдужим людям. Волонтерська діяльність сприяє довірі та заохочує до співпраці, тобто створює соціальний капітал. Люди можуть вирішити багато проблем, діючи разом. Вона посідає важливе місце у прогресивному розвитку всіх країн світу. Однак не кожна країна може оцінити рівень її поширення, внесок у суспільний та економічний розвиток країни. Волонтерство дає людям можливість вийти з маргінальних суспільних груп. Наприклад, займаючись волонтерською діяльністю безробітні можуть здобути навички, які допоможуть їм знайти оплачувану роботу, а люди літнього віку – відчувати, що вони й надалі відіграють важливу роль у суспільному житті. В межах Спеціальних Олімпіад Виділяють основні напрями діяльності волонтерів (табл. 1).

Одним із значних бар'єрів на шляху до інтеграції людей з ВРР в життя суспільства є ставлення і дії з боку суспільства. Дослідження показують, що зазвичай, у суспільстві дуже низька думка про потенціал людей з ВРР, а також присутнє негативне ставлення до процесу їх соціальної інтеграції в школі або на робочому місці. Волонтери досить кваліфіковано беруть участь у змаганнях, координують хід змагань та допомагають тренерам. Саме вони спроможні реально допомогти спортсменам Спеціальної Олімпіади України [1].

Таблиця 1

Напрями діяльності волонтерів Спеціальної Олімпіади України

Напрямок діяльності	Характеристика
Спортивне тренування	<ul style="list-style-type: none"> • працюють як тренери Спеціальних Олімпіад; • допомагають керівникам спортивних таборів; • організують, навчають або беруть участь у змаганнях за програмою «Об'єднаний спорт»
Змагання	<ul style="list-style-type: none"> • працюють як працівники з реєстрації або з обробки даних; • виступають як помічники організаторів Ігор, членами комітету або менеджерами команди в змаганнях; • проводять практичні заняття
Школи	<ul style="list-style-type: none"> • впроваджують програми «Приєднуйтесь» та «Об'єднаний спорт»; • забезпечують шкільні спортзали та спортмайданчики необхідним обладнанням для тренувань та змагань за програмою Спеціальних Олімпіад
Збір коштів	<ul style="list-style-type: none"> • організують масові акції для збору коштів
Адміністрація	<ul style="list-style-type: none"> • допомагають викладачам або тренерам готувати реєстраційні і медичні форми; • забезпечують комп'ютерну обробку; • поширюють матеріали про події Спеціальних Олімпіад

Рух СОУ поширюється досить швидко. На даний момент розвиваються нові види спорту, збільшується кількість змагань, залучається все більше спортсменів до тренувальних занять та змагань [2]. Проте як будь-яке соціальне явище рух Спеціальних Олімпіад має певні проблеми, що уповільнюють темпи його розвитку (рис. 1)

Рисунок 1 – Проблеми Спеціальних Олімпіад в Україні

Висновки. На основі проаналізованих даних науково-методичної літератури можна зробити узагальнення, що на сучасному етапі свого розвитку Спеціальна Олімпіада України характеризується збільшенням кількості змагань, розширенням переліку видів спорту, регіонального представництва учасників національних змагань. До занять різними видами спорту в Україні залучено близько 19 тис. осіб під керівництвом 400 тренерів. Значна кількість тренерів працюють на добровільних засадах. Важливе місце у розвитку СОУ належить волонтерам. Саме волонтерська діяльність створює довіру та дає надію людям з відхиленнями розумового розвитку реалізувати себе в житті.

У ході дослідження було виявлено необхідність наукового обґрунтування тренувальних програм відповідно до загальної теорії підготовки спортсменів та можливостей зазначеної категорії осіб. В Україні мало уваги приділяється популяризації руху Спеціальних Олімпіад з боку засобів масової інформації, існує проблема матеріально-технічного забезпечення, недостатньо кваліфікованих кадрів та волонтерів. Вирішення даних проблем сприятиме стрімкому розвитку руху Спеціальних Олімпіад в Україні.

Література

1. Брискин Ю.А., Адаптивный спорт / Ю.А. Брискин, А.В. Передерий, С.П. Евсеев // [Текст] – М., Советский спорт. – 2010. – 316 с.
2. Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів у міжнародному олімпійському русі / Ю. А. Бріскін. – Львів: Край, 2006. – 263 с.
- 3.Мудрік В.І. Спеціальні Олімпіади. Special Olympics / В.І. Мудрік. – К., Нора-прінт. – 2001. – 52 с
4. Карпенко Л. Деятельность организации "Специальные Олимпиады" в современном обществе // Наука в олимп. спорте. 2006. – № 1. – С. 38–44
- 5.Спеціальна Олімпіада України : [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://specialolympics.org.ua/wp-content/uploads/2014/05A2dovidnyk-SOU.pdf> (Дата звертання: 21.11.2013). – Назва з екрана.

ПАРАЛИМПІЙСКИЙ КОННЫЙ СПОРТ В УКРАИНЕ

Русанович Валерия

Научный руководитель – Маринич В. Л., канд. наук по физ. воспитанию и спорту, доцент

*Национальный университет физического воспитания и спорта Украины,
Киев, Украина*

Актуальность. Паралимпийский конный спорт впервые стал частью Паралимпийский Игр 1996 г. в Атланте. Он открыт для спортсменом с любым типом физического нарушения. Спортсмены соревнуются в таком виде конного спорта, как выездка, и имеют право использовать различные разрешенные вспомогательные средства [4]. На сегодняшний день, в мировом рейтинге представлено 22 страны, а в первую десятку по количеству занимающихся

входят представители: Великобритании (количество участников – 1341), Голландии (1316), Италии (1315), Германии (1291), Бельгии (1291), Австрии (1281), и др. Первую строчку мирового рейтинга занимает представительница Великобритании Christiansen Sophie [5].

В Лондоне в 2012 г. на Играх было представлено 78 спортсменов, которые соревновались в 11 видах [4].

Украинские атлеты ни разу не принимали участие в паралимпийской выезде.

Исследованием паралимпийского конного спорта в мире занимаются Ричард Биррер, И. Винник, Д. Цветков, сотрудники Международного паралимпийского и Олимпийского комитетов, Международная федерация конного спорта. При этом паралимпийская выездка в Украине является малоизученной.

Цель исследования – выделить тенденцию развития паралимпийского конного спорта в Украине.

Задачи исследования:

1. Провести анализ литературных данных, посвященных изучению паралимпийского конного спорта.

2. Обосновать положительные и отрицательные стороны занятием конным спортом для людей с инвалидностью.

3. Выделить основные проблемы и пути их решения в паралимпийском конном спорте в Украине.

Методы исследования: анализ специальной литературы, документальных данных, материалов сети интернет; методы сравнения и сопоставления результатов, опрос, синтез и обобщение.

Результаты исследований и их обсуждение. Анализ литературных данных позволяет судить, что сегодня паралимпийский конный спорт – динамически развивающаяся дисциплина. Паралимпийский конный спорт является новейшей дисциплиной Международная федерация конного спорта пока представленная единственным видом дисциплины – паралимпийской выездкой. Ведутся разговоры о включении в программу также паралимпийского драйвинга [3]. В соревнованиях по выезде существует пять классификационных уровней – от уровня А1, к которому относятся спортсмены с наиболее сильными функциональными отклонениями, до уровня 4. Для установления уровня каждый наездник оценивается лицензированным федерацией классификатором (FEI PE Classifier). Для обеспечения справедливого подхода была принята система классификации, при которой соревнуются наездники со схожим уровнем инвалидности – Profile System – простая и гибкая система, отражающая все виды физических нарушений и удовлетворяющая критерию справедливости [1].

При необходимости наездник может пользоваться компенсирующими вспомогательными средствами, утвержденными Федерацией конного спорта [1]. Наездник и лошадь демонстрируют серию движений на маркированной арене по строго регламентированному тесту или вольной программе (КЮР). Их

задача – совершить действия с максимально изящно и непринужденно, показав все лучшие стороны лошади. [2].

Паралимпийский конный спорт как дисциплина способствует интеграции человека с ограниченными возможностями в общество, а также развитию его физических и личностных качеств. Помимо положительного влияния на организм всадника, паралимпийский конный спорт развивает и психические качества (рис. 1).

Помимо создания «единого целостного организма» - пары, уникальность данного вида спорта также состоит в том, что он учит человека с инвалидностью заботиться и отвечать за психическое и физическое состояние огромного животного, во много раз превосходящего наездника по силе и массе. Таким образом, спортсмен не только реализует себя в спорте, но и забывает о своих отклонениях, увечьях. Чувствует себя не только полноценным членом общества, но и привилегированным, особенным. Ведь он выступает в роли учителя, наставника для лошади. Все это очень благоприятно влияет на развитие личности атлета, его психологических качеств и психики в целом.

Рисунок 1 – Влияние паралимпийской выездки на физические и психические качества

Безусловно, существуют и отрицательные стороны занятия паралимпийским конным спортом, в частности, это повышенная травмоопасность, поскольку не стоит забывать, что лошадь – невероятно сильное и пугливое животное. Также нельзя не сказать о сложности реализации подготовки и проведения соревнований, как и на национальном уровне, так и на международном. Сложна подготовка специалистов к этой паралимпийской дисциплине: тренеров, судей, волонтеров и т. д. И главное – подготовка лошадей. Очень важным является подбор лошади с правильным темпераментом, экстерьером и ее тренировка в соответствии с отклонениями спортсменов. Например, если всадник не имеет одной руки, то и выезжать

животное следует только с помощью одной руки, что значительно усложняет тренировочный процесс и подготовку коня к соревнованиям.

Актуальной проблемой выступает финансовая сторона. Которая включает в себя: приобретение лошади, амуниции, тренировки, аренда мест тренировок и др.).

В Украине паралимпийский конный спорт лишь начинает развиваться.

Синтез и обобщение имеющейся информации позволяет выделить основные факторы, препятствующие этого вида конного спорта в Украине:

- недостаточное количество научно-методических знаний (научных работ, литературы посвященной паралимпийскому конному спорту и т.д.);
- практически полное отсутствие специалистов, которые готовили бы лошадей и всадников;
- незаинтересованность в финансировании со стороны государства и спонсоров;
- отсутствие подготовленных или купленных за рубежом лошадей;
- не проводятся соревнования по паралимпийской выездке;
- отсутствие семинаров, тренингов;
- малая полупопулярность иппотерапии среди широких масс населения;
- незаконные и опасные занятия адаптивной верховой ездой на территории клубов;
- низкая реклама конного спорта в стране в целом;
- невысокая зрелищность выездки на мировой арене.

Синтез и обобщение имеющейся информации позволили выделить основные пути решения проблем развития паралимпийского конного спорта в Украине:

- объединение заинтересованных в развитии паралимпийского конного спорта лиц;
- популяризация конного спорта в Украине в целом;
 - освещение всех происходящих событий с помощью СМИ;
- подготовка специализированных кадров и привлечение их из-за границы;
- комплексное обучение и переподготовка уже существующих специалистов;
- выдача лицензий, патентов и строгий контроль за клубами, которые занимаются работой с людьми с ограниченными возможностями;
- финансовая и правовая помощь государства;
- выбор места для подготовки всадников и лошадей к паралимпийской дисциплине;
- проведение соревнований по паралимпийской выездке даже на местном или внутриклубном уровне;
- привлечение спонсоров, меценатов и волонтеров. Участие в развитии паралимпийского конного спорта в Украине должно стать почетным.

Выводы

1. Анализ литературных данных показал, что сегодня существуют работы, в которых исследуют паралимпийский конный спорт (в частности выездку), тенденции и векторы его развития, уже существующие проблемы и возможные в дальнейшем, его положительное и отрицательное влияние на людей с ограниченными возможностями. При этом паралимпийский конный спорт – молодая и только развивающаяся дисциплина, которая мало изученна.

2. Исследования позволяют судить, что паралимпийская выездка положительно влияет на физическое и психическое состояния занимающегося. Она не только улучшает обмен веществ в организме, тонизирует, повышает работоспособность, но и способствует развитию силы мышц, гибкости, координации и равновесия. Отмечено также положительное влияние на психику человека: формирование силы воли, храбрости, терпения, повышения самооценки и возвращения веры в себя и свои силы, проявление настойчивости при занятиях.

3. Проведенные исследования позволили выделить основные проблемы развития паралимпийского спорта в Украине и пути их решения. Привлечение спонсоров, меценатов и волонтеров к этому движению, повысить престиж этого занятия. Объединение заинтересованных в развитии паралимпийского конного спорта лиц, создание федерации. Освещение СМИ паралимпийской выездки, так и конного движения в целом. Обучение украинских специалистов и подготовка лошадей за рубежом, привлечение иностранцев для развития паралимпийского конного спорта в Украине, организация и проведение тренингов, семинаров и соревнований. Выдача патентов и лицензий клубам, которые занимаются как и паралимпийским конным спортом, так и просто адаптивной верховой ездой, что способствовало снижению травматизма и несчастных случаев при занятиях.

Литература

1. Цветков Д. В. Статья Место и роль конного спорта в современном обществе. Статья // Д. В. Цветков. – Самара: «Экономика и право», 2011 – № 1. – С 24

2. Паралимпийские виды спорта [Электронный ресурс] / Режим доступа: http://auram.narod.ru/pages/invasport/paralimpiyskie_vidih_sporta/page_11.htm

3. Федерация конного спорта России [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.fksr.ru/paralympic-sport/>

4. ParalympicMovement [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.paralympic.org/equestrian>

5. Federation Equestre Internationale [Электронный ресурс] / Режим доступа: fei.org

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДЗЮДОЇСТІВ-ПАРАЛІМПІЙЦІВ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ

Столяров Андрій

Науковий керівник – Мазур А. В., викладач

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. На сучасному етапі розвитку паралімпійського спорту до фізичної підготовки спортсменів-паралімпійців пред'являються високі вимоги. Це обумовлює зростанням світових спортивних досягнень і необхідністю підвищувати тренувальні навантаження для успішного виступу на змаганнях різного рівня. Від рівня фізичної підготовки багато в чому залежить не тільки успішність технічної підготовки, але й тактичні можливості спортсмена, а також реалізація його особистісних якостей у процесі тренувальної та змагальної діяльності. Системна фізична підготовка першочергово характеризується фізичними навантаженнями, що роблять вплив на морфологічні та функціональні властивості організму. В цьому сенсі вона залишається важливою частиною змісту спортивного тренування. В адаптивному спорті зберігається також організація процесу фізичної підготовки, як і здорових спортсменів, так і паралімпійців, що передбачає не сліпе використання методів підготовки здорових спортсменів, а адаптація існуючих підходів з урахуванням особливостей атлетів з обмеженими можливостями здоров'я[3]. Однак практика показує, що методичні підходи до організації фізичної підготовки дзюдоїстів-паралімпійців з порушенням зору розроблено недостатньо.

Мета дослідження – теоретичне обґрунтування й експериментальна апробація методики фізичної підготовки дзюдоїстів-паралімпійців з порушенням зору.

Завдання дослідження:

1. Провести аналіз науково-методичної літератури з питань теорії та методики фізичної підготовки дзюдоїстів-паралімпійців з порушенням зору.
2. Розробка методик з фізичній підготовці дзюдоїстів-паралімпійців з порушенням зору.

Методи дослідження:

1. Теоретичні аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури.
2. Педагогічні спостереження над тренувальним процесом параолімпійської збірної команди України з дзюдо.

Результати дослідження і їх обговорення. Визначення рухових можливостей спортсмена з порушенням зору здійснюється у процесі класифікації. Метою класифікації є формування рівноцінних стартових груп спортсменів для участі у змаганнях. На даний момент Міжнародна Асоціація спорту сліпих відносять спортсменів до одного з трьох класів:

- клас В1 – відсутність світла відчуттів в кожному оці; можлива незначного світловідчуття, відсутності можливості визначати обриси власних рук на різній відстані і в різних напрямках;
- клас В2 – здатність розрізняти обриси власних рук на різній відстані від очей до 2/60 гостроти зору або звуження поля зору до 5°;
- клас В3 – гострота зору 2/60° і до 6/60° або звуження поля зору від 5° до 20°.

Основою спортивної підготовки спортсменів паралімпійському спорті є теорія спортивного тренування, розроблена для здорових спортсменів з урахуванням особливостей осіб, що займаються паралімпійських спортом. Тому, фізична підготовка дзюдоїстів, що мають порушення зору, безпосередньо пов'язане з корекційної роботою, що проводиться з ними, і з формуванням у них компенсаторних процесів [5].

Особливості тренувального процесу в осіб з порушенням зору:

- використання непотрібних і розвантажувальних вихідних положень, що сприяють найменшому підвищенню артеріального тиску.
- не слід використовувати вправи статичного характеру, вправи з підняттям ваги, глибокі нахили, стійки на голові, різкі рухи в шийному відділі хребта;
- рекомендується виконувати комплекс фізкультурних хвилинок для очей, в які включено вправи, що сприяють збільшенню кровообігу в очних яблуках, циркуляції внутрішньоочної рідини, а також вправи для зовнішніх і внутрішніх м'язів очей [3];
- виконання вправ має чергуватися з відпочинком до повного відновлення;
- оптимальною зоною потужності для спортсменів з порушенням зору є зона помірної потужності;
- робота з відчуттями не більше 50 % від максимальної ваги і підійманням снаряда в фазі вдиху, що автоматично виключає затримку дихання і натужування.

Запропонована методика ґрунтувалася на дидактичних принципах загальної педагогіки з урахуванням офтальмологічний протипоказань і рекомендації.

Застосування методики передбачало коригування змісту вправ, а також обсягу і інтенсивність навантаження, які визначалися індивідуальними фізичними можливостями дзюдоїстів-паралімпійців, функціональним станом організму і медичними показниками.

При розробці методики були враховувані такі організаційно-методичні положення:

- вивчення вихідного рівня фізичної підготовленості дзюдоїстів-паралімпійців;
- відбір і застосування найбільш ефективних і можливих для виконання коштів за поліпшення фізичної підготовленості спортсменів;
- контроль над функціональним станом спортсменів;

- простежування змін показників рівня фізичної підготовленості за допомогою педагогічного тестування.

Виходячи з цього, запропонована методика фізичної підготовки дзюдоїстів-паралімпійців з порушенням зору відбулася з урахуванням принципу "компенсує" навантаження, що передбачало підбір таких засобів і методів, які були спрямовані на поліпшення фізичних якостей дзюдоїстів-паралімпійців та вміння контролювати і диференціювати свої рухи.

Для спрямованого розвитку фізичних якостей у дзюдоїстів-паралімпійців використовувалися ті ж методи і принципи розвитку фізичних здібностей, що і для здорових людей, але враховувалися реальні функціональні можливості, стану збережених функцій, медичні показання та протипоказання. При побудові тренувального процесу враховувалися специфічні особливості даної нозологічної групи. У заняття були включені різні засоби, які вирішували не тільки завдання фізичної підготовки, а й створювали передумови для ефективного протікання процесів адаптації і відновлення організму спортсменів. Структура занять визначалася у залежності від конкретної цілі та завдання даного заняття. У процесі фізичної підготовки спортсменів з порушенням зору застосовувалися вправи в основному динамічного характеру, оскільки вони сприяє розширенню функціональних резервів організму при захворюваннях органів зору [1].

При дозуванні фізичного навантаження ми дотримувалися наступних положень:

- регулювати обсяг навантаження виходячи зі стану здоров'я дзюдоїстів, рівня їх фізичної підготовленості, класифікації (класи В1, В2, В3);
- варіювати способи виконання рухових дій;
- чергувати фізичне навантаження з паузами на відпочинок і відновлення дихання;
- обмежувати використання тривалого статичного навантаження з підніманням ваги;
- не застосовувати вправи з високою інтенсивністю;
- контролювати самопочуття спортсменів;

При виборі вправи для розвитку фізичних якостей нами виключалися наступні вправи: стійка на голові, глибокі нахили, статичні вправи з підняттям тяжкості і напруженням. Не застосовувалися тривалі затримки дихання і складно-координаційні вправи. Протягом всього періоду підготовки дзюдоїсти-паралімпійці з порушенням зору виконували комплекси вправ для м'язів очей. Тому час виконання вправи однієї спрямованості не перевищувала 15 хвилин. Кількість підходів і тривалість пауз між ними протягом тренування були суто індивідуальними, і залежали від рівня підготовленості кожного спортсмена.

Відомо що вправи на силу супроводжує значні перепади артеріального тиску, що викликаються натужуванням і затримкою дихання. Тому для зняття цих несприятливих симптомів на тренуваннях спортсмени дзюдоїсти-паралімпійці класу В1 використовували силове навантаження з обтяженням не більше 60 % максимальної ваги і підніманням снарядів, а класів В2 і В3

відповідно не більше 70 і 80 % причому на фазі вдиху автоматично виключаючи затримку дихання і напруження. Для розвитку швидкісних якостей в цілях уникнення тривалого напруження і затримці дихання пропонувалося час виконання вправи до 10 с. кількість повторень в одній серії – 2–3, темп максимальний. Між серіями дзюдоїсти-паралімпійці відпочивали до повного відновлення, глибоко дихаючи при повільному бігу. Спортсмени класу В1 виконували швидкісні вправи з допомогою тренера.

Для розвитку загальної витривалості в тренувальному процесі дзюдоїстів-паралімпійців застосовувалася аеробне навантаження біг на стадіоні по біговій доріжці [4]. Спеціальна витривалість розвивалась допомогою кругового тренування, з використанням спеціальних імітаційних вправ дзюдо. Перехід від однієї станції до іншої дзюдоїстів класу В1 здійснювався за допомогою тренера.

Правильність відповідності фізичних навантажень, необхідне для вдосконалення координаційних здатностей, забезпечувалося використанням фізичних навантажень, потужність яких не перевищувала 80, 70 % і 60, відповідно, для дзюдоїстів В3, В2 і В1. Гнучкість розвивали на кожному тренувальному занятті. Основні вправи виконувалися в розминці перед тренуванням, в середньому і повільному темпі. Наприкінці тренувального заняття давалися спеціальні вправи статичного характеру на гнучкість тривалістю 20 - 30 с.

Висновки

Підтверджено ефективність запропонованої нами методики на процес фізичної підготовки дзюдоїстів-паралімпійців з порушенням зору, що обумовлює впровадження її в практику.

Подальше вдосконалення системи підготовки дзюдоїстів-паралімпійців з порушенням зору пов'язане з науковою розробкою методичних аспектів реалізації індивідуально-диференційованого підходу з урахуванням корекційної та компенсаторної спрямованості на етапах багаторічної підготовки.

Література

1. Брискин Ю.А. Социально– психологическая реабилитация инвалидов / Ю. А. Брискин // Приоритеты интеллектуальной элиты в развитии мировой цивилизации: Материалы Междунар. науч– теорет. конф. / Междунар Гуманитар.– экон. ин– т; Редкол. А.Н.Алпеев и др. — Минск: Веды, 2002. — С.261– 264.

2. Гончаренко Є. В. Морально-етичні аспекти в спорті інвалідів / Гончаренко Є. В., Когут І. О. // Педагогіка, психологія та медико– біологічні проблеми фіз. виховання і спорту : зб. наук. пр. – 2007. – № 11. – С. 28–30.

3. Гуманистические аспекты использования физической культуры и спорта в реабилитации детей — инвалидов / О.Л. Луковская, С.Н. Афанасьев, А.М. Соловей, Е.В. Бондаренко, А.Я. Пикуш // Педагогіка, психологія та мед.– біол. пробл. фіз. виховання і спорту. — 2005. — № 10. — С. 159– 161.

4. Евсеев С.П., Адаптивная физическая культура:/ С. П. Евсеев, Л. В. Шапкова Учебн. пособие. — М.: Сов. спорт, 2000. — 240 с.

5. Макина Л. Р. Построение тренировочного процесса спортсменов с нарушением зрения с учетом взаимосвязей между показателями физических качеств и спортивных результатов // Адаптивная физическая культура. – 2010. – № 4 (44). – С. 11 – 12.

МОРАЛЬНО – ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ В АДАПТИВНОМУ СПОРТІ

Ткач Валерія

Науковий керівник – Мазур. А. В., викладач

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Адаптивний спорт – молодий та маловивчений напрям адаптивної фізичної культури. Як показує практика, тренування спортсменів – інвалідів без врахування особливостей їх фізичного та психологічного стану не приводить до бажаного результату [2].

Інвалід – людина, у якої можливості його життєдіяльності в суспільстві обмежені через його фізичні, розумові, сенсорні або психічні відхилення.

В даний час прийнята політкоректна форма позначення інваліда – «людина з обмеженими можливостями» [1, 4].

Інвалідів сьогодні слід розглядати як особливу соціально–демографічну групу. Патологічні процеси, що розвиваються в результаті хвороби чи інших причин обмеження можливостей людини, з одного боку, руйнують цілісність і природність функціонування організму, з іншого – викликають у цього контингенту комплекси психічної неповноцінності, що характеризуються тривогою, втратою впевненості в собі, пасивністю, ізольованістю або, навпаки, егоцентризмом, а часом і антисоціальними установками [1, 2]

Фізичне виховання і спорт людей з вадами фізичного і розумового розвитку – одне з найвищих досягнень гуманізму минулого тисячоліттям. Гуманізація сучасного суспільства позитивно впливає на зміну ставлення до людей, які мають вади у розвитку. Загальновідомий факт, що критерієм цивілізованості будь – якого суспільства є не лише політичні, економічні показники, а й ставлення суспільства до громадян з особливими потребами. Необхідність розробки певних етичних принципів спілкування зі спортсменами даної категорії є надзвичайно важливим і актуальним питанням, адже головна мета адаптивної фізичної культури – вирішення морально – етичних проблем та соціальна інтеграція осіб з вадами розвитку[2, 3, 4].

Мета дослідження – виявлення морально – етичних проблем в адаптивному спорті.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати дані літератури в галузі фізичної культури та спорту інвалідів.

2. Визначити основні морально– етичні проблеми в адаптивному спорті.

Методи дослідження: аналіз спеціальної літератури й інформації з мережі Інтернет; синтез і узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення. Спілкування зі спортсменами, які мають вади фізичного чи розумового розвитку, відіграє дуже важливу роль під час проведення заняття. В методологічному плані важливо мати на увазі, що людині з обмеженими можливостями важко дається спілкування з оточуючими. Йому важко самому, без створення адекватних умов, реалізувати свій потенціал в життєдіяльності та контактах з найближчим оточенням.

Концепція якості життя є актуальною для вивчення стану інвалідності як метод моніторингу ефективності заходів щодо соціальної реабілітації інвалідів.

Потреба в такому підході обумовлена важливістю врахування конкретних моментів з широкого спектра обмеження можливостей.

Якість життя – категорія, що включає не тільки об'єктивну оцінку рівня життя суб'єкта, але комплексну самооцінку ним основних моментів свого життя. Причому це залежить значною мірою від того, як оточуюче соціальне середовище реагує та ставиться до людей з обмеженими можливостями. Так, самооцінка стану здоров'я як інтегральний показник різко знижується в міру зниження позитивності відносин найближчого оточення, а оскільки соціально – психологічний стан осіб з обмеженими можливостями (у тому числі і задоволеність відносинами з найближчим оточенням – родичами та сусідами) значною мірою позначається на фізичному та психологічному стані.

Саме у спорті в широкому сенсі цього слова, включаючи фізкультурну діяльність зі змагальним компонентом, найбільшою мірою реалізуються права і можливості людини на здоровий, або, точніше, культурний, спосіб життя. Спільна діяльність, яка є невід'ємним компонентом спорту, особливо важлива для осіб з обмеженими можливостями, соціальне спілкування яких обмежено. Дуже цінні розробки сучасних дослідників, що стосуються цієї сторони справи, оскільки саме врахування соціальних аспектів якості життя осіб з обмеженими можливостями важливе для організації профілактичних заходів, розробки програм соціальної підтримки і може виступати одним із засобів оцінки ефективності реабілітаційного процесу.

Фізкультурно– спортивна діяльність з людьми, які мають порушення фізичного і розумового розвитку, має бути спрямована не лише на максимальну реалізацію їх можливостей, шляхом досягнення найвищого результату на Паралімпійських чи Дефлімпійських іграх, а перш за все, на самореалізацію спортсменів– інвалідів, як особистостей, без заподіяння шкоди їхньому здоров'ю та набуття можливості їх подальшої соціальної інтеграції. Особливості спілкування зі спортсменами, що мають відхилення в розвитку, залежать від характеру нозології.

Залученість в сферу фізичної культури і спорту допомагає усунути характерні для осіб з обмеженими можливостями такі негативні риси і

властивості характеру, як деформована система цінностей; конфліктність у відношенні з оточуючими; ізоляція в межах замкнутої групи; знижений самоповагу, агресивність і тривожність. Спорт, як соціальне явище, позитивно впливає на різні сторони життя інваліда, а адекватне спілкування під час тренувальних занять і змагань сприяє більш швидким темпам адаптації людей з різними порушеннями до сучасних умов життя.

Широкий розвиток та популяризація фізичної культури і спорту серед осіб з обмеженими можливостями гостро ставить проблему впливу інтенсивних фізичних навантажень на організм осіб, чий статок вельми далеко від так званих стандартів здоров'я, оскільки участь у спортивних змаганнях, спортивні тренування висувають підвищені вимоги до організму людини, функціонуванню всіх його систем.

Методично важливо, що вироблення, закріплення і розвиток компенсаторних механізмів організму з обмеженням / втратою частини функціональних можливостей в адаптивному спорті виявляються задіяними для вирішення тренувальних завдань.

Ще однією проблемою морально – етичного характеру можна вважати приймання допінгу паралімпійцями і дефлімпійцями в Паралімпійському та Дефлімпійському спорті, адже саме там важливий результат. Існують три вагомих підстави для встановлення заборони на застосування допінгу: гарантія справедливості спортивних змагань (як один із основних принципів спорту загалом), захист фізичної і моральної цілісності спортсменів і збереження того, в чому полягає сенс і цінність спорту. Спортмени – інваліди присвячують життя спорту в обмін на можливість помірятися силами з цілеспрямованими атлетами, один з одним. Результати між володарем золотої медалі і спортсменом, який не посів призове місце, може відрізнятись в долях секунди або міліметрах. Найменша перевага може вплинути на результат змагань. Але що, якщо це перевага досягається шляхом використання препаратів, які штучно підвищують фізичні можливості спортсменів?

Для спортсменів, які прагнуть до чесної боротьби, ризик ураження з боку суперників, що не перевершують їх швидкістю, силою, витривалістю або цілеспрямованістю, але приймають допінг для досягнення високих результатів, мають глибоко особистий характер. Якщо допінг заборонений, але використовуються деякими спортсменами, незважаючи на заборону, перевага на змаганнях виявляється на стороні порушників.

Моральна цілісність може здатися старомодним поняттям, але саме на ній ґрунтується те, хто ми є і як ми живемо.

Препарати, що підвищують фізичні можливості спортсменів, роблять негативний вплив на моральну цілісність кожного окремого спортсмена двома шляхами. По – перше, якщо допінг заборонений, рішення не використовувати стимулюючі препарати є перевіркою характеру спортсмена. Морально цілісна людина не намагається домогтись переваги над суперниками методами, що дають йому недозволену перевагу.

По друге, поняття моральної цілісності має на увазі цілісність особистості людини, моральну стійкість і відсутність морального розкладання.

Висновки

При спілкуванні з людьми з особливими потребами необхідно дотримуватись етичних норм поведінки. Дотримання правил спілкування тренерами, здоровими спортсменами, глядачами з особами, які мають вади в розвитку позитивно вплине на вдосконалення фізичних якостей спортсменів, поліпшення психоемоційного стану, підвищення спортивного результату, що у свою чергу буде сприяти соціальній адаптації даної категорії населення.

Проблеми допінгу існують в усіх галузях спорту. Вигнати допінг зі спорту буде нелегко, і гарантувати успіх неможливо. Але спробувати варто, принаймні, до тих пір, поки нам не байдужа справедливість, моральна цілісність спортсменів, сенс і цінність спорту.

Література

1. Брискин Ю.А. Социально– психологическая реабилитация инвалидов / Ю. А. Брискин // Приоритеты интеллектуальной элиты в развитии мировой цивилизации: Материалы Междунар. науч– теорет. конф. / Междунар Гуманитар.– экон. ин– т; Редкол. А.Н.Алпеев и др. — Минск: Веды, 2002. — С.261– 264.

2. Гончаренко Є. В. Морально– етичні аспекти в спорті інвалідів / Гончаренко Є. В., Когут І. О. // Педагогіка, психологія та медико– біологічні проблеми фіз. виховання і спорту : зб. наук. пр. – 2007. – № 11. – С. 28–30.

3. Гуманистические аспекты использования физической культуры и спорта в реабилитации детей — инвалидов / О.Л. Луковская, С.Н. Афанасьев, А.М. Соловей, Е.В. Бондаренко, А.Я. Пикуш // Педагогіка, психологія та мед.– біол. пробл. фіз. виховання і спорту. — 2005. — № 10. — С. 159– 161.

4. Евсеев С.П., Адаптивная физическая культура:/ С. П. Евсеев, Л. В. Шапкова Учебн. пособие. — М.: Сов. спорт, 2000. — 240 с.

5. Засоби адаптивної фізичної культури у соціальній адаптації та інтеграції людей з обмеженими можливостями / О.А. Томенко // Педагогіка, психологія та мед.– біол. пробл. фіз. виховання і спорту. — 2003. – № 2. – С. 12– 20.

Відомості про авторів

Агеєва Наталія Юріївна – студентка 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Багмут Юлія Олександрівна – студентка 5 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Байдюк Микола Юрійович – студент 4 курсу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, м. Чернівці.

Баштанник Юлія Геннадіївна – студентка 5 курсу Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, м. Дніпропетровськ.

Бекар Сергій Володимирович – студент 3 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Бойко Денис Миколайович – студент 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Болоценко Євген Володимирович – студент 3 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Бондар Анастасія Сергіївна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри менеджменту фізичної культури Харківського державного інституту фізичної культури, м. Харків.

Борисова Юлія Юріївна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувача кафедрою гімнастики Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, м. Дніпропетровськ.

Борсукевич Тетяна Сергіївна – студентка 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Бохіна Ірина Володимирівна – студентка 5 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Бріскін Юрій Аркадійович – доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор Львівського державного університету фізичної культури, м. Львів.

Ваулін Олександр Ігорович – студент 5 курсу Львівського державного університету фізичної культури.

Гапонова Людмила Юрїївна – студентка 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Глебова Олександра – студентка 2 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ, Україна.

Гончаренко Євген Володимирович – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ.

Дев'ятаєва Ольга Віталіївна – старший викладач кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ.

Долбишева Ніна Григорівна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, декан факультету олімпійського та професійного спорту Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, м. Дніпропетровськ.

Дорошенко Марія Олександрівна – студентка 3 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Духненко Анна – студентка 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Євтерєв Дмитро Юрійович – студент 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Завгородній Сергій Сергійович – студент 3 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Задорожна Ольга Романівна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, старший викладач кафедри олімпійського, професійного та адаптивного спорту Львівського державного університету фізичної культури, м. Львів.

Захарченко Марина Олександрівна – студентка 5 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Зінов'єва Вікторія Генадіївна – студентка 5 курсу Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту, м. Дніпропетровськ.

Калита Лариса Володимирівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри менеджменту та економіки спорту Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ.

Кальченко Діана Сергіївна – студентка 5 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Когут Ірина Олександрівна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ.

Колот Андрій Васильович – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри легкої атлетики, зимових видів та велосипедного спорту Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ.

Котляр Анна – студентка 3 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Коханська Софія Сергіївна – студентка 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Краснянський Кирило Вікторович – викладач кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Кропивницька Тетяна Анатоліївна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ.

Луценко Катерина Ігорівна – студентка 3 курсу Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, м. Дніпропетровськ.

Лях-Породько Олексій Олексійович – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри історії та теорії олімпійського руху Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ.

Мазур Андрій Володимирович – викладач кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ.

Маринич Вікторія Леонідівна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Махно Інна Юріївна – студентка 5 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Махно Ірина Юріївна – студентка 5 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Нагорна Вікторія Олегівна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри спортивних ігор Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ.

Назарчук Катерина Анатоліївна – студентка 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Онопко Владлен Олегович – студент 5 курсу Львівського державного університету фізичної культури, м. Львів.

Осіпчук Тетяна Андріївна – студентка 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Осташик Тетяна Дмитрівна – студентка 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Павлюк Анна Анатоліївна – студентка 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Перетятко Ангеліна Сергіївна – студентка 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Пітин Мар'ян Петрович – доктор наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри олімпійського, професійного та адаптивного спорту Львівського державного університету фізичної культури, м. Львів.

Подгурський Станіслав Ельбертович – студент 5 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Попрозман Олександр Іванович – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту і економіки спорту Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ.

Пушанко Олександр Олегович – студент 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Рибак Дмитро Миколайович – студент 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Русанович Валерія Олександрівна – студентка 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Савченко Катерина Миколаївна – студентка 5 курсу Харківської державної академії фізичної культури, м. Харків.

Саїнчук Микола Миколаєвич – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, старший викладач кафедри теорії та методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Святцева Надія Олександрівна – студентка 5 курсу Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, м. Дніпропетровськ.

Серебряков Олег Юрійович – старший викладач кафедри спортивних ігор Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ.

Сила Ольга Володимирівна – студентка 5 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Скороход Олександр Володимирович – студент 2 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Соронович Ігор Михайлович – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ.

Столяров Андрій Михайлович – студент 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Ткач Валерія Сергіївна – студент 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Ткачук Владислав Ігорович – студент 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Хмара Андрій Олександрович – студент 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Хомут Юрій Михайлович – студент 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Чебанова Катерина Вікторівна – студентка 5 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Шитікова Єлизавета Андріївна – студентка 4 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Шльонська Ольга Леонідівна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри спортивних ігор Національного університету фізичного виховання та спорту України, м. Київ.

Шутова Світлана Євгенівна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту доцент кафедри спортивних ігор Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Юр Владислав Русланович – студент 3 курсу Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Яримбаш К.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри олімпійського та професійного спорту Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, м. Дніпропетровськ.

Ярмоленко Максим Анатолійович – викладач кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ.

Ясінська Надія Анатоліївна – студентка 4 курсу Львівського державного університету фізичної культури, м. Львів.